

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan (v)traj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
insertere.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Cerkev in vojska

Ne mislimo govoriti o tem, kakšno je stališče Cerkve do vojske, čeprav o tem vprašanju nemirno razmišlja mnogo ljudi. So vojske, ki so pravične, n. pr. obrambna vojska za ohranitev lastne državnosti. Takih vojsk tudi Cerkev ne obsoja. Toda vedno težavnejše postaja vprašanje, kdaj imamo primer resnično pravične vojske. Kdaj so bili podani res vsi pogoji, ki opravičujejo vojsko kot zadnje sredstvo za ohranitev države. V vsakem primeru je izredno težko odgovoriti z gotovostjo na to vprašanje. So pa danes že vsi človeško čuteči misleci edini, da more veljati vojska spričo njene strahotne nečloveškosti res le kot zadnje in skrajno sredstvo državne obrambe, ko so odpovedala že vsa druga sredstva za poravnano nastalih sporov. Čeprav torej Cerkev možno pravične vojske načelno in teoretično priznava, pa bo vendar v konkretno podanem primeru zelo previdna v sodbi, da bi ravno to in to vojsko razglasila za pravično. Ne iz bojazni, temveč iz ozirov do pravičnosti in da ne bi že itak slabega razmerja med posameznimi narodi še poslabšala. Cerkev se v prvi vrsti prizadeva, da bi med narodi ustvarila ono duhovno ozračje in take nprave predpogoje, da bi do oboroženih spopadov sploh ne prišlo. Vsemu svetu je znano, koliko se je že rajni papež Pij XI. prizadeval, da ne bi prišlo do nove vojske, posebno pa še sedanji sv. oče Pij XII., ki je prav vse storil, da ne bi prišlo do strašnega krvoprelitja. Tudi ni več nobena tajnost, da se je Vatikan silno prizadeval, da bi se vojska ne razširila na druge države. Ako ga niso hoteli poslušati, potem se ne sme delati Cerkve odgovorne ali soodgovorne za strahovito morijo, v katero je zašla Evropa.

Toda kakor že rečeno, ne mislimo tu razpravljati o vprašanju, kakšno je stališče Cerkve do vojske kot družabnega pojava. V prvi vrsti nas zanima vprašanje, kako bi sedanja vojska utegnila vplivati na usodo Cerkve. Mislimo, da je tu pravilno, ako poudarimo, da je še čisto neizvestno, kateri vojvoji se stranki bo pripadla zmagaja. Drugič je prav tako negotovo, kakšne bodo posledice tega velikanskega mednarodnega boja, brez ozira na to, kdo bo formalno zmagoval. V svetovni vojski 1914—1918 sta formalni zmagovalci bili zahodni velesili. Vendar pa je tista vojska rodila boljše življenje in narodni socializem, dva pojavi, ki sta do dna pretresla ves svet in za katera niso mogli vedeti in ju niso pričakovali ne zmagovalci, ne premaganci. Nam je pač usojeno, da živimo v kratkih obdobjih in zato se ne čudimo, ako vsi več ali manj razvoj stvari presojamo po trenutnih učinkih. Iz tega razloga naletimo na vsak korak na raznovrstna uganjanja in sklepanje tudi o posledicah, ki bodo nastopile za evropske narode in za ves svet po sedanji vojski. Toda pametno bomo storili, če se v svojih sodbah, pričakovanjih in slutnjah ne prenačimo! Kajti nobenega dvoma ne more biti, da bo tudi sedanja vojska že zaradi svoje strahotne totalnosti rodila takšne posledice, kakršnih nihče ne pričakuje, tudi tista stran ne, ki upa, da ji bo usojeno nad svojim nasprotnikom odnesti popolno zmago. Vemo namreč, da je sodobni človek notranje izrevolucioniran, da se pretakajo v družbi razni duhovni tokovi, od katerih eni naplavlajo strup in drugi prinašajo zdravje; vemo, da se človek našega veka bori za nov obraz in novo obliko družbe in da tem stremeljenjem z odločitvijo na bojišču ne bo napravljen konec. Končno bo le duh in ne meč, ki bo dal družbi novo podobo.

Kakšen duh? To je vprašanje, od katerega zavisi vse. Pred leti je poteval po Evropi indijski pesnik in filozof Rabindranath Tagore. Obiskal je vse važne evropske prestolnice in govoril z mnogimi odločilnimi glasniki evropske kulture. Po svojem povratku pa je vtise, ki jih je nabral v Evropi, o njeni kulturi, politiki in gospodarstvu strnil v tole sodbu: Evropa je izgubila vero v moč duha in duhovnih sil in zaupa le še v snovne sile.

Ta uničujoča sodbina indijskega misleca o Evropi je bržčas pravila, vsaj sedanja vojska jo povsem potrjuje. Ali se bo Evropa tudi po vojski razvijala v tem pravcu golega materializma — ali pa bo krenila, očističena po skupni bolečini na nova pota, — kdo more vedeti? In vendar bi samo tedaj mogli slutiti, kakšen bo razvoj bodoče povojne Evrope, ko bi imeli jasen odgovor na to osnovno vprašanje. Tega odgovora pa danes še nihče ne more dati, zato pravimo, da so vsa presenečenja in najbolj nepričakovani razvoji mogoči, — brez ozira na odločitve na bojiščih.

Kakšna pa bo usoda Cerkve? Sv. Avguštin je ob zlomu rimskega cesarstva mislil, da prihaja splošen propad, pri čemer bo konec tudi Cerkve. Toda pričakovane konca časov ni bilo, pač pa je Cerkev dobila možnost, da je dala temelj zahodni kulturi. Na mesto posvetne moči cesarjev je stopila duhovna moč papežev, ki niso po svetu pošiljali več bojevitih vojakov, ampak oznanjevalce evangelija, ki so pripravljali duhovno svetovno kraljestvo Kristusovo. Ko se je Cerkev po lastni krivdi navzela posvetnega duha in je za kazni prišla na njo reformacija, tedaj so spet mnogi pričakovali, da bo konec sveta. Toda verski razkol je vzbudil v Cerkvi novega duha in privedel do globokega notranjega preorojenja. Triden-

Sovjeti zasedli Litvo

Sovjetska vojska je vkorakala v Litvo in bo zasedla Kovno in Vilno

Kovno, 15. junija. t. Reuter: Danes dopoldne ob 9 je litavska vlada sprejela od sovjetske vlade ultimatum, ki je potekel eno uro pozneje, t. j. ob 10 dopoldne.

Po zahtevah tega ultimatum mora po vsej Litvi dopustiti na svojem ozemlju toliko sovjetske vojske, kakor se bo to sovjetski vladi zdelo potrebno. Po določbah tega ultimatum mora litavska vlada takoj postaviti pred sodišče bivšega notranjega ministra in policijskega načelnika, ki bi naj bila odgovorna zato, da so sovjetski vojaki, ki so bili pri dosedanjih sovjetskih posadkah v Litvi, zbežali iz svojih edin in se poskrili.

Sovjetska vlada je sedaj v celoti ves ta dogodek izrabila in ga skuša porabiti zato, da se bo Sovjetija še bolj utrdila v baltskih državah. Prav gotovo bodo sedaj Sovjeti našli še na Estonskem in Latiškem kakšne vzroke zato, da bodo poslali take ultimatum, kakor so ga poslali Litvi.

Za vsem tem pa je najbrž Kominterni s svojim delom. Organizirala je ta izginotja sovjetskih vojakov, nato pa naj sovjetska vlada na svoj način doseže, kar hoče komunizem.

Moskva, 15. junija. AA. Reuter: Moskovski radio poroča, da je litavska vlada sprejela zahteve, ki jih je v obliki ultimata postavila sovjetska vlada. Sovjetska vlada je zahtevala zase pravico, da z zadostnimi vojaškimi oddelki zasede litvansko ozemlje. Tako stoji v sovjetski noti. V ultimatumu je poudarjeno, da je litvanski poslanik v Moskvi sporočil ljudskemu komisariju za zunanje zadeve odgovor litavske vlade šele danes ob devetih.

Sovjetska vojska vkorakala v Litvo

Kovno, 15. junija. AA. Elta objavlja sledeče poročilo: Zunanji minister Urbis je danes ob 14 poslal tole brzojavko iz Moskve: Zunanji minister Molotov je stavil litvanski vladi sledeče zahteve:

1. Sovjetsko-ruska vojska bo prekorakala danes ob 17.10 litvansko mejo na naslednjih mestih: Ajsihsti, Druskenin, Keliaj in Dikšas.

2. Posamezni sovjetsko-ruski vojaški oddelki bodo zasedli Vilno, Kovno, Saolen, Ponjves in Raseni.

3. Druga mesta, ki jih bodo sovjetske čete zasedle, se bodo določile na sestanku sovjetsko-ruskega generala Pavlova in litvanskega vrhovnega poveljnika generala Vitkauskasa. Sestanek med generalom Pavlovom in generalom Vitkauskasom bo danes ob 20 na postaji Guda-gojo.

Da bi se preprečili neljubi incidenti — končuje svoje poročilo Elta — ukazujejo litvanske oblasti, da se vkorakanju sovjetsko-ruskih čet v litvanske pokrajine ne delajo nobene ovire.

Berlin, 15. junija. t. DNB pravi, da so uradni krogi prejeli obvestilo, da bodo sovjetske čete zasedle Kovno in Vilno.

Kakšne so sovjetske zahteve

Berlin, 15. junija. DNB poroča iz Moskve: Danes opoldne je moskovski radio objavil uradno poročilo o likvidaciji litvansko-sovjetskega spora. Do te poravnave je prišlo pri razgovorih, ki so v zadnjih dneh potekali v Moskvi.

Poročilo med drugim pravi, da je Litva hudo kršila pogodbo o medsebojni pomoči, ki je bila sklenjena s Sovjetsko Rusijo preteklo

leto, posebno določbe tajnega vojaškega sporazuma z Letonijo in Estonijo. Ta kršitev je v nasprotju z duhom sovjetsko-litvanske pogodbe o medsebojni pomoči.

Dalje pravi poročilo, da sovjetska vlada zahteva, da se aretirajo in postavi pred sodišče bivši litvanski notranji minister general Skucas kakor tudi šef policije Pokaritis. Zahteva se dalje sestava nove litvanske vlade in pravica, da pridejo sovjetske čete v potrebnem številu v Litvo, kakor določa pakt o medsebojni pomoči, sklenjen med Litvo in Sovjetsko Rusijo.

Litva mora dati zagotovila, da bo prenehala z izzivanji, kakršna so n. pr. pred nedavnim dovedla do incidenta med člani sovjetske garnizije v Litvi. Končno pravi poročilo, da je sovjetska Zveza stavila te zahteve v ultimativni obliki. Ultimati je potekel 15. junija dopoldne ob 10. Ob devetih je sporočil litvanski zunanji minister Urbis, ki se zdaj mudi v Moskvi, da Litva sprejema vse pogoje sovjetske vlade.

Vojaška vlada v Litvi

Riga, 15. jun. AA. Stefani: Iz Kovna poročajo, da ostavka litvanske vlade in mandat za sestavo nove, ki ji bo načeloval general Rastikis, bivši vrhovni poveljnik litvanske vojske, nista presenetila litvanskih političnih krogov, ki so od začetka litvanskih pogajanj smatrali za potrebno, da se sestavi nova vlada, ki bi imela značaj vojaške vlade.

Kovno, 15. junija. AA. DNB: Do opoldne še ni bilo nič sporočenega o sestavi nove vlade. Zunanji minister Urbis se je vrnil okoli poludneva z letalom iz Moskve. Takoj po njegovem prihodu so se začela posvetovanja pri predsedniku republike.

Nemci zavzeli utrdbe okoli Verduna

Nemci poročajo, da so prebili Maginotovo črto južno od Saarbrückena, francoske čete pa se vkljub izčrpanosti bore naprej proti silni premoči

Berlin, 15. junija. t. DNB: Danes popoldne so nemške čete zasedle utrdbe okoli Verduna. Zjutraj so nemške čete zavzele utrdbo Fort Vaux pri Verdunu.

Prav tako so nemške čete dopoldne prebile Maginotovo črto južno od Saarbrückena.

Berlin, 15. junija. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: O priliki napada na trdnjavo Verdun so naše čete danes dopoldne v naskoku zavzele Vaux, ki je znan iz svetovne vojne, in Marre, ki leži severozahodno od Verduna. Naše čete prodirajo dalje proti Verdunu.

Nemško vojno poročilo

Glavni stan, voditelja rajha, 15. junija. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča:

Preganjane sovražnika ob spodnji Aisni in ob Meusi se povsod nadaljuje. Razsulo francoske vojske je čedalje večje. Na več krajih so se sovražni oddelki vdali brez boja. Nove sovražne čete, ki so se v zadnjih dneh pojavile na bojišču, so sestavljene iz ostankov poraženih divizij in čet, ki so bile naknadno poslani na bojišče.

Včeraj smo zavzeli Pariz in napredovali dalje. V dvorcu v Versaillesu, kjer je bila leta 1871 določena usoda Nemčije in leta 1919 spremenjena, se vije zastava nemškega rajha.

Južno od argon, gozdu je bil sovražnik potisnjen nazaj v smeri proti jugovzhodu ter je njegovi vojski odrezana pot za umik. 14. junija so nemške letalske sile vseh vrst izvedle velik napad na saarskem bojišču na Maginotove utrdbe. Ves dan so obmetavale z bombami vseh kalibrov trdnjave in druge utrjene postojanke, kakor tudi sovražne čete na pohodu in njegove artilerijske in pehotne postojanke. Istočasno je pehota izvedla s pomočjo močne artilerije napad na Maginotovo črto, kjer smo sovražniku vzeli veliko število raznih utrb.

tinski cerkveni zbor je dal smernice za novo delavnost katoliške Cerkve, ki je izgubljeno kmalu nadomestila z novimi velikimi pridobitvami. Pa je po stoletjih prišla francoska revolucija, ki je kar natančno napovedala leto, ko bo Cerkev izginila z zemeljskega površja. Izvršitelj revolucije, Napoleon, je papeža kot ujetnika odpeljal iz Rima. A nazadnje je moral Napoleon na otok Sv. Helene, papež Pij VII. pa se je vrnil v Rim ob slavospevih iz vsega sveta. Preteklo stoletje je bilo »prosvitljeno«, a zato nič manj bojno razporejeno proti Cerkvi. Danes je doba »prosvitljenstva« in »naprednosti« že močno v zatonu, Cerkev pa še vedno trdno stoji, čeprav je od drevesa odpadlo mnogo suhega lista.

Cemu ta kratek zgodovinski pregled?

Mesto Saarlbern je zavzeto. Na odseku okoli Verduna in Metz, so bili izvedeni uspešni napadi iz zraka na zbirališča sovražnih čet in na prometne zveze, predvsem na železnice in ceste. Veliko številno železniških vagonov je bilo uničenih, proge pa na več krajih razdrite. Tudi na ostalih francoskih področjih so naše letalske sile bombardirale z uspehom sovražna letališča, važne železniške proge in sovražne čete, ki so se umikale.

Ponoči od 14. na 15. junij so sovražne letalske sile izvedle kot običajno polet na zahodno in jugozahodno Nemčijo ter brez načrta metale bombe. Pri tej priliki niso bili zadeti vojaški objekti.

Premoč nad francosko vojsko postaja zmerom večja

Vprašanje je, kdaj bodo priletela ameriška letala
Prileteti bi morala v tisočih

Tours, 15. junija. t. Reuter: V zadnjih 24 urah govore v francoskih vladnih krogih samo o tem, kako dolgo se bo francoska vojska lahko še držala, ker postaja premoč sovražnika zmerom večja in zmerom bolj nevarna.

Tukaj izjavljajo, da so Nemci sedaj vrgli v borbo od morja do Meuse dva milijona vojakov. Pri tem pa je nemško vrhovno poveljstvo moglo vreči v borbo še sveže divizije. Kakor se je moglo ugotoviti iz Reynaudovih besed, imajo Nemci tudi veliko premoč v letalih in tankih. Francosko poveljstvo priznava, da je položaj izredno nevaren.

Zato, da ne bomo v skrbeh za usodo Cerkve po sedanji vojski. Ne vemo, kdo bo zmagoval, in tudi ne, kaj nam prinese čas. Vemo pa, da bo Cerkev vse viharje, pa če bi bili še tako hudi, srečno prestala. Ko je angleški protestantski zgodovinar Macaulay proučil cerkveno zgodovino 19. stol. in viharje, ki jih je Cerkev prestala, je končno zapisal: »Če pomislim na silne viharje, ki jih je rimska Cerkev morala pretrpeti, si ne morem misliti, kako bi mogla propasti. Ona bo obstala, pa če tudi bi prišli taki časi, da bi se osamljen potnik iz Nove Zelandije sredi širne pustinje naslonil na zlomljen lok Londonskega mostu, hoteč naslikati razvaline cerkve sv. Pavla.« Tem besedam angleškega zgodovinarja nimamo nič dodati.

Skupne izgube sovražnih letalskih sil so včeraj znašale 43 letal, od katerih jih je bilo 13 sestreljenih pri spopadih v zraku, devet jih je zbrlo na tla naše protiletalsko topništvo, ostala letala pa so bila uničena na tleh. Pet nemških letal se ni vrnilo. Sovražne izgube so se 13. junija povečale z ozirom na naknadne podatke za 10 letal ter znašajo zdaj 29 aparatov, dočim znašajo nemške izgube šest letal.

Na področju Narvika smo v zadnjih dneh zavzeli Harstad in Tromsø. Oddelek posebnih planinskih čet, ki so 2. junija krenile iz pokrajine Fausker preko gorovja v smeri proti severu, se je združil 13. junija z našimi oddelki v Narviku.

Hacha čestita Hitlerju

Praga, 15. junija. AA. DNB: Predsednik češkomoravskega protektorata dr. Hacha je poslal voditelju rajha in državnemu kanclerju Hitlerju čestitke o priliki vkorakanja nemških čet v Pariz.

Berlin, 15. junija. AA. DNB: Voditelj rajha in vrhovni poveljnik oborožene sile je odlikoval na predlog vrhovnega poveljnika vojne mornarice velikega admirala Raederja z viteškim železnim križcem admiral Karla, podadmirala Litjensa in pa kontreadmirala Sunta zaradi zaslug pri pohodu na Norveško.

Kajti boj se razvija z isto silovitostjo na obeh krilih, na zahodnem krilu pa prodirajo sedanji Nemci z novimi oklopnimi divizijami. Na levem krilu ni položaj nič manj kritičen, vendar pa francoske čete še drže utrdbo Montmedy, kjer se začenja Maginotova črta.

V prihodnjih 24 ali 48 urah bo bitka dosegla svoj višek. Dasi so francoske čete že silno izčrpane, vendar odbijajo napade in povzročajo sovražniku hude izgube. Francoske čete se bore, toda nikdo si naj ne prikriva, kakšna je njihova žalost. Vse je odvisno od tega, če bodo druge demokracije hitro prišle na pomoč. Francija preživlja sedaj najtežjo uro svoje zgodovine in gleda samo nad Atlantik, kdaj bodo priletela ameriška letala. Toda vprašanje je, ali bodo letala priletela kmalu, ali bodo priletela v tisočih.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 15. junija. t. Reuter. Francosko večerno poročilo z dne 15. junija pravi, da sedanji sovražnik pritiska v smeri proti Romillyju in proti Troyesu ter Chaumontu.

Nekje v Franciji, 15. junija. AA. Reuter: Snočnje poročilo francoskega vrhovnega poveljništva se glasi: Na vsem bojišču od morja do Ardenov se bitka nagljuje, toda na gotovih točkah z manjšo srditostjo. Umik čet s pariške fronte, ki je bil napovedan v današnjem sporočilu, je bil izvršen po naših načrtih. Naše čete so večkrat izvršile protinapade. Sovražnik je davi začel zelo srdit napad

(Nadaljevanje z 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

z oklopnimi enotami in letalstvom na naše položaje zapadno od Saare. Napad je bil odbit z velikimi izgubami.

V noči med 13. in 14. junijem so posebne formacije povodnih letal bombardirale in zažgale številne rezerve tekočega goriva na ozemlju Beneluxa. Druga formacija je metala letake nad Rimom. Naše vojne ladje so bombardirale industrijske naprave in železniške ptoke na italijanskem primorju.

Nekje v Franciji, 15. junija. AA. Reuter: Poselni dopisnik agencije Reuter v Franciji piše:

Poveljniki britanskih čet na francoskem je imel včeraj konferenco s šefi francoske vojske. Zvedelo se je, da so se razgovarjali o ukrepih, ki jih je treba podvzeti v sedanjem trenutku. V pooblaščenih krogih izjavljajo, da je položaj za zdaj še nejasen. Izdani so bili zelo važni strategični odloki in bodo v najkrajšem času objavljeni. Končno pravijo, da ni nobenih znakov panike ali malodušja med prebivalstvom.

Važna seja franc. vlade

Bordeaux, 15. junija. t. Reuter: Francoski radio je ob 17. uri objavil, da se je francoska vlada sešla ob 15. uri na sejo pod Lebrunovim predsedstvom. Pred sejo je imel Reynaud dolg razgovor z glavnim poveljnikom francoske vojske generalom Weygandom.

Radijski napovedovalec je dostavil, da dosega še ni znano, če je Roosevelt odgovoril na Reynaudov klic za pomoč.

Francoski poslanik pri Rooseveltu

Washington, 15. junija. t. Reuter: Roosevelt je pravkar sprejel francoskega veleposlanika v USA Saint-Quentina. Roosevelt ga je sprejel na njegovo zahtevo. Ni bilo objavljeno, kaj je vsebina tega razgovora.

Washington, 15. junija. t. Reuter: Francoski veleposlanik je po razgovoru z Rooseveltom izjavil, da so bila razčiščenja nekaterih vprašanj. Toda noben sklep še ni bil sprejet o tem, kako naj Združene države nadaljujejo s pomočjo zaveznikom.

Roosevelt obljubil pomoč, dokler bo Francija branila svojo svobodo

Washington, 15. junija. t. Reuter: Roosevelt je poslal francoski vladi odgovor, v katerem pravi, da bodo Združene države podvojile svoje pošiljke in svojo proizvodnjo za zaveznike. Amerika bo podpirala Francijo tako dolgo, dokler bo Francija branila svojo svobodo.

Demanji v Londonu

London, 15. junija. t. Reuter: Pooblaščen krogi v Londonu izjavljajo danes popoldne, da ni resnična novica najbrž iz nemškega vira, da misli Francija kapitulirati ali pa skleniti ločeni mir z Nemčijo.

Zadnje ure v Parizu

Bern, 15. junija. AA. Pariški dopisnik »Gazete de Lausanne«, ki se je včeraj vrnil iz Pariza, popisuje one dni, ki jih je Pariz preživel neposredno pred vkorakanjem nemških čet v francosko prestolnico.

V članku pravi, da so prebivalci Pariza zapuščali prestolnico v velikih trumah. Zasebnih avtomobilov in taksijev ni bilo več na razpolago. Obratovala je samo podzemna železnica. Kavarne in restavracije so bile skoro vse zaprte. Pariz je bil v zadnjih dneh skoro čisto izpraznjen.

Churchill bo govoril v torek

London, 15. junija. Reuter: Pravijo, da bo ministri predsednik Churchill podal izjavo o splošnem vojnem položaju na torkovi seji spodnje zbornice. Izjava bo podana tudi v zgornji zbornici.

London, 15. junija. Reuter: Letalski promet med Francijo in Anglijo, ki je bil nekaj dni prekinjen, se bo čez dan ali dva spet začel. Prav tako bo vzpostavljen promet med Francijo in južnimi ameriškimi državami ter Francijo in južnim vzhodom.

Melbourne, 15. junija. Reuter: Glavni ravnatelj avstralske uprave za tisk in obveščevalno službo, sir Kath Mardoch, je izjavil, da bo avstralsko ministrstvo za municije zdaj zaposlilo skupno do 150.000 ljudi pri izdelovanju municije in drugih potrebščin za vse države Velike Britanije. Po njegovi izjavi bo avstralska vlada porabila okoli 50 milijonov funtov šterlingov za izdelovanje municije.

Italijansko vojskovanje še ne more biti bliskovito

Milan, 15. junija. AA. »Corriere della Sera« objavlja članek, v katerem pravi, da nadaljni odpor francoskih čet ne more spremeniti več položaja, ker se iniciativa nahaja na drugi strani.

Kar se tiče intervencije Italije, pravi list, je naravno, da njene akcije v začetku ne morejo biti tako bliskovite kot so akcije nemške vojske. Tudi ni mogoče pričakovati operacij širših obsegov. Predvsem so bile nemške sile skoncentrirane v glavnem na enem bojišču, medtem ko so italijanske sile razdeljene na raznih točkah strategičnega pomena. Toda čim dalje se bodo operacije razvijale, tembolj popolna slika se bo dobila in vpliv italijanske iniciative bo postal jasen. List pravi, da se Italija bori skupno z Nemčijo za pravice svojih narodov, istočasno pa za izvedbo novega evropskega reda. Na koncu pravi list, da Italija in Nemčija, ki sta morali prenašati tako velike krivice versajskega mira in se boriti proti rezultatom tega mira, ne želita viliti svetu nov Versailles.

»Messaggero« omenja zasedbo Tangerja in pravi, da je ta cona bila vedno ena izmed angleških aspiracij ter pravi, da vkorakanje španskih čet v Tanger ustvarja jasen položaj, ker onemogoča vsako angleško akcijo.

Italijansko vojno poročilo

Štab vrhovnega poveljstva, 15. junija. AA. Agencija Stefani poroča: Uradno poročilo št. 4 vrhovnega poveljstva italijanske državne oborožene sile se glasi:

Na alpskem bojišču so naše čete po določenem načrtu zasedle nekatera naselja onstran meje. Preprečen je bil poskus sovražnika, da bi to oviral. Pri tej priliki smo ujeli nekaj sovražnih vojakov.

Ob zori 13. junija so ladje naše vojne mornarice naletele na sovražni pomorski oddelk, sestavljen iz križark in torpedov. Prišlo je do spopada, katerega so se udeleževale tudi naše pomorske artiljerijske obalske ednice. Torpedovka »La Lata Finic« je zadelo s torpedi dva velika sovražna rušilca, od katerih se je eden potopil. Granate iz sovražnikovih ladjiskih topov so padle tudi na naselje ob Ligujski obali. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj mrtvih in ranjenih.

Kljub neugodnim vremenskim razmeram je italijansko vojno letalstvo spet bombardiralo vojaške naprave na Malti. Razen tega je izvedlo veliko število ogledniških poletov nad sovražnimi oporišči. Naša vodna letala so potopila eno sovražno podmornico.

V italijanski Severni Afriki je sovražnik ponovil svoje napade na naše straže ob egiptski meji ter so pri tem poskušali tudi številnih oklopnih ednic. Ti napadi so bili odbiti, pri čemer je dosegel poseben uspeh naša letalstva, ki se je udeleževalo bojev s strojnimi ter z majhnimi bombami, ki jih je metalo z velike višine. Učinek, ki so ga napravile te bombe, je bil prečuden.

Nad Tunisom so naša letala razvila zelo živahno ogledniško udejstvovanje. V italijanski Vzhodni Afriki je naše vojno letalstvo poleg množičnih ogledniških poletov, ki jih je izvedlo onstran meje, izvršilo v noči na 13. junij zaporedoma več napadov na britansko pomorsko in letalsko oporišče v Adenu. Italijanske bombe so zadele naravnost vojaške naprave, ki so si jih letalci namenili bombardirati. Razen tega je bilo sestreljeno eno sovražno lovsko letalo. Ena naših letal, ki se je udeležila tega poleta, se ni vrnila. Dne 13. junija popoldne je naše vojno letalstvo napadlo z uspehom letalsko oporišče v Vairu. Pri tej priliki so naši bombniki uničili tri sovražna letala, ki so bila na tleh, ter prizadejali veliko škodo na napravah na letališčih. Letala, ki so se udeležila tega poleta, so se vrnila vsa v svoja oporišča. »Angleži« so 12. junija popoldne in ponoči na 13. junij iz svojih bombnikov obstreljevali vas Gubueni in letališče v Asabu, kjer pa niso naredili večje škode.

Sovražno vojno letalstvo je izvedlo nočne napade na nekaj mest v Srednji in Severni Italiji. Podrobnosti o teh napadih bodo podane v posebnem poročilu.

Italijanski rušilec v borbi z devetkratno premočjo

Nekje v Italiji, 15. junija. AA. Stefani: Posebni vojni dopisnik agencije Stefani je podal naslednje poročilo o napadu ki ga je izvedel italijanski rušilec »Calafatimic« na devet sovražnih pomorskih ednic:

Ob štirih zjutraj so opazovalci s »Calafatimic« opazili na morskem gladini dve sovražni ladji. Takoj zatem se je pojavilo na obzorju še 22 drugih sovražnih ladij. Rušilec »Calafatimic« je takoj krenil v napad na štiri sovražne rušilce. Toda rušilec so se hitro pridružile nekatere sovražne križarke.

Tedaj se je »Calafatimic« znašel v boju z devetkrat močnejšo sovražnico. Štirje sovražni rušilci so začeli srdito streljati na rušilec »Calafatimic«. Ta je odgovoril z dvema torpedoma, za katerima jih je potem izstrelil še nekaj. En sovražni rušilec, ki je bil zadet naravnost, se je naglo začel potapljati. Drugi rušilec je težko poškodovan. Nato so se začele sovražne ladje, ki jih je presenetil hiter nastop »Calafatimic«, naglo umikati. Tako je bila dobljena bitka med dvema nasprotnikoma, katerih sile so bile v razmerju 1:9.

Italijanska podmornica potopila angl. križarko

London, 15. junija. t. Reuter. Uradno je bilo objavljeno, da je italijanska podmornica potopila angleško križarko »Calypso«. Križarka je bila zgrajena v letih 1916—1917 in je imela 4180 ton. Imela je 40.000 konjskih sil in je vozila s hitrostjo 29 vozlov na uro. Oborožena je bila s petimi topovi po 152 mm, z dvema po 76 mm, ki sta bila protiletalska, s 4 po 47 mm in 8 torpednimi cevmi.

Pogrešajo enega častnika in 38 mornarjev. — V domačih vodah se je potopila obrečna ladja »Myrtlec«, ker je zavozila na mino.

Madrid, 15. junija. AA. Reuter. Neka italijanska podmornica, katero so preganjale angleške vojne ladje, se je zatekla v Algeiras.

Madrid, 15. junija. AA. Reuter. Angleške vojne ladje so napadle včeraj italijansko tovorno ladjo »Edo« (6107 ton). Omenjena italijanska ladja je nasledila pri Tenerifu na Kanarskih otokih.

Letala bombardirala Trst in okolico

Trst, 15. junija. t. Ass. Press.: V noči med četrtkom in petkom je Trst doživel svoj ognjeni krst. Nad mesto so priletela zavezniška letala in bombardirala tržaško pristanišče in ladjedelnico. Zavezniška letala so bombardirala eno uro in četrt vojaške naprave in skladišča benecina.

Napad je bil izvršen zelo nepričakovano. Med bombardiranjem je bil na postaji vlak, ki je odhajal proti meji. Potniki so takoj zbežali iz vlaka in se poskrili. Neka bomba je eksplodirala blizu kolodvora in so ostanki bombe prileteli na peron.

Zavezniška letala so bombardirala tudi Sežano, Senožeče in Zavrje pri Trstu. V Zavrju so velika skladišča petroleja.

Nekje v Italiji, 15. jun. AA. Stefani: Podajajo sledeče uradne podrobnosti o letalskih in pomorskih sovražnostih, do katerih je prišlo davi. V Rimu so letala metala letake, na katerih piše, da Francija nima ničesar proti Italijanom, in da Italijani trpe in umirajo samo zato, da bi zadostili obolosti enega človeka. — V letakih dalje etoji, da bodo Italijani bodisi v primeru zmage ali pa poraza trpeli lakoto in suženstvo. — Ena krogla protiletalske artiljerije je oplazila neko poslopje v Rimu in ga lahko potopila.

Italija in zasedba Tangerja

Rim, 15. junija. AA. DNB. Zasedba Tangerja od strani Španije je zbudila veliko pozornost v italijanskem časopisju. Glorale d'Italia piše, da je ta zasedba nov težak udarec za demokratične države ter naglašja, da ima Španija pravico do Tangerja kakor tudi do francoskega Maroka. Odločno pisanje španskega časopisa ter zadržanje javnosti, ljudske demonstracije in besede generala Franca, naslovljene na nova veleposlanika Francije in Velike Britanije — pravi Giornale d'Italia, potrjujejo, da so odnosi med Španijo in zahodnimi državami močni samo na podlagi pravčnosti. To pa pomeni — in o tem ne more biti nobenega dvoma — vrnitev Gibraltarja in povečanje španskega življenjskega prostora v Maroku. Španski narod — nadaljuje list — ni pozabil, kakor v ostalem ni pozabila

škodovala. En starček je bil lažje ranjen. V Turinu je projekt protiletalske obrambe eksplodiral v nekem poslopju in lažje ranil 12 ljudi. O priliki tega letalskega napada je bilo 6 mrtvih in 22 ranjenih. V Benetkah je bilo pri sovražnem napadu 12 ranjenih, dočim v nekem drugem italijanskem mestu ni bilo človeških žrtev niti varne škode.

Italijanska letala bombardirala Malto

La Valette, 15. junija. AA. Reuter. Italijanski bombniki so poskušali izvršiti napad na neko angleško vojno ladjo, ki se je nahajala šest milj od Malte. Napad se ni posrečil ter so vse bombe padle v morje in ladja sploh ni bila zadeta. Angleški vojni ladji se je posrečilo s topovi pognati italijanska letala v beg. V toka večeršnjega dneva so italijanska letala osmerkrat letala nad Malto. Materialna škoda ni bila velika, ubiti pa sta bili dve osebi. Zbito je bilo eno italijansko letalo.

Boji v Afriki

Kairo, 15. junija. t. Reuter. Angleške čete so na libijski meji zasedle dve italijanski utrdbi, in sicer Capizot in Magdalena. Pri Solumu in Keganah so italijanska letala napadla egiptске postojanke, vendar niso napravila mnogo škode.

Nairobi, 15. junija. AA. Reuter. Južnoafriški bombniki so izvršili uspešne polete nad italijansko Somalijo. V Kismailu so bombardirali letališče, drugod pa vojašnice. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča.

Kairo, 15. junija. Reuter. Pomorsko poveljništvo je izdalo snodi tole sporočilo:

Enote zavezniške mornarice so takoj ob začetku vojne z Italijo položile na Sredozemskem morju mine zaradi zaštite plovbe in uničenja sovražnih ladij. Izvedlo se je, da zavezniške ladje pri tem niso videle niti ene sovražne ladje.

Angleški bombniki so bombardirali v torek luko Tobruk. Pri tem so jim pomagale tudi pomorske enote. Obalsko topništvo je obstreljevalo te enote, toda nobena zavezniška ladja ni bila zadeta. Sporočilo angleškega letalskega poveljništva je predanočim objavilo, da sta bili zadeti dve sovražni podmornici in ena križarka. Zadeta je bila križarka »San Giorgio« (9000 ton) ter dve podmornici. Vse tri ladje so začele goreti. Razen tega je bila uspešno napadena še neka tretja sovražna podmornica. Uničenih je bilo večje število min, od katerih jih je bilo položenih več ob egiptski obali. Italijani so potopili na Sredozemskem morju neko nizozemsko ladjo. Štiri osebe so utonile.

Nairobi, 15. junija. AA. Reuter. V zvezi z bombardiranjem letališča v Kismailu v južni italijanski Somaliji se je izvedelo, da so angleške bombe povzročile več eksplozij in da je začela goreti vojašnica, ki se nahaja na letališču. Zadetih je bilo več letal ter so bile uničene protiletalske baterije. Kakor smo že poročali, so se vsa južnoafriška letala vrnila v svoja oporišča.

Pretoria, 15. junija. AA. Uradno poročajo, da je predsednik vlade general Smuts imenovan za poveljnika obrambnih sil južnoafriške zveze. Po uradnem poročilu je južnoafriško letalstvo izvedlo napade na dveh krajih v južni Abesiniji. Bombe so zadele vojašnice ter veliko število zgradb okoli letališč. Vsa naša letala so se vrnila.

niti Italija, samovoljne in nepravilne razdelitve Maroka.

Na merodajnih mestih kažejo žive simpatije in popolno odobravanje, na katero je ta postopek Španije naletel v Italiji. Na odločujočih mestih pravijo, da se špansko-italijanski odnosi na obeh straneh odlikujejo z največjo zaupljivostjo in vso pripravljenostjo in da je to dejstvo posebno merodajno za presojo španskega koraka v Tangerju.

Washington, 15. junija. AA. Stefani. Zunanji minister Hull je o priliki zasedbe Tangerja od strani Španije izjavil, da se bodo Združene ameriške države prizadevale, da se bo spoštovala pravica eksteritorialnosti mesta in njegovega pasu na podlagi pogodbe iz leta 1906.

eje duhovnikov se izvajajo samo v onih primerih, če se duhovniki ne pokoravajo nemškimi ukazom in kadar je ogrožena varnost države.

Italijanski protest pri ameriški vladi

Newyork, 15. junija. AA. Stefani. Vsi časopisi ponatiskujejo besedilo formalnega protesta, ki ga je italijanski veleposlanik vložil pri zunanjem ministru Hullu zaradi kampanje, ki ima namen ameriško javnost pripraviti do tega, da bi zavzela sovražno stališče do Italije. Hull o tej stvari ni hotel dati časnika niti nobenih komentarjev.

Japonski protest pri nizozemski vladi

Tokio, 15. junija. AA. Reuter: Japonska vlada je izročila nizozemski vladi protest v zvezi z incidentom 6. maja, ko je neko nizozemsko letalo streljalo na neko japonsko ribiško ladjo na odprtem morju pri otoku Gasper, kakor trdi japonski protest. Nizozemski poslanik, kateremu je japonski zunanji minister Arita predal ta protest, je obljubil, da bo protest poslal svoji vladi in da se bo trudil, da bo incident poravnal na zadovoljiv način.

Newyork, 15. junija. AA. Reuter: »Newyork Times« izve, da je japonska vlada obvestila nizozemsko in angleško veleposlanika v Tokiu, da bo zaščito nemških interesov v Singapooru prevzela japonska vlada. Isto tako bodo Japonci skrbeli za italijanske interese v Sanghaju, Hongkongu in Colombu.

Turčija ostane nevtralna

Ankara, 15. junija. Reuter: Narodna republikanska stranka je odobrila vladno politiko v današnjem položaju. Uradno sporočilo bo verjetno objavljeno v kratkem. Zdi se, da bo Turčija zavzela stališče spoštovanja obstoječih pogodb in da ne bo sprejela za zdaj odločilnih ukrepov, temveč bo čakala na razvoj dogodkov.

Ankara, 15. junija. AA. Reuter: Izdano je bilo uradno sporočilo, ki pravi, da turška narodna republikanska stranka soglasno odobrava ekspozice predsednika turške vlade in zunanlega ministra glede stališča Turčije napram sedanjim dogodkom.

Zemunska vremenska napoved: Po večini oblačno, ponekod dež ali manjše nevihte. Toplota se ne bo dosti spremenila.

Položaj francoske vojske postaja nevaren. Kljub temu, da je s hitrim umikom žrtvovala Pariz, se njene obrambne možnosti niso izboljšale. Južno od Reimsa se je Nemcem pred dnevi le posrečil preder, ki gre še dalje in vedno globlje v Francijo preko Chalonsa na Marni celo proti Troyesu. Zaradi tega velikanskega manevra nemške vojske se je zamajala cela Maginotova črta, ki jo bodo Francozi bržčas hitro izpraznili, da ne bodo

v utrdbah zajeti. Poročajo že o zasedbi Montmedija in utrdbi okoli Verduna. Tako se brez boja podira najmočnejši obrambni sistem, kar ga pozna zgodovina in za katerim so se Francozi utillili tako varne...

Nevarno pa je stanje tudi na francoskem levem krilu, kjer prodirajo v Normandijo močni nemški oklopni oddelki. Opazovati je, da je fran-

coska vojska še kompaktna, da nikakor obramba ni v razsulu, da pa sprito silne nemške premoči Francozom primanjkuje svežih rezerv in zlasti mehanizirane orožja. Zavezniško vodstvo se boji, da bi se francoskih čet radi predale Pariza ne polastilo malodušje, kar bi bilo seveda usodnega pomena. Francija zelo nestrpno pričakuje ameriške pomoči.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

V vojskovanju v Evropi se je ta teden začela nova doba. Voja se je zopet razširila; v ponedeljek, dne 10. junija je Mussolini s balkona beneške palače povedal, da je Italija napovedala vojno Angliji in Franciji. Sovražnosti med Italijo in zavezniki so se začele dne 11. junija opolnoči. Sedaj je torej vojna zajela tudi Sredozemsko morje.

Vojaški pregled

Na severu in na zahodu pa se vojskovanje nadaljuje, dočim Italija doslej bistveno še ni posegla v potek dogodkov na bojišču. Zavezniki so bili prejšnji teden zavzeli Narvik, toda po vstopu Italije v vojno je norveška vlada precej nepričakovano izjavila, da je sklenila ustaviti sovražnosti na Norveškem. Kralj in zakonita vlada sta zapustila Norveško in se preselila v Anglijo. Glavnemu poveljniku norveške vojske na severu pa je bilo ukazano, da naj se začne z nemškim poveljstvom pogajati o zaključku sovražnosti. V svoji izjavi norveškemu narodu pravi norveška vlada, da se bosta kralj in vlada na drugih bojiščih borila naprej za svobodo Norveške.

Toda pri Narviku je bilo še mnogo oddelkov zavezniške vojske, prav tako pa je ob lofotskih fjordih pred Narvikom podpiralo zavezniške čete nekaj angleških bojnih ladij. Te bojne ladje so nato odpeljale iz Narvika vse angleške, francoske in kanadske oddelke. Med tem pa je skupino zaveznških ladij napadlo dvojce nemških bojnih ladij in nemška letala so zasledovala angleške ladje, ki so vozile čete domov. Pri tem so imele nemške pomorske enotice velik uspeh, ker so potopile angleško matično ladjo za letala »Glorious« in dva rušilca ter dve prevoznici ladij. Ob istem času se je v severnih vodah potopila tudi poljska podmornica »Orzeł«, vendar pa ni nikdo poročal o tem, zakaj je ta podmornica utonila.

Dočim vojne na Norveškem ni več, pa se je nemška ofenziva z vso silovitostjo razvijala vzdolž severnih francoskih rek Seine, Oise, Aisne in Marne tja do Argonov. Premoči nemškega orožja je postajala zmerom hujša in francoske čete so le s težavo zadrževale pritisk, ki je bil najhujši v smeri proti Parizu. V tej bitki za Pariz je bila nemška premoč ogromna. Lahko se reče, da se je vsak francoski vojak moral boriti proti trem nemškim vojakom, en francoski tank proti štirim nemškim, oklopni diviziji pa je nemško poveljstvo pošiljalo v boj vedno več. Tedaj, ko so bile francoske čete po petdnevnih bojih že zelo utrujene, pa so Nemci ravno v odseku nad Parizom vrgli v boj 20 svežih divizij. Poročajo, da je nemško vrhovno poveljstvo v teh bojih od morja do Argonov vrglo v prednje vrste 120 nemških divizij ali okoli tri milijone vojakov. Poleg tega pa je nemško vojsko podpiralo še nemško letalstvo, ki je posebno naučeno na to, da zna čim bolj spretno spremljati nemške oklopne divizije, ki prodirajo in napadajo v prvih vrstah.

Tako je bil dne 14. junija zjutraj Pariz prazen, ko so nemške čete vkorakale v francosko prestolnico. Francosko vrhovno poveljstvo je namreč sklenilo, da se za mesto samo ne bo vojskovalo, da bi tako prihranilo mestu razdejanje in popolno uničenje. Francoska armada, ki bi morala braniti Pariz, se je že dva dni prej v redu umaknila iz mesta proti jugu.

Istčasno pa se nadaljuje nemška ofenziva proti vzhodu, to je, da je nemško vrhovno poveljstvo sklenilo napasti Maginotovo črto od zadaj.

Sedaj poteka obnem tudi prvi teden, da je Italija v vojni. Toda do kakšnih izrednih vojni spopadov še ni prišlo, pač pa so letala zaveznikov in italijanska bombardirala razne naprave v severni Afriki in pa v raznih delih Italije. Na morju do večjega spopada med zavezniki in italijanskim brodomjem še ni prišlo.

Politični pregled

Najvažnejši dogodek tega tedna je bil vsekakor vstop Italije v vojno. Italija se je torej odločila na strani Nemčije izvojevati zmago svojemu orožju. V svojem velikem govoru na balkonu beneške palače pa je pri tem predsednik italijanske vlade Mussolini slovesno izjavil, da Italija ne misli nobene svoje sosedice, zlasti pa ne Švice, Jugoslavije, Grčije, Turčije in Egipta potegniti v vojno. Po teh besedah torej jasno sledi, da bo Italija upoštevala nevtralnost tistih držav, ki so se odločile, da bodo na Balkanu z nevtralnostjo ščitile mir.

Najvažnejše v tej izjavi pa je, da je Mussolini omenil tudi Turčijo in Egipt. Egipt ima posebno pogodbo z Anglijo in po tej pogodbi sme Anglija imeti v Egiptu vojaške postojanke in vojaška letališča. Prav tako mora v vojni Egipt podpirati Anglijo. Zato bi bile razumljive, da bi Egipt napovedal Italiji vojno, kadar bi ta napadla Anglijo. Do napovedi vojne med Egiptom in Italijo pa še ni prišlo; prekinjeni so bili samo diplomatski stiki in predsednik egiptске vlade Ali Maher paša je izjavil, da bo Egipt takoj napovedal Italiji vojno, kadar bo Italija napadla kakšen kraj v Egiptu. Turčija ima tudi posebno pogodbo z zavezniki, toda ta pogodba ne more Turčije potegniti naravnost v vojno proti Italiji. Pogodba z zavezniki se lahko izvaja samo tedaj, če ni proti Sovjetiji. Stališče Sovjetije bo najbrž odločilno vplivalo na to, ali se bo Turčija odločila za vojno proti Italiji ali ne. Pač pa so Italiji napovedali vojno vsi angleški dominioni Kanada, Nova Zelandija, Avstralija in tudi Južna Afrika. Južna Afrika vodi proti Italiji vojno celo čisto samostojno in napada južnoafriško letalstvo zlasti italijanske posesti v vzhodni Afriki. V vojnem stanju z Italijo je tudi Indija.

Ko je postal pritisk nemških armad proti Parizu največji, se je predsednik francoske vlade Paul Reynaud obrnil s pretresljivo spomenico na predsednika Združenih držav Roosevelta. V spomenici ga prosi, naj javno takoj izjavi, da bo Amerika z vso svojo silo podprla zaveznike, samo svojih čet še ne bo poslala na evropska bojišča. Roosevelt bi naj storil to takoj, ker bo sicer prepozno. Francija mora vedeti, da ji bo na razpolago vsa ameriška podpora, da lahko čim uspešneje vztraja pri odporu proti sovražniku. Ameriški parlament zaseda tako rekoč stalno in zmerom znova odreja,

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:

Pri ledvičnih kamnih in kamnih v mehurju je dobro piti čim večje količine iz vrelca Tempel

kako se naj pospeši pošiljanje pomoči zaveznikom. Istočasno pa sprejema nove ogromne kredite za izpolnitev ameriškega oboroževanja. Vsa ameriška industrija se bo spremenila tako, da bo čim bolj uspešno delala za potrebe ameriške obrambe. Toda taka preobnova ameriške industrije mora trajati vsaj nekaj mesecev in preden se to ne zgodi, Amerika skoraj da ne more pošiljati v Evropo več kakor pa je pošiljala doslej. Zato je Reynaud prosil, da naj se Roosevelt obveže že za naprej, da bo podprl zaveznike tedaj, kadar bodo pogoji za boj mogoče še težji kakor pa so danes. Če bo francoska vlada morala iz Francije, se bo borila naprej iz svojih posesti v Afriki in v Ameriki. Za tedanjí čas bi se naj Roosevelt takoj izjavil javno, da bo ros podpiral z vsem potrebnim zaveznike. Na predvečer tistega dne, ko so Nemci šli v Pariz, je Reynaud v posebnem govoru francoskemu narodu še ponovil svoj klic predsedniku Združenih držav.

Največja politična bitka za stališče Amerike se začela. Odgovorni državnik težko daje izjave, ki ga naj vežejo leta in leta naprej. Tako ameriška izjava bi bila nekaj čisto novega v svetov. Zgodovini. V posebni izjavi se o vsem tem izraža tudi vodja Nemčije Hitler, ki pravi, da Združene države nikakor niso v nevarnosti in da naj se zato v evropske zadeve ne vtikajo.

Vstop Italije v vojno je začel drugo dobo evropske vojne; stališče Združenih držav se bo moralo prav kmalu pojasniti in ni izključeno, da bi sleherni korak ameriške vlade lahko načel tretjo dobo evropske vojne, ki bi tako res postala svetovna; vendar pa je le malo izgledov za to, da bi ameriška vlada mogla kaj kmalu podati javno izjavo, ki jo naj veže za bodočnost. Najbrž bo ostalo le pri tem, da bo Amerika pospešila izvoz vsega svojega orožja.

Notranji pregled

Dr. Korošec je pretekli teden odpotoval v Romunijo ter je bil nato spret v avdijenci tudi pri romunskem kralju Karolu.

V Zagrebu se je ta teden začela sodna obravnava zoper tri ljudi, ki so za časa diktature na cesti zahrbtno ubili znanega hrvaškega učenjaka dr. Šuflaja zaradi njegovega političnega prepričanja. Državni pravdnik zahteva zoper vse tri obtožnice smrtno kazen.

Katoliški škofje so se zbrali v Zagrebu k seji, kjer so obravnavali tekoče zadeve. Ta seja je bila seja odbora škofskih konferenc. V glavnem so obravnavali vprašanje, kako sla-

Hitlerjeva opozorila in pojasnila Ameriki

V posebni izjavi razlaga vodja Nemčije svoje namene ameriškemu mnenju

Newyork, 15. junija. AA. DNB. Znam ameriški publicist Karl v. Wiegand je bil spret pri vodji Nemčije. Wiegandovo poročilo o razgovoru z vodjom Nemčije se glasi:

Amerika Amerikancem, Evropa Evropejem, je dejal državni kancler. To je skupna osnovna Monroejeva doktrina, ki bi ne samo zagotovila večni mir med starim in novim svetom, temveč bi bila istočasno najidealnejši temelj miru na vsem svetu.

Vodja Nemčije, pravi Wiegand, je nato ostro, duhovito in ogorčeno izgovoril, da je sploh kdaj v sanjah mislil na tak načrt o vmešavanju v zadeve zapadne hemisfere. Dejal je, da je za njega mogoče zelo laskavo in tudi za Nemčijo, če se Severna in Južna Amerika bojita njega in Nemčije, toda dodal je, da je ta strah otroški in brezmišeln. Dodal je, da je sama misel na to, da bi se iz Evrope napadle Združene države z morja ali z zraka ali s pomočjo legendarne »pete kolone« neumna in fantastična.

Vodja Nemčije je dejal, da nima namena, da bi s svojim vojnim strojem, ki operira neposredno pred Parizom in čigar dovršena organizacijska in udarna sila ter strateško in taktično vodstvo je presenetilo svet, navajal na lepo francosko prestolnico, toda seveda pod pogojem, da bo ostala odprto mesto kakor Bruselj.

O Mussoliniju je vodja Nemčije govoril v najpristranejšem tonu ter pozdravil vstop Italije v bratstvo orožja z Nemčijo.

To je prvi intervju, ki ga je dal Hitler od začetka vojne. Sprejel me je v malem gradcu nekoga belgijskega plemiča. Najprej sem obiskal zunanjega ministra v. Ribbentropa v nekem divzijskem štabu neposredno za levim krilom nemškega bojišča. Cele ure sem imel zelo ljubezni razgovor z Ribbentropom. Nato so me je odpeljal z avtomobilom na sestanek z vodjom Nemčije. Potovali smo več milj. Vodja Nemčije nas je sprejel z jasnim lice in s smehom človeka, ki je dobil veliko zmago in dosegel ogromne rezultate. Pri vsem tem je skromen in enostaven pri občevanju. Sedel smo v salonu za sprejem obiskovalcev. Našem razgovoru so prisostvovali minister za zunanje zadeve v. Ribbentrop, vodja tiskovnega urada Dietrich, opolnomočeni minister Schmit in druge osebnosti.

Vodja rajha je vztrajal na tem, da odgovori na moja vprašanja pismeno, toda držeč v roki napisani tekst je govoril z menoj še polno uro o tem vprašanju. Začel je s stališčem Amerike napram Nemčiji in s svojimi lastnimi pogledi na Ameriko. Dejal je, da bi želel spomniti me na to, da je Nemčija ena redkih držav, ki so se doslej vzdržale vmešavati se v ameriška vprašanja. Dodal je:

Nemčija in Monroejevo načelo

Nemčija ni imela nikoli teritorialnih in političnih interesov na ameriškem kontinentu in jih tudi danes nima. Kdor trdi nasprotno, ta laže, laže zavestno iz kateregakoli razloga. Nas nikakor ne zanima, kako želi ameriški kontinent razviti in zgraditi si svoje nadaljno življenje. Posebno želim naglasiti, da velja to ne samo za Severna, temveč tudi za Južno Ameriko. Zelel bi naglasiti, da ne mislim, da bi se doktrina, ki jo je nekoč proglasil predsednik Monroe, mogla tolmачiti samo enostransko in samo v eni smeri, kar se tiče vmešavanja, kajti glavni cilj Monroejeve doktrine ni bil v tem, da bi se preprečilo, da se evropske države vmešavajo v ameriške stvari, temveč tudi v tem, da se Amerika obvaruje pred vmešavanjem v evropske stvari. Logičnost in upravičenost takega tolmачenja Monroejeve doktrine potrjuje tudi dejstvo, da je že sam Georges

Lepo razvedrilo – godbo in petje nudi film

Kneginja čardaša

Marta Eggert
Paul Hörbiger — Paul Kemp
po opereti E. Kalmana. Predstave ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri. KINO MATICA tel. 21-24

viti 1300-letnico pokristjanjenja hrvaškega naroda, ki hoče ta jubilej letos prav slovesno obhajati.

Hrvatska gospodarska sloga je imela pretekli petek svoj letni občni zbor, ki se ga je udeležil tudi dr. Maček. Hrvatska gospodarska sloga je osrednja organizacija vseh hrvatskih kmetijskih gospodarskih organizacij, ki ima silno veliko članov.

Na belgrajski univerzi komunistični študentje še vedno rogovilijo, kakor sklepamo iz pisanja belgrajškega dijaškega lista »Jugoslovanski študent«. Ta list namreč piše, da je dijakom, ki hočejo mirno študirati in ki niso komunisti, že kar smrtno nevarno hoditi na univerzo, kjer komunisti vsak dan povzročajo pretepe. List pravi, naj rektor napravi red ter naj pokliče na odgovornost vse komuniste, dijakke ter tudi profesorje, ki stoje za njimi. Ako rektor tega ne bo storil, bodo dijaki sami posegli po samopomoči, nakar bodo posledice nosile akademske oblasti z rektorjem na čelu. Zanimico je v tem članku zlasti to, da je enkrat javno povedano, kako profesorji dajejo komunističnim fantičem svojo potuho.

V političnem pogledu je bilo pretekli teden precej živahnih konferenc v Belgradu med posameznimi strankami. SDS je namreč začela napadati JRZ, čeprav sta obe stranki v vladi. Zaradi tega je nastalo napeto razmerje. Sedanje konferenc v Belgradu so posledica teh napestosti, ki jih bo treba poravnati in odpraviti tako ali drugače.

Velike povodnji so nastale pretekli teden v Vojvodini, Srbiji in Bosni, ker je tamkaj tiste dni močno deževalo. Zdjaj so se vode že spet otekale in je nevarnosti konec.

Med Sušakom in Reko je zaradi italijanske vojne napovedi bil promet nekaj dni ustavljen. Zdjaj pa so se obmejne oblasti že domenile in je promet med tema dvema mestoma spet mogel.

Sladkor se ni podražil, čeprav se je železniška voznina nekaj podražila. Oblast to sporoča vsemu prebivalstvu ter ga pozivlje, naj take vsakdo naznani tistega, ki bi hotel sladkor dražje prodajati.

Ali bo Nemčija uničila angleški imperij

Vprašal sem vodjo Nemčije, ali ima namen uničiti angleški imperij. Odgovoril je: Nikoli nisem imel namena ali cilja uničiti angleški imperij. Nasprotno, še pred začetkom sedanje vojne sem angleški vladi postavil predloge, v katerih sem žel tako daleč, da Veliki Britaniji ponudim pomoč Nemčije za ohranitev imperija. Ta moja ponudba je bila s prezirom odklonjena. Od Anglije nisem zahteval ničesar drugega, kot da smatra Nemčijo za enakopravno in da postopa tudi tako napram njej in da Anglija ščiti nemško obal, ako bi bila Nemčija zapletena na drugi strani v vojno, ter da se Nemčiji vrnejo njene kolonije. Toda seditaj jih bom dobil. V Londonu so javno pisali in govorili, da je treba nacionalni socializem uničiti, da je Nemčijo treba razdrobiti in razdeliti, jo popolnoma razorožiti in jo napraviti slabotno. Nikoli nisem naglasil takih ciljev in takih namenov proti Angliji. Ko je Anglija izgubljala bitko za bitko, so angleški oblastniki s solzami v obeh rotli Ameriko, naj jim pride na pomoč, trdeč, da grozi Nemčija Veliki Britaniji z razbitjem. Toda v tej vojni bo res nekaj uničeno, in to kapitalistična klika, ki je zaradi nizkih osebnih interesov bila pripravljena dovoliti, da se uniči milijon človeških življenj. Toda te klike ne bomo uničili mi, temveč njeni lastni narodi.

Nato je vodja Nemčije izjavil, da bo ta vojna napravila na vsak način konec kontrole nad morji, ki jo vrši sedaj Anglija. Naglasil je, da bo to za srečo in bodočnost vsega sveta dobro. S tem, da zahtevamo svobodo morja, je dejal vodja Nemčije, razumemo popolno zagotovitev pravice držav, ki se ne udeležujejo vojne, svobodno in brez kontrole poslujevati se morja. Vodja Nemčije je dodal, da se mora v vojni efektivna blokada omejiti samo na obali samih vojskujočih se držav.

Nemčija in Sredozemlje

Nato je vodja Nemčije dejal: Nemčija nima na Sredozemskem morju niti teritorialnih niti političnih interesov. Sploh nemški narod ne prizna pojmovanja, da bi morala vsaka država povsod na svetu vmešavati se v tamonjše zadeve in da bi jo bilo treba spraševati o tem. Če pa imajo gotove države z Veliko Britanijo in Francijo na čelu interese na vsem svetu, potem je to stremljenje za premočjo na svetu, ki ga narodi ne bodo več trpeli. Nemčija n. pr. ne bo dovolila, da bi se kdo vmešaval v vprašanja njenega življenjskega prostora. Na drugi strani se Nemčija ne bavi z vprašanji, ki se nahajajo izven kroga njenih življenjskih potreb in ki se zaradi tega v prvi vrsti tičejo drugih narodov. Če pa n. pr. kak angleški minister pravi, da se angleška meja nahaja na Renu, je to neumno in neznosno. Mislim, da ne bi bilo nič bolj neumno, če bi jaz dejal, da se moja Nemčija nahaja na Mississippiju, na Amazonasu ali Rumeni reki. Sicer pa bomo sedaj končno razčistili vprašanje vojne, tako da bodo angleškimi predsednikom vlad ne bo treba več trpeti zaradi takih zemljepisnih zablod.

Kakšen bodi mir

Vprašal sem vodjo Nemčije, ali mi ne bi mogel vsaj v glavnih potezah obrazložiti svoje poglede na bodoči mir. Vodja Nemčije ni bil razpoložen za to, da bi podrobneje govoril o tej temi. Dejal je samo, da se cilj, za katerim gre Nemčija, strogo vzelo glasi samo: Obnova miru. Kajti ni Nemčija napovedala vojne Angliji in Franciji, temveč sta nasprotno Anglija in Francija z najboljšimi smešnimi razlogi stopili v vojno z Nemčijo. Temeljno načelo tega miru pa bo prepričanje, da resničnega miru ne more biti, če se ne vpošteva življenjske potrebe velikih narodov. Samo kak popoln praznoglavec bi mogel misliti, da bi bil kak »superversallesc« boljši od Versaillesa.

Kot najvažnejši cilj pri obnovi miru pa smatram odstranitev onih mednarodnih klik, ki žive od hujkanja enih narodov proti drugim in odstranitev onih, ki bi z vojnami hoteli prikriti ali celo popraviti posledice svoje nesposobnosti na političnem in gospodarskem polju. Jasno mi je tudi to, da se ta cilj ne more doseči izključno z mirovnimi pogodbami, temveč mu mora služiti za osnovo tudi vrnitev zdravega razuma tem narodom samim. V ta zdravni razum verujem navzlic vsemu histeričnemu kričanju, navzlic vsem poizkusom držati narode v neumnosti, navzlic vsej propagandi in bajkam o izmišljenih zverstvih, navzlic vsem pripovedovanjem o petih kolonah, navzlic izmišljotinam o padalcih, preoblečenih v menihe itd. itd. Če bo vojaški poraz Anglije in Francije prispeval k temu, da se v teh državah najde zdrav razum, potem mogoče, če gledamo na to z merilom bodočnosti tega sveta, žrtve te vojne vendar niso bile tako zastoj kakor se je to na prvi pogled zdelo.

Porušena hiša v Parizu. Zadel jo je bomba z letala.

Politični zapiski

V vladi ne bo sprememb — pravi zagrebški »Obzor«

Zagrebški Obzor prinaša tole poročilo: »Na konferencah v Beogradu se je posrečilo najti izhod iz težav, ki so nastale med predsednikom vlade g. Cvetkovičem ter posameznimi ministri JRZ na eni ter med ministrom dr. Budisavljevičem in drugimi prvaki SDS na drugi strani. Po tem kakem ni treba pričakovati kakih sprememb v vladi, še manj pa koncentracijske vlado. Kar se tiče vedenja srbskih opozicijskih strank smo zvedeli, da njihovi prvaki še naprej stojijo na svojem dosedanjem stališču do sporazuma z dne 26. avgusta 1939 ter do nadaljnjega preureditve države. To stališče pa je za vodstvo SDK nespremenljivo. Z ozirom na splošne politične razmere in z ozirom na vedenje srbskih opozicijskih strank je verjetno, da bo sedanja vladna kombinacija, če se ne zvozi kaj novega, poslej nastopala bolj skladno.«

O jugoslovanski ideji

Belgrajski tednik Napred prinaša članek o jugoslovanski ideji. Ta članek je zanimiv zato, ker je izšel v listu, ki ga izdaja prof. dr. Ilić, kateri je sodeloval pri sestavljanju sporazumskega besedila kot strokovnjak. List pravi med drugim: »Sirijsku jugoslovansko idejo ni nobena stvar bolj škodovala kakor njeno ozko pojmovanje, češ da ne more obsesti v sebi prav tako srbsko kakor tudi hrvaško idejo obenem, marveč je trdila, da je potrebno, naj bi popreje obe ti dve ideji umrli, da bi potem ona mogla živeti. Ker pa se niti srbska niti hrvaška ideja ni rodila od danes do jutri, je bilo jasno, da ne moreta od danes do jutri izginiti. Razlagati, da je pogoj jugoslovanstva v tem, če ti dve ideji izgineta, je v stvari pomenilo priznanje in doaznavanje, da je jugoslovanstvo nekaj nemočnega. Toda to napačno razumevanje jugoslovanstva ni škodovalo le s tem, ker ga je razglasilo za nekaj nemočnega, marveč tudi s tem, ker je način njegovega izvajanja povzročil zlasti na hrvaški strani skrajno hud odpor. In tako je bil uspeh ravno nasproten prizadevanjem zaščitnikov dekretnega jugoslovanstva, ker se je vedno močnejše krepilo ravno tisto, kar so hoteli izbrisati. Na koncu veli pisec članka, da je tako dekretirano jugoslovanstvo škodovalo tudi ideji, ki gre za tem, da bi se združili z nami tudi Bolgari.«

Opozorilo slovenskim ljudem

List za kamniški okraj »Pod Grintovci« prinaša v zadnji številki uvodnik, kjer se peča z vprašanjem tujcev med nami ter nato prehaja na tiste, ki so sicer med Slovenci doma, ki pa so izkoreninjeni ter so vsak hip pripravljeni za 30 srebrnikov prodati svojo domovino in narod. »Če so taki podležji nevarni v mirnem času, so zdaj še mnogo bolj.« Nato pa list poudarja, kako bi ti ljudje utegnili postati nevarni in kako jih je treba onemogočiti. Pravi namreč tako-le: »Kaj pa je namen teh žalostnih kreator, ki izdajajo lastno domovino brezsrčnemu tujcu. Morda jih je največ, ki računajo na dobra mesta pod novim sovražniškim režimom. Lahko pa je namen kakega izmed njih ta, da se bo osebno masčeval nad svojimi sodržavljanji zaradi Bog ve kakšne nevarnosti v domati državi. Dobe se tudi taki, ki rovarijo proti domovini iz sovražstva do vere. V državi, kjer je vera še svobodna, takim temnim elementom ne gre vse po načrtu. Njih kosmata vest bi se umirila, si mislilo, če bi vladal brezverski režim, ki bi zatrl Boga in njegove zapovedi. Ne redko se izražajo: »Naj pride na vladodržator, samo, da ne bo farja in žandarja, pa bo dobro.« Te besede dosti povedo, kaj želijo te vrste izdajalci svoje domovine. — Pogledimo še, kako ti nesrečneži skušajo doseči svoj namen. Kako ga dosega v vojskujočih se državah, smo že gori na kratko omenili. Za nas je važnejše vprašanje, kaj delajo pri nas ti malkontenti. Najprej širijo vzemirne vesti v svoji okolici. Kaj vse bi se moralo z nami že zgoditi, če bi bilo vse res, kar ti izdajalci trošijo med nami kot golo resnico. Žal je tudi med nami dosti ljudi, ki tem večkrat naravnost bedastim vestem z vsem srcem verjamejo. Tako skušajo ti naši domači tujci begati svoje sorjake in jih pripraviti do obupa. S tem že strašno škodujejo domovini. Pa njihovo delo je še nevarnejše. Če le morejo, obveščajo naše sovražnike o naših zlasti vojaških zadevah. In če bi se jim posrečilo, bi tudi sami rušili naše mostove in druge občne koristne naprave. — In kaj naj mi storimo zoper njihovo pogubno delo? Prvo bodi, da jim mi sami ne nasedamo. Pa tudi druge opozarjamo, naj ne poslušajo njihove modrosti, ki jo oni navadno prodajajo po gostilnah, v raznih družbah, po cestah in morda celo v naši domači hiši. Odločno se uprimo takti njihovih propagandni za tujca, ki bi nam želel gospodariti. Odločno pokazimo vrata narodnim izdajalcem. Če pa opazimo, da le ne odneha s svojim pogubnim delovanjem, da mirne vesti naznanimo pristojni oblasti, kjer bo že prejel zasluženo plačilo. — Vsi na branik, ne samo zoper resnične tujce, temveč prav tako tudi proti domačim izdajcem, ki jih žal tudi v našem okraju ne manjka. S tem bomo uresničili oporoko pokojnega kralja Aleksandra: Čuvajte Jugoslavijo!

Sklepi bosanskih muslimanov

V Sarajevu te dni zboruje muslimanski verski zbor za Bosno in Hercegovino. Ta zbor je obravnaval tudi vprašanje komisarijata v verskem muslimanskem zboru v Skopju. Bosanski muslimanski verski zbor je po poročilu vrhovnega muslimanskega poglavarja Spaha sprejel tale sklep: Narod enoglasno odobrava ukrepe, katere je doslej ukrenil reis ul ulema, da bi odstranil kršitev avtonomije muslimanske verske skupnosti, ter ga prosi, da bi si še dalje z vsemi silami prizadeval, da bi se komisariat iz ustanov muslimanskih verskih ustanov v Skopju čim prej odpravil ter bi se spet ustanovilo normalno stanje, kakor je to v skladu s postavbo ter z ustavo islamske verske skupnosti. Ta resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar je bila seja končana.

Slaba dela so kaznovana

Zagrebški tednik »Nedjelja« prinaša članek z gorenjim naslovom, kjer govori o sedanji vojni in med drugim pravi: »Prejšnje in tudi sedanja vojna so sredstvo, ki se ga poslužuje Bog, da kaznuje krivico ter kršitev morale. To je nepobitna resnica. Bog ne gre za močnejšim in silnejšim, kakor se nekaterim prvi huj dozevda, marveč s pravičnim in moralnim, čeprav pri tem dopušča silo, da kaznuje slabo... Vsakdo je kovač svoje sreče. Te sreče pa ljudje ne dobe zgolj z zbiranjem čim več gnotnega blaga. Duhovne dobrine tudi na tem svetu mnogo bolj zadovoljujejo kakor zemeljsko bogastvo. Kdor moti tisti red, ki ga je postavil Stvarnik sveta, ta bo prej ali slej občutil kazni za to. Tisti pa, ki se tega reda drži, bo zmagal, čeprav se mora zanj junaško boriti. Življenje je boj, toda le pravičen boj je nagrajen, če ne od ljudi, pa od vsega močnega Stvarnika.«

Oklic Kmečke zveze slovenskemu kmetu

V teh resnih časih je bilo potrebno, da je stanovska zastopnica našega slovenskega kmeta Kmečka zveza v Ljubljani izdala vsem slovenskim kmetom oklic, ki ga spodaj prinašamo. Kmetje, zavedajte se, da vam bo v resnih in odgovornih časih prav in dobro svetloval je vaš človek in njihove drugi. Zato skrbite, da bodo vaša vrata zaprta vsem agentom in plačancem, ki prihajajo v vaše hiše s slabimi nameni in ne v vašo korist.

Oklic Kmečke zveze slovenskemu kmetu se glasi:

Vsem kmečkim ljudem

Čas, ki ga preživljamo danes, je težak in terja od vsakega precejšnje žrtve. Še posebno težke pa so žrtve za kmečko ljudstvo, ki je moralo prav ob času največjega dela dati v službo domovine mnogo svojih sinov in vprežne živine.

To stanje pa izrabljajo razni agenti in hujskači, ki hodijo po deželi in z lažnimi vestmi razburjajo ljudstvo. S slikanjem položaja v drugačni, pretirani luči hočejo spraviti ljudi v slabo razpoloženje, da bo potem njihovo delo lažje. Ti neodgovorni ljudje s svojim postopanjem težave še povečujejo.

Kmečka zveza, predstavništvo slovenskega kmečkega ljudstva, je vse to ugotovila po svojih zastopnikih, zato pa daje vsem kmečkim ljudem naslednja navodila, s prošnjo, da jih dosledno upoštevate:

1. Varujte zemljo! Edino zemlja predstavlja trajno vrednost. Ne prodajajte je, temveč skrbno jo obdelujte!

Dolenjska stopa v novo dobo tujskega prometa

Sestanek tujsko-prometne zveze v Novem mestu za povzdigo Dolenjske

Novo mesto, 15. junija.

Dolenjska, ki je do danes stala nekako ob strani, kar se tiče tujskega prometa in turizma, stopa v novo gibanje. Dolenjska pokrajina naše Slovenije ima velike naravne lepote in bi bila velika napaka, če bi te lepote ostale skrite. Da se počivi zanimanje za ta del Slovenije, je Tujsko-prometna zveza za danes sklicala sestanek v Novem mestu, na katerem so do podrobnosti razpravljali in sklepali o bodočem delu na polju propagande in realnem delu za povzdigo turizma in tujskega prometa na Dolenjskem. Sestanek je bil v posvetovalnici Mestnega doma, ki jo je dal na razpolago novomeški župan dr. Polenšek. Sestanka so se udeležili delegati krajevnih tujskih prometnih društev, ki so s svojimi predlogi utemeljevali in doprinali različne prošnje in ugotovitve.

Sestanek je začel predsednik Tujsko-prometnega društva v Novem mestu dr. Gros, ki je pozdravil zastopnika banke uprave g. Sotlerja, zastopnika železnice g. Urbanja, zastopnika pošte g. Kita, zastopnika TOI dr. Koceta, mestnega župana novomeškega dr. Polenška in vse delegate in častnike. Dr. Gros se je zvezi zahvalil, da je sklicala sestanek in upa, da bo ta sestanek

2. Ne držite denarja doma! Ne zapravljajte pa ga za nepotrebne stvari! Najboljše je, če ga uporabite za zboljšanje svoje kmetije ali za nakup poljedelskih strojev.

3. Varčujte z življenjskimi potrebščinami in z vsem, kar morate kupiti! Skrbite, da boste kar najbolje preskrbljeni z lastnimi pridelki. To je z ozirom na letošnjo slabo letino v državi še posebno važno.

4. Ne nasedajte prišepetavanjem agentov! Ne mislite dobro, ker sicer bi to javno povedali.

5. Verujte tistim časopisom, o katerih ste se prepričali, da točno poročajo in ki so kmečkemu stanu naklonjeni. Upoštevajte pa tudi, da časopisi vsega niti pisati ne smejo.

6. Zaučajte samo ljudi, ki jih dobro poznate in ki so zaupanja vredni. Vse, ki vznemirjajo ljudstvo in ki hočejo sedanji položaj izrabiti sebi v korist, takoj naznanite oblastvom, da z njimi obravnava.

7. Zaučajte svoji stanovski organizaciji, ki vestno skrbi za Vaše koristi! Zavzela se bo za Vas, in poskrbela, da se čimbolj olajšajo težave. O vsem važnejšem Vas bo obveščala.

8. Pomagajte drug drugemu, da boste bremena laže prenašali. Gostite čut za dolžnost!

9. Ohranite mirno kri! V težavah uspe najbolje tisti, ki vse hladnokrvno in trezno presoja.

Kmetje, zavedajte se: Čim težji so časi, tem večji postaja pomen našega stanu!

Zato držimo skupaj, ker le v tem je naša moč in naša rešitev!

Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani.

Kralj Peter II. v gledališču

Beograd, 15. junija. m. Svojni predstavi v tu-kajšnjem gledališču je prisostvoval tudi Nj. Vel. kralj Peter II., ki se je pripeljal v spremstvu svojega guvernerja armadnega generala Petra Kosiča in drugih odličnikov.

Dr. Korošec odpotoval iz Bukarešte

Bukarešta, 15. junija. m. Ob 9.45 je danes dopolne odpotoval iz Bukarešte predsednik jugoslovanskega senata dr. Korošec, ki se je odpravil v salonskem vagonu, katerega mu je dal na razpolago predsednik romunskega senata g. Argetojanu. Na železniško postajo so ga sprejeli ter se od njega poslovili predsednik romunskega senata g. Argetojanu ter jugoslovanski poslanik Aleksander Avakumović z vsem poslanštvom.

Ban dr. Natlačen v Beogradu

Beograd, 15. junija. AA. Gradbeni minister dr. Miha Krek je sprejel danes dopolne v svojem kabinetu bana dravske banovine dr. Marka Natlačen, s katerim se je dalj časa pogovarjal. Minister dr. Krek je sprejel tudi državnega svetnika Dragoslava Lazića.

Zaloge blaga pod nadzorstvom

Beograd, 15. jun. m. Ministrski svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo predpisal uredbo o kontroli zaloge blaga. Po tej uredbi morajo vse osebe, ki uvažajo, predelavajo in prodajajo na debelo spodaj navedeno vrsto blaga v roku treh dni po uveljavljenju te uredbe prijaviti prvostopnim državnim oblastem vse blago na zalogi. To morajo storiti tudi javna skladišča, špedicije, komisarijati itd. — Prijavitelj je treba sledeče blago: riž, kavo, čaj, kakav, loj, kokosovo olje, parafin, evrov bombaž, bombažno predivo, ovčjo volno in volneno predivo, surovo juto, neuporabljive vreče iz jute, kavčuk, izdelke iz kavčuka, usnje vseh vrst, cink in belo pločevino.

Po § 2 te uredbe je prepovedana prodaja gori naštetih vrst blaga v špekulativne namene. Za prestop teh predpisov uredba določa kazni od 5000 do 100.000 din, zapor pa od 30 do 60 dni. Ta uredba stopa z današnjim dnem v veljavo.

Uredba o vojaški sposobnosti

Beograd, 15. junija. m. V današnjem »Službenem vojnem listu« je objavljena uredba o osebni sposobnosti za vojaško službo, v mobilnem in vojnem stanju, ki stopi v veljavo v smislu čl. 7. te uredbe, na dan objave mobilnega stanja.

Uredba se nanaša na rekrute, kaplarje, redove (mornarje) stalnega kadra na vojne obveznike sploh. Po pogledu zdravstvene sposobnosti za vojaško službo je lahko oseba v vojni dolžnosti sposobna, delno sposobna, ali nesposobna. Nesposobnost mora biti začasna ali stalna. V čl. 5 te uredbe omenja nedostatke oziroma bolezni, zaradi katerih se osebe za vojaško dolžnost smatrajo za delno sposobne.

Nevihite nad Medmurjem

Varaždin, 15. junija. b. Letošnje leto je nosu neurja med Zagrebom in Medmurjem. Včeraj popoldne se je utrgal oblak v Markušani, ki je povzročil velike povodnji. Strela je ubila Stefana Klčana, ki je ostal na mestu mrtev, medtem ko so se njegovi otroci samo onesvestili.

Novi srbski episkop v Ameriki

»South Slav Herald«, ki v angleškem jeziku izhaja v Beogradu, poroča: »Novi duhovni poglavar skupne srbsko-pravoslavne cerkve v Združenih državah severne Amerike in v Kanadi episkop Dionizije je prišel v Ameriko, da prevzame upravo svoje nove škofije. Prihaja za episkopom Damaskinom, ki je bil po enoletnem bivanju v Ameriki poklican na novo mesto episkopa Banata v Jugoslaviji. Episkop Dionizije se je rodil leta 1898 ter je študiral teološko fakulteto na belgrajski univerzi. Ameriška gostoljubnost, prijateljstvo in kultura so bile naglašene v poslovnem govoru novega episkopa. Izrekel je upanje, da bo s pomočjo klera in njihovih društev njegovo delovanje krepilo ameriško-jugoslovansko prijateljstvo ter krepilo tudi pravoslavno cerkev v USA. Njegovo delovanje se bo razvijalo zgolj med jugoslovanskimi izselenci ter otroki izselencev, ki so se zadnjih 50 let naselili v Ameriki in ki jih je nekako 800 tisoč, med katerimi pa je večina katoličanov.«

Rektorat Glasbene akademije opozarja glasbo ljubeče občinstvo, da bodo ob zaključku šolskega leta 1939-40 nastopili gojenci srednje glasbene šole in slušatelji Glasbene akademije še v petih javnih produkcijah. Prihodnja (II. sklepa) bo v ponedeljek, 17. junija ob 18 in četrtak v veliki Filharmonični dvorani. Program obsega točke za klavir, čelo, violino in solopetje. Na programu III. sklepne produkcije, ki se bo izvajal v sredo, dne 18. junija v Hubadovi dvorani, so izključno skladbe za orgle. Na tej produkciji nastopijo gojenci mons. prof. Premrla in prof. Tomca.

Drobne novice

Kovno, 15. junija. AA. DNB. Predsednik mva. ske vlade Mertis je dal ostavko. Novo vlado sestavlja general Rastikis.

Zeneva, 15. junija. AA. Havas. Švicarska vlada je protestirala zaradi bombardiranja Zeneve.

Madrid, 15. junija. AA. DNB. V Tangarju vlada popoln red in mir. Španska vojna oblastva so prevzela javna poslopja in vojaške naprave brez vsakega incidenta.

Madrid, 15. junija. AA. Stefani. V nekem španskem pristanišču so z neke reševalne ladje izkrcali 20 rešenih članov posadke grške tovarne ladje »Vilando Gonlandric« (6500 ton), ki jo je torpedirala neka podmornica.

Helsinki, 15. junija. AA. Havas. Finsko letalo, ki je včeraj odletelo iz Tallina, je padlo v morje. V njem sta bila dva pilota in 7 potnikov.

New York, 15. junija. AA. Reuter. »New York Herald Tribune« poziva vlado, naj se pošlje povabilo otrokom beguncev v prvi vrsti iz Velike Britanije, da se umaknejo v USA.

Slavnostna seja Jugosl. akademije znanosti v Zagrebu

Zagreb, 15. junija. b. Danes popoldne je bila slavnostna seja jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, kateri so prisostvovali zastopnik Nj. Vel. kralja general dr. Anton Hočevar, ban dr. Ivan Subašić, predstavnik hrvaškega narodnega vodstva dr. Krnjević, zastopnik zagrebškega nadškofa dr. Stepinca pomožni škof dr. Josip Lah, predstavnik 4. armadne oblasti general Nedeljković, zastopnik srbske akademije znanosti in umetnosti Aleksander Belić, zastopnik slovenske akademije prof. dr. Milan Kos in predstavniki drugih kulturnih društev.

Predsednik dr. Albert Bazala je najprej po-

ročal o važnih momentih iz življenja akademije, se spomnil članov in nato poročal o sprejemu novih izrednih in dopisnih članov. Med drugimi je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od česar je bil izvoljen g. dr. Gregor Krek.

Podano je bilo obširno poročilo o gospodarskem stanju akademije. Iz poročila je razvidno, da je bilo v preteklem letu 1.872.331 din dohodkov in 1.472.331 din stroškov, tako da znaša prebitok 400.000 din. Proračun za prihodnje leto znaša 1.755.000 din. Nato je predaval prof. dr. Anton Serčer o temi »U vidu antropologije«. Akademija je v zadnjih 9 mesecih izdala 10 knjig, od

Padalci – nov rod vojske

Uporaba in namen padalcev — Organizacija obrambe
s sodelovanjem civilnega prebivalstva

Namen padalcev ter njihove naloge

Izkušnje iz vojn v lanskem letu, posebej pa nedavni dogodki v Belgiji in na Nizozemskem so pokazali, da je uporaba letalske pehote, zlasti pa spuščanje padalcev iz letal, izvedljivo. Kadar je bil nastop padalcev vnaprej dobro pripravljen, je pogosto rodil prav dobre uspehe. Zaradi tega moramo računati z možnostjo, da bodo tudi v bodoče uporabljene padalske skupine in da bodo nastopale take skupine še v večjem številu kakor doslej.

Padalske čete se imenujejo manjše edinice ali pa poedinci-padalci, ki so oboroženi s puškami ali pa lahkiimi avtomatskimi orožji ter se spuščajo iz letal s pomočjo padal.

stih krajih, v katerih organi upravnih oblasti, orožništva in krajevnih odborov letalske zaštite niso bili dovolj vestno na preži dan in noč, so dosegli sovražni padalci ali njihovi oddelki uspehe, ki so včasih imeli tudi hude posledice (n. pr. letališče v Rotterdamu). Da bi obvestitev najbližje vojaške oblasti ne bila preveč zamudna, so v nekaterih državah izvedli organizacijo opazovanja in obveščanja na ta način, da so uredili na celotnem ozemlju, na katerem je bilo pričakovati padalce, celo mrežo opazovalnih postaj. Ta mreža je pazila noč in dan in vsaka postaja v tej mreži je imela v svojem sestavu vedno tudi enega kolesarja. Ta se je mogel takoj pri najmanjši nevarnosti odpeljati k najbližji orožniški ali poštni postaji, če vojaških oblasti samih naravnost nikakor ni bilo mogoče obvestiti. V tem primeru je imelo seveda poštno osebje navodilo, da mora ta sporočila kar najhitreje dostaviti najbližji vojni oblasti.

V nekaterih državah so za opazovalne postaje, na katerih je bilo po tri ali pet opazovalcev, s pridom uporabili nekatere mladinske organizacije. Tako so se izkazali skavti, mladinske športne organizacije in razne druge viteške, športne in prosvetne organizacije in društva. Organizacije teh opazovalnih postaj so izpeljale krajevni odbori pasivne zaštite vsakega posameznega mesta. Ta organizacija je bila izpeljana seveda v sporazumu z najbližjimi vojaškimi oblastmi tako, da ni ostal niti najmanjši predel pripadajočega ozemlja neopazovan.

Poleg teh zaščitnih načinov pa so bila civilnemu prebivalstvu prizadeti predelov dana še posebna navodila za postopek proti padalcem in padalskim skupinam. V teh navodilih so v glavnem naštevali dolžnosti vsakega posameznika v primeru nastopa padalcev. Ta navodila so predpisala prebivalstvu v glavnem sledeče naloge:

1. da vsakdo, kakor hitro zapazi, da so se spustili padalci, po najkrajši poti obvesti najbližjo orožniško postajo, vojaško ali policijsko oblastvo ali pa odbor za pasivno zaščito;

2. da je vsakdo dolžan sporočiti nastop padalcev ali pristaneke tujih letal tako, da se poslužijo najhitrejših sredstev, ki so mu na razpolago. Tako naj obvesti na primer v zasebnih hišah ali podjetjih po telefonu ali po telefonu na poštah. Da pride do telefona, naj se poslužijo kakršnih koli prevoznih sredstev, ki so mu na razpolago, najsi bo to avtomobil, motocikel, kolo, konj ali voz;

3. da je prebivalstvo dolžno paziti na gibanje in udejstvovanje vsakega tujca ali nepoznanega človeka, kakor so to: turisti, trgovski potniki, zastopniki tujih podjetij, krošnjari, prodajalci drv, perutnine itd. Dolžni so vsakega sumljivega človeka takoj priložiti pristojnim vojaškim ali policijskim ali pa tudi orožniškim oblastem, odnosno članom krajevnega odbora pasivne zaštite;

4. da se prebivalstvo varuje dajati obvestila ljudem, ki jih ne pozna ne glede na to, če bi tuji obvladali domači jezik ali ne.

Poleg gornjih navodil, ki so bila itak objavljena v časopisju, pa so po vaseh, kjer na primer ne berejo časopisov, pridelili številna predavanja, v katerih so pojasnili nastope padalcev in ukrepe proti njim. Ta predavanja so pridelili v glavnem krajevni odbori pasivne zaštite. Po manjših vaseh pa so to opravili: tudi učitelji, zdravniki in župani. Tudi v šolah so učitelji poučevali o tem mladino, še več pa so na tem polju storila narodna in športna združenja, gasilske čete in podobne organizacije.

Drug uspešen način za obveščanje prebivalstva pa so bili oglasi, letaki in lepaki s slikami in navodili. Na teh lepkih so bili nazorno razloženi vsi postopki, ki pridejo v poštev pri obrambi pred padalci. Take lepake, ki so jih tiskali v različnih velikostih in s kričečo zunanostjo, so nalepili v vseh javnih lokalih, trgovinah, šolah, vaških krčmah, na križpotih, trgih, pred cerkvami, na železniških postajah, na tramvajih, avtobusih in parnikih. Pozabili tudi niso hotelov, planinskih koč, javnih borz dela, delavskih zavetišč in kinematografov. Poleg tega so v kinematografih v živi sliki s filmom prikazali uspešno izvrševanje navodil za obrambo pred padalci.

Končno je treba poudariti še dejstvo, da so uspehi zračne pehote in padalskih skupin bili omembe vredni le v tistih krajih, kjer organizacija obrambe pred padalci ni bila smoteno izvedena in kjer se je zaradi tega protiakcija zakasnila ali kjer prebivalstvo ni bilo obveščeno o njeni indifernosti in pasivno glede svojega sodelovanja s pristojnimi vojaškimi oblastmi.

Dekliški dnevi

na Betnavi 29. in 30. junija

Verna lavantinska dekleta! Kakor apostoli moramo biti na svojih domovih in svojih delovnih okoljih. Dekliški dnevi nam bodo pokazali poslanstvo, ki ga moramo opravljati v svoji domovini kot verna slovenska dekleta — prav v današnjih dneh. Pripravljajmo se na naše praznike z delom pod geslom:

BOGU IN DOMU NA ŽRTVENI OLTAR
VSA NAŠA SRCA POLAGAMO V DAR!

Naročite prireditvene knjižice pri domačem župnijskem uradu ali pismeno na naslov: Betnavi — Maribor. Knjižica vsebuje spored, navodila, zborni sv. mašo, naše nove dekliske pesmi in je kot vstopnica k vsem prireditvam. (Daje tudi pravico za skupno prenočišče in čaj za zajtrk.) Stane 6 din.

Pogled na padalce, ki skačejo z letala. Padala, ki jih imajo na hrbtih, se še niso odprla.

Samostojna uporaba padalskih skupin (Francosi jih imenujejo »parašitisti«) leži v tem, da se spuščajo kot poedinci ali pa manjše skupine v zaledje sovražnikovega ozemlja. Njihova naloga je, opravljati vohunsko službo, propagando in podobno, dalje so uporabni za različne teroristične akcije in za snovanje stikov s prebivalstvom, ki je sovražno razpoloženo napram državi, v kateri živi, torej za pripravljanje uporov med prebivalstvom. Često so bili v sedanjih vojnah uporabljeni padalci tudi za rušenje pomembnih objektov, kakor mostov, tovarnih, skladišč, železniških prog, radio postaj itd. Prav tako pa so padalci že uspešno nastopili v nasprotnem smislu, da so namreč preprečili uničevanje takih zgradb, kar je bil primer na reki Meusi.

Ob sodelovanju z zračno pehoto pa se padalci spuščajo vedno z naloge, da zavzamejo in zavarujejo letališča ter pripravijo primerna zemljišča za nadaljnje izkrcavanje pehote, ki se dovažajo na tem z letali v sovražno zaledje (primeri v Norveški, Nizozemski in Belgiji).

Glede na čas in mesto spuščanja padalcev je bilo mogoče ugotoviti, da je najprimernejši čas za njihovo spuščanje noč ali pa prvi jutranji sol, končno tudi večerni mrak. Najprimernejša mesta za spuščanje padalcev pa so pustili in naseljeni ali pa redko naseljeni predeli zaledja.

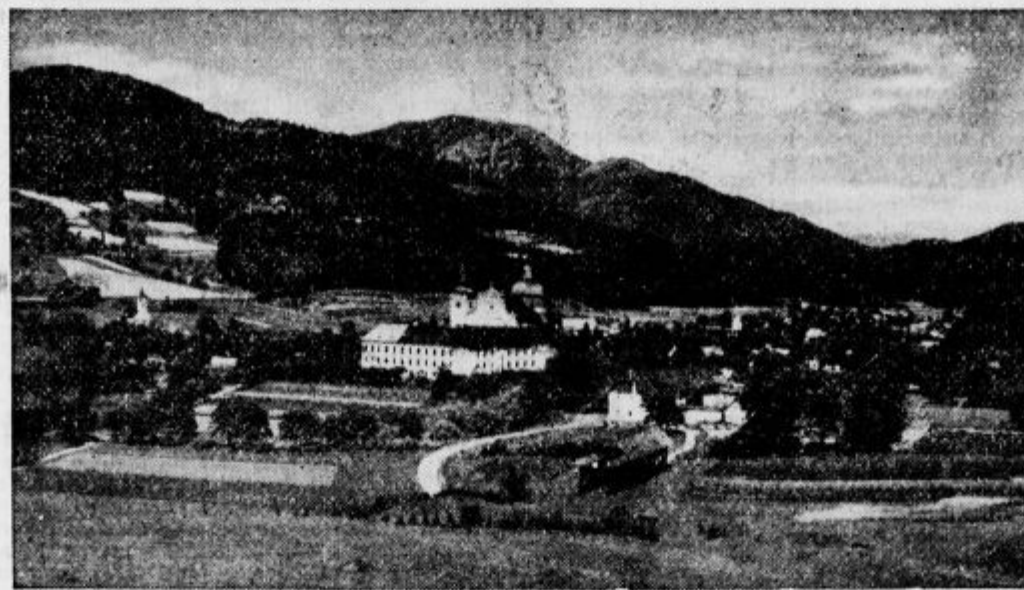
Kako je bila obramba pred padalci izvedena v tujih državah v sedanji vojski?

Poleg vojaških oblasti so povsod nastopale proti poskusom padalcev in proti njihovim akcijam tudi državne in samoupravne oblasti. V nekaterih državah pa so bila izdana posebna navodila civilnemu prebivalstvu, kako naj nastopa v primeru spuščanja padalcev.

Vsi organi upravnih in samoupravnih oblasti, kakor tudi vse orožniške in policijske postaje, opazovalne postaje protiletalske obrambe in posebej še postaje za opazovanje neba, ki so bile urejene v posameznih mestih od krajevnih odborov pasivne zaštite, so bile v nepretrgani zvezi z najbližjimi vojaškimi oblastmi.

Kakor hitro so kje opazili, da se spuščajo posamezni padalci ali pa da je letelo nepoznano letalo, so bile vojaške oblasti o tem takoj obveščene. Te so mogle s pomočjo vojaških edinic, ki so bile izredno gibljive in so se prevažale na avtomobilih, podvzeti vse potrebno, da so se padalci ali skupine padalcev obkolile in ujele. Le v tistih krajih, v katerih organi upravnih oblasti, orožništva in krajevnih odborov letalske zaštite niso bili dovolj vestno na preži dan in noč, so dosegli sovražni padalci ali njihovi oddelki uspehe, ki so včasih imeli tudi hude posledice (n. pr. letališče v Rotterdamu). Da bi obvestitev najbližje vojaške oblasti ne bila preveč zamudna, so v nekaterih državah izvedli organizacijo opazovanja in obveščanja na ta način, da so uredili na celotnem ozemlju, na katerem je bilo pričakovati padalce, celo mrežo opazovalnih postaj. Ta mreža je pazila noč in dan in vsaka postaja v tej mreži je imela v svojem sestavu vedno tudi enega kolesarja. Ta se je mogel takoj pri najmanjši nevarnosti odpeljati k najbližji orožniški ali poštni postaji, če vojaških oblasti samih naravnost nikakor ni bilo mogoče obvestiti. V tem primeru je imelo seveda poštno osebje navodilo, da mora ta sporočila kar najhitreje dostaviti najbližji vojni oblasti.

Gornja Savinjska in Logarska dolina

Gornji grad

Slovenija, dežela zdravilišč, letovišč in visoke turistične, ne nudi nikjer tako zaokrožene pokrajine kakor prav v porečju bistve Savinje, kjer so se nanizali v skladno sliko bogati hmeljski nasadi z vinorodnimi goricami in šumovita brda s skalnatim visokogorjem; središče te lepe pokrajine pa je prijazno mesto Celje (241 m). Iz ponosnih orlovskih razvalin starega gradu Gornje Celje beži pogled proti zapadu, ob gornjem toku Savinje naprej do azurne modrine, v kateri se blišči kakor mitra vrh Ojstrice (2349 m). Pod njenim okriljem, v skalah Okrešlja (1378 m) ima goreška brzica Savinja svojo prvo zibelko, potem pa se v hitrem, lahkem toku preljuje v drugo zibel, z mahom obloženo korito v Logarski dolini. V svojem 70 km dolgem teku vabi Savinja zdaj na osvežujočo kopel, zdaj zopet nosi hitre splave v Savo, v svojem gornjem toku pa nudi možnost za zanimivo, divje plavljanje lesa — vredno filmanja!

Od pet najbolj znanih zdravilišč Slovenije med Muro in Savo ležijo tukaj, v okrilju šumovitega gorja tri: Dobrna, Laško in Rimske Toplice.

Na ozemlju gornjega toka Savinje in vzhodnih obronkov Savinjskih Alp leži neštevilno letovišč, dostopnih z avtomobilom in zelo prikladnih za počitek onih, ki želijo že v kratkem času občutiti uspeh svojega bivanja v tej krasni prirodi. Sončni gorski in gozdni zrak, višinsko sonce, osvežujoče zračne kopeli, kopanje na prostem ali v kopališčih bazenih, čar gorske krajine in odkritosrčna ljubeznivost domačega prebivalstva — vse to so odlike teh letovišč.

Izza gorskega masiva Dobrovlje, na žigir vzhodnem obronku gledajo iz gozdnega zelenja razvaline Zovneka, rodnega gradu celjskih grofov, se razprostirajo med zelenimi in do 1600 m visokimi brki, tri ena v drugo prehaajoče kotline: Mozirje (347 m), Rečica ob Savinji (367 m) z biserom te krajine, ter Ljubno (450 m).

Izmed teh treh letovišč je Mozirje znano in najzibavnejše. Na bližnji mozirski planini Goltje leži v lepem položaju planinski dom Mozirska koča, priljubljena izletna točka. Nazarje z romantičnim prostim kopališčem na vznožju hriba s samostanom v neposredni bližini dvorca Vrbovec (Marijin grad), na vzhodu v zeleno dolino Drete, kakor tudi selo Kokarje v dolini Drete, uživajo glas najmirnejših in najzmernejših letovišč, medtem ko sanja trg Rečica, s svojim starodavnim sramotnim stebrom, nagrobnim spomenikom domačega pesnika J. Lipolda in z bornimi ostanki gradu Rudnek, blagi sen Trnjučice. V slikovitem položaju, visoko nad Savinjo in njenim izhodom iz soteske in globeli v široko kotlino, združuje trg Ljubno, prednost Mozirja in Rečico-Nazarje, ter predstavlja nekak prehod med obema.

V gornji dolini Drete, na prijetnem hričku leži mestice Gornji grad (434 m), politično in kulturno središče gornje Savinjske doline, že od nekdaj zanimivo v pokrajinskem, zgodovinskem in umetniškem pogledu. Gornji grad, nekoč ugledni

benediktinski samostan (1140—1473), praprunja vsakega župnega področja gornje Savinjske doline in začasni sedež ljubljanskih škofov, se ponša še danes z mogočno katedralo lavantinske škofije. Čeprav skrit v ozki dolini, vzdržuje avtobusno zvezo z dolino Drete preko Ljubnega v Logarsko dolino in preko goreškega prelaza Černivec v Ljubljano, na Bled in na Jadransko morje.

V romantični soteski gornje Savinje, ki priletnja s klanci, jarki in očinami iznad Ljubnega in vodi v Logarsko dolino, srečate na izlizu Lučnice v Savinjo najprej slikovito gorsko naselje in letovišče Luče (520 m), ki leži na južnem sončnem vznožju mogočne Raduhe, v bližini znatih skalnatih vrat Igle. Dalje od Igle prispemo v zadnjo

Mineraloški zavod

Ljubljana, 15. junija 1940.

V zadnjih letih smo poleg mogočnega palače vseučiliške knjižnice dobili še dve novi veliki zgradbi za tehnično fakulteto v Ljubljani. Oba zavoda tako strojni, kakor kemični se nista dograjena, vendar bo kakor se kaže, zavod za strojništvo letošnjo jesen že popolnoma urejen. Prav tako ob Askerčevi ulici in ob Snežniški ulici pa naj bi zrasel novi mineraloški zavod, za katerega so bili načrti še zdaj vnaprej pripravljeni in za katerega so sedaj tudi denarna sredstva na razpolago.

V novem mineraloškem zavodu bodo dobili prostora zavodi za mineralogijo, za tehnično raziskovanje mineralov in za izkoriščanje mineralov. S tem zavodom bo zazidan v glavnem ves svet, ki leži med Murnikovo, Askerčevo in Snežniško ulico. Zavod za strojništvo in mineraloški zavod bosta torej skoraj popolnoma prerasla skromno enonadstropno stavbo rudarskega inštituta, ki stoji nekako na sredi tega velikega stavbišča. Obe stavbi bosta tvorili zaključeno enoto in bosta ob Askerčevi ulici iz urbanističnih razlogov zvezani z učinkovitim stebrovjem. Načrte za zavod za strojništvo je izdelal inž. arh. Tomažič France in njegovo delo so prav tako načrti za mineraloški zavod. Razumljivo je, da bosta zaradi tega oba zavoda glede na svojo zunanost in arhitektonske elemente popolnoma podobna. Novi mineraloški zavod bo prava enačica zavoda za strojništvo, le s to razliko, da bo imel še tretji trakt, ki bo odšel od Snežniške ulice na vznožje vzporedno z glavnim traktom ob Askerčevi ulici. Vsa stavba bo torej imela obliko črke U, postavljena na Snežniško ulico. Tretji trakt na dvo-rišču bi bil nujno potreben zaradi tega, ker je zahteval mineraloški zavod neprimerno več prostorov, učilnic, laboratorijev itd. kakor pa

zavod za strojništvo. Ker meji na stavbišče mineraloškega zavoda v Snežniški ulici parcela, na kateri stoji vila z okni proti jugu, bo zavod v Snežniški ulici za 6 m odmaknjen od tujega sveta. Zavod torej ne bo tako prislo-njen, kakor je zavod za strojništvo ob kraje dvorišča gostilne »Živec«.

V Askerčevi ulici pa bo zavod seveda prav tako segal do hodnika ob cesti, kakor sega sedaj zavod za strojništvo. Če bi bilo stavbišče večje, bi seveda bili obe stavbi pomaknjeni od ceste za nekaj metrov na vznožje. Razumljivo je seveda prav tako, da bodo kasneje morali enonadstropno stavbo, v kateri je rudarski inštitut, podreti.

Inž. arh. Tomažič je imel glede na obsežni gradbeni program mineraloškega zavoda pri reševanju tlorisne rešitve težko nalogo, ki pa jo je rešil odlično. Kljub temu, da je zavod le dvonadstropen, so vsi zavodi dobili dovolj prostorov. Stavba sama bo ob Askerčevi ulici dolga skoraj 36 m, ob Snežniški ulici 35 m, trakt pa, ki bo segal od konca stavbe v Snežniški ulici na vznožje na dvorišče, bo dolg 37 m. Vsi trije drug na drugega pravokotno postavljeni trakti bodo oklepali dvorišče, ki bo dolgo 25 m in široko 12 m. Stavba bo visoka nekaj nad 18 metrov, torej prav toliko kot zavod za strojništvo, in bo imela ravno streho.

V ponedeljek, 17. junija bo že prva licitacija za graditev zavoda v surovem. Na tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani bodo prišla na licitacijo težaka, betonska in zidar-ska dela ter železobetonske konstrukcije. Ta dela so preračunana na okrog 4 milijone dinarjev. Prav tako bodo izlicitirani kleparska dela in strelovodne naprave, ki so ocenjene na okrog 300.000 dinarjev. Upajmo, da bo licitacija uspešna in da bodo čez kak mesec dni že začeli z delom na stavbišču.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano.

Na Ježici pri Ljubljani je naprodaj

lepo posestvo, sestoječe iz solidne enonadstropne stanovanjske hiše z vpeljano elektriko in vodovodu ter velikega vrta. Informacije:

ECKER — LJUBLJANA, Slomškova ulica 4

Padalci padajo z neba. V ospredju skupina padalcev, ki je že pristala in ki se zbira za prvi nastop.

LJUBLJANA

Pevska tekma

Za javno pevsko tekmo, ki jo je razpisala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani, vlada nenavadno zanimanje. Ne samo naši meščani, temveč tudi občinstvo s podeželja zasleduje priprave za to prireditve z največjo pozornostjo in javlja svoj obisk.

Uprava je prejela od sedaj nad sedemdeset prijav. Med prijavljenci je okrog 15 dijakov in dijakinj, prijavljajo pa se tekmovalci iz najrazličnejših poklicev. S podeželja je precej članov raznih pevskih in cerkvenih zborov, razen njih so se prijavi uradniki, delavci, šofer-mesar, fotograf, litograf, graver, služkinja, pismonoša, študenti peja, organista, učiteljice itd. Njihova starost je med 15. in 36. letom, največ tekmovalcev je starih med 18. in 28. letom. Zanimivo je tudi to, da ne bodo peli vsi tekmovalci v slovenskem jeziku. Eden med njimi, zagrebški konservatorist, bo pel v hrvaščini, atenski konservatorist pa v grščini. Eden izmed tekmovalcev bo pel s spremljevanjem kitare.

Pevske točke, ki so si jih izbrali, so zelo pisane. Prevladuje slovenska narodna in umetna pesem (Prelovec), vendar pa so močno zastopani tudi Schubert, Schumann in Chopin; izmed opernih kompozitov bomo slišali: Foersterja, Čajkovskega, Puccinija in Flotowa, zastopani pa so tudi operni komponisti. Več tekmovalcev si je izbralo pesmi »Moja kosa je križavna« in »Pojdem na prejo«, pa še nekaj drugih spevov bomo slišali po večkrat, kar bo zaradi primerjave med posameznimi pevci prav poučno.

Med pevci je 18 tenorjev, 14 baritonov, 2 bas-

baritona, 2 basa, 13 sopranov, 4 alti in 4 visoki baritoni. Nekaj pevcev ni navedlo lege glasu.

Komisija, sestavljena iz gledaliških strokovnjakov, ki bo preizkušala tekmovalce, bo imela prav težavno in naporno nalogo. Pevska preizkušnja bo 23. t. m. ob 11 dopoldne in ob 17 v Operi. Komisija bo preizkusila tekmovalce, izmed katerih bodo le najboljši pripuščeni k večerni javni tekmi. Ker je verjetno, da se bo v tem tednu objavilo še precej novih tekmovalcev, bi bilo že zaradi visokega števila nemogoče vseh pripustiti k javni tekmi, preizkušnja pa bo seveda tudi pokazala, če so sploh sposobni vsi za nastop.

Občinstvo mora biti pripravljeno na prav različne nastope, saj bomo slišali poleg že šolanih glasov tudi marsikaterega začetnika, ki ima sicer lep material, a je še tehnično nepopoln.

Posebna privlačnost na tej prireditvi bo nastop g. Lipaha, člana Drame, kot konferenciera med posameznimi točkami. Njegov dobrodušni in duhoviti humor, s katerim nam bo predstavljal posamezne tekmovalce, bo mnogo pripomogel k uspehu tega pisanega večera.

Ker je ta pevška tekma za Ljubljano nemala senzacija, je pričakovati velikega obiska. Zato bodo vstopnice za to prireditve v prodajo od 19. t. m. dalje pri dnevnih blagajni v Operi, telefon števil. 46-11. Vse, ki se zanimajo za ta izredni dogodek, pri katerem bodo glasovali z glasovnicami za tri najboljša tekmovalce, naj si pravočasno nabavijo ali vsaj rezervirajo vstopnice. Cene od 30 dinarjev navzdol.

Zborovodja Anton Lavrič - 60 letnik

Jutri, 17. junija, bo obhajal svojo 60. letnico v Ljubljani in daleč po Dolenjskem dobro znani zborovodja in odbornik Cecilijinega društva gospod Anton Lavrič. Rodil se je 17. junija 1880 v Skocijanu pri Mokronogu in prejel krst pri istem kamnu kot slavni misijonar Ignacij Knoblehar. Lavričev oče je bil v Skocijanu nadučitelj in organist ter je po vsem Dolenjskem slovel zaradi svojega izrednega humora. Veliko tega daru je po njem podedoval naš tujštinski slavljence. Lavričeva sestra je organistinja v Mokronogu.

Anton Lavrič je po dovršeni orglarski šoli služil osem let pri vojaki, in sicer pri 17. pešpolku v Ljubljani kot narednik oziroma računski podčastnik. Od leta 1903 do 1906 je imel pri vojaki svoj moški zbor 36 pevcev. Že v tistem času, od leta 1903, je začel voditi cerkveno petje v bivši kapeli sv. Jožefa pri oo. jezuitih v Ljubljani. Po poselitvi nove velike jezuitske cerkve sv. Jožefa je ostal ondi zborovodja vse do danes. Skrbni zborovodja vzdržuje pri pevskih vajah, na koru in v knjižnici muzikalij na koru nad vse vzoren red. Predvsem pa se more upravičeno trditi, da stoji pevska zbor v cerkvi svetega Jožefa pod Lavričevim vodstvom na višku sodobne cerkvene glasbene umetnosti, ker izvaja pri slovesnih mašah ob osmih najlepših sodobnih skladbah točno ter upravn koncertno dovršeno.

Od leta 1908 do 1914 je g. Lavrič vodil hkrati cerkveno petje v Trnovem v Ljubljani, v Križankah pa od leta 1909 dalje. Povsod — pri sv. Jožefu od leta 1902 — mu kot spretna organistinja pomaga njegova soproga gospa Ana roj. Ronar, s katero sta nedavno obhajala 30. letnico poroke. Na stolnem koru je pel Lavrič stalno več let že za Foersterja. Naš 60. letnik, ki mu k dosedanjim tako lepim uspehom iskreno čestitamo, pa ni le izvrsten zborovodja, marveč ima tudi sam še vedno lep, krepak, sonoren in obsejen glas. Naj bi njegov glas v ogromnem prostoru cerkve sv. Jožefa še vsaj nekaj desetletij mogoče donel v slavo božjo.

Naš jubilar je pa poleg tega že od leta 1910 uslužben v Jugoslovanski knjigarni, kjer vodi ves čas glasbeni oddelček. Torej praznuje sedaj tudi 30. letnico zvestega službovanja. Po svojem vedrem značaju in veliki uslužnosti je znan in spoštovan pri vseh odjemalcih, zaradi iskrenega tovarištva pri vseh svojih tovariših izredno priljubljen, uvaževan pa tudi od vodstva kot vester uradnik. Čestitkam k njegovemu življenjskemu jubileju se zato pridružuje tudi vodstvo in uslužbenstvo knjigarne, spominjali se ga pa bodo tudi vsi kupovalci glasbene literature.

G. Lavriču, našemu dobremu prijatelju, tudi mi k njegovi 60. letnici iskreno čestitamo z željo, da bi ga Bog še dolgo vrsto let ohranil zdravega, veselega in zadovoljnega ob strani njegove zveste življenjske družice.

Internistka

dr. Božena Merljak

zopet redno ordinira

Miklošičeva c. 18/I. od 2—1/4 Tel. 29-89

Zlata poroka

Zlato poroko obhajata danes v krogu svoje družine gosp. Karel Laurencič, upokojeni vratar tobačne tovarne ter dolgoletni načelnik gasilske čete v tobačni tovarni, in njegova zvesta, življenjska družica g. Marija. Zlatoporočenec se je rodil 23. oktobra 1865 na Račah na Stajerskem, zlatoporočenka pa iz znane Štelcerjeve družine 24. januarja 1873 v Studencih pri Mariboru. Obema k redkemu slavu iskreno čestitamo in želimo, da bi ju Bog ohranil zdrava in zadovoljna do biserne poroke in še čez.

1 Promenadni koncert. Danes ob 11 dopoldne bo v Zvezdi promenadni koncert vojaške godbe. Dirigira višji kapelnik g. Herzog.

1 V kraje, kjer so se vršili kmečki upori in kjer je živel sv. Ema, priredi Prosvetna zveza v nedeljo, dne 23. junija avtobusni izlet. Odhod iz Ljubljane ob 6 zjutraj izpred kavarne Union. Prihod na Grm Kmetijsko šolo ob 8.30. Po ogledu nadaljujemo pot do Pletetjere, kjer je znamenit kartuzijski samostan. Nato v Brežice, kjer se je bila usodna bitka med kmeti in graščaki. Kosilo bo na Bizelskem, kjer je kaplanoval škof Slomšek, od koder bomo obiskali božjo pot sv. Gore. Nato bo vodila pot v Olimlje, nekdanji grad sv. Eme, kjer je imel škof Slomšek novo mašo. Od tod bomo šli v Šmarje pri Jelšah z obiskom znamenite cerkve sv. Roka. Avtobusi pridejo v Ljubljano med 9 in 10 zvečer. Na razpolago je še nekaj mest. Treba se je prijaviti do srede 19. t. m. pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in pri prijavi plačati din 150 za vožnjo in celodnevno prehrano.

blago za zavese priporoča

A. & E. Skaberné
Ljubljana

1 Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v sredo, 19. junija izlet v Sent Rupert, Skrljevo, Sevnico, Rajhenburg, Podsedro, Kozje (obed), Pilštani, Podčetrtek, Rogaska Slatina, Šmarje in preko Celja, Trojan nazaj v Ljubljano. Pripravljeno je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do torka popoldne ob 4. Odhod s Kongresnega trga v sredo ob 6 zjutraj. Avtobus 140 din.

1 Lichtenthurnov zavod. Vpisovanje v ljudsko šolo učenk-novink bo v ponedeljek, 17. t. m. od 8 do 12 pri vpisu otrok morajo starši predložiti kretni list ali družinsko knjižico in izpričevalo o cepljenju koz. Vpisovanje drugih učenk pa bo v torek, 18. t. m. od 8 do 12. Zdravniški pregled učenk-novink bo 17. junija ob pol 12.

1 Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani prosi članstvo, da se udeleži pogreba gosp. Kreča Ivana, ki bo danes v nedeljo ob pol 6 popoldne izpred mrtvašnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti.

1 Združenje krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani naznanja, da je dne 14. junija umrl dolgoletni zvesti član združenja g. Kreč Ivan, krojaški mojster v Ljubljani. Pogreb pokojnika bo v nedeljo, dne 16. junija ob 17.30 iz mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta. Vabim članstvo, da se pogreba udeleži. Zadrugi načelnik: Može, I. r.

1 Podaljšanje razstave G. A. Kosovih slik. Zaradi nezmanjšane zanimanja občinstva bo razstava podaljšana do vključno nedelje 23. t. m., naker se končoveljavno zaključijo. Danes ob 11 dop. vodstvo.

1 50-letnico svojega življenja obhaaja jutri, dne 17. junija gđ. Alojzija Setnikar, uradnica v tovarni »Saturnus«. Kdor pozna gđ. jubilarinjo, ve, da je bila vedno globokoverno in značajno dekle, kakor je še danes. Udeležuje se v večih katoliških društvih. Posebno omenjamo, da naša gđ. jubilarinja že 20. leto neumorno deluje pri cerkvenem pevskem zboru v cerkvi Srca Jezusovega. Želimo gđ. Alojziji, naj jo Bog ohrani še mnoga leta!

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

1 V Stritarjevi ulici števil. 6 v Ljubljani, pri franciškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

1 Bolničarkam in bolničarjem Rdečega križa v Ljubljani bo predaval v sredo, dne 19. t. m. v Delavski zbornici gospod šef-primarij dr. Robert Blumauer o temi: »Vojne rane in poškodbe.« Udeležba etrogo obvezna. Pričetek točno ob 19.15. — Podobor društva Rdečega križa za mesto Ljubljano.

1 Gostilna Martinc, tel. 41-88. Danes koncert!

1 Tragedija zapeljane in zapuščene dekleta v filmu »Osemnajstletna«. Kino Union ima danes in nadaljne dni na sporedu prekrasen češki film s Hano Vitovo in Lad. Bohačem v glavnih vlogah. Vsebinska je vzeta iz vsakdanjega življenja. Ona je bila stara 18 let, ko ga je spoznala. Bila je lepa in neizkušena. Ko jo je zapeljal, ni več vprašal za ujo. Rodila je otroka, ki je umrl zaradi ne-

Buck Jones

najpopularnejši kovboj div-

jega zapada

Skupna dolžina obeh delov

tega filma znaša nad 6000 m'

v napetem filmu močnih sensacij in divjih pustolovščin:

Jezdec fantom

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO

SLOGA

tel. 27-30

Krasen češki film — plod slovanske filmske umetnosti Kino Union tel. 22-21

HANA VITOVA in LAD. BOHAČ

V režiji: MIROSLAVA CIKANA

Predstave danes ob 10-30 dopoldne

ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

Osemnajstletna

Kot dodatek prihod in bivanje sovjetske delegacije v Beogradu prilikom podpisa trgov. pogodbe z SSR

srečnega slučaja. Obdolžili so jo namernega umora otroka in obsodili. Neka žena odvetnica je zvedela za njeno nedolžnost in dosegla revizijo procesa. Ta žena odvetnica je bila soproga dekletovega zapeljivca. — Film je izredno globok in zasluži pozornost vseh, ki ljubijo resnico in filmu!

1 Zaloška cesta je dobila asfaltni hodnik za pešce. Te dni bodo dokončali nov asfaltni hodnik, ki so ga začeli delati na Zaloški cesti od Leonišča do vojaške bolnišnice. Če kje, tedaj je bil hodnik potreben na Zaloški cesti, ki ima tako velik osebni promet. Če upoštevamo dalje še velikanski vojni promet na tej cesti, ki je ena glavnih dovoznih žil za Ljubljano, potem je bil res skrajni čas, da se je uresničila ta davna želja prebivalcev Most in druge okolice. S hodnikom je cesta mnogo pridobila in če se bodo razmere le količič zboljšale, lahke upravičeno upamo, da bo cesta tudi na drugi strani urejena, cestišče pa tlakovano, kakor je bilo to že sklenjeno.

Nove telefonske številke

30-21, 30-22, 30-23, 30-24

ima od danes dalje

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani

Miklošičeva c. 19 - Masarykova c. 12

Karitas

kličite prav tako na gornje številke!

Stari številki 25-21 in 25-22 nista več v veljavi

Cerkveni koncert

»Ljubljanskega zvona«

v franciškanski cerkvi nam je v devetnajstero kar primerno izbranih skladbah pripravil pregled slovenske cerkvene glasbe od Trubarjevih melodičnih zapisov in prevodov besedila preko mogočnih Galusovih samoniklih del do najnovejših skladateljev. Seveda je bil to pregled le manjših del. Krajših skladb, ki so pa vendar take, da s tenkim žarkom ostro osvetle drobno točko obširnejše skladateljske slike, tako da s Plutarhom — prav za prav Alkajem — po teh drobcih moremo sklepati na tehtnost in značaj njih večjih del: »ex ungue leonem«, t. j. »po kremlju (spoznaš) leva«. Zbor je skladbe kar zapovrstjo tudi tako zapel, da so nam kazale prietno, neizkvarjeno lice, kar zlasti v dobro štejemo pri Trubarjevem zapisu starega napeva, ki ga je prof. Tomc za mešani zbor priredil s tenkim čutom za slogovne prvne srednjeveške ljudske cerkvene pesmi — srednjeveškega korala; prav tako pri šesteroglasnem Galusovem zboru: Adoramus te in še pri duhovno in oblikovno, tektonsko sorodnem odličnem Tomčevem četrtem do osmeroglasnem mogočnem IV. stavku »Sedem poslednjih Jezusovih besed«. Daljše skladbe, ki jih za tak pregled ni moči rabiti, bi sliko skladateljskemu delu mogle pač izpopolniti, vtisa pa, po teh delih dobljenega, ne prida izpremeniti. Seveda pa nočem reči, da bi se vrednoti teh skladb pevsko ne dala še izdatno stopnjavati prav s to pevsko enoto, ki je pa v glasovih zelo dobra; bas je — kakor pravimo Ljubljanci — naravnost »iminiten«, dober tudi živi sopran, dasi včasih s prizvokom neke tenke ostrine, prav tako za spoznanje šibki, pa vendar izraziti tenor in še alt z dovolj izdatno vsebino. — Pevovodju g. Matulu se je dobro posrečilo zbor privaditi tako velikim slogovnim razlikam, kakor jih kažejo zapete skladbe: za resnobnim Gallusom takoj mehki Rihar s svojo božajočo mozartovsko melodičnostjo. Težko smo že kdaj tako živo čutili Riharjevo tesno duševno sorodnost prav z Mozartom. Pri Nedvedovem izrazitem slaspevu »Bogu« je bilo mikavno poslušati tisto nihanje zbora med durom in molom, da poslušalec, ki skladbe ne pozna, morda ni mogel točno vedeti, za kaj gre, pa je vendar imel ugoden vtis. Foersterja so nam pokazali od njegove milejše strani, dasi se tudi še tu vsemu največje umika, kar naj bi le malo hotelo prislusniti prenakosttranskemu ljudskemu čustvenemu hotenju: »odi profanum vulgus et arceo« »mar mi je za nepoučeno drhal... s Horacem kliče še njegovo delo. — Vavken po dobi in značaju spada za Riharja; od Riharjeve prikupne miline ga loči ponosita odločnost; njegova učinkovita melodika je — kakor v tej pesmi — pogosto mogočno razgibana. — Izmed Sattnerjevih so izbrali eno najlepših, da nas je globina s smislalnim petjem mestoma kar presenečala. — Daroviti Nace Hladnik nas je s svojim prožnim talentom in svojo »Ave Marija« kar uspal v otroško vdano blaženost. Težko bi bilo dobiti za Hladnika značilnejšo. — Marsikakemu poslušalcu

je prijetno božala uho za lahkotnejše pojmovanje besedila in glasbe značilna in zelo dosledno izpeljana Vodopivčeva »Immaculata«, ki sta ji besedilo in napev v bistvu prijetno zvenkljanje. — »Mati dobrega sveta«, ki je danes med najbolj priljubljenimi Marijinimi, kaže Premrla od najprikupnejše, zelo čustvene strani. Železnikova »Naša Mater« je fotografija njegove muze: izpočetka zaslanjane, pa se pozneje prebudi v veličasten vzpon. — Jobstova, gotovo nežna »Presveta noč« hkrati odločno kaže Jobstov čut za monumentalnost, kakor Mavova »Zdrava Marija«, veliko nežnega čustvenega hotenja in težnja po čedajo bolj ragibanem oblikovanju. — Solistki Steinerjeva in Pelanova sta svojo nalogo izvršili tako, da smo ju kar radi poslušali.

Posebej moramo omeniti organista profesorja P. Rančigaja, ki ga že dobro poznamo z raznih koncertov. Danes mu menda vsi strokovnjaki priznavajo velik talent z odlično razvito tehniko in tenkim čutom za glasbeno arhitektoniko, ki jo zna podpreti še s skrbno, kar moči spretno, barvito registracijo, tako da bi mu delali krivico, če bi ga ne šteli v prvo vrsto slovenskih orgelskih virtuozov. — Franciškanske orgle sicer danes organistu ne nudijo preveč prilike za dražljivo barvitost. Prvotno odlično Gorsičevo delo je prezagodaj povečal Mauracher, ki je s previsokim sapnim pritiskom (150 mm) mehko Gorsičevo intonacijo uničil. Škoda, da to izpopolnjevanje ni potekalo naših dni. Izpopolnjene orgle v Šent Vidu in nove v Cerklah kažejo, kaj bi se dalo doseči.

Vendar pa je prof. Rančigaj samostojne orgelske skladbe tako zaigral, da so se mogočno uveljavile. Pokazal nam je v Faigelovi fugi po napevu velikonočne aleluje nadarjenega skladatelja za orgle, ki ga odlikuje veliko znanje, pa tudi dober čut za smiselni, življenjski tematični razvoj. V Premrlovi fugi pa tehnično zgledno izpeljano, v visoke viške pogumno, kontrapunktično in — kar je pri Premrlu pričakovati — tudi harmonično mikavno mojstrovino.* K.

* Poročilo je napisano skoraj teden dni po koncertu, ki ga je poročevalce sicer poslušal, ni pa prav nič mislil, da mu bo treba o njem pisati.

Slovenskim županom!

V blagajno Protituberkulozne zveze prihajajo prvi tisočaki za »Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov«. Na žalost pa je Zveza prejela že tudi prva obvestila, da njeni prošnji poedine občinske uprave zaradi pomanjkanja sredstev ne morejo ustreči.

Zveza je prepričana, da bo odklonilnih sklepov zelo malo in samo od strani najbolj revnih kmetijskih občin. Ogronomna večina slovenskih občin pa bo pokazala, da njih uprave dobro razumejo, kaj za mali slovenski narod pomeni jetička. Slovenski župani bodo ponovno pokazali, da so oni dejavni nosilci slovenske socialne in kulturne vzajemnosti in resnični predstavniki našega narodnega občestva, ki je polno plemenitih vrlin. Naš narodni ponos, naša čast zahtevata, da bo prošnjam Protituberkulozne zveze od strani slovenskih občin v polnem obsegu ugodeno. Ne mislite, da prosimo Zvezo, prosijo upadli, bedni in revni bolniki, njih ubogi otroci in skrbne žene!

Zveza je poslala vsem slovenskim županom prošnjo, naj prispevajo v breme občinskih proračunov za »Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov« po 1000 din. Zdi pa se, da mnogo občin teh prošnji ni razumelo tako, kakor so bile napisane ter jih niti ni vzelo v pretes. Čas hiti, potrebe so z vsakim dnem večje in ni izključeno, da jih bodo sedanji resni časi podvojili, če ne celo potrojili. Zato prosimo Zvezo vse župane, naj z ugodno rešitvijo teh prošnji ne odlašajo. Ne smemo zgubiti vere, da bi nad 400 slovenskih občin ne bilo sposobnih za ustanovitev sklada, ki naj doseže že v doglednem času vsaj 500.000 din.

Zato se Zveza tem potom ponovno in nujno obrača na vse slovenske župane in odbornike občinskih uprav s prošnjo, da se v pojmovanju Zvezinih ciljev čim prej odzovejo njenim pismom.

V Ljubljani, dne 15. junija 1940.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Tajnik:

Dr. France Debevec, l. r.

Predsednik:

Dr. Joža Bohinjec, l. r.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3. 1/6 in 1/9, jutri ob 1/9 sijajni

pevski in plesni vefilm čarobnih havajskih

zvokov

Havajske noči

Eleonor Powel — Robert Young

Briljantna nemška komedija, ki Vas bo

zabavala do solz

Vrtiljak

Marika Röck — Georg Alexander

Calais, kakršnega so naše nemške čete, ko so vkorakale v mesto.

MARIBOR

Delo kmetijskega odbora za okraj Maribor levi breg

Maribor, 15. junija. V okr. kmetijskih odborih ima našo kmetijstvo svoje samoupravne enote, ki zelo plodno posegajo v napredek našega kmetijskega gospodarstva. Sredstva teh kmetijskih odborov sicer niso velika, vendar so uspehi nad vse lepši. Dokaz temu je letni obračun okrajnega kmetijskega odbora za Maribor levi breg. Iz tega obračuna je razvidno, da je odbor izdal za napredek kmetijstva v tem okraju znesek 118.885 din — kar za enega največjih in gospodarsko zelo pasivnih okrajev v naši banovini ne predstavlja sicer veliko — toda ta vsota se je tako smoteno in plodno naložila, da so uspehi tudi na kmetijski vidni. Vidi se, da sodelujejo v odboru poleg strokovnih referentov okrajnega glavarstva gospodarsko najnaprednejši gospodarji, ki točno poznajo potrebe svojih področij ter jih znajo tudi primerno uveljaviti.

Kljub skromnim kreditom je bilo delovanje odbora vsestransko ter je skušal ugoditi vsem stvarnim in nujnim zahtevam. V veliki meri je k uspehu pripomoglo tudi sodelovanje občinskih kmetijskih odborov in odgovarjajoča uporaba sredstev iz občinskih kmetijskih skladov. Največ je izdal odbor za pospeševanje živinoreje v tem okraju, ki je zadnja leta zelo nadovala. Trudil se je predvsem, da dvigne kakovost živinoreje ter da vzbudi pri kmetovalcih smisel za selekcijo. Za pospeševanje živinoreje je izdal 44.811 din ali 37% vseh izdatkov. K nakupu občinskih bikov je odbor prispeval 19.303 dinarjev ter je bilo nabavljenih a pomočjo banke uprave za ves okraj 26 plemenskih bikov, in sicer 18 simendovcev, 5 marjadovcev in 3 pinegavi v skupni vrednosti 65.730 din. Za licencirane blike in merjace je odbor izplačal nadalje 8000 din vzdrževalnih nagrad. Znatne prispevke je dal na razpolago tudi za nabavo cepiva proti metljavosti, za selekcijske organizacije in društva, za molzno kontrolo, za nakup žrebec, za nakup plemenskih mrjasev in svinj pa znesek

m 200 mariborskih otrok gre v šmarnski okraj. Prejšnja leta je pošiljala mariborska mestna občina otroke revnih staršev, ki so potrebni okrepčila na svežem zraku, na morje ali pa v počitniško kolonijo v Šmartno na Pohorje. Letos pa gre do ti otroci za izpremembo v šmarnski okraj. Iz Maribora bo poslanih letos tja do 100 deklic in 100 dečkov ter ostanejo tam na počitnicah mesec dni. Odpotujejo v terek popoldne z vlakom. To bo obenem generalna preizkušnja za primer, da bi tudi nas zadela huda usoda vojne. V takem primeru — ki ga sicer nihče ne predvideva, za katerega pa se je treba vseeno pripraviti, — je za mariborska mladino določeno področje v šmarnskem okraju za naselitev. Deklice bi se naselile v Rogaski Slatini, dečki pa v Šmarju pri Jelšah in Sv. Petru na Medvedovem selu. Dobro pa je te kraje že vnaprej preizkusiti, kako bi bilo v primeru resne potrebe za prehrano, stanovanjskimi, zdravstvenimi in drugimi razmerami in ravno temu cilju služi sedanja ekspedicijska. Kraj, kjer se bodo začasno naselili mariborski otroci, so lepi in zdravi ter se bo naši mladini tam gotovo tako dobro godilo, kakor prejšnja leta na morju ali na Pohorju. Obenem pa bo naša mladina spoznala lep, domoljubni in malo poznani kos naše slovenske zemlje.

m Majstrovci borec grede na Oplenac. Zveza Majstrovcev borec priredi v dnevi 5., 6. in 7. julija potovanje na Oplenac. Ugodna priložnost za člana, da vidijo našo prestolico in Oplenac. Prijave se sprejemajo do 20. t. m. v tajništvu ZMB dnevno predpoludne v Narodnem domu, kjer se dobi natančnejša pojasnila. Vožnja je četrtinska, odhod pa je 4. julija ob 17.55 z glavnega kolodvora v Mariboru.

m Fantovski odsek Maribor II. bo imel v ponedeljek točno ob 8 svoj zadnji predpotočniški sešatek, na katerem bo govoril g. ravnatelj Richter. Razpravljali bodo o važnih zadevah, zato je sešatek obvezen za vse člana. — Odbor.

m Stavka v valjenem mlinu. Delavstvo umetnega mlina v Jezdarski ulici, ki ga je lansko leto kupil od industrijalca Rosenberga mlinar Ivan Vindiš iz Brega pri Ptuj, je začelo v potek stavkat. Delavci zahtevajo zvišanje mezd.

m Nadaljni uspehi zbirke protituberkuloznega tedna. IV. deška ljudska šola v Mariboru 110, I. realna gimnazija 108.50, II. realna gimn. 130, II. deška mešč. šola 47.50, učiteljske 75, ljudske šole: Sv. Anton v Slov. gor. 312.75, Sv. Benedikt 103, Sv. Lovrenc na Poh. 68.50, Sv. Martin na Poh. 10, Dobrovec, 30, Sv. Rupert v Sl. gor. 30, Planica pri Framu 10, Limbuš 144.25, Sv. Jurij ob Pesnici 30; župnijski uradi: Loče 50, Sv. Marko 10, Pijštani 75, Podčetrtek 21; okrajna hranilnica Sl. Bistrica 50, posojilnica Narodni dom v Mariboru 50, občina Jarenina 100, Jugosl. hranilnica v Mariboru 50, uslužbenici pošte, telegrafa in telefona 140, občina Sv. Benedikt 77, gasilska četa Sp. Poljskava 30, Sv. Ana v Sl. gor. 13, Sokol Pragersko 40.25, Sokol Sv. Marjeta o. Pea. 30, trdnja Železoprometna 110, graščina Hompoš 100, delavstvo trdnje Abt 10, delavstvo Mariborske tovarne svile 75.50, Vencl Pirš 20, p. Viktorin Širavec 10, fantovski odsek v Poljanah 100. Vsem darovalcem iskrena hvala.

m Zdravniško dežurno službo za nujno zdravstveno pomoč zavarovancem OUZD in njih svojem opravljajo danes zdravnik dr. Teobald Zirnigast, Maribor, Kralja Petra trg 3-I.

m Zanimiv teniški turnir. Danes se vršijo na teniških igriščih SK Maribora zanimiva teniška tekmovanja. Tokrat nastopajo v tekmovanjih posameznikov najboljši naši igralci. Tekmovanja pričnejo danes ob pol devetih predpoludne. Za zmagovalce je 4 lepa darila daroval trgovec g. Radovan Sepe.

m Smrt radi »aufhiksancja«. Svojnaci smo že poročali, da je 31. marca t. l. na Vrholah prišlo do žalostnega dogodka, ki je zahteval življenje Kristijana Mraka iz Vrhol. Mrak se je v spremstvu tovariša Urlepa in njegove žene vračal z obiska pri nekem posestniku. Na poti proti domu so vsi trije zaslišali klice »aufhiksancja«, ki so prihajali iz nekega sadonosnika nad poljo, po kateri so se vračali. Urlep je odgovoril z istimi vzkliki in pristavil, da se kot bivši orožnik nikogar ne boji. Kmalu nato sta iz sadonosnika pridrela Franc in Anton Gumzej. V prepiranju je eden od obeh z nožem prerezal Mraku trebušno steno. Rana se mu je vnela in je radi zastrupitve nekaj dni na to umrl. Radi tega zločina sta se večerj oba Gumzeja zagovarjala pred mariborskim okrožnim sodiščem. Franc Gumzej je bil obsojen na 4 leta in 3 mesece strogega zapor, njegov brat Anton pa na 3 leta in 2 meseca strogega zapor.

m Morilka matere in otroka. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjala 51letna Marija Wölle iz Maribora. De-

6729 din. Potreba po dobrih plemenjakih za napredek avinoreje v okraju je zelo velika.

Veliko pozornost je posvečal odbor tudi poljedelstvu in travništvu, za kar je porabil skupno 11.127 din, in sicer za nakup kmetijskih strojev, za nabavo preparata za razkuževanje semenakega žita. Zelo veliko se je lani storilo tudi za napredek sadjarstva, ki je za ta okraj največje pomena. To je uvidela tudi banska uprava, ki je nastavila za sadjarstvo sedaj posebnega referenta. Za pospeševanje sadjarstva je bilo porabljeno 13.704 din — v glavnem za nabavo škropiva ter organizacijo skupnega škropljenja vsega sadnega drevja. Skupaj je bilo za zimsko škropljenje nabavljenih a pomočjo odbora, banske uprave in občin 9543 kg zatirnih sredstev v vrednosti 58 tisoč din. S prispevkom odbora je bilo nadalje nabavljenih 6 prevoznih in 20 nahrbtnih sadnih škropilnic v skupni vrednosti 27.427 din.

Posebno omemba vredna pa so prizadevanja odbora za kmetijsko in zadržno propagando v okraju, katar se je posvečala največja paanja. Ta propaganda je važna posebno v obmejnih občinah, kjer je izredno pomembna tudi v nacionalnem pogledu. Odbor je skušal predvsem pozitivno kmetijsko pospeševalno delo ter je zraven prirejanja kmetijsko-zadržnih tečajev in drugih strokovnih predavanj materialno podpiral tudi delovanje kmetičko-nadaljevalnih šol, gospodinjstkih tečajev ter prireditve krajevnih kmetijskih zvez, prav radodarno pa je podprl tudi revne kmetičke sinove in hčerke, ki so obiskovali kmetijske in gospodinjstke šole. Odbor je priredil en štiritedsen kmetijsko-zadržni tečaj pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, ki je bil prava visoka šola za naše obmejne kmetovalce, ter štiri enodnevnne zadržno-kmetičke tečaje pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, Sv. Juriju ob Pesnici, Sv. Lenartu v Slov. goricah in v Svečini. Vseh teh tečajev se je udeležilo 535 oseb. Predavali so strokovni referenti okr. načelstva in profesorji višarske in sadjarske šole.

lavska ulica, radi nedovoljenega posega, s katerim je meseca septembra lanskega leta odpravila plod služkinji Pavli Sprah iz Majškega vrha. Sprahova je radi tega posega začela krvaveti in za izkravitvijo nekaj dni nato umrla. Sodniki so brezvestno žensko obsodili na 4 leta robija in na 4 leta izgube časnih pravic. Franciško Lah, ki je Sprahovo peljala k Wöllejevi in ki se je zagovarjala istočasno z Wöllejevo, je sodišče obsodilo na 2 mesec azapora.

m Otroška herakška nadloga. Ne samo mariborsko mesto, ampak tudi majhni kraji imajo nemalo posla z otroci, ki beračijo in pri tam kradejo, kar jim pride pod prste. Tako so marenberški orožniki prišli dve deklici v starosti od 10 do 13 let, ki sta se splazili v neko stanovanje in tam ukradli nekaj jestvin in živo kokoš. Orožnikom sta obe deklici povedali, da ju mati sili k beračenju in da ju pretepa, če ničesar ne prineseta domov. Tudi mater so orožniki zaslišali, da bi otroke navajala k beračenju in zatrjuje, da otroke beračita brez njene vednosti. Mati je bila radi sličnega primera že enkrat prijavljena oblasti.

m Celotno nivo česna je nekdo pokradel orožnikovim soproti. Idi Trop iz Vrhnje ulice. Imela je v najemu nljivo poleg Koroske ceste, na kateri je že dozoreval česen. Tat ji je poplul ves pridelek ter ji povzročil obšutno škodo.

m Zaradi pofenih vilic — štiri nesreče. Slabe vilice na kolesu so zahtevale večerj celo vrsto ne-

sreč ter so kar štiri poškodovance prepeljali v bolnišnico. Val ti so imeli poškodbe po glavi. Najhuje se je ponesrečila 26letna kmetička deklica Marija Pungrač iz Košakov. Padla je s kolesa pri Sv. Jakobu, ker so se ji zlomile vilice ter jo je vrglo v kup travre. Pri tem si je posnela vso kožo z lobanje, kakor da bi jo bil kdo skalpiral; v Radvanju se je ponesrečil 42letni delavec Ivan Kolar ter si razbil glavo in zlomil levo nogo; v Bistrici pri Rušah je padel s kolesa 26letni mizarški pomočnik Andrej Tander ter si zlomil ključnico; pri Sv. Marjeti ob Pesnici se je pobil po glavi pri padcu s kolesa Anton Budja.

Novi župnik v Rogatcu

Naša nadžupnija se je dne 1. junija t. l. popolnoma ob 17 zbrala na trgu v Rogatcu, da pričaka in prisrčno sprejme v svojo sredino in za svojega novega župnika g. Ferdinanda Pohraškega. Ves trg se je napolnil z množico ljudstva. Sredi trga ob slavoloku so se zbrali predstavniki duhovske in svetne oblasti, šolska mladina obeh šol z učitelstvom na čelu, zastopnice Marijine kongregacije, člani in članice FO in DK v krajih, gasilci in skavti Vse te vrste pa je okrožala nepregledna množica ostalih župljanov, ki so prihiteli od daleč in blizu, da dostojno sprejmejo novega dušnega pastirja.

Ob določeni uri je prisel novi gospod nadžupnik. Godba FO je zaigrala pozdravno koracnico. Nato je novega dušnega pastirja prvi pozdravil tukajšnji provizor g. Janez Rajner, zatem v imenu občine župan g. Karel Roja, v imenu uradnega zastopnika okrajnega sodišča sodnik g. Kazimir Modic. Nadalje ga je pozdravila zastopnica Marijine kongregacije gđa. Cilka Prahova in mu je izročila lep sopek. V imenu Katol. prosvetnega društva je pozdravil novega dušnega pastirja predsednik FO g. Martin Gobec, v imenu ostalih slovenskih kulturnih društev, gasilcev in obrtnikov g. Stefan Ozvaldič, v imenu srednješolske mladine in skavtov dijak g. Mikoliti in končno v imenu trške šole učence Avguštin Roman ter učenca Ana Vukova v imenu okoliške šole, naka mu je izročila krasen sopek. Gospod nadžupnik se je silno ginjen prisrčno zahvalil za lep sprejem. Slednjič je zaigrala godba, naka se je spreved pomikal proti cerkvi. V cerkvi je novi gospod nadžupnik dal blagoslov vsem vernikom. Zvečer so tržani med pokanjem možnarjev in spuščanjem raket priredili baklado pred župniščem. Novi gospod dušni pastir je bil nadvse presenečen in se je še enkrat ves ginjen zahvalil za prisrčen sprejem na trgu in za veličastno baklado. Drugo jutro se je v cerkvi pričelo ob 10 cerkveno opravilo. Dekanijski upravitelj g. Julij Vajda je novega gospoda nadžupnika umestil. Nato je imel spodbuden nagovor o dušnem pastirju kot duhovnem očetu župljanov. Ob tej slovesnosti so se zbrali duhovniki vse dekanije in nekateri gospodje še iz drugih dekanij.

Novi gospod nadžupnik je po rodu iz Šmartnega ob Paki. Star je 49 let. Povsod in na vseh krajih svojega delovanja se je vsestransko udeleževal. Bil je zelo upoštevan tudi pri svetni oblasti. Vseposvodi je pustil sadove dušnopastirske gorečnosti. Tudi mi pričakujemo in prosimo Boga, da nam ga ohrani mnogo let med nami, da bi deloval v tej lepi in težavni nadžupniji Bogu v čast in župljanom v dušni in telesni blagor. Bog ga ohrani zdravega in zadovoljnega do skrajnih mej človeškega življenja!

leta, ki je davico že prebolela. To cepljenje je življenjske važnosti in ni združeno z nobeno nevarnostjo za zdravje. Neopravičeno izostanek ali prekinitev cepljenja bo po zakonih strogo kaznovano.

Jubilajni koncert Glasbene Matice v Celju

V četrtek 13. t. m. je bil v celjskem mestnem gledališču komorno-simfonični koncertni večer, kjer so nastopili posamezni gojenci višje stopnje in matični orkester, pomnožen s člani vojske godbe. Tako po svojem sporedu, kakor po načinu izvedbe, je ta prireditve uspešna daleč nad vsako pričakovanje. Nastopilo je pet pianistov iz klavirskega oddelka ge. Ljudm. Božičeve (Uršič in Dolničar) in klavirskega oddelka ge. Mirce Sancinove (Vizjak, Rajhova in M. Sancia) ter dva violinista iz šole g. ravn. Karla Sancia (Brodar) in g. Dušana Sancia (Jegrišnik). Iz solopeske šole ge. Helene Lapajne pa smo slišali troje pevcev (Požencel, Müllerjeva in Polc).

Uršič Ančka je čustveno in z lepim prednaenjem izvajala Sukovo »Pomlad«. Dolničar Silva je tehnično zrelejša in je podala Kaaonovo »Tarantelo« z velikim temperamentom in solidno tehniko, ki očituje lep klavirski talent. Vizjak Nevečka je prednašala Chopinov valček v e-molu z osvežujočo preprečevalnostjo in zlasti Rahmaninovo Mazurko z članom in izvrstno tehniko. Tudi v njej dorašča odlična pianistka. Rajhova Breda je najmlajša med nastopajočimi tega večera in je od lani oresenetično napredovala. Njene ambicije go velike in jih obenem krepko podpira izrazit muzikalni talent. Izbrala si je dve skladbi svoje mojstrice in pedagoškinje, naše priznane umetnice ge. Mirce Sancinove kot prazvedbo. Obe skladbi, tako »Kmetički ples«, kakor še posebno »Kolo fantastično«, ki zahteva od pianista virtuozne tehnike, predstavljata trd orh celo zrelemu pianistu. Rajhova je zaigrala tako prvo, kakor še posebej folklorno impresionistično stvarjenje »Kolo« s pravim umetniškim zanosom in eijajno tehniko na pamet. Enake vrline kakor Rajhova očituje njen vrstnik Mario Sancia v muzikalnem in klavirsko-tehničnem pogledu. Oba hodita isto pot pod istim vodstvom. Tudi Sancia je od lani zelo napredoval, kar je dokazal s frapantno tehnično gotovostjo ob izvajanju velike Chopinove balade v g-molu, ki jo je podal blesteče in z globoko zajeto interpretacijo.

Violinist Jegrišnik Valter je izvajal Beethovovo romanco v F-duru in Fiorillovo Etudo št. 28 s odlično tehniko. Tudi on nam je znan iz prejšnjih nastopov in očituje izrazit talent, v katerem kipi temperament in toplina. Ima lep, obsežen ton, čigar lepota bi ob nekoliko umerjenem tempu Romance prišla brez dvoma še bolj do izraza.

Iz solopeske šole ge. Helene Lapajne so nastopili trije gojenci. Požencel Dominik je zapel z lepim predavanjem O. Devovo »Ciganko Marijo« in A. Lajovicve »Bujni vetri v polju«. Müllerjeva pa je z vso toplino in finim prednaenjem zapela Škerjančveo »Vizijo« in Cajkovekega arijo Pavline iz »Pikove dame«. Njen glas je zelo simpatičen, prožen, obsežen in sočen, skratka lep zaklad v grlu!

Pole Joše je podal Jos. Pavčičveo »Pred durmi« in Verdijevo arijo Germonia iz »Traviale« z lepim, polnim glasom in občutnim prednaenjem. Njegov glas je dramatičen, zveneč in obsežen. Pri vseh treh pevcih se opaža dobra in skrbna šola. — Ob koncu sporeda smo čuli Vivaldijev violinski koncert s spremljevanjem godalnega orkestra. Solopart je igral Brodar Demetrijs z vso eksaktnostjo, solidno tehniko, kultivirano in poglobljeno igro. Temu je sledil Tartinijev violinski koncert v d-molu, pri katerem se je kot solist ponovno uveljavil Jegrišnik.

Kot sklepno točko sporeda pa je zaigrala Rajhova B. Beethovov klavirski koncert op. 15 s spremljevanjem simfoničnega orkestra. Rajhova je tudi to težavno nalogo rešila odlično. Vse tri orkestralne skladbe pa je dirigiral ravnatelj Karlo Sancia s njemu laetno rutino in dovršenostjo. Mojeater na svojem mestu, kakor vedno, nas je tudi to pot zadivil s svojo taktirko. Orkester mu je reagiral na vsak migljaj in je bil odličen. Z veseljem smo opazili med člani orkestra tudi naše inteligente, ki z gledno sodelujejo in dajejo dober zgled našim gojencem.

Tako je praznovala Glasbena Matica svoj jubilej 20letnega glasbeno kulturnega dela v našem mestu. Sebi v slavo in čast, nam vsem v — ponos!

Ptuj

Današnji nogomet. Popoldne ob 15 bo na igrišču »SK Dravec« v Ljudskem vrtu tekma med »SK Slavijci« iz Maribora in domačo »SK Dravec«.

Smrtna žrtev. V teh dneh je pobrala smrt zopet več starih ljudi, med njimi 73letno Goldman Franciško iz Limbuša, 53letnega Jakoba Jožefa od Sv. Petra pri Mariboru in 80letnega Dugana Gregorja iz Rakeke. Vsi so umrli v tukajšnji hiralnici. Naj počivajo v miru!

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo, v četrtek, dne 20. junija v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Na svinjski sejem v Ptuj dne 12. junija je bilo pripeljanih 136 rilcev. Od teh je bilo prodanih 75 komadov. Cene so bile sledeče: debele 10—11 din, pršutari 8.50—9 din in plemenske 8 din za kg žive teže. Mlade svinje oz. prašiči so veljali 80—140 din komad.

Knjižnica Prosvetnega društva je naročila mnogo novih knjig, od katerih jih je nekaj že prišlo. Zato knjižnico pridno obiskujete!

Trbovlje

40-letnico svoje službe pri rudniškem konzumu je obhajal zadnji nedeljo v krogu svojih ožjih soročnikov g. Ule Ivan. K mnogim čestitkam, ki jih je prejel ob lepem jubileju, mu kot dolgoletnemu naročniku našega lista tudi čestitamo!

Ostro streljanje bo vsako nedeljo in praznik popoldne od 2 do 6 pod Kolkom-Spicbergom. Streljanje vodi strelska družina v Trbovljah. Da se obvaruje nevarnosti, se obištevno opozarja, da ne hodi v bližino novega strelišča ob času, ko bo tam ostro streljanje. Za društvo samo pa bi bil bolj primeren slovenski naslov (sedaj se imenuje sivezna streljaška družina), ker deluje med Slovenci.

Kino Društveni dom predvaja te dni zanimiv film »Povratak ob zori«.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Strela je udarila oni dan v gospodarsko poslopje kmeta Jurija Klasanca, p. d. Ponidra, v Dragoni vasi pri Cirkovcah. Od tam je zajel ogenj tudi gospodarske stavbe sosedje Jere Medved. Pri obeh je zgorelo vse razen hiš. Ob gašenju je dobil strašne opekline na glavi, rokah in nogah sosed Anton Lorgar. Odpeljali so ga v bolnišnico.

Narodno-vzgojna drama »V temotia«, ki smo jo igrali danes teden v okviru veličastnega »domovinskega farnega dneva«, je tako pretresljiva, da je ob njej jokala vsa dvorana. Odlični udeleženci so izrekli priznanje poštovanalim igralcem. Na splošno željo je danes ob treh ponovitvah!

Celjske novice

Slovenski javnosti!

Legija koroških borcev, krajevna organizacija v Celju, prireja

I. efektno loterijo

Glavni dobitki: avto »Opel«, motor »Triumph« 250 ccm, spalnica, šivalni stroj, kuh. oprava itd. Zrebanje bo 21. julija 1940.

c Celjski okoliški dekliški krožek vzpizori danes ob pol 4 popoldne v dvorani gostilne Stegu v Zagradu Mlakarjevo šaljivo igro »Nevesta iz Amerike«. Na sporedu je tudi petje slovenskih narodnih pesmi. Celjani in okoličani, ne pozabite!

c Kongregacija celjskih gospe ima drevo ob 6 pri šolskih sestrah svoj običajni kongregacijski sešatek. Nujno vabljenje vse Družbina sv. maša bo v terek ob 8 zjutraj istotam.

Srečke LKB so po 5 dn ter se dobe pri vseh krajevnih odborih Legije koroških borcev, poverjeništvih, sokolskih društvih, fantovskih oddelkih, v Celju pa v podružnici »Slovenca« in »Jutra«, tralikal ter v tajništvu LKB, Dečkov trg šte. 6.

c Konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju sprejema za prihodnje šolsko leto na stanovanje in hranilo dijak celjskih državnih šol. V postev pridejo nepokvarjeni, nadarjeni in zdravi sinovi dobrih, katoliških družin. Predvsem se bodo sprejemali prvo- in drugošolci, ki bodo obiskovali realno gimnazijo oziroma nje klasične vzporednice ter učenci 1. in 2. razreda državne meščanske šole. Sprejemni izpiti na celjski drž. gimnaziji bodo od 25. do 26. junija za letnike 1927—1930. Dne 25. junija naj pridejo k izpitu po možnosti učenci klasičnih vzporednic, a ostali 26. junija. Prošnjo za sprejemni izpit, kolekovano z 10 din, kateri naj ee priloži rojstni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli, je poslati ravnatelju drž. gimnazije v Celju najpozneje do 23. junija. Starši, ki vam je na tem, da obvarujete svoje otroke pred nevarnostmi mestnega življenja, pridite po uspešno opravljenem izpitu s svojim sinom v Konvikt sv. Cirila in Metoda ali pa v kapucinski samostan, da se informirate o ugodnih pogojih in zagotovite vpis in mesto svojemu sinu v dijaškem konviktu!

c Pod okriljem Glasbene matice v Celju priredi znani tenorist Angelo Jarc v četrtek 20. julija ob pol 9 zvečer v mali dvorani Celjskega doma koncert. Sodeluje g. prof. Vasilij Mirk, pri klavirju ga. Vrabčeve. Odličnega pevca poznajo Celjani iz opere »Prodane neveste«, zato pričakujemo, da bo dvorana Celjskega doma napolnjena do zadnjega tečeka.

c Danes razstava ženskih ročnih del in risarskih izdelkov na drž. dekliški meščanski šoli v Celju od 8 do 12.

c Tujskoprometno društvo v Šmarju pri Jelšah priredi danes teden poučni izlet v Haloze, Hrvatsko

Zagorje in šmarnski okraj. Prijave sprejema drogerija Sanitas.

c Redna seja celjskega mestnega sveta bo v sredo 26. junija ob pol 7 zvečer.

c Bolničarski tečaj Rdečega križa se prične jutri ob 7 zvečer v predavalnici Zdravstvenega doma.

Slovenci, rodoljublil Srečke LKB, ki jih prejmete po pošti, prevzemite, ponudite jih tudi svojim prijateljem in znancom! S tem, da vnovčite vse srečke, ter nam gotovino nakažete, boste podprli veliko socialno zamisel organizacije, katere člani so ob rojstvu naše domovine prvi pohiteli braniti naše severno mejo ter dali na oltar domovine tudi prve narodne junake.

c Poročila sta se večerj popoldne v cerkvi sv. Jožefa nad Celjem g. Ludvik Golob, sin znanega in uglednega mizarškega mojstra iz Gaberja, in gđc. Štefka Pfeifer Mladima novoporočencema na poti v novo življenje mnogo sreče in božjega blagoslova!

c Na Miklavškem hribu je umrl 79letni vinčar v Rukuschevem vinogradu Mlinarič Mihael. Na Sp. Haduški 44 pa je umrl 86letni delavec Grosek Mihael. Naj počivata v miru!

Slovenci! Pokažite svojo narodno zavest, kupujte in naročajte srečke LKB, ker boste s tem pripomogli organizaciji, ki je to nedvomno zaslužila!

c Obvezno cepljenje proti davici odreja mestno poglavarstvo v Celju. Cepljenje je obvezno za vse otroke od končane drugega leta do dopolnjenega desetega leta. Vrš se dvakratno cepljenje, ker le enkratno cepljenje je brezuspešno. Obveznega cepljenja je oproščena le ona deca, pri kateri ugotovi uradna zdravniška preiskava upravičen vzrok oprostitve. Prvo cepljenje predšolske mladine bo v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Celju v dnevi 20., 21. in 22. junija od 8 do 12. Prvo cepljenje šolobvezne mladine se bo vršilo v šolah. Drugo zaščitno cepljenje predšolske mladine bo dne 11., 12. in 13. julija od 8 do 12 v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Celju. Šolobvezno mladino bodo o dnevu, uri in kraju drugega cepljenja primerno počutila šolska upraviteljsva. Le dvakratno cepljenje ima uspeh, da obvaruje otroke pred obolenjem. Cepljena mora biti tudi ona mladina v starosti od drugega do desetega

Vedeljsko branje

Javanska veverica

Kjer izteza Java zemeljski jezik v Sundski preliv, je stal nizek, bel svetilnik z jamborom, ki je na njem visela nizozemska zastava. Na tem kraju je nekega dopoldneva v mesecu juniju pristala velika ladja, ki je plula iz New Yorka v Hongkong. Spustili so čoln, ki je bil belo prepleškan in ki je drsel po jasni gladini proti kopni zemlji.

Na obrežju se je zbrala skupina domačinov. A čim je čoln prispel do brega, so se umaknile ženske z otroki, češ da bi imele kdaj pobegniti, če bi jih bradati beli prišlec zasledoval. Moški so bili bolj korajžni, mimo tega pa so bili prišli, da bi zamenjali svoje blago za blago belokozca.

Za zamenjavo sem bil tudi jaz pripravljen. Pri priči sem si slekel srajco. Nekoč je bila lepa, zdaj pa je bila obledela in zakrpana, toda zamenjal sem zanj velikanški sveženj banan, šest ananasov in osem kokosovih orehov. Za nameček sem dobil še veverico.

Ves ponosen in srečen sem se vrnil na ladjo s svojim zakladom. Malo bitje je čepelo v kletki in njegovo telesce ni bilo dosti večje kot moje uho. Kakor vihrajoča zastava se je njen rep dvigal po hrbtu navzgor, če je divje begala sem in tja in se je zadirala s šivan-kastimi krempljci v bambusove palčice ali če jih je glodala z belimi, ostrimi zobki.

Na ladji je prišla v dobro znano družbo. Veliko članov iz vselega pragozdnega simfoničnega orkestra je bilo zbranih tu od režeče se javanske opice z zvinitim repom in od brez repih, besnečih opic s Sumatre. Vendarle je je bilo strah in vsa je trepetala sprčo zvedavih človeških pogledov, ki so njim modre oči obdovajale gledale nanjo.

Živalca se mi je smilila. Vzel sem jo iz kletke in jo povabil h kokosovemu orehu in kondenziranemu mleku, kjer sem jo držal. Na vse kriplje se je upirala in s sprednjimi tačicama je čofnila v mleko, a potem jih je prestrašena potegnila nazaj, začela je lizati mleko in je na vse drugo pozabila. Vendar ni trajalo dolgo, ko se je spet hudiček zbudil v njej, in preden sem se zavedel, me je ugriznila s takšno jezo, ki je bila res odkrito mišljena.

Ko sem čez pol ure nato ležal visoko zgoraj na klopi in opravljal svoje delo, sem opazil, da se je bila veverica pregrizla skozi palčice in je tekala zunaj po krovu in se igrala s svojim repom. Tedajci je šinila modročrna ptica roparica navzdol. Veverica je odskočila, a kakor zmaj se je zagnal ptič za njo. Z dolgimi skoki je bežala po krovu in je polna groze zrla navzgor. Nobene prilike, da bi splezala navzgor, nobenega skrivališča... Kaj ni nikjer nobene rešitve? Planila je k belo popleskani železni steni, trdo je butnila ob njo in je kmalu vsa omamljena telebnila na tla. Brzo ko misel je stekla na vso moč v ospredje, a črno pernat roparica je bila že tik za njo. Šinila je v vdolbino na sidru. To je bila pač najlepša duplina, kolikor jih je sploh moglo biti. Toda — joj — pri priči je strmoglavila skozi črno vdolbino v morje!

Nič več se ne spominjam, kako sem prišel nizdol, tako hitro se je to zgodilo. Po konopcu sem spustil kletko v morje. A veverica ni bila toliko pri zavesti, da bi se bila rešila nanjo. Majcen, nežni sprednji tačici sta se do krvi obdrgnili ob boku ladje, gosti rjavi kožuh je bil moker, da je bila dlaka vsa sprijeta in prilepljena na njene nežne, mišičaste ude. Obupno se je borila za svoje mlado življenje.

Srce mi je zastalo, toda bodril sem jo in govoril: »Ljuba moja živalca, nikar se ne boj! Saj imaš mene... Le na kletko ti je treba splezati, le majhne, tanke palčice se moraš oprijeti, potem te bom že potegnil kvišku... Le nikar ne obupaj, ti ljuba stvarca, ti... Lej,

bodi pametna, nikar ne divjaj, samo utrudila se boš... Lej, tule je kletka, tvoja kletka, ah, ti teliček, ti, tak drži se...«

Za hip sem že mislil, da bi skočil za njo in sem si dejal, da sem strahopetec, ker se nisem upal. A včeraj sem bil videl okrog nas šest velikih morskih volkov in štiri mladiče hkrati. Vedel sem, da bi priredili gostijo, velikansko, kanibalsko požrtijo iz mene, če bi tvegala življenje za svojo varovanko.

Medtem so bili valovi zagnali veverico do sprednje osti ladje. Pogreznila se je pod gladino, toda iz sinjega morja se je proseče dvigal njen obupni pogled navzgor, medtem ko je s sprednjimi tačicama mehnično čofotala, tako brez moči predana vodovju, ki je valovilo proti Indijskemu oceanu. Tedaj sem strahovito zaklel, spustil kletko iz rok in sem ves samoten in z bridkostjo v duši odšel od ograje.

Zvečerilo se je. Tok se je obrnil in je zložno plul od Indijskega oceana semkaj. Od vzhoda se je valil dim nekega ognjenika. Morska cesta se je svetila in nebo se je zrcalilo

v valujočih vodah. Ozračje je bilo tiho in tropsko vroče.

Tedaj so se nenadoma oglasili klici nekega mornarja od ograje. Poskočil sem in pogledal ven na morje. Resnično — moja veverica je na svoji kletki plula od oceana semkaj. Kakor mlada boginja je ponosno sedela na lahkotnem bambusovem vozilu; skozi pretaka-joče se zlato se je peljala v sončnem zahodu, ki je njen posušeni kožuh barval s plameni. Zdela je ondi in si čedila sprednji tačici, medtem ko je večerni vetre božkal čop njenega repa.

Kar koj sem planil v morje. Plaval sem in veverica je tvegala drzen skoz s kletke na mojo glavo in mi je zasadila krempljce v lase in kožo prav do lobanje. Zdaj me je imela zares s kožo in z lasmi vred, jaz pa sem imel njo.

Odtelej je bila krotka in je bila moja. Tisto noč je spala pri meni na vzglavju, smrček ji je tičal v kosatem repu in tako blizu je bila pri mojem ušesu, da sem slišal naglo utripanje njenega srca.

Javanska veverica je postala naša oboževana ljubljanka, ker je bila ena tistih, ki ne obupajo in do konca zaupajo v rešitev. (Dansko: Knud Andersen.)

Rožnik ali junij

Po naših gorah

Po prav prijetni poti, ki vodi čez most preko Save Belinke prispeš v Mojstrano. Vas leži ob izlivu Triglavске Bistrice v Savo, pred vodom v tri triglavске doline: Vrata, Kot in Krma, pod skalovito Možakljo. Na severni strani Mojstrane, visoko nad železniško postajo leži Dovje z znamenito cerkvijo Sv. Klemenca, kjer župnikuje sedaj, kot naslednik turistom dobro znanega planinca in peveča župnika Jakoba Aljaža, gospod Martin Pečarič.

Iz Mojstrane držijo na Triglav štiri poti, in sicer: čez Kot, čez Krmo, čez Prag in Tomiškov pot.

Vrata je romantična, širom sveta znana, najlepša dolina, ne samo v Julijskih, temveč v vseh Alpah. Dolga je nekako tri ure hoda.

V začetku je ozka, na zgornjem delu pa se nekoliko razširi. V razširjenem delu doline se nahaja koča »Aljažev dom«, v skrajnem kotu pa prelaz Luknja 1758 m na meji med Italijo in Jugoslavijo. Desno in levo zapirajo dolino skalnate stene, na njo pa gledajo orjaški vrhovi kot »Kokova špicca«, »Rogljica«, »Dovški križ«, »Škrlatica«, »Stenar«, »Cmir« in od vseh najveličastnejši naš očiak »Triglav«.

Onkraj žleba zavije dokaj široka cesta na desno in pelje ob levem bregu Bistrice do slapu »Peričnik«.

Slap Peričnik je poleg slapu Savice najlepši slap v Sloveniji. Po strmeh klancu mimo razgledne verande prispeš od koč v 5 minutah na most pod slapom. Veličasten pogled. Iz

majhne skale pada v lepem loku iz višine 52 m ogromna gmota vode v zelen tolmun, od koder odteka med skalami v bližnjo Triglavsko Bistrico. Močno grmenje vode se sliši daleč naokrog. Nad glavnim slapom vidiš manjši 20 m visok slap, ki teče po skalah nad prvim in se združuje z njim pri njegovem izviru. Po lesenem mostičku pod ogromno skalo, ki ti zakriva slap, prideš na stezo, ki pelje k gornjemu slapu, oziroma na levo stran vodopada, od koder imaš veličasten pogled na slap in tolmun. Od tam greš po stezi pod skalovje ozadju vodopada in na njegovi desni strani navzdol, ali pa strmo po kamenju navzgor k zgornjemu slapu in od tam po ovinkih na desni strani Peričnika nazaj h koči.

Kolovozna pot, ki se vzpenja vedno više, te pelje bukovem in smrekovem gozdu. Pot pelje skozi gozdove in pašnike mimo Banbergove lovske koč. Spotinja pot preide polagoma v stezo ob galerijah z romantičnimi scenerijami. Po polurni hoji se snideta obe poti, nakar prispeš po 15 minuti hoji po gozdu do Slajmarjeve vile, od koder zagledaš Aljažev dom.

Aljažev dom leži obdan od prijaznega gozdička na mali planoti v gornjem delu doline Vrata, v višini 1015 m. Poleg doma v gozdičku pa leži Aljaževa koča in kapelica. Pred domom se nahaja umetni bazen za kopanje. Od koč se ti nudi prekrasen pogled na gorske velikane: Triglav, Stenar, Dolkova glava, Škrlatica, Cmir in Begunjski vrh.

Aljažev dom je moderno urejeno enonadstropno poslopje. Ima več sob z eno do štiri posteljami in skupna ležišča.

Od Aljažavega doma prispeš v 10 minutah na razpotje. Naravnost v jugozapadni smeri pelje pot na Prag. Severno triglavsko steno, Luknjo in Stenar, a na levo po kamenju v gozd. Egar drevesa so zaradi plazov vseskozi upognjena. Po gosti zaraslem gozdu prideš v strm žleb pod Cmirovo špico 2393 m. Kmalu zaviješ desno in prispeš na strmo, z redko razvrtimi klini opremljeno skalovje. Čim više se vzpneš po skalovju, tem lepši je razgled. Ko si v višini 1300 m, se ti odpre prekrasen pogled na v svitu jutranjega sonca lesketajo-

Triglavsko jezero

če se vrhove: Stenarja, Dolkove špice, Škrlatice in na dolino Vrata. Stopaš dalje, vedno više, desno, levo po strmeh s klini in žico zavarovanem pobočju Cмира. Vsakih 100 m opaziš označbo višine, v kateri se nahajaš. Ko prispeš v višino 1900 m, se znajdeš pred tako imenovanim oknom. Skozi okno, po klinih, greš navzdol. Onkraj okna prispeš v zasnežen žleb. Po snegu greš navzgor in že se nahajaš na s klini zavarovani steni Begunjskega vrha.

Preko okna in snežišča v žlebu je najtežavnejši del Tomiškovе poti, če leži sneg, kot letos, visoko nad potjo v žlebu. Klini v oknu so slabo razvrščeni. Nadomestiti bi se morali z žico, ki bi segala od vhoda v okno v polkrogu do žice pod steno, ki je včasih neuporabna. Ta včasih nerabna žica bi se morala za pet — šest metrov podaljšati. Od konca podaljška žice pa napeljati žico na desno steno žleba, ki bi služila za varnost pri prekoračenju snežišča.

Ze večkrat sem šel po Tomiškovji poti, a sem vedno naletel na sneg v tem žlebu, zato mislim, da ta del poti ni pravilno zavarovan.

Od tu dalje je najzanimivejši del Tomiškovе poti. Po s klini in žico zavarovani strmini se vzpenjaš enkrat navzgor, pa zopet po ravni, vedno s prav lepim razgledom na vrhove in dolino. Na višini 2060 m zagledaš že rob Kredarice. Tu krene pot na levo nad potjo čez Prag, ki se tu združuje s Tomiškovjo potjo. Skupna pot pelje letos preko snežišča k studenčku pod Begunjskim vrhom, ki je pravi blagor za turista. Tu se odpočiješ, potem ko si plezal skoro tri ure po strminah in olajšaš svoj nahrbtnik za en del njegove vsebine, nakar šele kreneš dalje.

Sonce, ki ti ga je prikrival do sedaj Cmir in Begunjski vrh, ti prav dobro sedi.

Od studenčka pelje pot strmo navzgor. V par minutah si na razpotju. Levo pelje pot v 30 minut oddaljeno Staničovo koč 2352 m, na desno na Kredarico v Triglavski dom 2315 m, do koder imaš eno uro hoda.

Na božji lavi

»Ako vaša pravičnost ne bo obilnejša ko pismoukov in farizejev...« Kakšna pač je bila ta pravičnost, da nas Kristus svari pred njo? Pismouki in farizeji so bili vendar dobri verniki. Redno so hodili v tempelj hvaliti Boga; postili so se dvakrat v tednu; desetino so dajali od vsega, kar so pridobivali; plačevali so davek celo od kumine. Vsa njih pota so bila bela in lepa v luči pravičnosti...

Toda Kristus jih imenuje: »pobeljene grobove«. Pobeljeno je to, kar ni samo ob sebi belo. Vedenje in življenje pismoukov in farizejev je bilo le na videz pravično. Vnanja redovita dejanja brez ustrezajočega notranjega mišljenja pred Bogom nimajo nič vrednosti. Neverjetno, s kakšno spretnostjo in pretkanostjo umejo ljudje prikriti svoje sebično srce. Marsikaj na videz velikih del je storjenih iz tega nagiba. Nekaj časa se ljudem ta lokava igra posreči, pa lok naposled poči. Proti taki farizejski pravičnosti je nastopil Kristus.

Mi pa moramo biti z očitki »farizejske pravičnosti« zelo previdni. Marsikdo, ki se ne more ponašati z dobrimi deli, jih oponaša njim, ki jih imajo, češ da so hinavci, svetohlinci, pismouki, farizeji. Ali boste otroku, ki ljubi in spoštuje svoje starše in jim to tudi dejansko izkazuje, rekli, da je hinavec? Prav tako tudi ne smete nagnati s svetohlinstvom človeka, ki ga pobožno srce priganja v cerkev k službi božji. Drevo, ki kaže zdravo skorjo, skriva v sebi tudi zdravo jedro. Kdor mu odlušči skorjo, bo kriv, če se drevo posuši.

Obilnost pravičnosti, o kateri Kristus govori, je tista, ki se, v tihi notranjosti spočeta, razodeva v delih, seveda v dobrih delih, pred ljudmi. Obilnost pravičnosti sodi Kristus predvsem po spravljivem duhu. Noče sprejeti tvojega dejanja in daru, dokler čutiš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe. Pravičnost in pobožnost, človekoljubnost in ljubezen do Boga, notranje mišljenje in vnanje dejanje, to vse je neločljivo združeno med seboj pri človeku, ki hoče biti resnično pošten in pravičen.

Pravičen mir je kakor med posamezniki tako tudi med narodi in državami le sad medsebojne sprave in resnične poravnave v duhu ljubezni.

Mojstrana

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Jejdetal če b vi vedel, kuku sem bla zadenč jezna, ke sem brala v časopise, de je tubačen monopol cigarete pudražu. Usa sem se trešila ud jeze, koker de b mela mrzelca. Lepu vas prosem, sej tu ni špas. Če b jest na mela taca muža, ke more ceu dan držat kašen čik u uteh, b že ož na rekla. Jeet tku na kadim. Men b blu pol useglih, če prou tubačen monopol pudražu za usaka cigareta. Kuvača. Jest b na mela nubene škode. Še dober b m zdel, če b dedce tubačen monopol še mal bl ubrau, koker jih je du zdej ubiru. Ke pa moj mož tku kadi, koker Turk, me je pa le mal pugrel. Ta mrcina gre še spat, kar e cigareta u naf. Jest sem zmeri u strah, de m enkat se kej zažgau, ke je tku naroden. Kulkat eva se že skregala zavle tega, pa useksp ne na pumaga. Pijane se saj tekat epreubne, keder se u jama zvrne, koker prauja. Kadiuc se pa nekol na spreubne. Kulkat sem mu jest že pridga naredila in ga prusila, de nej se udvad kadit. Keder je mal bulš vole, m se clu ublud, de na bo več kadiu. »Kar tih bod, Neška,« m prav: »Sej tula je ta zadna cigareta.« Čez ene pu ure pa že spet druga pržiga. Men je pa za scagat.

Kene, du zdej je moj mož kar ena tretina sojga zaslužka za cigarete ven zmetu. Ta druga tretina je pa zakroku. Ta zadna tretina je pa men dam prnesu, de sva mela za košta in pa za druge putrebe. Jest sem s usak mesec glava belila, kuku bom e tem krajercem ceu mesec skuz pršla. Zdej, ke sa se cigarete pudražile, bo pa še bl neroden. Kene, kadiu bo se glih tku, koker je du zdej, kroku pa tud. Nubene reči se na bo udvadu. Tu dober vem. Kar men bo dau ta peruga še ene par kuvaču mn, de na bo preikraji pršou. Jest nej pa cupram, če znam. Oh, kašen križi ea zdej z dedcem.

Noja, pa glih tku hedu apet ni, koker sem mielela de bo. Ke je zadenč ta peruga dam pršou, m je še clu pet kuvaču več na miza našteu, koker punavad. Men se je tu strašen čuden zdel. Kar verjet nisem mogla. Ta peru sem mielela, de se je zmotu. Ke je pol še enkat gnar prešteu in ga puriau ke preke men, sem pa vidla, da se ni zmotu. Namest de b jekaz za zubni ubdržala in gnar lepu spraula, sem ga pa še prašala, kuku je tu, de m je dau pet kuvaču več, koker m jih je dajau du zdej za gospudnatu, m je pa reku, de nej kar spravem in de m bo ud zdej zanaprej zmeri tulk dajau, ke zmeri jamram, de m daje premal za use putrebe, ke sa pr hiš.

»Al še na veš, de sa se zdej use cigarete pudražile? Jest sem mielela, de m zdej še tulk na boš mogu več dajat, koker s m duzdej,« sem mu rekla in ga tku debel pugledala, ket bi nove urata.

»Kaj na bom vedu? Zatu bom pa tud ud zdej zanaprej tud sam puluviceke kadiu. Če bo tubačen monopol se bl cigarete pudražu, jih bom pa na tri koške zrezu. Veš, Neška, ke sma zvedel, de je držau monopol cigarete pudražu, sma se pa hiter cigaretenaruhari organiziral in sklenil, de se na boma pustil držauunu monopolu tku skubet. Use kar je prou. Enoglasen sma sklenil, de bom ud zdej zanaprej kadil sam puluviceke, pa na boma mi škode trpel, ampak držau monopol, ke bo pu mn cigaret predau, kakor jih je du zdej. Clouk e more znat pumagt, pa je dober. Trafikanti se nam ecer smilja, ampak mi na morma pumagat, če boja zdej velik em predal. Tega je uržam eam držau monopol, ke ja je tku pulomu. Al nas ma res tku za naumne, de miel, de mu boma šli na lim? Dubiček ud te pudražitve boma mel prouzaprui mi in pa prolituberkulozna liga. Kar šika se jim.«

Veste, de sem bla vesela tega eklepa cigaretenaruhari, še bl pa tisteh pet kuvaču, ke m jih je mož na miza našteu. Sej pravem, pužrešnat ni nekol dobra. Dedič se boja murde se clu udvadel kadit, držau monopol bo pa gor plaču.

Te salamejnske cigarete e me tku zmutile, de sem čist puzabila, kua vam morem dons puvdala. Al vam nisem ublebila, de vam bom dons puvdala, za kua sma začele ženske moške klubuke nost? Tu vas bo prou gvišen zanimal, koker pudržiti cigaret. Scer jih zdej zadne čase ženske tud precej pukadeja, ampak klubuki sa le klubuki, cigarete pa cigarete. Scer b blu bl pameten, če b ud moških klubuku zaenkrat še rajš moučala, ke tu še ni zrel za jaunast. De pa na bote prevedč ferba pasele, vam bom pa useglih puvdala, ampak tu vas pa prosem, de na bote tega, kar vam bom puvdala, prec na ta velik zgju ubesele. Kar use more lepu zase ubdržat, de na bo pršlu dedcem na nus. Če tu dedit zveja, de nam sma nazadne še ceu naš načrt pufričit. Sej me mende zastopete?

Koker veste, se zdej pu ta noum nč več vojske na napuvdujeja. Tu b na blu diplomatičen. V... pol pa gre use tku, koker de b blu namazan. Me ženske morma tud pu takem načerte delat, če čma pridet kerkat du kumande. Zatu sma ta peru sklenile, de bomo začele ženske moške klubuke nost. Nubenu dedce se še tu na sajna, kašna je naša špekulacija. Zenske u moških klubukkeh ee dedcem strašen dupadeja. Kar nagledat se nas na morja. Sej sem vam že puvdala, de sem bla jest moju može tku useč, ke me je vidu u moškem klubuk, de me je še clu kušnu. Seveda, jest sem e pa pr tem ta soj mielela. Tku se morete tud use druge zadržat, če čte, de bo slu use gladku.

Veste, keder se boja dedit moških klubuku na ženskeh glavah prvadel, boma začele pa še moške hlače nost. Dedit boja en čas debel gledal, nazadne se boja pa tud teh hlač prvadel. Sej dedca se lohka pretanta, če se ga le če. Keder boma enkat use ženske oblečene u moških hlačah in pa pukrite e moškem klubukem, boma pa rekla: »Ala, dedit u kotl! Zdej boma me kumanderale.« Al verjamete, de se nam na bo upu nubeden na pauce stopl! Mal boja scer nahter gudernal. Kulker je bl ta kurajžneh, se znaja še clu kej ujedat. Pa me jim boma že eapa zaprile. Sej je že precej takeh famili u lban, de ženske hlače nosja. Keder boma use ženske hlače nusele, boma pa na koj. Bote vidle, kuku bo pol lušten na svet. Kene, mošk sa tku kruločen, de se prec začneja klat med seboj, če temu al pa unmu ni kej prou. Zakua je tu treba? Če pridema ženske med saba kej nasiriz, se pa k večem mal upraskama, pa sma spet dobre. Tu je ženska kultura. Moška je pa nož al pa kou. Tu se more enkat jejanat, če ne bo šou ceu svet cugrunt.

No, zdej že veste, kuku se morete zadržat. Če bo glih treba, vam bom pa use še bl natančen puvdala kuku in kaj. Preveč tud na emem izblebat, da se na boja dedcem prekalut udiprle.

Asten, zdej pa jekaz za zube, pa na del. Jest upam, de nam bo slu use pu ereč. Sam tistem ženskem, ke sa začele zdej zadne čase namest moških klokuu, pa ene kranclne na glau nost, bo treba

Miško

Med svetovno vojno smo bili kot ujetniki v mestu Verholensku ob Leni v Sibiriji, ki je štelo kakih 700 prebivalcev. Ime mesto mu pač ni pripadalo, saj je bila to navadna vas. Seveda ni bilo nikjer ne tlakovanih cest, ne vodovoda in kanalizacije.

Večidel smo se združili v stanovanjske občine. Po pet ali šest ali več nas je najelo prazno hišo in smo gospodarili po svoje brez kake ženske pomoči. Dobro je bilo to gospodinjstvo, in tovariši so se izkazali, da imajo tudi izvrstno darovitost za kuho in ženska dela.

Od mojih sorojakov je »očka Tesare bival kot lovec na kožuharje že pred vojno na Daljnem Vzhodu in v Mandžuriji, in tako se nismo prav nič začudili, ko smo nekega dne na dvorišču naše stanovanjske župe dobili dva medvedka, ki ju je Tesar krstil za Miška in Miško. Kupil ju je bil od domačih lovec za deset rubljev.

Miško in Miška sta kmalu postala naša ljubljena. Tesar ju je imel priklenjena na verigah na dvorišču, ki sta bili prav tako dolgi, da sta mogla oba medvedka splezati na ograjo

iz lat, ki je mejila na cesto. Kakšen mičnosmešen pogled je bil to, ko sta oba, tesno drug ob drugem, ždela na plotu in sta budno opazovala, kaj se dogaja na cesti! Z radostnim brundanjem sta pozdravljala vsakogar, kdor te prišel na obisk. Saj sta se predobro zavedala, da je imel vsakdo kak posledek zanju v žepu. Če pa nismo kaj začeli prazniti žepa, joj, kako sta začela jeznorito renčati! Miško in Miška sta kar sama začela stikati po žepih.

Tako smo imeli mnogo veselja z obema medvedkoma, toda — tudi medvedje rastejo in postanejo starejši in večji. Miška je kmalu pokazala kaj neprijetno lastnosti: v pravem pomenu besede se je razvila v praskačo. Dokler si se onegavil z njo, je bilo vse prav in dobro; toda če si ji obrnil hrbet, se je pokazala njena slaba razvada. S šapo te je začela udrihati po zadnji plati, in ker so ji bili kremplji precej zrastle, so se pokazale na obleki hude posledice. Ko je nekoč celo očko Tesarja doletela ta nezdoga, in ko ni bila razcefrana samo njegova obleka, marveč tudi koža in meso, tedaj je bila Miška obsojena na smrt.

Miško je živel brez svoje sestre dalje in se je razvil v dostojnega medvedja mladčnika in slednjič v doraslega medveda, ki je bil velik več kot dva metra. Njegov lastnik ga je dal čez poljeje v rejo našemu »kapitanu Petersenu«, ker je odšel sam na sever, da bi si nakupil kož.

Tudi pri Petersenu je živel medved na dvorišču na debeli verigi. Njegova najljubša zabava je bila, ko ga je njegov novi gospodar spustil z verige in se z njim igral. Igrala sta

se skrivalnice. To je imel Miško na vso moč rad. Z radostnim brundanjem je Miško pozdravil »kapitana«, ko ga je kje iztaknil. Na koncu predstave je bilo obdatovanje s kruhom. Kapitan Petersen je stekel v hišo in je zaloputnil vrata za seboj. Miško jo je ucvrl za njim. Kapitan je od znotraj tical vrata, a medved je bil seveda močnejši. Renčaje je tako dolgo pritiskal na kljuko, dokler se niso vrata odprla. To ni dolgo trajalo in za plačilo je dobil Miško pol hleba kruha, ki se je z njim vrnil na dvorišče in je ves čas veselo brundal.

Nekega dne sem prišel k Petersenu. Vprav takrat se je šel z Miškom skrivalnice. Toda — glej — skrivanje ga kar nenadoma ni več veselilo! Prišapal je k meni, zavohljaj nekajkrat po zraku in je nato, ves čas z brundanjem, posegel po zavoju, ki sem ga imel pod pazduho.

Miško je že vedel, kaj je dobrot — Iz Irkutska so mi prijatelji poslali nekaj kave in vonj po praženi kavi je bil medvedu všeč in zato je hotel imeti moj zavoj. Toda — to pa ni bilo po mojih mislih! Kava je bila za nas takrat taka dragocenost, da je bila naravnost strašna že sama misel, da bi mi jo Miško ugrabil! Zaklical sem Petersenu, kaj Miško namerava, in ga prosil, naj Miška priklene. Petersen je koj pristopil, grdo je ozmerjal Miška zaradi nespodobnega vedenja in misli na krajo, in ga je hotel prikleniti na verigo. A to ni bilo medvedu nič malo všeč. Godrnjaje je kapitanu izbil verigo iz roke in je spet odšapal k meni. Sklenil sem, da bom čim hitreje pobeignil, zdruvil sem skozi vrtna vrata na cesto in zaloputnil vrata za seboj, misleč da sva zdaj jaz in moja kava na varnem. Toda — naredil sem račun brez Miška! Mahoma sem zaslial renčanje za seboj in ko sem se ozrl, je Miško še sedel na plotu in je z drznim zagonom skočil na cesto. Zdjaj pa le teel če ti je draga tvoja kava! To ti je moral biti smešen prizor, ki se je zdaj razvil po cesti! Spredej sem tekkel jaz, kolikor sem le mogel, za menoj jo je brundaje in z verigo po tleh ubiral Miško, za Miškom je tekkel Petersen in je kričal in vihtel gorjačo nad glavo. Če sem bil doslej le slišal, da znajo medvedje jako hitro teči po vseh štirih, sem pa to zdaj na lastnem telesu občutil.

Mislil, da bi bil Miško v tem teku zmagal, a k sreči je tekkel z nama tudi kapitan Petersen. Posrečilo se mu je, da je dohitel Miška, prijel za njegovo verigo in jo brž zadrgnil okoli drevesa. Miška je veriga potegnila nazaj, da je telebnil na hrbet. Že je bil tudi Petersen pri njem, ki mu je dal prijateljski sunek v rebra in še z gorjačo po smrčku in ga je nahrulil zaradi njegovega paglavskega vedenja. Miško je zareščal in vstal in je brundal ves čas, ko je mirno stopal za Petersenom domov. Spotoma se je oziral za menoj in je presunljivo zavzdihnil.

Jaz pa sem tekkel dalje in sem se doma brž zaklenil in spravil plemenito turško pijačo v omaro. (G. L.)

moč in bo verjetno dosegel visoko zmago. Iz podobnega matcha med mladim mojstrom Alatornevem in velemojstrom Löwenfischem je današnja partija.

Löwenfisch — Alatornev

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sb8—eb; 3. Lf1—b5, Sg8—f6 (običajnejše je moderno nadaljevanje a7—a7 itd. Igra preide zdaj v otvoritev štirih skakačev, ki vodi tudi do zanimive pozicijske igre); 4. Sb1—c3, Lf8—b4; 5. 0—0. 0—0; 6. d2—d3, Lb4×c3; 7. b2×c3, Dd8—e7; 8. Lb5—c4 (to je naperjeno proti običajnemu manevru v tej otvoritvi Sc6—d8—e6, s katerim se črni osvobodijo vezave f7 konja z Lg5), d7—d6; 9. Lc1—g3, h7—h6; 10. Lg3—h4, Sc6—a5; 11. Sf3—d2 (da bi event. izvedel f2—f4), Sa5×c4; 12. Sd2×c4, g7—g5; 13. Lh4—g3, Sf6—e5; 14. Sc4—e3, Le8—e6; 15. d3—d4, f7—f6; 16. h2—h4, Se8—g7; 17. Tf1—e1, De7—f7; 18. h4×g5, h1×g5; 19. f2—f3, Sg7—h5; 20. Lg3—h2, Sh5—f4; 21. g2—g3, Sf4—g6; 22. Dd1—d2, h6—f5; 23. e4×f5, Le6×f5; 24. Tf1—f1, Lf5—h3; 25. Sc5—g2, Df7—f6; 26. Tf1—f2, e5×d4; 27. c3×d4, Ta8—e8; 28. Ta1—b1, b7—b6; 29. Sg2—e3, Df6—e6; 30. Se3—f1, Lh3×f1; 31. Tb1×f1, De6—e3 (črni je dobro prestal vse nevarnosti na kraljevem križu in je dosegel izgledejšo pozicijo, ker ima »et linijo in je beli lovec slabši od črnega skakača); 32. Dd2×e3, Te8×e3; 33. Kg1—g2, Kg8—f7; 34. Tf1—e1, Te3—c3; 35. Kg2—h3, Tf8—e3; 36. Lh2—g1, Kf7—f6; 37. Kh2—g4, Te8—e3; 38. Te1—b1, e7—e5 (odločilen napad! Črni hoče dobiti polje e5 za svojega skakača); 39. Tb1—h3, e5×d4; 40. Tb3×c3, Sg6—c5+; 41. Kg4—h5, Te3×c3; 32. f2—f4, g5×f4+; 43. Tf2×f4+, Kf6—e6; 44. Lg1×d4, Te3×g3 (črni ima zdaj kmeta več in boljše pozicijo, tako da zmaga ni več težka); 45. Ld4—h2, Tg3—g2; 46. Tf4—a4, Se5—c6; 47. Ta4—c4, Ke6—d5; 48. Te2—c3, Sc6—b4; 49. Lb2—a3, Sb4×c2 in beli se je vdal, ker je imel že dva kmeta manj brez vsake kompenzacije.

Zenin: Stric: Kako bom najlaže zvedel, kaj moja zaročenka misli o meni.
Stric: Vzemi jo, pa boš vse zvedel.

»Imamo posredne in neposredne davke. Ali mi lahko poveste kake posredne davke?«
»Pasji davki.«
»??«
»Ker jih pes ne plačuje sam.«

TEHNIKA

Parni hotel

Odkar poznamo parni stroj, poznamo tudi parni kotel, brez katerega si delovanje parnega stroja sploh ne moremo zamisliti. Od svojega začetka pa dokler nismo prišli do današnje oblike parnih kotlov, so parni kotli Bog ve kolikokrat že spremenili svojo obliko, čeprav se bistvo parnega kotla ni v ničemer spremenilo.

Prvi parni kotli so bili samo sestavni del parnega stroja. Kmalu pa se je para začela proizvajati v posebni, od stroja ločeni napravi, ki je bila po svoji obliki v resnici kotel, napolnjen z vodo, pod katerim se je kurilo; kotel je bil seveda na vrhu zaprt in iz njega so vodile cevi za odvod pare, dovod sveže vode itd. Počasi, ko so bile potrebne vedno večje količine pare in je šlo za to, da se zmanjša poraba goriva, so začeli izdelovati kotle, ki so imeli obliko okroglih valjev, kakršni so še danes kotli pri lokomobilah in lokomotivah. Nehali so kuriti tako, da je plamen lizal kotel od zunaj in so zaradi boljše izkoriščenosti goriva vgradili v zdolnji del kotla primerno široko kovinsko cev, ki je šla od enega do drugega dna kotla. Pri dovolj velikih kotlih so postavili kurišče kar v to cev, tako da je toplota plamena skozi stene cevi hitro prihajala na vodo v kotlu, ki je obdajala cev. Takih kotlovnih naprav je še danes mnogo v obratu.

Od opisane oblike pa do naslednje — plamenocevnega kotla ni več daleč. Pri tem kotlu je nameščeno kurišče samo na srednjem delu. Ogenj, oziroma izgoreli plini pa tečejo skozi številne cevi, ki vežejo prednjo in zadnjo steno kotla. Tako prehajajo »skozi« cevi, ki jih obdaja voda, prameni izgorelih plinov, kar nam da dober prehod toplote na vodo v kotlu. Taki so n. pr. še dandanes kotli lokomotiv itd.

Za naprave, kjer se rabijo velike količine pare, kakor pri turbinah v kaloričnih centralah in podobno, so se vsi ti kotli pokazali kot nezadostni. Tako je nastala nova oblika kotla, vodocestni kotel. Pri vodocestnih kotlih je kurišče obdano od vseh strani. Skozi kurišče pa so speljane cevi, po katerih teče voda. Taki kotli zavzamejo velikokrat zelo velike razsežnosti, saj so neredko visoki deset ali petnajst metrov in več.

Ko so začeli graditi prve kotle, je bil problem kurjenja kotla hitro rešen. Kurjač je z lopato nalagal gorivo skozi vratica na gorišče. Ta način se je pri mnogih, zlasti pri manjših kotlih obdržal še do danes. Modernim kotlom pa tako kurjenje ne bi zadostovalo, zato se pri velikih kotlih gorivo nalaga avtomatično. Premog, ki je namenjen za kurjavo kotla, se nalaga najprej v velike posode, bunkerje, ki so postavljeni pred kotlom v primerni višini. Dna bunkerjev so končno izdelana tako, da se stene stekajo v kovinsko cev, ki vodi do kurišča kotla. Posebne naprave, ki jih ženejo motorji in ki jih upravlja kurjač, dodeljujejo premog, ki prihaja iz cevi na rešetke. Veržno rešetke so izdelane iz posameznih členov, ki so med seboj tako zvezane, da tečejo kot veriga preko dveh koles, od katerih se ena nahaja na rednji, druga pa na zadnji strani kurišča. Premog, ki prihaja na rešetke, potuje medtem, ko se kolesa počasi vrtilo od enega konca kurišča do drugega. Na poti skozi kurišče premog zgori, preostala žlindra pa pada na koncu, ko se členi rešetke obrnejo, na dno.

Juha iz rabarbare

Neolupljeno rabarbaro (40 kg) razrežes na kocke in prevreš z vodo in limonovo lupino. Nato primešaš dve žlici krompirjeve moke, spet prevreš, osladiš in daš na hladno. Vkuhaš žemljave kocke, ki jih povaljaš po ožganem sladkorju in jih nato, ko so ohlajene, razdrobiš.

»Kaj pomeni ta formula?«
»Trenutek, prosim, gospod profesor, saj mi je na jeziku...«
»Izpljunite — to je arzenik!«

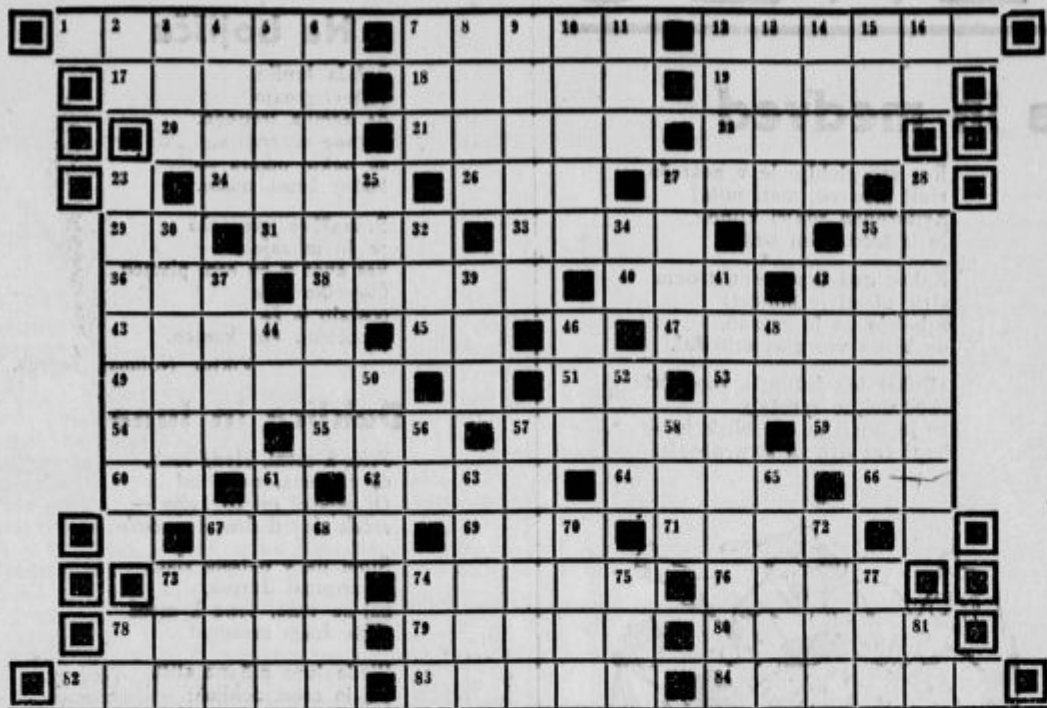
Grobnice in spomenike
kamnoseško stavbna, cerkvena
dela izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ-Ljubljana
telefon 49-09

kovati, da bo zmagalo drugo moštvo Centralnega šah. kluba.

V Rusiji šahirajo s še nezmanjšano živahnostjo. Odigranih je bilo več turnirjev in matchov med najboljšimi ruskimi mojstri. Zdjaj je v teku match med Botvinikom in Ragozinom, v katerem je Botvinik pokazal precejšnjo pre-

mal na prste gledat. Jest b na rekla čez dvakrat, de ea murde kakšne vuhunke, al pa na tej druga špekulirajo. Na usaka viza morma bit previdne, de nam na boja hudile u zele. Scer se nam jih ni glih treba bat, ko me mama pustene namene. Sej sma dost douch čakale, de b dedit avet tku zrihal, koker b mogu bit. Če ga na morja ali pa nečja, je pa naša doudnost, de umes pusežemo. Teža klajna in pa pubijajna sma že du gria eita.

Križanka

Vodoravno: 1. Gora na Gorenjskem, znana po narcisah. 7. Prerok, ki se je v ognjenem vozu odpeljal v nebesa. 12. Barbar, prebivalec neke zemeljske celine. 17. Dobra volja, hotenje, cilj. 18. Dalmantinski otok. 19. Skupinsko bivališče na prostem, ljudsko zborovanje. 20. Gozdna žival z dragocenim krznom. 21. Napad (tujka). 22. Tak, takšen (srbski). 24. Povdarjena nikalnica. 26. Kratko moško krstno ime. 27. Velik zločin. — 29. Pesniška oblika. 31. Okrogla, vrteča se stvar. 33. Trojanjski princ, junak istoimenega Vergilovega epa. 35. Kemična označba za prvine. 36. Vrsta domačega fižola. 38. Kuhinjska posoda. 40. Mustast, ne govori. 42. Eden izmed čutov. 43. Vadiati, vežbati se. 45. Začetni črki krstnega imena in primka slovenskega pesnika (Zadovoljni Kranjec, Moj spomin). 47. Tuja beseda, ki pomeni sodniški zbor, presoditev (pri raznih tekmovalnih). 49. Večja vojaška enota (rimski) — »tjaska« (tj. 51. Enočka na igralni karti. 53. Zanemarjenost, površnost. 54. Kratko žensko ime. 55. Naplčilo. 57. Domača priprava za snajenje, brisanje prahu. 59. Oblika števila. 60. Češka vprašalnica. 62. Miseln iutrinek, Trščica. 64. Morska riba. 66. Vzklík. 67. Štrup, mamilo, razširjeno kot kajenje na Vzhodu. 69. Časovna enota, Novosadski časopis. 71. Domača žival mlekarica. 73. Vrsta gube, kretnja. 74. Vrsta piva v steklenicah. 76. Osamljeni, brez družbe. 78. Naglo sodišče, ... sod. 79. Okrogel prostor za tekmovalništvo. 80. Celota, edinic. 82. Vrsta boljših domačih cigar. 83. Gorská tenen, kot pod Golovcem. 84. Vrsta davščine na uvoženo blago.

Navpično: 2. Osební zaimek. 3. Vrsta barve (na ženskih nohtih). 4. Neodgovoreni, nedostopen (n. pr. proti boleznim). 5. Listina, kupcem dana na vpogled. 6. Drugo ime za Malo Azijo. 7. Kratko žensko ime. 8. Francoski pisatelj (Pierre ...). 9. Oblika glagola, ki pomeni zavzeti se, prijeli. 10. Slovenski skladatelj (Benjamin ...). 11. Zensko ime, reka v Lombardiji. 12. Najmanjši delec snovi. 13. Ustanova, penzionat, vzgajališče. 14. Reka, vrsta cigarete. 15. Zunanji izraz hude žalosti. 16. Ploskovna enota. 23. Vrsta rastlinskega semena, kuhinjska začimba. 25. Vrsta zemlje. 27. Komedijska Branislava Nušića, satira na emancipirane žene. 28. Samodopajenje, ošabnost, širokoustenje. 30. Menijo, poročajo. 32. Osební zaimek ženskega spola. 34. Številnik. 35. Slovansko žensko ime, jugoslovanska-albanska mejna reka, odtok Drima. 37. Oblika belega pekoveškega kruha. 39. Prva Ksantipa. 41. Vrsta manjše bojne ladje. 42. Del kraljevega telesa. 44. Osební zaimek. 46. Ločen, brez družbe. 48. Izraz pri kartanju. 50. Vzhodni krivoverci, ustanovitelji krivoverške sekte in nauka, obsojenega na cerkvenem zboru v Niceji. 52. Tretji Adamov sin; enota v teniški igri. 56. Vzklík pri občutku bole-

čine. 57. Slovenski mecen, dobrotnik dijaštva, v Ljubljani je njegov dijaški dom. 58. Vrsta mlade čebule, srbska jed. 61. Vrsta pripovednega pesništva. 63. Tuje žensko ime; zlatonosna rečica pri Fuldri v Nemčiji, po njej so se imenovali dukati. 65. Zadnji predsednik bivše španske republike. 67. Drugo ime za Madžara. 68. Egiptovski eksotični ptič. 70. Roman Emila Zolaja. 72. Latinsko ime za grškega boga ljubezni. 73. Gleda, motri. 74. Vrsta rastlinske cvetne oblike. 75. Oziralni zaimek. 77. Najznačilnejši glagol premikanja. 78. Dva enaka ustnična soglasnika. 81. An.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno. 1. Pi. — 3. Gorica. — 6. L. s. — 8. Solkan. — 12. Pipin. — 14. Ljubljana. — 20. Eol. — 21. Ebro. — 23. On. — 24. Jakovljevič. — 26. Ka. — 28. K.š. — 29. Zagreb. — 32. Atek. — 33. Hvar. — 35. Tema. — 36. Cer. — 38. Lim. — 39. Beograd. — 42. Cojz. — 44. Zdar. — 46. Ten. — 47. Mi. — 48. A.p. — 50. Ra. — 51. Cooper. — 53. Pender. — 55 Split. — 57. Subotica. — 60. Marjan. — 61. Peča. — 62. Ho. — 63. Et. — 64. Joahim. — 67. Sekt. — 68. Pag. — 70. En. — 72. Rok. — 75. Skoplje. — 78. Lada. — 79. Jen. — 80. Jadera. — 81. Ara.

Navpično: 1. Pisun. — 2. I(van) C(ankar). — 4. Oblak. — 5. Al. — 6. Lilek. — 7. Špev. — 9. Ob. — 10. A. A. (Avala). — 11. Kelti. — 12. Pojem. — 13. N. r. — 15. Jošt. — 16. (Ljudevit) Gaj. — 17. Jarc. — 18. No. — 19. Avala. — 22. Bi. — 26. Karadič. — 27. Ara. — 29. Zec. — 30. Amor. — 31. Brdo. — 33. Homeopat. — 34. Ud. — 37. Ezop. 39. Begunje. 40. En. — 41. Gin. — 43. Z. c. — 45. Retje. — 46. Trsat. — 49. Peca. — 52. Pirot. — 54. Ra. — 56. Lah. — Bloke. — 59. Te. — 65. Hp. — 66. Mg (magister). — 69. Arpad. — 73. Olje. — 74. Kjer. — 75. Šl. — 75. b. kaja. — 76. Odar. 77. Ena.

Zlogovnica

Sestavi iz zlogov: ca, čl, da, de, ja, la, le, ment, nje, par, so, ter, to, tur, va, vi, zer, besede sledečega pomena:

- vojni ubežnik;
- počitniško bivanje;
- narodna skupščina;
- umetno penca voda;
- evropsko-azijska država.

Rešitev nedeljske zlogovnice: a) bunker, b) Matija Majar Ziljski, c) konopec, d) ljulika, d) Obisk.

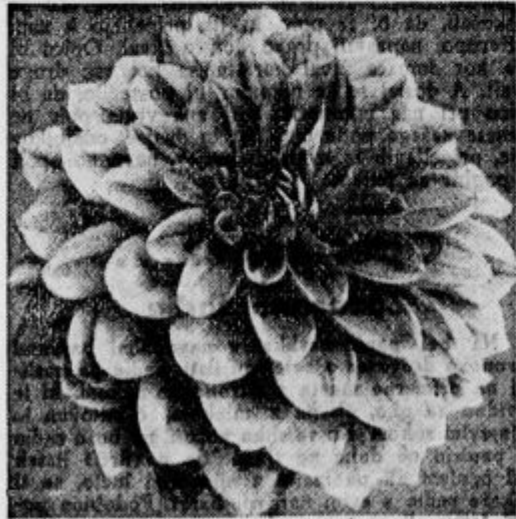
Domači vrt — dalje

Pri nas jim pravijo tudi georgine, ponekod tudi »regine«. Malo je rastlin, zlasti med trajnicami, ki bi imele tako silno bujno rast, ki bi razvijale tako obilico cvetja skozi vse poletje tja do pozne siane, in sicer orjaškega cvetja brezkončne barvne krasote in tako lahke za vzgojo. Težko bi našli dandanes vrt brez dalij; če že ni najnovjših, pa vsaj prav tako lepe starejše sorte. Šele pred 150 leti smo dobili prvo dalijo v Evropo iz Mehike. Zdaj je razširjena po vsem svetu in uživa povsod sloves kakor malokatera druga vrtna rastlina. V tej razmeroma kratki dobi je nastalo po prizadevanju vnetih gojiteljev toliko sort, da se ne štejejo samo po stotinah, ampak po tisočih. Že pred več nego desetimi leti so jih našli čez 7000. Z odgojo novih sort se bavijo posebno nekatere države, kakor

da je dalija v pravem pomenu besede modna rastlina, ki si je priborila zaradi svojih izrednih lastnosti ves svet. Morda se bo časoma ta splošna priljubljenost nekoliko polegla in ohladila, toda posebno lepe sorte bodo imele svojo stalno vrednost in privlačnost. Posebnost te cvetlice je, da je v vseh svojih lastnostih tako neskončno sprejemljiva. Odtod tudi pridevek njenega latinskega imena dalhia variabilis. S posebno lahkoto se namreč vzgajajo vedno nove sorte, ki se v kakršnem koli oziru razlikujejo od svojih prednic. Seveda je izmed stotin novih sort komaj nekaj malega takih, ki se odlikujejo s posebnimi lastnostmi in so vredne, da se razmnožujejo in dajo v javnost. Vsaka novost se ocenjuje po telu lastnosti: rastnost in odpornost za bolezni, gradba rastline, listi, peclji, kako so cveti razpostavljeni, oblika, barva, velikost cveta, ali rada cvete, kako dolgo cvete in kako trajnost imajo posamezni cveti.

V glavnem delimo dalije v tri skupine, in sicer v velikecvetne hibride ali okrasne dalije, v kaktovke in v žlahtne dalije, pomponke ali kepaste dalije. Najlepše in najimpozantnejše so brez dvoma velikecvetne hibride, z velikanskimi cveti, ki imajo včasih do 30 cm premera. Dobe se v tej skupini vse barve od najčistejše bele do najtemnejše rdeče, od zlatorumene do temno vijoličaste. Vse neštete sorte te skupine so pa tujega izvora s popolnoma tujimi — navadno angleškimi, francoskimi in nemškimi imeni, ki jih težko pravilno izgovarjajo, kdor ne zna teh tujih jezikov. Največ je vmes in najlepše so ameriške dalije. Imenujejo se po osebah, krajih in po raznih njihovih lastnostih. Pri nobeni rastlini pa ime ni tako potrebno kakor vprav pri daliji. Brez pravega imena sta nakup in smotrna gojitelj nemogoča. Za preproste ljubitelja, ki hoče z dalijami okrasiti svoj vrt, pri izbiri vobče zadostuje in so pred vsem merodajne: višina rastline, velikost, oblika, zlasti pa barva cveta. Vse te lastnosti so pa v cenikih navadno označene.

Velikecvetne dalije imajo pa v kaktovkah mogočnega tekmeča. Te dalije, ki jim pravimo tudi žlahtne dalije, označuje ta posebnost, da so jim cvetni listi svedrasto zaviti, kar daje cvetu neko posebno ljubkost in privlačnost. Prav tako kakor velikocvetnice, se dobe tudi kaktovke v vse mogočih barvah in odtenkih. Med njimi se nahajajo krasotice svetovnega

Orjaška okrasna dalija Pride of San Francisco

Nemčija, Holandija, Francija, Anglija, prav posebno pa še Amerika. Povsod po naštetih, pa tudi po nekaterih drugih državah se nahajajo posebni gojitelji dalij, ustanavljajo se posebna društva ljubiteljev dalij, prireja se vsako leto nešteto razstav dalij itd. Lahko torej trdimo,

Še k članku:

„Čekar in narodna noša“

Lepo bi bilo, če bi ob nedeljah ali vsaj ob večjih praznikih začeli fantje in dekleta pa tudi žene in možje hoditi v narodnih nošah k maši in k večernicam. Prednost naj bi se dala kot nekdanj, zopet lepemu domačemu platnu. To bi tudi pomagalo dvigati narodno zavest. Naj bi bili ponosni in z veseljem nosili erajce in drugo te domačega platna, kot so to imeli naši predniki, ne pa kakor je danes, da se domačega platna sramujejo. Tudi časi so taki, da bi veljalo oprijeti se zopet obleke, ki bi jo pridelali in izdelali popolnoma sami. Izginile naj bi iz naših vasi natičkanje polmisi in naj bi prišla zopet prava naša domača slovenska dekleta, ki bi bile veliko bolj »feste« in bolj »štemane«. Tudi mi fantje bi jih mnogo bolj cenili. Isto seveda velja, četudi ne v toliki meri, za moške.

Kadar smo v narodni noši, ne mislimo, da je treba vriškati, kar danes delajo moški in ženske ob takih prilikah. Tudi poročena lica, živordeče ustnice in rdeči nohti pod nobenim pogojem ne spadajo v narodno nošo. Naši predniki, ki so tako nošo nosili, niso vedno vriškali. Prava naša domača dekleta se niso barvala ne na enem ne na drugem delu te-

lesa. Prednamci so vriškali le, kadar so vozili »balo« in nevesto k hiši, kar je še danes lepa navada in tudi zanimiva v nekaterih naših krajih. Ob takih prilikah lahko vriškamo in je to tudi na mestu. Drugače pa se obnašamo do te noše. Naj nam ne bo narodna noša maska, pod katero lahko uganjamo vse mogoče neslanosti.

Glede »samenja« (ne pravimo semenj, ampak smenj) je pa v naši cerkijanski fari (na Gorenjskem) navada, da dobe dekleta »boba«. Dobe ga po 4, 5, 8 ali tudi več kop, kakršna je hiša. Če je večji grunt, več mora dobiti hič in tudi dekla boba. Bob delijo potem fantom, ki ga pridejo iskat in sicer ne v hišo, ampak zvečer pod okno. Večeru prej, pravimo »smajen večer«. Pa navada, ki je sicer stara in lepa, zna to slabo stran, da so se ob takih prilikah fantje radi malo popraskali, če so prišli po bob iz sosednjih vasi, kar se redno dogaja. In so bili preveč obestni. Teh pretepov hvala Bogu danes ni več, a na žalost tudi ta lepa in romantična navada z bobom izginja. Morda bi kdo mogel to in še druge podobne navade ter pomen njih še iz starejših časov popisati in jih ohraniti nam in zapamceni. i. d.

bled

Najmodernejša letovišča in kopališča. — Prospekte pošilja Zdraviliška komisija

HOTEL JERLER

Zahtevajte ponudbo

HOTEL LOVEC

popolnoma renoviran, centralna lega, garaža

PARK HOTEL

Penzija od 15.— dalje

Hotel Pension STARKL

ob jezera, jezerska kopel in čolni bresplačno; priznanje najboljša kuhinja

GRAND HOTEL TOPLICE

7 dni din 650.— vse vračunano.

HOTEL TRIGLAV

konfort, dobra kuhinja, smerne cene

PENSION VOVK

ugodni aranžmani za družine

PENSION ZAKA

kompletna penzija din 35 do 60

KRANJSKA GORA,

810 m. Višinsko zdravilišče in planinsko letovišče

Radensko kopališče

po naravni eglikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji in edino te vrste v Sloveniji sploh **zdravi uspehom** bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, felodca, notranjih žlez in motnje spolnih organov.

Moderni komfort, glasba, dancing, kavarna ton-kino, tenis itd.

Obširne prospekte dobite brezplačno pri »Putniku« ali pri upravi zdravilišča Slatina Radenci.

Kdor ne more priti v kopališče naj vsaj pije doma

ono z rdečimi srci

zdravje in užitek!

Direktni vagoni iz Beograda, Zagreba in Ljubljane do samega zdravilišča!

Zahtevajte podrobnejše informacije in prospekte od gornjih oglaševalcev, dalje v vseh biroih »Putnika« ali neposredno od Tujskoprometnih zvez »Putnika« v Ljubljani in v Mariboru.

MARIBOR

prilazno letovišče, ugodno podnebje, šuma, gorice: udobni hoteli in gostišča, smerne cene; zabave, sport, znano kopališče na Mariborskem otoku; nova avtomobilska cesta na Pohorje, planinski hoteli in domovi

PTUJ

ugodno podnebje, krasna okolica. Bogati zgodovinski spomeniki. Dobro prejemna gostišča. Dnevna oskrba din 35 do 40

SMREKOVEC,

1575 m. Idealno planinsko letovišče med planinskimi gozdovi in pašniki. Gorski izleti. Koča na Smrekovec je dobro oskrbovana; vodovod. Celodnevna oskrba 40 do 50 din. Informacije daje SPD Sočani

Pension Konšek, Trojane

600 m. Udobna letovišča. Zahtevajte informacije in prospekte

JEZERSKO,

900—1200 m. Divno, najzdravje alpsko letovišče v državi. Božanstven mir, krasni gozdni prepleti. Sodobni komfort, okrog 500 udobnih postelj. Informacije: Občinski turistični odbor Jezersko

RADOVLJICA,

470 m. klimatsko letovišče s kopališčem, v neposredni bližini Bleda; vodovod, električna razsvetljava; nov moderen hotel, dobri penzion. Pojasnila daje Tujskoprometno društvo v Radovljici

ŽIROVNICA pri BLEDU

Prospekti: Tujskoprometno društvo

MEDIJSKE TOPLICE pri Zagorju,

termalno kopališče in letovišče; bazeni na prostem. Penzija din 45—55 Prospekti.

DOLENJSKE TOPLICE

Radiotermaalno kopališče. 80° C. Železnika postaja Straka-Toplice pri Novem mestu. Izredni uspehi pr. zdravljenja revmatizma vseh vrst, ženskih bolezni, bolezni živčnega sistema itd. — Sezona maj—oktober. — Zahtevajte prospekt!

RIMSKE TOPLICE

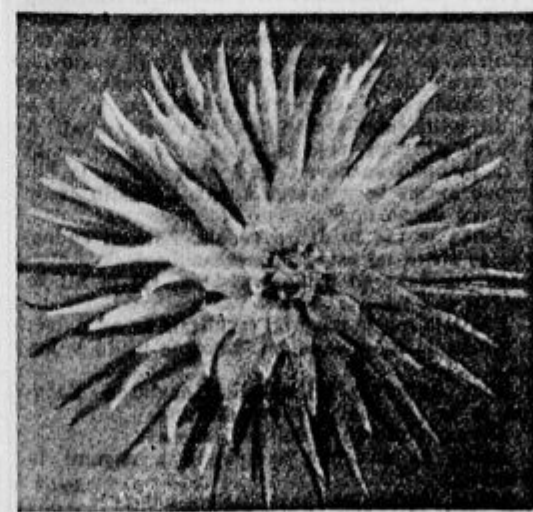
kopališča 87° C. Zdravi živce, ženske bolezni, giht, isias itd. Ceneje je pavšalno zdravljenje. Termalno kopališče na prostem. Lepa okolica. Zahtevajte prospekt!

DOBRNA pri CELJU

je prirodno eno najboljših in najmodernejših urejenih kopališč v Jugoslaviji, 400 metrov nad morjem, sredi gradov, brez prahu in dima. Odlični uspehi v zdravljenju živcev, srca in ženskih bolezni. Celokupno 20 dnevno zdravljenje izven sezone 1100 do 1650 din. V sezoni zmanjšane cene. Zahtevajte prospekt! — Uprava zdravilišča.

slovesa, kakor n. pr. Andrej Hofer, Isis, Carmen in nešteto drugih. Ocenjujejo se pa sicer po istih načelih kakor velikocvetnice.

Pomponke so dalije z bolj majhnim, okroglim, iz samih cevč sestavljenih cvetov,

Dalija kaktovka (slato sonce)

ki je podoben snežni kepici: zato jim pravimo tudi kepaste dalije. Tudi te se dobe v vseh barvah, pa tudi pisane in lisaste. Cvetje pomponke je kaj pripravno za šopke in vaze, ker se ohrani v svoji prvotni lepoti dalje nego cvetje od okrasnih dalij in kaktovk.

Dalije razmnožujemo vobče z delitvijo in še uspešneje s potaknjenci. Spomladi počakamo, da začno gomolji odganjati, potem pa raztrgamo ali razrežemo koptuho na toliko delov, kolikor ima pogankov, oziroma kolikor ima ostankov od stebel prejšnjega leta. Posamezni gomolji brez ostanka stebela ali brez pogankov so brez vrednosti, ker nimajo kalli, da bi mogli odgnati.

Jako uspešno in hitro se dalije razmnožujejo s potaknjenci. Zarana spomladi posadimo zdrave gomolje v toplo gredo v nekaj tednih že čvrsto odganjajo. 5—10 cm dolge poganjke odlomimo od gomolja in jih potaknemo tudi v topli gredi v peščeno zemljo. V treh tednih imajo potaknjenci korenine. Sredi maja jih presadimo na plano v dobro, gnojno zemljo. Cveteti začno nekoliko pozneje nego one rastline iz gomoljev. Do jeseni se na razvijajo v mogočne grme in naredijo tudi gomolje. Rastline, odgojene iz potaknjencev, cveto lepše nego iz gomoljev.

Dalije sadimo kot posameznice ali v večje skupine ali pa po rabatah po 80 cm do 1 m vsakebi. Vsaka rastlina mora dobiti močvir, do poldrugi meter visok kol. Spronki, ki do- rašča, jo moramo privezovati z močno vrvjo h kolu, sicer jo vihar neusmiljeno polomi. Najlepše se rastlina razvije, ako ji pustimo samo eno ali dve stebli. Orjaške cvete dobimo, ako na posamezni veji odšepnemo vse stranske popke in pustimo samo srednjega, najbolj razvitega.

Zahtevajte povsod naš list!

MLADI SLOVENEČ

MLADA NJIVA

Prečuden sneg

Živel je deček, ki je najraje tičal doma. Kakor meglja se je vlačil iz sobe v sobo in nobena stvar ga ni mogla razveseliti. Starši so ga zaman priganjali, naj gre ven — na sonce, na zrak. Deček je kot kupček nesreče čepel v hiši in premišljeval Bog ve kaj. Ni ga mikalo v družbo, da bi se z drugimi otroki igral, ni se menil za zvonko žgolenje ptičkov ne za žuborenje bistrih potokov.

Ce je pozimi le malo pokukal skozi okno, že je prestrašeno planil nazaj in zaklical:

»Joj, sneg je mrzel! Zmrznil bom.«

Poleti, ko so ga starši silili, naj gre na dvorišče, je spet zatarnal:

»Ko je pa sonce tako vroče! Kar zgorel bom.«

Tako je mali bedak od jutra do večera posedal v neprijazni izbi in ni prav nič poznal sveta. Še letnih časov ni znal ločiti med seboj.

Nekega dne, ko je bila zunaj krasna pomlad, je mati ukazala sinku, naj nese košarico jajc teta, ki je stanovala na drugem koncu vasi. Deček se je dolgo branil in imel pri roki vse polno izgovorov, da mu ne bi bilo treba iti. A tokrat je bila mati neizprosna.

»Ce mi pri prici ne neseš jajc, boš danes brez kosila!« mu je zagrozila.

To je učinkovalo.

Ves čemerjen je sinko prijel košarico z jajci in odšel iz hiše. A komaj je dobro stopil čez prag, že je ves prestrašen pritekel nazaj in zaklical:

»Joj, zmrznil bom!«

Mati ga je presenečeno pogledala in rekla:

»Ali se ti blede? Kdaj pa si slišal, da bi kdo zmrznil — spomladi?«

»Kar poglej in videla boš, koliko snega je zunaj!« je zavajal deček in prav malo je manjkalo, da ni zajokal.

Mati se je na vse grlo zasmejala, z njo pa se je smejal tudi oče.

»Za božjo voljo, kje pa vidiš sneg?« sta ga vprašala.

»Poglejta, tamle na drevesu...!« je zavajal sinko in pokazal z roko jablane, ki so stale na bližnjem vrtu.

»O ti bedak ti!« se je razjezila mati. »To ni sneg, to je cvetje. Ali še tega ne veš, da spomladi jablane cveto?«

Sinka je postalo sram. V zadregi je pograbil košarico z jajci in hitro stekel iz hiše. Gibkih korakov je odhitel naravnost na drugi konec vasi, kjer je stanovala teta.

Narava, odeta v spomladansko cvetje in zelenje, je delovala nani tako, da mu je kar koj prirasla k srcu. Poslej se ni več skrival po tешnih in temnih izbah. Vsako prsto urico je uporabil za izprehod v prelepo božjo naravo.

Ribničar in njegov osel

Neki Ribničar je na svojem oslu tovoril brusne kamne iz kraja v kraj in jih prodajal. Zaslužil je komaj toliko, da si je mogel vsak dan privoščiti skledo nezabeljenega močnika.

Nekega dne je Ribničar osel, ki je bil že zelo star, kar na sredi pota opešal. Ribničar ga je priganjal, zdaj zlepa, zdaj zgrda, a osel ga ni ubogal. Še do bližnje gostilne se je ves nadušljiv privlekel, tam pa je obstal kot skovan in ni hotel niti koraka dalje.

Ribničar je tarna in si v obupu pulil lase. Tistega dne se prebite pare ni izkupil, po trebuhu pa mu je krulilo, da je bilo grozno. Vsaj en brusni kamen bi bil rad prodal, da bi si kupil kruha.

Gostilničar je videl, v kakšni stiski je ubogi Ribničar in usmili se ga je. A ni mu postregel s kruhom in vinom, kakor si zdajle najbrž mislite, ampak mu je postregel samo — s poceni nasvetom.

»Nasuj oslu v nosnice in v gobec paprike in videl boš, kako bo spet dirjal!«

Ribničar je bil na vso moč vesel dragocenega nasveta. Lepo se je zahvalil prijaznemu gostilničarju in storil, kar mu je velel. Nasul je oslu paprike v nosnice in v gobec. In glej: osel je zdajle planil na noge kot prerojen in se spustil v takšen dir, da ga je Ribničar komaj dohajal. Kot kovaški meh je sopihal za njim debelo oro, potem pa se je tako utrudil, da ga nje niso hotele več nositi.

A Ribničar je bil zvite glave, kakor so baje vsi Ribničari. Ce je paprika pomagala oslu, bo pomagala tudi meni! si je mislil. In je hitro še sebi nasul paprike v nosnice in v usta...

Paprika je imela v sebi čudovito gonilno moč. Ribničar je zdriljal za oslom, kakor da bi mu nevidna roka štiri križe z rame vrgla. Tako je dirjal, da je bil oslu ves čas tik za petami.

Proti večeru sta Ribničar in njegov osel pridirjala v drugo vas. Pred prvo gostilno je Ribničar za trenutek obstal in zaklical gostilničarju:

»Hej, hej, hitro spravite mojega osla v hlev! Jaz moram dirjati dalje, ker sem si papriko eno uro pozneje v nosnice nasul!«

Pot v nebesa

Živela sta brat in sestra. Bratu je bilo ime Peter, sestri pa Anica. Na vso moč sta se rada imela.

Nekega dne je Peter zbolel in umrl. Črni možje so ga zabili v belo krsto in odnesli na pokopališče. Anici je bilo hudo. Bridko je jokala od jutra do noči. Mati jo je tolažila in ji pripovedovala, kako dobro se Petru godi v nebesih.

»Ves ljubi božji dan se igra z zlatimi kamenčki in raja z angelčki,« ji je zagotavljala.

»Joj, to mora biti lepole! je vzklila Anica in se ljubkuje privila k materi. »Mamica, več kaj? Dovolj mi, da grem Petra obiskat v nebesa!«

Mati je žalostno pogledala in očitajoče rekla:

»Kaj pa jaz? Ali naj ostanem sama na svetu?«

Anica se je matere ljubeče oklenila okoli vratu in rekla:

»Saj nisem mislila tako, mamica. Samo za kratko urico, nič več! Koj bom nazaj. Potlej ti bom pripovedovala, kako lepo je v nebesih... Kaj ne, da smem iti?«

Mati se je nasmehnila in ji mehko pobožala zlate kodre.

»Ali ne veš, da ne moreš v nebesa, kadar bi hotela? Človek pride v nebesa šele takrat, ko umre.«

Anici pa ni in ni šlo v glavo, zakaj ne bi mogla obiskati svojega brata v nebesih. Ko bi ljubi Bog, ki je tako dober, vedel, kako rada ima brata, j. gotovo ne bi odbil prošnje. Tih je posedala na široki klopi pred domačo hišo in otožno zrla čez pisane cvetlične grede v modro nebo, kamor jo je tako gnalo srce.

Lisica zvitorepka in medved

1.

Srečala nekje v goščavi sta se medved in lisica. Zarj jutrnji rdeli v snu še rožnata so lica.

»Lačen sem,« potožil medved je lisici Zvitorepki.

»Nisem drugače je jedel kakor dve tolsti putki spekla.«

»Siromak!« je Zvitorepka na vso moč sočutno rekla.

»Jaz sem si na ražnju včeraj kar dve tolsti putki spekla.«

»Joj, na zajtrk me povabi!« medved je zaprosil mlo.

»Putke — žal — sem že pojedla. Bi kaj drugega za silo?«

Kosmatinec je zatarnal:

»Kadar je najhujša stiska, bi še suhe pajke hrustal.

Glad mi kar po črevah piska...«

»Kaj bi s pajki!« Zvitorepka norce brila je z medvedom.

»Morda rad bi posladkal se s pristnim, dobrim gorskim medom?«

»Mm,« pokimal je stric medved in požrl debelo slino.

»Kar z menoj!« je tetka rekla in ubrala jo v strmino.

2.

Težek hloed v samotnem kraju ležal je na tleh — zvalila tja lisica je medveda in mu sladko govorila:

»Tebi to skrivnost zaupam, drugemu nikdar je ne bi: v onile razpoki med je; brž ga s tacami izgrabi!«

Zadovoljno se obližnil medved je in planil k hlodu; z lahkoverneži bil pač je striček naš močno v sorodu...

Neutegoma v razpoko vtaknil tace je in glavo.

Ga bodrila je lisica:

»Le še globlje boter! Bravo!«

Res vse globlje je v nesrečo rinil medved, mati mila! Zvitorepka zdajci kline je iz hoda ven izbila.

Kakor gad v precepu trdem stric ubogi je običal; zabolelo ga je grozno, da bi na ves glas zakričal.

»Dober tek želim ti, zbogom!« škodoželjno zarežala se je tetka in kot blisk jo — hop! čez drn in strn ubrala.

3.

Prisopihali so kmetje z vilami in korobači.

Joj, nesrečni kosmatinec, kdo zdaj kožuh tvoj krtači!

Oj, ne bom vam na široko ta krvavi boj popisal. Komaj živ je sladkosnednež jo nazadnje v gozd pobrisal.

Tamkaj zdaj hladi si rane in ves žalosten modruje:

»Čas je že, da si zapomnim: lahkovernost se masčuje!«

Pošasten stol v londonskem muzeju

V londonskem muzeju imajo bajé na vso moč čuden stol, na katerega nihče izmed obiskovalcev ne upa sedeti. Kdor sede na ta stol, ne more na noben način zbrati ali oredotočiti svojih misli. Med sedenjem ga začne nekaj dušiti. Stol stoji v muzejski čitalnici. Sedemdeset let stari profesor, ki dela tam že 22 let, je pripovedoval:

»Nihče izmed onih, ki so enkrat sedli na ta stol, ni več poskušal, da bi sedel nanj še drugič. O tem čudnem stolu kroži vse polno legend. Tudi jaz sem že nekajkrat poskušal sedeti nanj, ker pa nisem mogel nič več misliti in me je začelo dušiti, sem hitro spet skočil na noge.«

Nekateri so prepričani, da je nekdo izmed bralcev muzejske čitalnice umrl na tem stolu. Ljudje omenjajo mnogo dijakov iz te čitalnice, med njimi tudi Karla Marksa in Ljennina, dva voditelja komunizma, ki sta že na tej zemlji hotela ustvariti raj, pa sta ustvarila le — pekel.

Basen o dobrosrčni lišci

Lisica je zaslišala iz goščave toče glasove. Ubrala jo je tja in zagledala sredi goščave veliko zajklo, ki je svojega neposlušnega mladiča grdo obdelavala s tacami.

Ta brezsrčnost je usmilijsno lisico na vso moč raztogotila. V svetli jezi je planila na zajklo in jo raztrgala.

A kaj je etorila z mladičem, ki je ostal eirola brez staršev? Zasmilil se ji je v dno srca. Da bi ga odrešila vsega trpljenja in gorja, ga je zgrabila za vrat — in pohrustala tudi njega...

Tudi ljudje včasih na tak način pokažejo svojo »ljubezen do bližnjega!«

V šoli

Učitelj: »Jožek, povej mi stavek, v katerem bosta besedi: premalo in preveč.«

Jožek malo pomislil in se odreže: »Če hočem zgraditi hišo, mi je ena opeka premalo, če mi pa ena opeka pade na glavo, jo je preveč!«

»Kako se pride v nebesa? Kako naj jaz to vem? Ce bi vedel, bi že zdavnaj sam odšel tja! Star in truden sem, kar prilgel bi se mi počitek na nebeških livadah. Pa ne vem, res ne vem, kako se pride tja. Nemara vedo rožice na polju. Povprašaj jih! Tebi bodo povedale, ker te imajo rade.«

Ves betežen in sključen je odštrkljal cvetice. Anica je odhitela k svojim ljubljnim delvicam. Prva, ki jo je srečala, je bila vijolica.

»Ljuba vijolice, povej mi, kako bi prišla v nebesa?« jo je proseče vprašala.

Vijolice je žalostno sklonila glavo in odgovorila:

»Jaz ne vem. Povprašaj vrtnico, našo kraljico. Ona gotovo ve.«

Anica je odhitela k vrtnici. A tudi vrtnica ji ni vedela povedati. Pošlala jo je k učeni sončni roži.

Anica je šla in našla sončno rožo zatopljeno v učene knjige. Tako je bila zaverovana vanje, da Anice niti slišala ni. Anica je morala večkrat ponoviti svoje vprašanje, preden je sončna roža dvignila glavo. A glej — tudi ona ni vedela odgovora. kakor je bila učena. Naročila je svojim otrokom, naj ji prinesejo prastaro knjigo, v kateri je zapisana vsa modrost matere narave. Dolgo, dolgo je brskala po njej, nazadnje pa je sprevledela, da tudi ta knjiga ne pozna poti v nebesa.

Zasmilila se ji je uboga deklica in ugibala je, kam bi jo napotila, da bi vendarle izvedela, kar je tako vroče želela. Nazadnje se ji je posvetilo v učeni glavi:

»Skrjančka povprašaj! On se vsako jutro dvigne visoko pod nebo, da se zahvali ljubemu Bogu za vse dobrote prejšnjega dne in ga zaprosi, da bi bil tudi novi dan tako lep in svetel. On pa prav gotovo ve!«

(Konec prih. nedeljo.)

Na bojišču

Letala brnijo, topovi grmijo, da zemlja trepeče, da vse se podira, se peklo odpira — hudič brusi meče.

Sovražstvo razvnelo se je in zajelo ves svet v en sam plamen. Človeško srce postalo je že brezčutno kot kamen.

Viktor Nolimaj, Zagreb.

Deklica in luna

Pridi k meni, blede luna, da ti nekaj naročim! Oj, izpolni mi to željo — erček zlat ti dam v spomin.

Stopi tja v nebesa zlata in poprosi Jezusa, naj se vrne, vrne k meni moja draga mamica!

Bleda luna nič ne sliši, kaj jo prosi deklica; kar po nebu dalje plava. Deklica je žalostna.

Viktor Nolimaj, Zagreb.

V rajskem vrtu

V rajskem vrtu raste roža. Angel božji jo zaliva, skrbno jo pred hudim skriva; zlato sončece jo boža.

Cvet te rože je rdeč, vonj njegov sladko dišeč. Kadar smrt s kosó zamahne — cvet življenja mi usahne.

Viktor Nolimaj, Zagreb.

ZA KRATEK ČAS

Kdaj je Bog zamorce ustvaril?

Mati in sinko gresta na izprehod. Nasproti jima pride truma zamorcev. Sinko, ki zamorcev še nikoli ni videl, brž pocukne mater za rokav in jo vpraša:

»Mama, kakšni ljudje pa so to?«

»To so zamorci,« mu pojasni mati.

Sinko malo pomisli, potlej pa zamodruje:

»Aha! Te je na ljubi Bog gotovo ponoči ustvaril.«

Nastavljena past

Janezek reče Tončku: »Stavim, kolikor hočeš, da ne moreš odgovoriti na vprašanje, ki ti ga zastavim.«

»Dobro, stava velja!« odgovori Tonček. »Za kaj pa bi stavila?«

»Za dva dinarja,« odgovori Janezek.

Tonček mu udari v roko in vzkligne: »Velja!«

»No, torej odgovori na tole vprašanje: Kako je nastala Ljubljana?«

Tonček grebe po možganih, a ničesar pametnega mu ne pride na misel.

»Ne vem,« mora nazadnje priznati.

»Eh, ti pa tudi nič ne veš,« se porogljivo zasmije Janezek. »Vsak osliček ve, da je Ljubljana nastala iz črk: l, j, u, b, l, j, a, n in a!«

Koristno vložni denar

Očka polaga sinku na srce:

»Sinko, zapomni si: denarja ne smemo razmetavati! Denar je za to, da ga hranimo ali pa vložimo v hišo, tovarno, trgovino itd. No, kaj pa si ti napravil z desetimi dinarji, ki ti jih je včeraj podaril stric?«

Sinko hitro odgovori:

»Očka, koristno sem jih vložil v tovarno za čokolado!«

Zanimiv račun

Gotovo že veste, da se muhe nenavadno hitro množijo. A tega najbrž še ne veste, v kakšnih velikanskih številkah se množijo te nevarne raznašalke bolezni. Učenjaki so izračunali, da se mušji par v teku petih mesecev in šestega pol razmnoži takole:

1. pokolenje 2 muhi, 2. pokolenje 120 muh, 3. pokolenje 7200 muh, 4. pokolenje 432.000 muh, 5. pokolenje 25 milijonov 920.000 muh, 6. pokolenje 1 bilijon 555 milijonov 200.000 muh, 7. pokolenje 93.312.000.000 muh, 8. pokolenje 5.598.720.000.000 muh, 9. pokolenje 335.923.200.000.000 muh.

Ce bi se vse te muhe postavile v vrsto, bi bila vrsta dolga 3360 milijonov kilometrov, to je dvajsetkrat več, kot je naša zemlja oddaljena od sonca.

Opice

Učenjaki so ugotovili, da je opica za slonom najbistroumnejša žival med sesalci. Mnogi so že poskušali, da bi iz opic, ki jih pripeljejo k nam v Evropo, napravili pravo domčo žival. Opica bi bila kot domača žival koristnejša kot vse druge živali. A doslej se še nikomur ni posrečilo, da bi opico pri nas udomačil. Niti ena vrsta opic ne prenese našega podnebja. Pet in dvajset odstotkov opic, pripeljanih iz tropskih krajev, navadno oboli in pogine za jetiko.

Ciper coper...

Začarano sadje

Na bel papir naslikaj z navadnimi barvami citronovo drevesce z zelenimi listi. Sadje pa naslikaj na primerna mesta s citronovim sokom, ki je nevidno za oko, ali pa z mlekom, čebuovim in češnjevim sokom. Ko se slika posuši, ne bo o sadju na papirju ne duha ne sluha. Ce pa držiš listek nad ognjem ali pa maejš z njim nad lučjo, se ti prikaže sadje v svoji naravni barvi. Podobico podari temu ali onemu svojemu znanцу

Začarana roža

Vsako rožo, naj ima katero koli barvo, lahko spremeniš v zeleno, če jo zmoeš s salmijakom. Poskusi, pa boš videl!

Družina

Na počitnice!

Večkrat smo že poudarili vzgojni pomen počitnic šolske mladine: v dobi velikega odpora se otroci vračajo za del časa k staršem, v pravo družinsko ozračje. Meščanski otroci so sicer po večini vse šolsko leto doma in ravno med počitnicami odfrčijo na planine in na morje, na taborenje ali na potovanje, v glavnem — iz mesta ven. Drugače pa je z našimi kmečkimi dijaki, ki so odtrgani od podlage in presajeni v drugo okolje. Za njih pomenijo počitnice vrnitev iz osamljenosti v mestu nazaj v družino, v slovensko kmečko družino in k zemlji, k njenemu delu in trpljenju. Večina kmečkih dijakov pač najde doma med njivami, v gorah in gozdovih svoj najlepši oddih. »Ljubo doma, kdor ga ima,« občuti mnogi med njimi, ko se vrne v trden dom in k varnemu ognjišču od tavanja po mestnih stanovanjih in od prosjačenja po javnih kuhinjah. Vrača se k svojim zdravim koreninam kot popotnik, izseljenec in izgubljeni sin, in kot brodolomec spi prve noči pod varnim krovom brez najmanjše skrbi. Tako človek pozneje ne počiva nikoli več in nikdar več ne uživa tistega blagodejnega občutka popolnega mira in brezskrbja.

Mir okoli kmečke koče te tako omamlja, da prve dni kar spiš in spiš. Zjutraj mati že ropota z burklami v veliki peči in pripravlja krepko jed — žgance, prav dobro zabeljena. Ne govori mnogo, le streže ti obilno vse dni in s skrbi gleda tvoj shujšani obraz. Bratci in sestre, ki so ostali ob zemlji pri trdem delu, skačejo okoli tebe in se ne morejo načuditi kopici knjig in tvoji učenosti. Gledajo te s spoštovanjem, saj pravijo ljudje, da boš »gospod«. Oče pa hodi v skrbeh po polju in premljuje, kako bo jeseni spet plačeval zate. Ni mu še toliko za kovance, s teboj je izgubil namreč več: delovno moč pri hiši! Pomirijo ga pa misli, da boš kdaj ponesel njegovo ime iz domače fare med ves slovenski svet, kakor so to storili že mnogi. In ti, ki se zavedaš, da vsa tvoja družina na kmetih z muko in trpljenjem dela zate, ne boš pozabil, kaj je tvoja dolžnost: da slovenskemu kmečkemu domu njegov trud trikratno povrneš!

Z veseljem torej primi v počitnicah za vsako kmečko delo: pomagaj ob košnji in žetvi, ob mlačvi in na paši. Glej, kje najdeš zabavnejši šport, ki je obenem zelo koristen, kot je to kmečko delo na soncu in zraku! Z delom si boš krepil telo in spočil duha. Vrednost koristnega telesnega dela ima nedoumljive posledice za telesno in duševno poživitev. Tvoj zgled bo tudi bodrilno vplival na tvoje domače in na vse, ki jih teži Adamovo preklestvo. Tvoje narodno obrambno delo bo v tem, da bodo zaradi tvoje ljubezni do zemlje in doma ljudje še rajši ostajali doma, da bodo s podvojenim znojem pojili izmzgano prst in živo branili vsako ped domačije.

Morda si boš mimogrede nabral tudi malho

skrite ljudske modrosti, pregovorov, rekov, pesmi, pravljice, šaljk, posebnih izrazov, kar ti bo vse bogatilo tvojo slovensko glavo in srce.

Glej pa, da boš ti s svojim znanjem, ki si si ga pridobil v šolah in za katerega te plačuje tvoje ljudstvo, ob vsaki priliki pomagal: z nasveti ob nesrečah in nevarnostih, s primernim poukom o življenju in svetu, z dobrohotnim navodilom ob nevednosti, z delom v ljudskih organizacijah itd.

Kako plodno je v resnici lahko takšno obojestransko bogatenje! In ko se boš jeseni vračal v mesto, boš sam bogatejši v spoznanjih, imel mirno vest in te ne bo treba biti sram zaostali svojega ljudstva, ki bi je bil kriv ti s svojo brezbriznostjo! (S.)

Ne vem, zakaj

Ne vem, zakaj na oknu moje sobe nobena roža dolgo ne cvete; ne vem čemu, a lepa, polna soka in moči takoj že prvi dan umre.

Spominjam se iz davnih dni pravljice, ko roža zlobna je nekoč bila iz raja tri izruvala je cvetlice in presadila jih na tuja tla.

Tam nikdar ni jih sonce obsijalo človekove dobrote in skrbi; same venele so in uvene le uboge in nesrečne cvetke trl.

Kaj morem jaz, če le na stran prisojno obrača svoje žarke sonce — brat, da mi v življenje mlado, nepokojno nikdar še ni zalučal en sam zlat?

Saj potlej bi bilo pač vse drugače in rože bi cvetele mi vse dni; bi vplela jih v usode korobače, da lajšale še drugim bi boli.

(Sešek Ljudmila.)

Čas rabarbare

Ponekod je rabarbara kot živilo tako v navadi, da je uporabljajo kakor jabolka. Tako že zjutraj jedo kompot iz rabarbare, dajo v zvitek rabarbaro namesto jabolka in postrežejo otrokom z mrzlo juho iz rabarbare. Edina skrb pri rabarbari je sladkor, zakaj rabarbara sladkor kar »žre«.

Pomniti moramo, da mlade rabarbare ne smemo lupiti, ampak šele potem, ko je starejša, jo lupimo. Zdaj jo pa le dobro operemo in razrežemo na 2–3 cm dolge kose. Stebla uporabljamo navzdol prav do korenine, navzgor pa do listev. Listje pa ni uporabno. Vendar je tudi listje za nekaj. Če imamo aluminijasto kuhinjsko posodo, ki se nič več ne svetli, jo čistimo z listi od rabarbare. Liste razrežemo in jih damo v tisto posodo kuhati. Rabarbarova kislina odvzame s kovine vse prož in posodje se svetli kot novo.

Priporočljivo je, da si rabarbaro pripravimo tudi za pozimsko dobo. To storimo po tehle navodilih:

Rabarbara v steklenicah (brez sladkorja)

Mlado rabarbaro dobro opereš, jo razrežeš na majhne kocke in napolniš z njimi skrbno izplaknjene in umite steklenice. Nato naliješ prekuhanje, povsem ohlajene vode, in sicer toliko, da je za 2 cm pod vratom steklenice. Steklenice zamašiš s prekuhanimi zamaški, ki jih prevlečeš s parafinom ali pečatnim voskom in jih spraviš v hladnem prostoru. Preden rabarbaro uporabiš, jo osladiš. Neoslajeni sok pa je izvrsten namesto limonovega soka.

Kompot iz rabarbare v kozareh (malo sladkorja)

Kozarce moraš jako skrbno pomiti, jih večkrat izplakniti in jih poverniti, da se osušijo; ne smeš jih zbrisati! Lepo oprano, mlado rabarbaro razrežeš na enakomerne kose in jih s sladkorjem daš v kozarce. Na 1 kg rabarbare daš 12–15 dkg sladkorja. Nato kozarce zapreš (gumijaste obrobe moraš prav tako očistiti) in jih za 20 minut daš v soparo pri 80 stopinjah vročine.

Beluši za čez zimo

Beluše daš za 5 do 6 ur v vodo, ki jo večkrat premenjaš, nato jih olupiš, razrežeš v enakomerne kose, jih daš v kozarce, poliješ z vodo, kozarce zapreš, kuhaš v sopari kako uro, čez dva dni kuhaš spet 20 minut in daš kozarce v temen prostor, ker so beluši jako občutljivi za svetlobo.

Iz starih pletenin

Iz starih volnenih oblek, jopic, telovnikov in sličnih oblačil, ki so spletena ali skvačkana, utegnemo dobiti jako dobro pletivo za nova ročna dela, če prav ravnamo z njimi. Stara volnena oblačila razderemo in navijamo volneno nit na deščico, ki je kaka 2 cm debela. Nato je treba volno prijeti skupaj in jo zvezati v štrno, tako da se ne more zmešati. Nato navijemo še drugo in tretjo štrno, dokler ni razparano vse oblačilo. Štrne damo v milnato vodo in nekaj minut mahamo z njimi po vodi, nato jih s čisto vodo izplaknemo in na zraku posušimo. Tako dobimo pripravno volno, ki je prav taka kot nova. Če volna nima nič več lepe barve, jo lahko pobarvamo z barvo za obleke. Pri tem pa si izberimo tako barvo, ki je bolj temna, kakor je bila prvotna.

Pomlačenje svilenih žepnih robcev

Da očistiš svilene robce, olupiš nekaj krompirjev, jih zribaš na ribeznju, naliješ nanje malo vode in čez nekaj ur ožmeš krompirjevo brozgo. V vodi, ki ostane, opereš robce, razgrneš dva bela platnena robca in na vrhu zlikaš svilene robce, ko so še vlažni, z zmerno vročim likalnikom. Potem so robci kakor novi.

»To je pa vendar čudno, v juniju — pa še ledi«

Bolnišnica za jetične — najlepši spomenik.

Nekaj poletnega

Obleke, ki so na pričujoči sliki, so posebno moderne vrste, pa vendar okusne.

Prva na levi je plašč v barvi korčkov (ciklam), ki ima zvit ovrtnik v obliki dveh škričljajev in dva velika, ohlapna žepa. Izpod plašča kuka črna svilena obleka, ki ima vzorec okrasov iste barve kot plašč. Zraven je črna obleka bolero; bluzja je vzorčaste svile.

pas pa iz rdeče. Za vitke postave je taka obleka prav primerna.

Tretja obleka zgoraj v sredi pa je iz rumenega šantunga, ki ima v krilu vsita žepa. Ta obleka je primerna za mlada dekleta. — Prav moderne so velike in majhne pike v oblekah. Četrta obleka (od leve) je iz takega blaga, in sicer je iz temnomodre svile, pike so pa bele. Velik ovrtnik iz pikeja obleko jako poživijo.

Jako svojska je bolero obleka iz križaste svile s kapuco. Praktičen je pa zadnji vzorec. Ta obleka sestoji iz rumene svile ali platnene jopice, ki ima rjave pike in krilo je tudi rjavo. Sploh so vzorčaste jopice in enobarvna krila jako v modi — ali pa narobe — vzorčasta krila pa enobarvne jopice. (Glej sliko!)

Ali je čar ženske še moderen?

Klasična lepota ženske se je brezdvoma zmanjšala, dandanes nihče več ne išče enakomernih potez v obrazu ženske, zakaj moškim se zdi prevelika popolnost dolgočasna in pusta. Večkrat pa je klasična lepota združena s samovšečnostjo in zaljubljenostjo vase, kar pa »gre na živce« častilec in mozem. Obraz, ki se ne upa zasmeyati zato, da se koža ne bi nagubala, pač ni všeč današnjemu nemirnemu svetu moških, ki odklanjajo vse tisto, kar je negibno in premišljeno.

Moški hoče biti zmeraj na kak način presenečen, on išče vedno menjajoče se, kipeče življenje v ženski, zunanja lepota ženske ga zmeraj razveseli, toda zamikala ga pa taka izrazita lepota le ne bo. Rajši ima izrazit obraz, ker ni nikoli enakomeren, temveč življenje živo sodoživlja. Samovzgoja in samozataja sta zmeraj prikupni in sta v družabnem življenju jako priljubljeni. Ni se lahko dokopati do teh dveh lastnosti, toda če se človek venomer brusi, obreza in popravlja, pa se le pokaže značaj. Vedra duša je zmeraj

mikavna, vesel smeh olepša sleherni obraz, medtem ko puščoba in kisel obraz ljudi odvrata. Predvsem je potrebno, da ima moderna ženska svoj slog in da hrabro koraka vstrel v življenje. Znati pa se mora tudi okusno obleči, kar se pa ne pravi, da bi morala imeti drage obleke, ki p.eveč kričijo, vendar mora dobro vedeti, kaj ji pristoji. Poznati mora »svojo« barvo in vedeti, kakšen kraj je zanjo in kakšne obleke jo napravijo vitkejšo.

Velik čar ženske je, če zna vse svoje zunanje in notranje »lepot« spraviti v pravo luč, toda njena notranjost mora biti tako svetla in jasna, da se ji njeno radostno srce blesti iz oči, in njena dobrot, njena pripravljenost za pomoč, njeno ljubeznivo sorazumevanje mora osrečevati vse, ki so z njo skupaj. To je bil še zmeraj največji čar sleherni ženske, in tak čar je bil moderen v vseh časih. Če ženska sama sebi privzgoji trden značaj in duševno ravnovesje, ji bodo vsi rekli, da je mična in očarljiva. »To velja zapomniti«

»Resnično, gospodična, videti in ljubiti vas, to je ena!«
»Da, — in pozabiti me, to je dve!«

Naš domači zdravnik

I. Z. H. p. B.: Mislim, da ste prav izbrali. Nič zato, če je dekle revno, samo da je pošteno. Čakati 10—15 let nima smisla. Po 25. letu ali vsaj po 30. letu so porodi teki — komplirani. Pa tudi vi sami boste že starejši in se vam ne bo prav ljubilo ukvarjati se z otroci na stara leta.

P. L. K.: O rdečem nosu vaše hčerke sem pisal v eni zadnjih števil *„Slovenca“*. Poiščite nazaj. Vidim pa, da ne čitate redno, sicer ne bi mogli tega prezreti.

Danica V.: 21 let ste stari, služkinja. Eno leto vas boli v spodnjih delih trebuha in križu. Močan bel iztok imate. Sprva temu niste posvečali posebne pozornosti. Zdaj pa se bolezen stopnjuje.

Iz opisanega sklepa, da imate vnetje rodila. Svetujem, da se čimprej obrnete na zdravnika. Čim dalje boste odlašali, tem težje boste bolezen pregnali. V tem času je postalo že tako kronično. Na drugo vprašanje pa, ki ste mi ga stavili, odgovorjam: Možnost je.

A. F. C. p. D.: Od prvega poroda, ki ste ga imeli pred poldrugim letom, čutite bolečine v trebuhu, zlasti v spodnjih delih, da ne morete ne stati, ne sedeti in ne hoditi. Če stojite dolgo ali hodite daljšo pot, se vam zdi, kakor bi se vse hotelo iztrgati iz vas. Bolečine imate tudi ob posebnih prilikah. Shujšali ste za 8 kg. En teden po porodu ste vstali in opravljali vsa gospodinjstva dela. Želodec tudi ni v redu. Iz ust vam zjutraj močno zavdaja. Kisline imate preveč.

To, da ste tako hitro vstali po porodu in takoj šli na delo, se masčuje nad vami. Spremembe v rodilih v tem času še daleč niso normalizirane. Bržčas se vam je pri porodu pretargal presedeček. Ker ste tako hitro vstali, sklepam, da vam je zdržala maternica navzdol. Zraven pa se je pridružilo še kakšno vnetje. Zboljšalo se samo po sebi ne bo, pač pa poslabšalo. Obrnite se na ginekologa. — Želodec pa imate verjetno pooben. Ker ste močno shujšali, je zgubil svojo oporo. Možna pa je tudi samo vnetje želodčne sluznice. Tudi zato poskrbite čimprej.

F. M. K. O.: Kljub temu, da sem vam zadnjič pisal, da mi napišite bolj jasno, me niste točno ubogali. Še vedno govorite tako nekam

od daleč. Kolikor morem razbrati iz risbe, se vam za prsa ni treba bati. Tudi snov, ki jo opažate na tistem mestu, so izvodila. Na drugo vprašanje pa ne vem odgovora. — Še vedno si nisem na jasnem, kje imate ta izrastek.

M. F. Z. G.: 25 let ste stari. Enega otroka imate. Od poroda sem vas močno boli v križu. Huje je, če kaj delate ali hodite. Če ležite, se bolečine popolnoma poležejo. Od marca sem čutite pritisk na mehur, morate pogosto na vodo. Ob mesecu ste redni. Vprašujete, če bi se dalo brez operacije to popraviti, ker si še želite otrok.

Sklepam, da težave, ki jih naštevate, povzročajo spremembe, ki so nastale po porodu. Maternica, z njo vred pa najbrž vaginalne stene, so tudi pooben. Vse to vleče in pritiska na mehur. Obrnite se na zdravnika, da on odloči, kakšno zdravljenje bi bilo najbolj umestno. Mislim pa, da brez operacije ne bo uspeha.

R. K. C.: Res je, da pomanjkanje vitaminov povzroča različne bolezni pri nosečih. Niso pa te bolezni tako značilne. Večkrat so skrite, dajejo nam nejasne zabrisane znake. Prav zaradi tega moramo biti pa tembolj pozorni, da jih o pravem času spoznamo in odkrijemo, ker lahko resno ogrožajo mater, še bolj pa otroka. Če pa jih pravčasno spoznamo, jih lahko popolnoma pozdravimo s tem, da damo organizmu vitaminov, ki mu jih primanjkuje. Značilno je, da smo take bolezni čisto imeli priliko opazovati v prejšnji svetovni vojni je po njej. Ni pa to samo slučajno. V tistih časih je hudo primanjkovalo vitaminov. Ni bilo mleka, zelenjave, svežega sadja itd.

Z. Z. S.: Vprašujete, če je res, da nosečnost varuje pred vnetjem slepiča. Slišali ste to že večkrat.

Vnetje slepiča je pri nosečih res bolj redek pojav. Prav zaradi tega so mislili včasih tako, kakor vi pišete. Če pa nastopi, pa veliko bolj ogroža, je veliko bolj nevarno, kakor pri drugih ženskah. Ugotoviti to, pa je dostikrat zelo težko. Če imate res večkrat bolečine na desni spodnji strani, včasih se vam celo vzdiguje, kakor pišete, bi vam priporočal, da se obrnete na zdravnika. Če bi zamudili, bi bilo lahko usodno za vas.

Naš živinozdravnik

Ubod v skočni sklep konja. M. C. Lj. Vaš konj je bil uboden pred nekaj dnevi v skočni sklep zadnje leve noge. Rana na mestu uboda ima premer malega žebila. Konj se skoraj nič ne opira na obolelo nogo in im aotečen sklep, sicer pa je in je živahen. Želite vedeti, ali je stvar ozdravljiva in koliko časa bi trajalo zdravljenje? — Dasi je ranica sama po sebi skoraj neznatna, je pa zato položaj ranice toliko neugodnejši in nevarnejši. Če je ranica inficirana — kar je najbolj verjetno — bo skoraj gotovo prišlo — če že ni — do gnojnega vnetja sklepa. Gnojno vnetje sklepa rabi za zdravljenje približno osem tednov ali pa tudi več, s čemer pa še ni rečeno, da bo konj popolnoma ozdravil in prenehal šepati. Vnetje sklepa samo po sebi za življenje konja ni toliko nevarno, kakor pa je nevarno preteče obolenje dosežaj zdrave noge, ki sama nosi vso težo. Zdrava noga bi mogla nositi breme obbeh nog največ 14 dni, potem pa bo odpovedala, ker bo v tem času prišlo do vnetja kopita zdrave noge. Menda vam je znan oni rek, ki pravi, da ima konj »samo eno nogo«. Zaradi obolenja zdrave noge konj ne bo več mogel stati. Če pa bo konj ležal samo 48 ur, se bo že ves odrnil, če bo pa še dalj časa na tleh, bo dobil rane po telesu, zaradi katerih bo najbrž prišlo do obsega zastrupljenja krvi. Tako se lahko zgodi, da se prvotno bolna noga znatno pogloblja, konj pa pogine zaradi obsega zastrupljenja. Svetujem vam, da daste konja

pregledati strokovnjaku. Če ta ugotovi, da ima konj zelo povišano telesno vročino in da je obolen sklep zelo boleč, se vam zdravljenje obolenje noge najbrž ne bo izplačalo, ker boste morali vložiti veliko truda in časa za stvar, za katero pa nimate jamstva, da vam bo uspešna. Zato bi bilo skoraj najboljšje, da daste konja čimprej mesarju, dokler je konj še pri mesu in dokler ne nastane obče zastrupljenje, ker takrat konj ne bo več za mesarja, ampak samo za konjača, kvečjemu še za ribe.

Oteklina na angora kuneu. K. M. Sm. Na vaših angora kuncih opažate, da so zadnje dase zelo suhi, kljub dobri krmli. Na eni zajkli pa ste opazili razen mršavosti še oteklino pod trebuhom in na zadku. Oteklina je precej obsežna, topla kakor okolica in, na prijetje, ne boli. Želite vedeti vzrok mršavosti vaših kunccev in od česa je nastala oteklina na omenjeni zajkli. — Oteklina, ki ne bolijo in niso toplejšje od okolice, nastajajo navadno zaradi oslabelosti srca in zaradi propustljivosti krvnih žil pri raznih zastrupljenjih. V vašem primeru bo najbrž tudi zastrupljenje, ki bi znalo izvirati iz prisotnosti velikega števila zajedalcev, najbrž vzrok otekline. Omenjeno zajklo hranite samo s suhim senom ter ji dajate sredstva proti zajedalcem. V prvi vrsti proti kokcidiozi, mogoče bo potem oteklina polagoma splahnela, seveda če so res zajedalci po sredi, ne pa kaj drugega, kar pa tako na daljavo ni mogoče ugotoviti.

Pravni nasveti

Učno izpričevalo. A. S. B. Učenki morate na njeno zahtevo izdati učno izpričevalo, če prav je brez razloga zapustila službo. Izpričevalo ne sme vsebovati ničesar, kar bi učenki otežilo sprejem v drugo službo.

Vojaški čin O. — Če boste vpoklicani, boste nastopili vojaško službo v istem činu, ki ga imate v rezervi. Če pa boste bili točno informirani o napredovanju in o pogojih za napredovanje, preberite zakon o ustroju vojske in mornarice.

Odkodnina za peč. B. A. S. — Najemnik mora ob izselitvi izročiti v najem vzeto stanovanje v takem stanju, kakor ga je bil sprejel. Če ni bilo ob vselitvi v stanovanje peč, pa jo je najemnik sam postavil, je pač njegova in jo lahko odnese. Ne more pa gospodarja prisiliti, da mu povrne vse stroške, ki jih je imel s postavitvijo peč.

Zvišanje najemnine. L. T. — Hišni gospodarji ne smejo najemnine zvišati preko tiste višine, ki so bile 1. septembra 1939. Če od vas sedanji novi gospodar zahteva višjo najemnino, je niste dolžni plačati in je tudi ne bo mogel izročiti. Pač vam lahko odpove in se boste morali po odpovedi izseliti. Vendar tudi od nove stranke ne boste mogli doseči višje najemnine kot je bila 1. septembra 1939.

Babica. I. D. C. — Bodoče babice se morajo izučiti v babiški šoli v Ljubljani. Pouk traja 18 mesecev in se v šolo sprejemajo sposobne učence v omejenem številu vsako drugo jesen. Podrobnejše pojasnilo boste prejeli pri vodstvu babiške šole v ženski bolnišnici v Ljubljani.

Zapoznel poklic. B. A. L. — Obrnite se vendar naravnost na ravnateljstva omenjenih zavodov, saj živite v Ljubljani. Tam vam bodo dali vsa potrebna pojasnila.

Nesporazum s sinom zaradi izročevalnine. P. T. užitkarica. — Svetujemo vam, da se s sinom skupno podaste na domače sodišče in tam sodniku razložite potek vaših sporov in se potem s sinom poravnate, to poravnavo pa na sodišču zapišete in podpišete. To bo najcenejša

in najhitrejša rešitev spora. Če pa zaradi neuvidevnosti ali trme enega ali drugega ne bi prišlo do poravnave, boste pač morali tožiti na izpolnitev izročevalne pogodbe, odnosno na plačilo zneska 20.000 din. Za ta znesek bi bilo pristojno okrožno sodišče in bi morali imeti odvnetnika. Lahko pa sina zaenkrat tožite le za 10.000 din in boste tako tožbo lahko dali na zapisnik pri domačem sodišču brez odvnetnika. Kako bo pravda izpadla, pa zavis predvsem o tem, kaj bodo priče potrdile.

Radio aparat. I. B. G. — Če hočete na svoj radio aparat priključiti še drug zvočnik, ki bo napeljan v drugo hišo, potem morate za ta drugi zvočnik plačati posebno, novo naročnino. Za navadno naročnino imate pravico poslušati le en radio aparat na enem mestu.

Odpad od vere zaradi ponovne ženitve. M. S. V. — Ko ste bili od žene sodno ločeni, se je ločena žena poročila z drugim po pravoslavni obredu, vi pa tudi z drugo ženo po starokatoliškem obredu. Ta vaš drugi zakon je bil neveljaven, ker, dokler je živila še prava, prva žena, se niste mogli veljavno z drugo ženo poročiti. Zato lahko pokrenete pri okrožnem sodišču postopek, da se vaš prvi zakon proglasi za neveljavnega. Ko bo vaša prva, ločena žena umrla, in ko bo vaš drugi zakon proglašen za veljavnega, se boste kot vdovec spet lahko veljavno poročili: bodisi s sedanjo ženo ali pa s katero drugo. — Zaradi vstopa v katoliško vero vam bo vsa potrebna pojasnila dal župnik.

Oporoka. D. J. — Oporoka, ki jo sami napišete in podpišete, je veljavna in ni treba, da bi jo podpisale še priče. Tako oporoko ni treba kolkovati in jo daste shraniti komurkoli, na katerega se pač zanesete, da jo bo ob vaši smrti predložil pristojnemu okrajnemu sodišču.

Izbris dolga. F. S. S. — Za izbris dolga, ki je vključen, je potrebna legalizirana izbrisna izjava upnika. Če je upnik umrl, jo mora dati njegov dedič. Zato naj bo v izbrisni izjavi dediča navedeno, v kakšni zvezi daje to izjavo dedič za pokojnega upnika.

Pokojnina žene ločena. T. P. Lj. — Ni gotovo, če boste vi kot žena ločena, žigar prva in prava žena še živi, po njegovi smrti uživala po njem rodniško pokojnino. Prava, ločena žena jo bo smela uveljavljati tudi zase in se ne da vnaprej povedati, kako bi bil ta spor rešen.

Oporoka s pričami. I. O. L. — Če zapustnik sam ne napiše in podpiše oporoke, ampak mu jo je nekdo drugi napisal, potem mora to oporoko lastnoročno podpisati. Poleg tega se mo-

rajo na oporoko kot oporočne priče izrecno s takim pristavkom podpisati tri sposobne priče, od katerih morata biti vsaj dve prisotne in jima mora zapustnik izjaviti, da je to njegova poslednja volja.

Zbiranje vode na svojem zemljišču. K. J. P. G. — Na svojem svetu lahko napravite jarek ali jamo, v katero se steka voda sicer močvirnega travnika. Naravno je, da se voda z višje ležečega sveta oteka na nižjeležeči svet. Če vas sosed zdaj toži zato, ker da mu škoduje ob skupni meji stoječa voda, ne boste po našem mnenju mogli odgovarjati za morebitno škodo, ker se jarek nahaja pol metra od meje. Na svojem svetu pa smete zbirati vodo zaradi zboljanja ostalega sveta. — Mejaška pot mora biti tako široka, da se brez težav opravljajo običajne za gospodarstvo potrebne vožnje.

Prestop iz mešč. šole na gimnazijo. C. Č. L. — Če imate 4 razrede mešč. šole, hočete pa dobiti spričevalo o dovršitvi 4 razredov gimnazije, ne morete tega doseči s kakimi dopolnilnimi izpiti iz francosčine in drugih predmetov, ki jih na mešč. šoli ni, pač pa morate po sedanjih predpisih napraviti popolne izpite v vse štiri razrede gimnazije in še sprejemni izpit za prvi razred gimnazije.

Izdelava strešne opeke. T. V. Z. — Obrtnik, ki je zadolžen, vam nudi priliko samostojnega zaslužka z izdelavo strešnikov, za katere bi morali sami prispevati material. Vprašate, kako bi izdelke zavarovali pred zasedo po obrtnikovih upnikih? — Svetujemo vam, da napravite z obrtnikom točno pogodbo, s katero vzamete od njega v najem delavnico z inventarjem in izkoriščanjem peska. Ostali material boste itak sami kupovali in se bodo računski glasili na naše ime. Pri morebitnih rubežih

Kmetijski nasveti

Kalužnica — kapera. S. A. Lj. — V šolski botanični knjigi I. Kapusa je navedeno, da je kalužnica (caltha palustris) vsa strupena, dočim stoji v Macherjevi botaniki, da pridelujejo iz nerazvitih kalužničnih cvetnih popokov kapere. Želite vedeti, je li so te kapare res kalužniški popki, je li so strupeni? Nadalje, kako pridelujemo kapere? — Pravilneje je kápera (capparis spinosa, Kaper, Kapernstrauch). Kalužnica ni kápera; pač pa se njeni cvetni popki vlagajo v kis ter uporabljajo kot »neprave káperce«. Seveda jim manjka tisti fin aroma-okus, ki ga imajo prave kápere. Tudi Bevk ima v svoji botaniki pri kalužnici navedeno: »V octu kuhane cvetne brste uživamo kot nepravne káperce.« — To brstje ali popje pa ni tako močno strupeno, da bi škodovalo zdravju. Saj se ga tudi uživa le v majhnih količinah v kisu, ki mu odvzame morebitni strup. — Prava kápera ne raste pri nas, ampak v južnih toplejših krajih, odkoder prihaja k nam iz Južne Evrope in Severne Afrike. Pri nas raste že v Južni Dalmaciji v starih zidinah razpadlih gradov in samostanov. Vnjo cvetja je naravnost opojen. Ko se naseli v tako staro razvalino, prepreže čez nekaj let vse zidovje. Da bi ga kje posejeli pridelovalci, ni znano. V Dalmaciji dodajajo v tovarnah za konzerviranje sardelj v kolobarčkih v školih kápere, prodajajo jih pa tudi namočene v olju.

Davčni nasveti

U. T. N. Prenosna taksa: Od občine mislite kupiti neko hišo. Vprašujete, kolikšen procent bo morala vaša zadruga plačati iz naslova drž. in banovinske prenosne takse od tega prenosa.

V smislu tar. post. 12, prip. 12, odd. III, toč. 2 zak. o takсах se za prenose od osebe, ki plačuje dopolnilno prenosno takso, na prav tako osebo ali od take osebe na osebo, ki je vobče oproščena plačevanja taksa, ali obratno, ne plačuje redna prenosna taksa. V vašem primeru je občina kot prodajalka zavezanka dopolnilne prenosne takse, vaša zadruga kot kupovalka pa bo tudi morala plačevati dopolnilno prenosno takso od kupljene hiše. Zato ne bo treba plačati niti državne niti banovinske prenosne takse od tega prenosa. Sklicujte se na gori citirano določilo.

DAVČNE OPROSTITVE

II. Zgradarine (davka na dohodek od zgradb) so oproščene:

1. Vse državne in banovinske zgradbe. Državne zgradbe so one, ki so v lasti države. Privatne zgradbe, ki jih najame država, so zavezane davku. Zgradarine so proste zlasti: državne zgradbe uradov civilne in vojaške uprave, vojašnice, bolnišnice in klinike, zgradbe državnih dobrodelnih zavodov; zgradbe, ki služijo prosveti, znanstvenim akademijam, itd.

Zgradarine pa niso oproščene zgradbe državnih podjetij, zvezanih družbenemu davku, ki služijo za prebivanje njih nameščencev in delavcev ali za njihovo upravo, n. pr. zgradbe državnih posestev Belja, Topolovca, itd.

2. Zgradbe samoupravnih edinic in drugih javnopravnih korporacij (sreske, mestne, občinske zgradbe, zgradbe cerkvenih oblastev, trgovsko-obrtniških, industrijskih, odvnetiških, zdravniških, delavskih zbornic, delavskih bolniških blagajin in drugih korporacij, ki opravljajo javne funkcije, določene z zakonom), dokler in kolikor služijo neposredno javnim in upravnim namenom, zaradi katerih obstoje.

N. pr.: javne klavnice, gasilski domovi, vodovodne in razsvetljalne zgradbe, itd. Zgradbe samoupravnih edinic ali drugih javnopravnih teles, ki služijo za stanovanje državnih ali samoupravnih uslužbencev, so oproščene davka, če morajo samoupravne edince po določilih zakona ali pogodb dajati tem uslužbencem stanovanja v naravi.

3. Zgradbe tujih držav, v katerih so nameščena poslatništva ali konzulati, toda samo, če so oproščena v njihovih državah zgradbe naših poslatništva in konzulatov.

4. Cerkev, kapele in samostanske zgradbe, zgradbe ali deli zgradb veroizpovedi, priznanih z zakonom (katoliška, pravoslavna, evangelska, starokatoliška, židovska, muslimanska in baptistična), ki se uporabljajo izključno za javno službo božjo; (cerkveno prosvetne nameste, pisarne in za stanovanje duhovnikov, če niso poslopja, ki služijo v navedene svrhe, dana vanajem. Davka so oproščeni tudi vsi verski in kulturno-zgodovinski spomeniki in zavodi za cerkvene potrebe.

5. Bolnišnice, dnevna zavetišča, zaklonišča, kuristične zgradbe v planinah, kopališča in sanatoriji, najsi so last države, samoupravnih teles ali privatnikov, samo, če nimajo namena dobička. Če služijo bolnišnica tudi za prebivanje nameščencev (dežurnega zdravnika, bolničarja, usmiljen ali drugega pomožnega osebja), ostane prosta davka, ako in kolikor zahteva značaj

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji **zdravi z uspehom** bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje. **Odpri to 12. maja!**

Maj, junij - 10 dni Din 700.— do 850.—. Vse vračunano (pension, zdravnik, kopelji, kopališke takse). Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavana, ton-kino, tenis itd. - Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča **SLATINA RADENCI**.

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča!

boste upnikom dejanski položaj pojasnili in ne bodo upniki mogli zarubiti izdelkov, pač pa le terjatev, ki jo bo imel obrtnik napram vam za plačilo najemnine.

Po zemljemeru odmerjena meja. M. V. K. - Nihče vas ne bi mogel prisiliti na to, da vam sporno mejo odmeri zemljemerec po mapi. Lahko bi predlagali, da sodišče določi mejo in bi bila meja potem določena po zadnjem mirnem uživanju. Ker ste pa z mejašem podpisali pismen sporazum, da bosta priznala sedaj sporno mejo tako, kakor jo bo zemljemerec odmeril po mapi, sta oba meja dolžna to po zemljemeru določeno novo mejo spoštovati kot pravo mejo, ne glede na to, da sta eden ali drugi zgubila z novo mejo nekaj sveta. — Na poti, ki ste jo uporabljali preko 30 let, pa imate pripisestvovano služnostno pravico in vam te poti sosed uspešno ne more braniti.

Apno kot krmni dodatek. O. V. R. — Čitali ste, da vsebuje klajno apno fosforovokislo apno, kreda pa ogljikovokislo apno. Katero je bolje kot krmni dodatek? — Klajno apno, če je pravo, vsebuje do 90% dvoosnovnega fosforokislega apna, ki je lahkotopen v solni ali citronske kisline. Hraščniško klajno apno pa je sestavljeno iz triosnovnega fosforovokislega apna, ki je težkotopen, zato manj učinkovito. Kreda pa je čisto ogljikovokislo apno. Prvo vsebuje apno in fosfor, ki je oboje potrebno za zgradbo živalskih kosti; drugo pa samo apno. Navadna stolčena ali še bolje izprana kreda zadostuje kot dodatek tisti krmli, ki je rasla na kislil tleh, ki pa imajo dovolj fosforove kisline oz. ki se zadostno gnojijo s fosfotnimi gnojili. Poklada se tudi tam, kjer se sicer dobro krmli s tehničnimi krmili, otrobi, žitom, oljnatimi tropinami, ki imajo fosforja dovolj, le apna premalo. Pravo klajno apno pa je na mestu povsod tam, kjer imamo slabšo krmno, dalje v bolj mokrih ali pa tudi po sušnih letih, ko nima seno dovolj rudniških soli. Potrebno pa je vedno kot dodatek brejim kravam in svinjam, da si zaplodek v njih ustvari krepke kosti; mladčji pa: teletom, puskom, dokler rastejo, da ne dobe kostolomnice, bolnih nog, sajavnosti in drugih bolezni, ki sicer napadajo mlade rastne živali.

posla, da so te osebe stalno v bolnišnici. Če prebivajo v teh zgradbah tudi druge osebe, je oni del, v katerem prebivajo, zavezan davku.

6. Vse zgradbe, namenjene nacionalno-prosvetnim učnim, dobrodelnim ali narodno-gospodarskim svrham, brez namena zaslužka. (Javni muzeji, javne zgradbe za razstave, šole, knjižnice, gledališča, galerije slik). Ako vzdržujejo te zavode oz. naprave privatne osebe, so oproščene davka le, če nimajo namena dobička in samo oni del, ki služi neposredno navedenim svrham.

Zgradbe, v katerih so šole in ostale institucije s prednjimi svrhami, toda z namenom, dosežati dobiček, so zavezane zgradarini. Prav tako so zavezane davku tudi one zgradbe, ki se vzamejo za omenjene svrhe v najem, kakor tudi one, ki služijo samo posredno tem namenom n. pr. če se vzdržujejo iz najemnine zgradbe, ki jo je zapustil kdo za dobrodelne namene, analfabetični tečaji, ljudske univerze itd.

7. Tvrniške zgradbe, industrijske in obrtne zgradbe, rudarske zgradbe, javna skladišča, zgradbe nedržavnih železnic, če ne služijo za prebivanje, prodajalnice ali druge obratovalnice. Tvrniške ali industrijske so zgradbe, v katerih se predelujejo surovine ali polfabrikati s stroji po načelu razdelitve dela in kjer se uporablja človeška moč večinoma za nadzorstvo in upravo, če se vrši produkcija za skladišče in ne samo po naročilu.

Po tej točki so oproščena davka tudi tiste zgradbe, ki se sestavni del tvorniškega ali obrtnega podjetja in služijo za spravljanje surovin, izdelanih produktov in za tvorniške, rudniške, obrtne pisarniške posle itd.

Zgradbe ali njih deli, ki služijo za prebivanje, prodajalnice ali druge obratovalnice, ki niso v zvezi s tvorniški in obrtnimi podjetji ali ne stoje s tvornico ali obrtno delavnico vred na istem zemljišču, so zavezane davku.

8. Gospodarske zgradbe (zgradbe za spravljanje orodja, kašče, shrambe, pod, hlev, sušilnice, senik, svinjak, ropotarnice, jedilne shrambe itd.), če niso samostalne oddane v najem ter služijo kmetijstvu ali gozdarstvu, razen, če se vidi iz gradbenega načina, da so sposobne ali namenjene za prebivanje (stanovanja).

Za gospodarske zgradbe se smatrajo one zgradbe, ki služijo izključno poljsko-gozdno-gospodarstvu in živinoreji, in ki so sestavni del tega gospodarstva. Če se oddajo gospodarske zgradbe v najem same zase in če so namenjene za prebivanje, so tudi one zavezane zgradarini. Če se oddajo v najem skupno s poljsko-gozdnim gospodarstvom, so oproščene davka. Če prebivajo v takih zgradbah kmetijski delavci, če tudi samo ob času poljskih del, so zavezane davku, če se ne smatra lastnik za kmetovalca ali če se smatra za veleposlanika.

9. Zgradbe združ (zadrug) ustanovljenih po predpisih zakona o vodnem pravu, za zaščito zoper poplave, za osuševanje, namakanje zemljišč in regulacijo vod, če služijo za strojne ali prebivanje strojnemu osebju, ali čuvanjem nasipov, jezovju kanalov.

10. Zgradbe, rekvirirane za brezplačno nastanitev vojske, dokler se lastniku ne vrnejo na svobodno razpoložanje. Če so take zgradbe rekvirirane za kakršnokoli odškodnino; so zavezane zgradarini.

Nadaljevanje prihodnje nedelje

ODREZITE

„SLOVENCEV SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

„Slovenec“ 16. junij 1940

Otok miru sredi viharjev

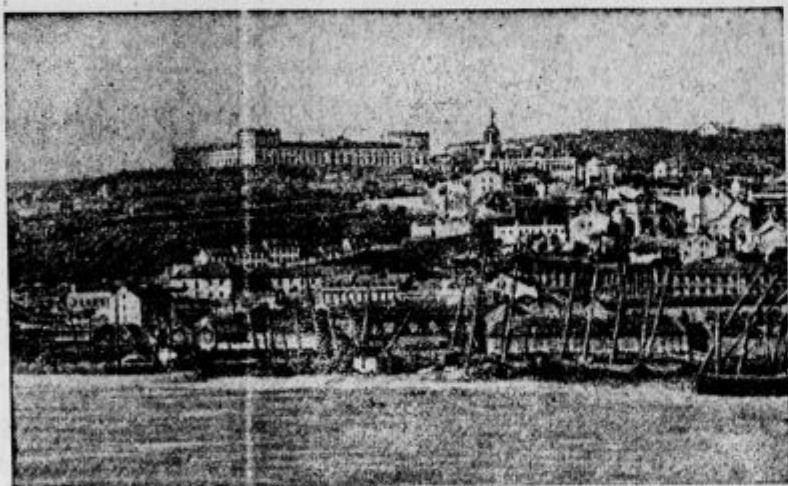
Portugalska obhaja 800 letnico svojega obstoja

Ko so ugasnili požari španske državljanske vojske, je postal Pirenejski polotok najbolj miroljuben del Evrope. Dvojni jubilej, ki ju Portugalska letos slovesno obhaja, naj bosta v spomin velike preteklosti naroda in pa v spomin, da ima ta država v ozadju tudi dva milijona kvadratnih kilometrov kolonij, kjer je 9 milijonov ljudi.

Portugalska je prav za prav čudna dežela, ki ima komaj 7 milijonov prebivalcev in meri 92 tisoč kvadr. kilometrov. Nastala je tako rekoč slučajno in je bila za čas prva pomorska sila v Evropi, nato pa je bila najbolj pozabljena evropska država, zdaj pa se spet trudi, da bi našla svoje mesto med velikimi državami.

Njene kolonije, zlasti dve najvažnejši: Angola v Atlantskem oceanu in Mozambik ob Indijskem oceanu v Afriki, kakor tudi nekaj kolonij v Aziji, naselja Goa, Diu in Damao v Indiji, Macao v Indiji, pričajo o veliki politični tradiciji Portugalske kot pomorske in trgovske oblasti.

Portugalska je značilno dinastična tvorba. Medtem ko so skoraj vsi drugi evropski narodi prvotno izšli iz plemenitega sorodstva, nakar je šele sledila zedinitev pod enim vladarjem, je naredila Portugalska to pot narobe. Iz majhne kneževine je nastal narod. Prav do 12. stoletja je bil kos zemlje ob Atlantskem oceanu, ki so mu Rimljani sekali Lusitania — in Luzitanijske je še zdaj slikovito ime za kakega Portugalca — le del Pirenejskega polotoka, ki ni bil v sebi niti še zedinjen, saj so imeli jug v rokah Mavri, na severu pa so vladali krščanski španski knezi. Tri krščanske province: Navara, Aragon in Kastilija so bile začasno združene pod žezlom kraljev Fernanda I. in Alfonza VI. Francoski princ, grof Henrik Burgundski iz družine Kapetingov, se je oženil s hčerko kralja Alfonza VI., ki je dobila za doto zemljo med rekama Minko in Duero, z mestom Porto, ki se je proslavilo s sportskim vinom in dala ime celo Portugalski. Henrikov sin, Alfonz, je nato razširil oblast daleč na jug, zasedel je Lizbono, ki je odtlej glavno mesto Portugalske, pobil je maverske kralje, ustanovil je vojaški red za odlikovanje Avis in je sklical v Lamegu velik državni zbor, cortes imenovan, kjer je država dobila ustavo. Tako je leto 1140. leto ustanovitve Portugalske, ki torej zdaj lahko obhaja 800 letnico obstanka.

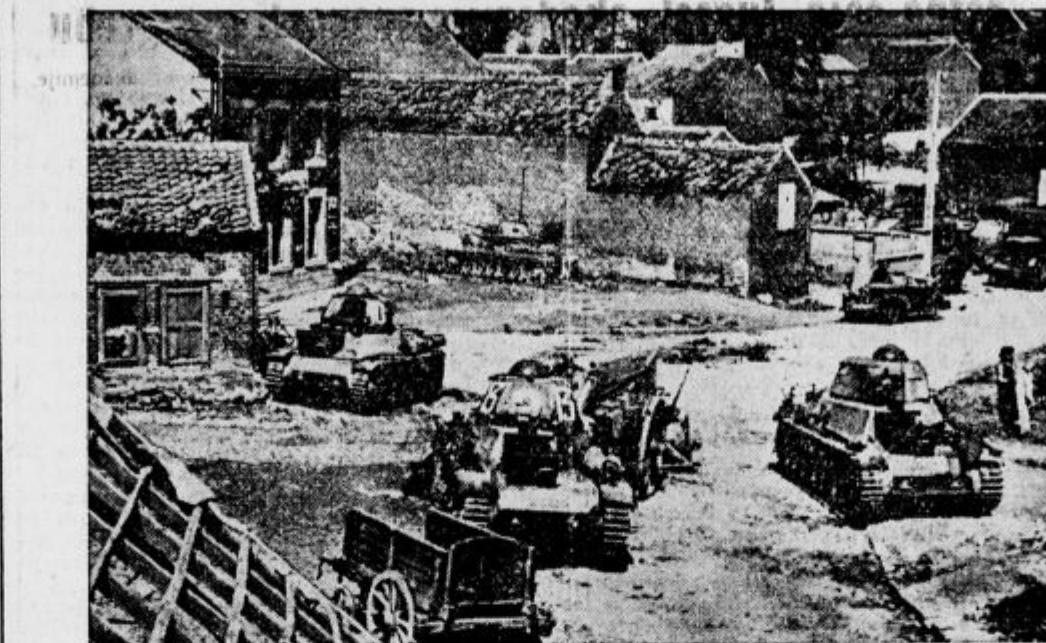

Lizbona.

mislih na nekdanjo pomorsko oblast Portugalske. Notranjost ministrstva je čim najbolj moderno opremljena, ondi so radijski aparati, kinopredstave in predvsem veliki plastični zemljevidi, ki hočejo zlasti še povedati, da ima Portugalska tudi kolonije in da ni najmanjša oblast v Evropi.

Portugalska ni majhna država, je bilo prvo propagandno geslo, ki si ga je izmislil spretni minister Antonio Ferro. In odtlej se taka gesla širijo med ljudstvom, fotografije krožijo okoli in celo davne ljudske balade »Fados« so za to, da opevajo slavo nove države.

Tudi v inozemstvu nabira Portugalska pri- staže za svoj novi režim. Tako tudi sedanje

Belgijski tanki na cestah, kamor so prispeli Nemci

jubilejne slovesnosti prav tako uporabljajo v smislu širokopotezne propagande. Ob tej priliki so razdelili umetniške in književne nagrade in prvo, tako zvano Camoensovo (po največjem portugalskem pesniku Camoensu) nagrado je dobil angl. pisatelj John Gibbons.

300 letna zveza

Že od začetka 18. stoletja je Portugalska trdno zvezana z Anglijo, ki ni bila navzlic revolucijam in prekucijam nikoli prekinjena. Nasprotno je postajala zmeraj bolj trdna zlasti še zaradi gospodarskih zvez. Ta razvoj se je začel l. 1702 s tako zvano pogodbo Methuen, po kateri je Anglija dajala Portugalski tekstilije, ta pa Angliji portugalsko vino. Glede na svoje bogate kolonije pa se Portugalska zaveda, da se more zanesti le na pomoč Anglije.

Pogled na pristanišče v Tripolisu, ki je glavno mesto italijanske Libije, ki ga zaradi novega poglavja v vojni bombardirajo Angleži.

Pomen tankov v nemški ofenzivni vojski

Iz Londona poročajo: Moderni oklopni vozovi ali tanki so se prvič pojavili na bojišču v dolini reke Somme, kjer so se francoske čete ponovno borile proti nemškim silam. Prvi napadi s tanki so bili l. 1916 in čeprav niso imeli odločilnega pomena, pa so izzvali pravo pravcoto senzacijo. Iz takratnih bojev so poročali vojni dopisniki, da je to pravo čudo, da so kakor mamuti, predpotopne pošasti — zmajali...

V poslednjih dvajsetih letih so se tanki neprestano spopolnjevali. V poslednjih devetih mesecih so se ta oklopna vozila okoristila s skušnjami iz minule vojne. Dognano je, da je s tanki vojskovanje nauspešnejše in da odločajo o poteku boja in o porazih in zmagah na bojišču.

Med vojskovanjem v Flandriji je nemško vrhovno poveljstvo zagnalo v boj osem ali deset oklopnih divizij. Slehera teh divizij je sestojala iz lahkih, srednjih in težkih tankov. Navadno so delovale skupine po 400 tankov na izbranih toriščih. Najprej so spuščali v boj lahke tanke. Čim so naleteli na hušji odpor ali ovire, so se umaknili v kak zaklon, kjer so počakali na težke tanke. Ti tanki pa so potem zlomili odpor ali oviro.

Po slehernem takem prodoru so nemški tanki prešli v smer naslednjega bojnega objekta. Brez dvoma so imeli nemški tanki v takih velikih skupinah veliko uspehov, saj so bile zavezniške skupine tankov povprečno petkrat manjše od nemških.

Protitankovske ovire

Nemška oklopna vozila so brez večjih tež- koč pogazila skoraj vse zavezniške protitan-

V primerih, da so prišli prekasno, so dotlej vozili po bregu reke, dokler niso dospeli do kakega mostu, ali dokler niso pionirske skupine postavile nov most čez reko ali prekope.

Ves čas nemške ofenzive v Belgiji in severni Francoski so nemški tanki stremeli za tem, da porušijo zavezniške železniške proge, da uničijo brzojavne zveze in da ohromijo delovanje nasprotnika tako, da je bil nastop nemške pehote znatno olajšan. Tako pehota ni naletela pred seboj na organiziran odpor, ampak le na posamezne edinice, ki med seboj ali s svojimi bazami niso bile več v stalnem stiku.

Bliskovita ofenziva

Kako daleč utegne bliskovita ofenziva napraviti zmedo, potrjuje doživetje nekega angleškega majorja, ki je potoval iz Calaisja v Hazebrouck, kjer je bil generalni štab lorda

Angleški vojak v nemškem ujetništvu nosijo vodo.

Gorta. Potoval je z avtomobilom. Nenadoma sta ga ustavila dva francoska vojaka, ki sta se pojavila iz jarka in ki sta dejala, da sta ujetnika. Pravila sta mu, da ju je razorožila nemška motorizirana kolona in da jima je neki nemški častnik zapovedal, naj počakata, on pa je odšel s tanki dalje. Angleški major je oba vojaka posadil v svoj voz, sam pa se je vrnil k svojemu poveljstvu. Niti on niti francoska vojaka niso tedaj domleli točnega stanja, a videti je bilo, da niti nemška motorizirana kolona ni bila bolje informirana.

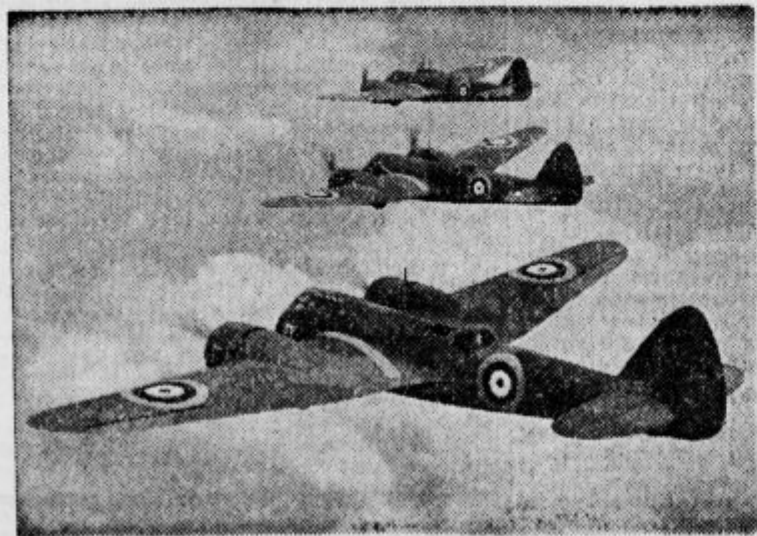
Poglavitna zadeva pri nastopih s tanki brez podpore pehote, je vprašanje oskrbe z gorivom. Možnosti take preskrbe so v neprijateljski deželi sploh jako pomanjkljive, a tanke z bencinom, ki spremljajo ostale tanke, je moči uničiti s protitankovskimi topovi. Pri pomanjkanju dovoljnega števila motoriziranih sil, da bi preprečevale prodiranje tankov, je torej najboljša, da se uničujejo bencinski rezervoari. Tako bi se morali tanki sami od sebe ustaviti. Izkušnje v tej vojni potrjujejo, da so Nemci izgubili večje število tankov, zato ker so se pekarili motorji ali pa, ker jim je zmanjkalo goriva, manj pa zaradi protitankovskega orožja.

Prodiranje nemških motoriziranih čet je bilo olajšano zaradi pomoči letal. Nemški bombniki so neprestano bombardirali zavezniška zbirališča, baterije in motorizirane kolone. Kjer so nemške motorizirane kolone naletale na hušji odpor, ondi je nastopilo letalstvo, dokler se ni posrečilo premagati odpora v zvezi s tanki. Čeprav so bile izgube sorazmerno majhne, vendar je pritisk neprijateljskih letal deloval na razpoloženje zavezniških čet.

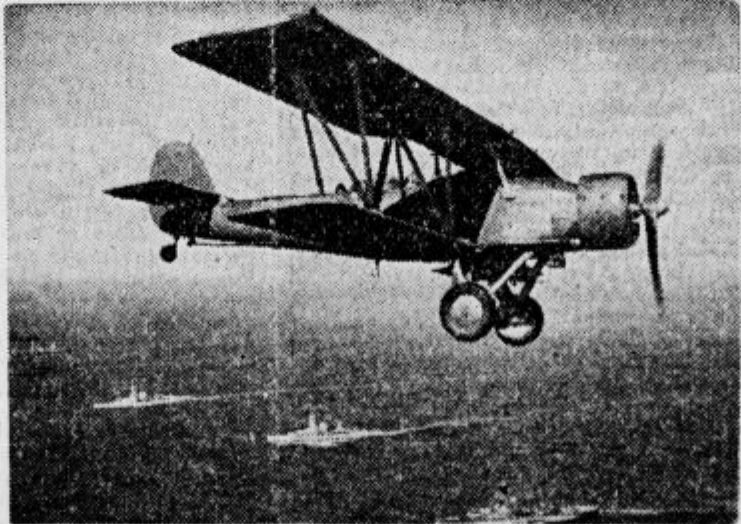
Problem sodelovanja orožja v zraku z orožjem na tleh so Nemci proučevali v španski državljanski vojski. Neusmiljeno bombardiranje iz ozračja zato, da nastane panika med pehoto, so se Nemci naučili v Španiji. Isti način vojskovanja so uporabljali v Belgiji in Franciji. Dognano je, da nemška izvidniška letala prav tako sodelujejo s pehoto in so neprestano v zvezi s topništvom. Na ta način so Nemci s to novo taktiko dosegli svoje dose- danje uspehe.

Krojači — umetniki

S tem naslovom je v zadnji Slovenčevi »Družini« z dne 9. t. m. izšel članek, ki pa se je njegov konec izmislil v neljuho pomoto, ki jo zdaj popravljamo: Pisateljica Ana Wambrechtsamer, ki je spisala veliki roman »Danes grof celjski in nikdar več«, ni bila poročena z Rihardom Wambrechtsamerjem, pač pa je bila pisateljica rojena Wambrechtsamer, saj je bila hči trgovca Frica Wambrechtsamerja na Planini pri Sevnici, ta pa je bil bratranec krojača-umetnika Leopolda W., ki o njem tisti članek poroča.

Angleška letala se s uspešnega bojevanja vračajo v zaledje. — Angleško letalo plove nad ladjami, da jih varuje sovražnika.

Gospodarstvo

Zadružna zveza v letu 1939

Za nedeljo, dne 26. junija t. l., je sklicana redna glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani, r. z. z. o. j. Dnevni red skupščine bo naslednji: 1) poročilo upravnega odbora; 2) poročilo nadzornika; 3) odobritev sklepnega računa za l. 1939; 4) sklepanje o uporabi poslovnega prebitka; 5) predlogi in pritožbe zadruženikov; 6) sklepanje o razrešitvi upravnemu in nadzornemu odboru; 7) volitve upravnega odbora in namestnikov; 8) določitev skupne vsote, do katere se sme Zveza zadolžiti, hranilnih vlog, ki jih sme Zveza sprejeti, in najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme Zveza dati posameznim članici; 10) raznoterosti.

O poslovanju Zveze v lanskem letu posnemamo, da je bilo v začetku leta 1939 včlanjenih 726 zadrug, v teku lanskega leta pa jih je pristopilo 40, odpadlo pa je 27 zadrug, tako da je imela Zveza na koncu leta 739 članic. Deležna glavnica je narasla lani od 1.712.400 din na 1.717.000 din.

Po vrstah zadrug je bilo članstvo na koncu leta 1939 razdeljeno naslednje (v oklepajih podatki za konec leta 1938): kreditne 342 (338), mlekarke 40 (40), nabavne in prodajne 106 (62), živinorejske in pašniške 61 (62), kmetijske strojne 41 (43), zadrugne elektrarne 27 (24), vinarske 10 (10), vodovodne 25 (20), stavbinske 43 (39), obrtne 25 (27), razne druge 18 (24), osrednje 4 (4). Največji je torej prirastek nabavnih in prodajnih zadrug, stavbinskih in vodovodnih, dočim je število ostalih vrst zadrug precej stalno.

Po okoliših okrožnih sodišč so se zadrug razdelile tako (v oklepajih podatki za konec 1938): Ljubljana 305 (300), Novo mesto 113 (111), Celje 126 (125), Maribor 116 in Murska Sobota 60 (v letu 1938 skupaj 170, ostali kraji v državi 19 (20) zadrug. Naraslo je število zadrug na področju ljubljanskega sodišča, pa tudi v ostalih okoliših v manjši meri.

Med 36 na novo pristopivšimi članicami je bilo 7 nabavnih, 3 mlekarne, 1 živinorejska, 3 strojne, 2 zadrug elektrarne, 7 vodovodnih, 6 stavbinskih, 1 obrtna, 1 vinarska, 2 kreditni in 3 razne. Izmed 17 zadrug, katerih članstvo je prenehalo v teku lansk. leta, je likvidiralo 11 zadrug (od tega

1 nabavna, 1 strojna, 1 elektrarna, 2 stavbinski, 3 obrtne in 3 razne zadrug), 6 pa jih je bilo izključenih (med njimi 2 nabavni, 2 strojni, 1 živinorejski in 1 izmed raznih zadrug).

Računski zaključek Zveze izkazuje v lanskem letu naslednje postavke (vse v tisočih dinarjev):

Bilanca.

Aktiva: Gotovina v blagajni 614 (585), blagajniški zapiski ministrstva financ 9.038 (30.000), Poslana hranilnica 233 (360), terjatve v čekov. računu 16.045 (45.960), naložbe 66.940 (69.721), efekti 29.390 (29.069), tuji deleži 77 (58), menice 190 (992), terjatve v 3% lombardnem kreditu pri Poštni hranilnici 70.954 (78.622), nepremičnine 3.604 (3.736).

Pasiva: Deleži 1.717 (1.712), rezerve 2.247 (2.444), vloge v tek. računu 151.273 (176.308), lombardni 3% kredit pri Poštni hranilnici 70.594 (78.622), tisti dobiček 10 (17).

Račun izgube in dobička.

Zguba: upravninski stroški 1.239 (1.226), Zadružna šola 120 (183), tiskovine 218 (105), Narodni gospodar 45 (51), obresti 5.692 (6.437), odpisi 185 (142), stroški nepremičnin 246 (238), tisti dobiček 10 (17).

Dobiček: Upravninski dohodki 230 (260), Zadružna šola 79 (100), tiskovine 151 (127), Narodni gospodar 24 (24), obresti 6.995 (7.675), dohodki nepremičnin 275 (265) tis. din.

Bilanca kaže, da je bil del kredita pri Poštni hranilnici že odplačan. Zaradi lanske zunanje politične negotovosti in začetka vojne so se vloge zmanjšale tako nove kakor tudi stare. Za izplačilo vlog je Zadružna zveza predvsem porabila del svojih naložb v blagajniške zapise ministrstva financ. Te dajatve kakor tudi naložbe in vrednostni papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Del svojih rezerv je Zadružna zveza porabila za odpis tečajne razlike pri vrednostnih papirjih. Račun izgube in dobička ne izkazuje posebnih izprememb. Opaža se zmanjšanje dohodka od obresti, kakor so tudi stroški za obresti padli zaradi manjših tujih sredstev.

mogli to vino izvoziti v Nemčijo, kjer bi do-
bilo kopce.

Pravico do izvoza vina v Nemčijo pa ima zdaj samo Prizad, tako da naši izvozniki ne morejo sami več izvažati štajerskega vina v Nemčijo. Prizad pa dovoljuje le izvoz vina iz dvolastniških vinogradov ali pa potom izvoza v obmejnem prometu, v drugih primerih pa ne dovoljuje izvoza vina na račun kontingentov dovoljenih za Nemčijo. Z ozirom na to morejo vino izvažati v Nemčijo samo dvolastniki, ki so izključno le nemški državljani. Dvolastniki izvažajo vino brez izvoznikih potrdil o zavarovanju valute, poleg tega jim je dovoljen uvoz vina v Nemčijo po znižani carinski postojki. Torej vinogradnikov-dvolastnikov, ki so nemški državljani, ne favorizira samo Nemčija z nizano carinsko postojko, kar je sicer razumljivo, favorizira jih tudi naš Prizad, ker edino njim dovoljuje izvoz štajerskega vina. Favoriziranje tujih državljanov na škodo naših domačih proizvajalcev, ki svojega pridelka zaradi take politike ne morejo vnovečiti, pa ni razumljivo.

Bilo bi v interesu našega obmejnega prebivalstva na Štajerskem, da se spremeni sedanje stanje, ki je prav nemogoče. Zato morajo biti poleg čisto gospodarskih merodajnih tudi drugi interesi. In spet moramo ugotoviti, da Prizad, četudi ima drugo vodstvo, vodi še vedno politiko, ki se ne ozira na potrebe Slovencev, in to tudi v primerih, ko ne bi bili oškodovani nikaki interesi tistih, ki imajo Prizad za svojo domeno.

Uvoz bombaža in nafte iz Sovjetske Rusije. Kot poroča »Jugoslovanski kurir«, bo v najkrajšem času sklenjen s Sovjetsko Rusijo dogovor glede določitve kontingentov za izvoz našega blaga v Rusijo in za uvoz sovjetskega blaga v našo državo. Obstoji možnost za uvoz večje množice bombaža, nafte in drugih proizvodov iz Rusije. Za surov bombaž nam bo po informacijah »Kurirja« zagotovljen kontingent od 1 milij. dolarjev, za nafto pa okrog 300.000 dolarjev.

Dovoljenje zvišanje cen. Kr. banska uprava je odobrila tvrditi Ivan Ravnikar, Celje, da sme prodajati svinjsko mast v zabojih po 22 din, jedilno olje franco sod po 18 din, kavu Suldennas surovo po 76 din, soljeno slanino po 20 din in riž Splendor št. 42 po 10,35 din vse za 1 kg franco Celje pri prodaji na debelo. — Tvrđiti M. Lazar pa je odobrila, da sme prodajati volneno predivo »Kamgar« 302 kval. 5570 po 183 din za 1 kg.

Izpit za elektroinstalaterje se bodo vršili v mesecu juniju t. l. Prošnje je vložiti do 25. junija t. l. pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani potom Združenja elektrotehničnih obrti v Ljubljani.

Licitacije za nabavo kuriva. Kr. banska uprava dravice banovne razpisuje na osnovi čl. 94 zakona o drž. računovodstvu II. javno usno licitacijo za nabavo kuriva, in sicer: 60 m³ mehkih drv (žamjanja), 200 m³ bukovih drv v cepaninah po 1 m dolžine, 550 ton premoga-kosovca z najmanj 4500 kalorijami in 250 ton premoga-grahovca z najmanj 4200 kalorijami. Licitacija se bo vršila v skrajšanem roku dne 1. julija 1940 ob 11 v sobi št. 21 v II. nadstropju kr. banske uprave, Bleiweisova c. št. 10. Kavejci v višini 5% od vsote ponudene dobave je položiti pri blagajni finančnega oddelka, Bleiweisova c. 13. Ponudniki morajo na dan licitacije med 10. in 11. uro izročiti predsedniku licitacijske komisije potrdilo o dražiteljski sposobnosti, potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov in priznanico o položeni kavejci. Pogoje in informacije dobe zainteresirani vsak dan med uradnimi urami v ekonomatu kr. banske uprave, soba št. 33.

Turistični promet z Madžarsko. Po novem sporazumu, ki sta ga sklenili naša Narodna banka in Madžarska narodna banka, so povečani zneski, katere lahko posamezni izvoziijo ob vходу na Madžarsko, odn. iz Madžarske v Jugoslavijo, na 500 penov odn. 5000 dinarjev na osebo. Iznos tega denarja je dovoljen samo na način, kakor ga predpisuje dev. okrožnica št. 43 z dne 7. avgusta 1935. in sicer na ta način, da morejo naši državljani nositi 150 pengov v efektivnem madžarskem denarju, za ostanek ali pa vseh 500 pengov pa si lahko nabavijo pri Narodni banki ali z danim nalogom za izplačilo na Madžarskem, ali pa si nabavijo čeke na pengö. Pengö si lahko nabavijo pri pooblaščenih zavodih ali pri »Putniku«.

Borze

Denar

15. junij.

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 9.22 milij. din proti 12.298, 6.541, 6.155 in 5.725 milij. din v prejšnjih tednih.

Curib. Belgrad 10, Pariz 935, London 1645, New York 446, Milan 2250, Madrid 45, Berlin 178,25, Stockholm 106,25, Sofija 400, Varšava 90, Budimpešta 79, Atene 300, Carigrad 300, Bukarešta 225, Helsingfors 850, Buenos Aires 98,5.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju, dne 10. junija t. l. Dogon: 21 volov, 19 krav, 10 telet, 4 junice, 5 konj, 49 svinj in 100 prašičev. Prodanih je bilo: 17 volov, 13 krav, 10 telet, 3 junice, 1 konj, 29 svinj in 35 prašičev. Cene naslednje: voli I. vrste 9,25 din, voli II. vrste 8,25 din, voli III. vrste 7,25 din, telice I. vrste 9,25 din, telice II. vrste 8,25 din, telice III. vrste 7,25 din, krave I. vrste 8 din, krave II. vrste 7 din, krave III. vrste 5,75 din, teleta I. vrste 8,50 din, teleta II. vrste 7,50 din, prašiči špeharji 12 do 13,50 din, prašiči pršutarji 10 do 11,50 din za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 200 do 310 din za kos. Goveje meso 16 din, svinjina 18 do 22 din, slanina 20 din, svinjska mast 22 din, čisti med 22 do 24 din, neoprana volna 24 do 28 din, oprana volna 34 do 38 din, goveje surove kože 12 do 14 din, telečje surove kože 20 din, svinjske surove kože 8 do 10 din za 1 kg. Pšenica 3 din, ječmen 2,75 din, riž 2,75 din, oves 2,50 din, koruza 2,40 din, fižol 6 do 8,50 din, krompir 2,25 din, lucerna za krmo 1,60 do 1,75 din, seno 1,25 do 1,75 din, slama 0,75 din, jabolka II. vrste 12 din, jabolka III. vrste 10 din, suhe češnje I. vrste 10 din, suhe češnje II. vrste 8 din, suhe češnje III. vrste 7 din, pšenična moka 4 do 5 din, koruzna moka 3,50 din, ajdova moka 4 do 7,50 din, ržena moka 3,75 din za 1 kg. Trda drva 120 do 128 din za 1 kub. met., jaja 1 din za kos, mleko 2,25 do 2,50 din za liter, surovo maslo 38 do 42 din za 1 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Novem mestu, dne 3. junija t. l. Dogon: 172 volov, 85 krav, 22 juncev, 28 junic, 445 svinj in 357 prašičev. Prodanih je bilo: 58 volov, 32 krav, 14 juncev, 17 junic, 294 svinj in 226 prašičev. Cene naslednje: voli I. vrste 8 din, voli II. vrste 7 din, voli III. vrste 6 din, telice I. vrste 7 do 8 din, telice II. vrste 7 din, telice III. vrste 6 din, krave I. vrste 7 din, krave II. vrste 6 din, krave III. vrste 4 do 5 din, teleta I. vrste 8 din, teleta II. vrste 7 din, prašiči špeharji 10 do 11 din, prašiči pršutarji 8 do 9 din za 1 kg žive teže. Goveje meso

Po državi

* Razstava jugoslovanske in bolgarskega zadružništva v Belgradu. Danes bodo na belgrajskem velesejmu odprli razstavo jugoslovanskega in bolgarskega zadružništva. Na Balkanu in v Srednji Evropi doslej še ni bilo take razstave. Prva razstava te vrste je bila prirejena pred začetkom vojne v Stockholmu. Ko bo v Belgradu razstava končana, jo bodo prepeljali v Sofijo.

* Povodenj v Vukovaru. Donava je pri Vukovaru na 600 m nad normalo. Poplavljenih je več ulic. Ker Donava pri Bezdanu že tri dni ne narašča več, upajo, da bo tudi v Vukovaru začela upadati.

* Strela ubija. Skoraj vsak dan divja nevihta nad kakšnim delom vrbske banovine. Pretekli četrtek je nevihta besnela nad Pešnjem. Kmetica Andja Mitč, mati več otrok, se je vračala med nevihto iz staje proti svojemu domu. Pri sebi je nosila malo dete. Naenkrat je tresčilo in strela je ubila mater, medtem ko se detetu ni nič hudega zgodilo. — Isti dan je bila huda nevihta tudi nad Mladencem. V vasi Vlaški se je petdesetletni kmet Vojko Jančević zatekel pod drevo, da bi vedril. Ker ga zvečer ni bilo domov, so ga šli iskat, pa so ga našli mrtvega, ubitega od strele.

* Nad dva milijona škode je povzročila povodenj v okolici Zajčarja. Opustošenih je bilo nad 500 hektarjev obdelane zemlje, podrla so se razna poslopja, pa tudi živine je mnogo poginilo.

* Šola za jadralce v Zagrebu. Včeraj je začela v Zagrebu delovati prva šola za jadralce. To je drugo presenečenje za ljubitelje jadralnega letalstva po posrečeni razstavi letalskih modelov, ki jo je pred kratkim priredil zagrebški Aeroklub. Šolo upravljajo mladi ljudje z upravnega odbora Aerokluba. Ob priliki ustanovitve te šole je Aeroklub izdal proglas na mladino, v katerem jo poziva, naj se v čim večjem številu vpiše v to šolo ter v Aeroklub. Svoj poziv utemeljuje s tem, da je v sedanjih časih, ko je jasno dokazano, kakšno vlogo igra letalstvo v vojni, posebno važno, da se ljudje čim bolj zanimajo za letalstvo.

* Tri smrtno žrtve dela. V Kaknju se je v rudniku smrtno ponesrečil monter Josip Vikič. Šel je s dvema tovarišema v rov. Med potjo mu je spodrsnilo in prijel se je za električno žico visoke napetosti. Električna ga je na mesto bila. Vikič zapušta ženo in tri nepreskrbljene otroke. — V rudniku Devetajih pri Botsanskem Novem je izgubil devetajih 18-letni delavec Branko Mikič, hudo pa je bil poškodovan 28-letni delavec Dušan Latinovič. Potiskala sta v rovu vagonček. Železni del vagona pa se je dotaknil električnega voda, ki je bil sicer izoliran, pa je bila gumi raztrgana. Električni tok je ubil Mikiča, Latinovič pa hudo poškodovan. Latinovič so takoj nudili pomoč, pa je njegovo stanje smrtonosno. — Pri gradnji uske železnice pri Gornjem Vakufu se je zrušil plaz zemlje in kamenja na delavca Nikolo Filipoviča in ga zasul. Šele čez eno uro so ga odkopali, pa je bil že mrtel.

* Najden rimski grob. Na zemljišču, ki ga je kupil hrvaški kipar Meštrovič v Splitu, so kopali temelje za novo hišo. Pri tej priliki so našli na rimski grob in sicer so našli otroško okostje, ki je bilo v navadnem velikem loncu. Domnevajo, da je to okostje 4 do 5-letnega otroka. Učenjaki, ki se bavijo s takimi najdbami, so mnenja, da je ta grob gotovo še iz starih rimskih časov in sodijo celo, da je na tem kraju stala nekdanja rimska vila »Rustica«.

* Kako je kleparski pomočnik postal »komissionar«. 28-letni kleparski pomočnik Dragotin Juranič je opustil svoj poklic in si izbral drugi, bolj donosni poklic. Za svoj delokrog si je izvolil središče Zagreba in njegovo izložbo. Posebno delaven je bil meseca maja. Vlomil je v celo vrsto izložb in si iz njih nabral toliko

14 din, teletina 18 din, svinjina 18 din, slanina 18 din, svinjska mast 22 do 24 din, čisti med 20 din, neoprana volna 30 din, goveje surove kože 14 din, telečje surove kože 16 din, svinjske surove kože 10 din za 1 kg. Pšenica 300 do 325 din, ječmen 275 din, riž 275 din, oves 250 do 275 din, fižol do 800 din, krompir 200 din, seno 200 din, slama 60 do 75 din, pšenična moka Og 450 do 475 din, koruzna moka 325 do 350 din, ajdova moka 500 do 600 din za 100 kg. Trda drva 90 din za 1 kub. met., jaja 0,75 do 1 din za 1 kos, mleko 2 din za liter, surovo maslo 32 do 38 din za 1 kg. Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3,50 do 4 din za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6 do 7 din za liter.

V okraju Logatec, 5. junija: Voli I. 5—6, II. 5, III. 4—5; telice I. 6, II. 4—5, III. 5; krave I. 5, II. 4—5, III. 3—4; teleta I. 8, II. 7; prašiči špeharji 10 do 12, pršutarji 9—10 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 14, II. 12, III. 10. svinjina 14, svinjska mast 22; čisti med 20; surove kože goveje 10—12, telečje 15—16, svinjske 7—8 za 1 kg. — Pšenica 275, ječmen 260, oves 225, koruza 250, fižol 550, krompir 150, seno 75—125, slama 40—50; moka pšenična do 475, koruzna do 300, ajdova 500 din za 100 kg. — Trda drva 80—100 din za m³, jaja 0,75 do 1 din komad, mleko 1,75 din za liter, surovo maslo 32—40 din za 1 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov. V okraju Smarje pri Jelšah dne 7. junija t. l. Voli I. vrste do 9 din, II. do 8, III. do 7; telice I. vrste do 9, II. do 7,50, III. do 7; krave I. vrste do 6,50, II. do 5,50, III. 5 din; teleta I. vrste 10, II. do 8 din; prašiči špeharji do 14 din, pršutarji do 12 za 1 kg žive teže. — Meso: goveje I. vrste 14—16, II. 12—14, III. 10 din; svinjina 16—18 din, slanina 18—20, svinjska mast 20—24, čisti med 20 din, volna: neoprana 12; surove kože: goveje 12 din, telečje 16 dni, svinjske 8 din za 1 kg. — Pšenica 300 din, ječmen 275, riž 270—290, oves 275, koruza 260, fižol 600—800, krompir 200, lucerna 150, seno 125—150, slama 20 din, moka: pšenična 450, koruzna 300, ajdova 500—600 za 100 kg. — Trda drva 90 za 1 m³, jaja 0,60 za 1 kos, mleko 1,25—1,50 za liter, surovo maslo 36—40 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4 din za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 7,50 din za liter.

Živinski sejmi

Mariborski svinjski sejem 14. junija: Pripeljanih je bilo 167 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 95—1325, 7—9 tednov 155 do 1880, 3—4 mesece 190—360, 5—7 mesecev 390 do 460, 8—10 mesecev 490—570 t leto mejo 890—910 dinarjev komad; 1 kg žive teže 8—10,50, 1 kg mrtve teže 12—15 d'n kg. Prodanih je bilo 109 svinj.

najrazličnejšega blaga, da bi tako odprl svojo lastno trgovino. Tega sicer ni storil, pač pa se je izdal za komisijarja. »Prezvel sem mnogo lepih reči v komisijo in jih prodajam prav poceni,« je govoril, ko je obiskoval razne hiše in ponujal svoje blago. Te reči so pa bile tako poceni, na drugi strani pa tako lepo izdelane, da so vzbudile sum pri ljudeh. Kako ne bi bile prvotne, saj so jih obrtniki izdelali za vzorce in jih razstavili v izložbah. In tako se je zgodilo, da je posegla vmes policija in Juraniča zaprla. Večino ukradenega blaga je policija našla in ga vrnila praviim lastnikom. Tisti lahkoverni Zagrebčani, ki so se veselili, da so prišli za mal denar do tako lepih reči, so delali kisle obraze, ko so sedaj morali vrniti ukradeno blago in so se obrisali še za tisti denar, ki so ga izdali za blago.

* Drava naplavila truplo. V Majerju, občina Petrinjace, okraj Varazdin, je pri nekem mlinu Drava naplavila truplo neznanega moškega. Zdravniško-policijska komisija je ugotovila, da gre za zločin, ker je bil rajni ustreljen z več strel iz samokresa. Rajni neznanec je bil star 28 do 30 let, oblečen v kmetisko obleko. Truplo je ležalo v vodi tri do štiri dni. Orožniki se trudijo, da bi dognali vsaj identiteto umorjenca, ker bo potem lažje priti na sled morilec.

* Namesto čez mejo v zapor. Brezposelna Peter Ilič in Dušan Mirković sta kovala razne načrte, kako bi prišla do kakšnega zaslužka. Končno sta sklenila, da bosta šla čez mejo. Ker nista imela denarja, sta vlomila v neko trgovino, pa sta imela smolo. Zasacili so ju in sedaj bosta delala vsak po tri mesece pokoro v ječi, namesto, da bi se onstran meje dobro imela.

* Organizirana žeparska družba prijeta. Pretekli teden je bilo na sejmu v Petrinji aretiranih več žeparjev in njihovih pomagačev. Ta žeparska tolpa je že več mesecev kradla denar kmetom na prav zvit način. Po dva sta navadno v gnceji stiskala »zrteve« in medtem ko je eden ali prižgal cigareto ali nekakšen drug način motil dotičnega, ki sta ga nameravala okraستي, mu je drugi izlekel iz žepa listnico z denarjem. Tako so delali do zadnjega sejma, ko so bili po zaslugi Janka Miloševića, ki je žeparja zasledoval že delj časa, prijeta. Ko je na sejmu videl, kako se sučejo okrog njega, se je naredil nevednega, v hipu, ko mu je žepar izlekel iz žepa listnico s 3000 dinarji, je začel kričati. Prihiti so stražniki in orožniki in s pomočjo ljudstva so kmalu prišli štiri žeparje in pozneje še štiri njihove pomagače. Pri zasliševanju so tatovi priznali, da so vsi skupaj mesečno »zaslužili« do 50.000 din, pa so ves denar takoj zapravili. Policija sumi, da je prijeta žeparska tolpa samo del organizirane večje tatinske družbe, ki ima svoje središče v Zagrebu ali Karlovcu.

* V eni noči zalumpala 4000 dinarjev. Dva šoferja nekega stavbnega podjetnika v Sarajevu sta pripeljala neki tvrdki v Sremski Mitrovici razni stavbni material in sta prešla za tvrdko 20.000 dinarjev. Ko sta imela šoferja toliko denarja v rokah, nista mogla premagati skušnjave in sta začela popivati. Ko sta bila že vinjena, sta čisto pozabila, da denar ni njuna last. Veselo sta preživela in prelumpala vso noč. Močno opita sta se jutraj peljala z avtomobilom. Vozila sta tako neprevidno, da je prišlo do več karambolov. Končno sta zadela ob ograjo in avtomobil bi kmalu izginil v derohet valovih Save. Policiji je bilo tega dovolj in je oba aretirala.

* Velikanski vlom v belgrajsko trgovino. Ljubljanska policija je bila iz Belgrada obveščena, da so tam neznani vlomili pred dnevi ponoči vlomili pri tvrdki Ilje Vukeliča ter odnesli prav bogat plen, tako 150.000 din gotovine, 500 din v srebru, za 50.000 din raznih menic, vložno knjižico Poštne hranilnice za 40.000 din, vložno knjižico Mestne hranilnice v Belgradu z vlogo 500.000 din in vložno knjižico Državne hipotekarne banke z vlogo 160.000 dinarjev.

Zahtevajte povsod naš list!

Litija

Osebnost. Večletni vodnik tukajšnjega orožniškega voda g. Mavračič Jurij je bil premeščen v Krapino na Hrvaškem, kjer bo prevzel tamošnji orožniški vod. Na njegovo mesto pa je prišel nadrednik-vodnik g. Zunko iz Logatca. Novemu vodniku želimo, da bi se prijetno počutil v novem kraju.

Nesreča na novem nasipu. Na novem nasipu ob železniški progi v Gradcu, se je zgodila lažja nesreča. Učenec 1. razreda ljudske šole Anžur Zdenko se je vrtil okrog parnega valjarja in je po neprevidnosti vstalil nogo pod kolo. Fanta so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu odrezali dva zmečkana prsta. Ne bomo ugotavljali, kdo je kriv, le opozorili bi radi starše, da pazijo na svoje otroke.

Epidimijo meningitisa, o kateri smo že ponovno poročali, ni mogoče zatreti ali kaj omiliti kljub energičnim ukrepom. Higijenski zavod iz Ljubljane in domači zdravniki imajo polne roke dela. Med 160 preiskanimi učenci so našli kar 24 bacilov, kar daje slutiti, kako se je bolezen že razvila. Ti bacilonosi dobivajo v šoli Silargetten bonbone, ki so baje zelo dobri in uspešno uničujejo povzročitelja meningokoka. Kraj. šolski odbor bo še nadalje dobavljal in plačeval te bonbone. Ljudsko šolo je morala kr. banska uprava za letos zapreti, ker vsi začasni ukrepi niso nič zalegli. Spodnja so oboleni le otroci, ki jih je v bolnici že okrog 35, sedaj pa zgori, da ni razlike med odraslimi in otroci. Tudi 40—50 letni ljudje so že zboleli. Rešili avto iz Ljubljane je naš stalni gost, včasih tudi trikrat na dan. Ker pa je to nepravilno, prepočasno in zelo drago, je Hig. zavod odredil, da se nekaj razredov ljudske šole spremeni v začasno bolnišnico. Danes so že začeli s preurejanjem in bodoči bolniki se bodo zdravili že doma. Pozdravljamo pametno misel! V bodoče bomo o naših bolnikih vedno in takoj obveščeni in pomoč bo takojšnja. Zaslišno bolnišnico bosta vodila dva domača zdravnika, Hig. zavod pa bo poslal še enega strokovnjaka in zaščitno sestro. Problem bo edino prehrana bolnikov, vendar pa se bo tudi to uredilo z dobro voljo in vsestransko pomočjo. Otroci na Stavbah so so strogo izolirani in jim je okrajno načelstvo dalo najstrožja navodila. Le v popolnem spoštovanju in izvrševanju teh bomo zatrli to nevarno in močno epidimijo.

Kranj

V okolici Kranja sem 10. t. m. zgubil rezervno avtomobilsko kolo. Ker ni več dobili koles znamke Morris, prosim najditelja, naj mi proti primerni nagradi vrne vsaj železni del kolesa. Dr. Sarec, zdravnik v Radovljici.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob 3 popoldne film »Heidi«, zvečer ob pol 9 prekrasni super film »Bele rešetke«, v ponedeljek, 17. junija se ponovi ob pol 9 zvečer film »Heidi«. Za dodatek dva tednika.

Na občini so zdaj v poletnem času uradne ure od 7—12 in od 15—18 popoldne.

Koroška Bela

Včeraj se je srečal z Abrahamom g. Vidic Janez, posestnik in delovodja pri KID na Javorniku. G. Vidic je čvrsta gorenjska korenina, že od leta 1914, to je 26 let, zvest naročnik »Slovenca«. Poleg vodilnega slovenskega dnevnika prihaja v njegovo hišo že dolgo vrsto let kot dober prijatelj »Domoljub«. Pa tudi nabožni in strokovni listi imajo prostor pod njegovo streho. Leta 1904 je stopil kot 14 letni deček v službo pri KID, od tedaj dalje vestno opravlja službo v zadovoljstvo podjetja. Vedno je bil odločen naš somišljenik, in značajan pristaš voditelja slovenskega naroda in trden v veri naših očetov. Številnim čestitkam njegovih prijateljev se pridružuje tudi »Slovenec« in kliče: Bog ga živi v krogu družine zdravega še mnogo let!

Metlika

Petdeset let je minulo, odkar je naredil pokojni Franc Repovš, gostilničar in kovač na Primostku pri Metliki, takratnemu župniku g. Rometu v Podzemlju in posestniku Pedzircu v Draščah plug za okopavanje krompirja in koruze. Ljudje so se tega novega orodja hitro oprijeli in danes ima že skoraj vsak kmet plug za okopavanje in osipavanje.

Divljanje strele. Preteklo sredo je med nevihto okrog dveh popoldne udarila strela v hišo posestnika Antona Obermana v Draščah št. 40. Strela je razbila precej opeke na strehi in poškodovala ostrešje, nato pa po zidu zletela do žleba, ki vodi v kapnico. Druga strela je šla skozi dimnik v kuhinjo, kjer je poškodovala štedilnik, in skozi zid v sobo, kjer so spali štirje otroci — odrasli so bili na njivi — skočila nato na zraven stoječi hlev posestnika, kjer je razbila streho, in spet po žlebič zletela v kapnico, ki jo je hudo poškodovala. Zaradi silnega pritiska so popokale šipe na oknih. Strela ni užgala in tudi otrokom se ni nič hudega zgodilo.

E. Claes

12

Pokojni župnik Kampens

Iz flamščine prevedel L. Ogrin

Časopis in pipa, naslanjač in Boon-Heking, vse je v hipu pozabljeno. Sedaj je v sobi samo še gospod župnik, v tisiini vidi zopet svoje župljane, vse njihovo trpljenje in potrtost in svojo duhovniško dolžnost.

Nihče ne ve, tudi Dens Verhaeghe ne, kako je tedaj, ko je Densu ušla žena, gospod župnik iskal in dal iskati ubežnico, dokler čez leto dni ni zvedel, kje je. Župnik tiste župnije je bil ravno njegov dobri prijatelj »Broere«. Pisal mu je dolgo pismo in Broere je odgovoril kmalu nato, da je šel Noro iskat, da živi sedaj z drugim možem in da pričakuje otroka. Da ga je njen novi mož surovo vrgel skozi vrata, tega Broere ni omenil. »Te Tvoje izgubljene ovčice ne bom nikdar spustil izpred oči. Kamp.« je pisal in tudi držal besedo. Čez leta je zvedel župnik Kampens še marsikaj o Dens Verhaeghejevi ženi. Dobila je drugega otroka, prvi pa je umrl... Včasih je šla v cerkev... Nič posebno dobro ni šlo več v tej neurejeni družini... Mož je začel piti in pretepati ženo... Broere jo je še enkrat obiskal. Bila je sama, ga lepo sprejela in mnogo jokala. Vse to je zvedel župnik Kampens tako, počasi, v presledkih čelaga leta.

Opri je pismo in bral: žena živi sedaj zapuščena, sama s poldrugoletnim otrokom, v majhni sobici in v veliki revščini. Čez dan hodi kam delat, soseda varuje otroka... in kdaj bo »Kamp« zopet kaj prišel v Bruselj in če se zna tisto o »papežih«.

* Kampens; Flamci zelo radi krajšajo imena.

ŠPORT

Današnji športni dogodki pri nas in drugod po državi

Ljubljana bo danes brez posebnega športnega sporeda. Izbirni atletski meeting za sestavo atletske reprezentance bo danes ob 4 popoldne na Stadionu, razen tega pa bo tudi SK Korotan priredil zanimiv pokalni nogometni turnir. To pa bo tudi vse.

V Mariboru in Čakovcu pa se nadaljuje prvenstvo slovenske nogometne zveze. Povračilne tekme polfinala igrajo: Zelezničar in Kranj ter CSK in Maribor. Mariborskega Zelezničarja lahko smatramo že danes kot prvega finalista za finalno tekmo za prvenstvo slovenske nogometne zveze. Bolj negotov pa je izid tekme v Čakovcu med CSK in ISSK Mariborom. V prvi tekmi je Maribor na domačem igrišču premagal Čakovčane s 4:2. Mariborčani imajo torej dva gola prednosti pred Čakovčani. Upamo, da se jim bo to prednost posrečilo obdržati tudi v Čakovcu in da bo tudi drugi finalist za prvaka slovenske nogometne zveze drugi mariborski klub.

Spored je naslednji:
V Mariboru: ob 16.30: Zelezničar : Kranj na igrišču Zelezničarja.

V Čakovcu: ob 16: CSK : Maribor na igrišču Čakovskega športnega kluba.

Ljubljanski Hermes gostuje danes v Celju, kjer bo v prijateljski tekmi nastopil proti SK Celju. Tudi ta tekma, dasi je prijateljska, obeta prav lep šport. Tekma se začne ob 16.30 na igrišču na Glaziji. Istočasno pa gostuje v Gaberju pri Celju tudi ljubljanska Mladika, ki bo nastopila proti SK Jugoslaviji.

Nogometni turnir Korotana. Danes bo na igrišču Korotana zanimiva borba za pokal med štirimi ljubljanskimi klubi. Ob pol 4 nastopila Mars : Korotan, nato pa Jadran : Grafika. Za veseli oddih bo potem kratka tekma med »Rdečimi miškami« in »Dramatikom«. Zatem odigrata premaganca in nazadnje zmagovalca iz prvih dveh tekem. Zmagovalci prejmejo pokal, zmagovalca tolažilne tekme pa nogometno žogo. Igra bo vsekakor zanimiva. Saj je Mars igral letos že v slovenski ligi. Korotan pa je po nepričakovanih zmagah v spomladanskem prvenstvu skupaj z Grafiko vstopil v prvi razred. Jutri nastopi Korotan še z boljšimi močmi! Jadran in Grafika sta pa že stara rutinirana kluba. Zato bodo ljubitelji nogometa gotovo imeli priliko videti lepo igranje. Vsa priredite vbo trajala nekaj nat štiri ure.

Kolesarskih dirk ne bo. Ljubljanska kolesarska podzveza sporoča, da za danes napovedanih kolesarskih dirk za prvenstvo ljubljanske kolesarske podzveze zaradi tehničnih zaprek ne bo. Dirka je

Teniški turnir za prvenstvo Srbije

Včeraj se je na teniškem igrišču BTKa v Belgradu pričel teniški turnir za prvenstvo Srbije. Za ta turnir se je prijavilo zelo mnogo igralcev. Zagrebški reprezentantje, naši mušketirji Puntec, Palada in Mitić pa se ga ne bodo udeležili, sicer bi lahko ta turnir označili kot neoficielni turnir za državno teniško prvenstvo. Včeraj so bile odigrane samo posamične partije. Za favorite na tem turnirju veljajo Slovenec, Ljubljancin Boris Smerdu, ki si je že lani osvojil prvenstvo Srbije z zmago nad Radovanovičem, dalje mladi Branovič in Radovanovič. Včeraj so bili v posameznih kategorijah, na katere so razdeljeni igralci, doseženi naslednji rezultati:

Gospodje posamič, I. kategorija:

Smerdu : Rajs 6:0, 6:1; Milojković : Ivković (stari Baskov nogometni branilec) 6:4, 7:9, 8:6; Bogdanović : Vladislavljevič 6:3, 6:2; Gerdulidig : Jurisic 6:4, 7:5; Dukič : Marković 6:0, 0:6, 4:6.

Gospodje posamič, II. kategorija:

Samolov : Vučković 6:0, 6:0; Stojanović : Has 6:1, 6:4; Barbarić : Jovanović 5:7, 6:3, 6:4; Vladislavljevič : Rajs 6:4, 6:1; Stojanović : Fajt 6:1, 6:1. Dame posamič (odigrana je bila ena sama partija). Jurisic : Zivanović 6:3, 6:1.

Juniorji, posamič:

Pavlovic : Milenković 6:4, 6:3; Has : Janošević 4:6, 6:1, 6:3; Has : Pantović 6:2, 6:3; Ivezić : Glanz 6:2, 7:5; Djordjevič : Baumgarten 6:1, 7:5; Slavković : Schmiedinger 6:2, 3:6, 6:4; Kabiljo : Popović 6:2, 6:3; Kabiljo : Ilić 6:2, 6:4.

Nekaj športnega drobiža

Tatovi so vlomili pri Johnu Langenusu. Ne navadno neprijeten obisk je doživel eden najsloviitejših svetovnih nogometnih sodnikov, Belgijec John Langenus. Vlomilci so odnesli s seboj vse dragocenosti njegove žene, razen tega pa so sod-

prestavljena na mesec dni kasneje, na kar že danes opozarjamo.

Državno nogomet. prvenstvo. Danes se zaključuje državno nogometno prvenstvo z dvema tekmarma v Belgradu in z eno tekmo v Sarajevu. Največje zanimanje vlada seveda za tekmo med zagrebškim Gradjanskim in belgrajsko Jugoslavijo. Ta tekma bo odločilna in bo tudi prinesla novega letošnjega državnega nogometnega prvaka. Gradjanski se je za to tekmo temeljito pripravil in bo postavil proti Jugoslaviji svojo najboljšo enajstorično. Posebni vlak pa, ki ga je Gradjanski pripravil za svoje podžigatce, ki naj bi mu v tej težki tekmi pomagali, je odpovedan, ker se je prijavilo premalo udeležencev. Ostali spored je še BSK : Hask v Belgradu in Slavija : Hajduk v Sarajevu.

Usođa je hotela, da bodo odločilne tekme, ki nam bodo dale letošnjega nogometnega prvaka države odigrane šele danes in bo ta prvak znan šele danes zvečer. Če bo postal prvak BSK (vse zavisi od tega, če se bo Jugoslaviji posrečilo zmagati nad zagrebškim Gradjanskim, v kar pa upravičeno možemo dvomimo, saj Gradjanski v odločilnih tekmah zaigra tako, da mu zlepa ni kak klub kos), potem bo igral v ponedeljek z Ujpestom, s katerim je doslej igral štiri tekme, od katerih je tri dobil, eno pa katastrofalno izgubil (BSK:Ujpest v Belgradu 4:1, BSK:Ujpest v Belgradu 4:2, BSK:Ujpest 1:7 (!) v Budimpešti, BSK:Ujpest v Belgradu 5:3). Če pa bo postal prvak zagrebški Gradjanski (in to bo skoraj gotovo, kajti težko si je misliti, da bi utegnula Jugoslavija, čeprav v Belgradu, premagati zdej, ko je prav za prav spet prišel v polno formo) potem pa bo BSK igral z romunskim klubom Venusom, s katerim je doslej odigral eno samo tekmo, in se to izgubil. Leta 1935 ga je Venus premagal v Bukarešti z rezultatom 2:0.

Spored prvih tekem za »Mali srednjeevropski pokal« je naslednji:

16. junija v Budimpešti: Hungaria : Rapid (Bukarešta).
17. junija v Belgradu: BSK : Ujpest (ali Venus).
18. junija v Zagrebu: Gradjanski : Ujpest (ali Venus).
19. junija v Sarajevu: Slavija : Ferencvaros.

Tekme bodo kljub temu, da letos v njih ne bodo sodelovali ne češki, ne avstrijski, ne italijanski klubi močno zanimive, saj bodo v njih sodelovali trije najboljši madžarski klubi, med njimi tudi Ferencvaros, ki si je že osvojil tekmovanje za veliki srednjeevropski nogometni pokal prvenstvo.

niku samemu vzeli tudi vsa številna častna darila, ki jih je bil dobil v svoji dolgoletni sodniški karieri. Mnogo je med njimi takih, ki so zelo dragoceni, vmes pa so tudi taka, ki imajo še prav poseben, simboličen pomen. Tudi neverjetno fino izdelani cinasti vrč, ki ga je dobil od švicarske nogometne zveze, ko je dne 11. aprila sodil v Baselu meddržavno tekmo švice in Madžarske, so tatovi odnesli s seboj. Policija je mnogo poizvedovala, vendar tatov ni bilo mogoče izslediti.

Prejtnji evropski mojster v srednji boksarski kategoriji, Grk Christoforidis se je v Newyorku pomeril z Amerikancem Frankom Lamorisom. Christoforidis je zmagal v desetih rundah z visoko razliko v točkah.

Galento in Max Baer bosta spet nastopila v javnosti. »Desettonski Toni«, »piveki sod«, ki se je kaj korajžno upiral samemu Johnu Louisu, bo prav gotovo privabil v areno mnogo gledalcev. Max Baer pa bo tudi za obištno kot nekdanji svetovni prvak prav zanimiv. Tekma bo v Rooseveltovem stadionu v Jersey Cityju.

Nov mož v ospreju angleškega boksarskega športa. Namah — ne, pardon, to je pretiravanje, kajti bilo je treba prav mnogo »mahov« ali udarcev — je stopil devetnajstletni Anglež Rankin v ospreje angleškega zanimanja za boks. Zmaga nad »kovačem« Petrom Kaneejem, ki je bil še do nedavna svetovni boksarski prvak v mušji kategoriji, je obrnila pozornost športnih množic na Rankina, ki je zdaj po točkah premagal tudi angleškega prvaka v kategoriji bantam, Johnyja Kinga. Kljub temu pa še ni povsem jasno, če se bo Rankin kdaj razvil v boksarja resnično velikega formata. Svoje velike uspehe si je požel in priboril s svojo neverjetno korajžo in zaletavostjo ter s silovitimi udarci. V bantamski kategoriji na ta način učinkuje precej tako kakor Max Baer v težki. Sicer je pa star šele 19 let in se bo boksa lahko še naučil.

Kljud temu, da je imel izredno hudo influenco je angleški prvak v boksarski peresni kategoriji, Nel Tarleton po točkah zmagal nad Billyjem Walkerjem. Tarleton je star že skoraj 35 let. Kakor Leu Harvey, tako pozna tudi Tarleton umetnost

dobrega boksanja do vseh podrobnosti, tako da sta oba ta dva veterana še zmerom kos vsej mladi angleški boksarski generaciji.

Bea Ballestiju, mlada, mnogo obetajoča norveška plavalca, je postavila v plavanju na 100 m hrbtno nov rekord. Svoj lastni rekord je od 1,23,5 znižala na 1,22,5.

II. spomladanski smuški tečaj Akademskega športnega kluba

ASK razpisuje II. pomladanski smuški tečaj za Akom v dneh od 23. do 29. junija t. l. ASK nudi tekmovalcem: 1. maže, 2. hrano, 3. prenočišče. Pravico udeležbe imajo: 1. udeleženci tekem, 2. udeleženci tečajev, 3. stari tekmovalci, in 4. bodoči tekmovalci. Ostalim bo ASK nudil po možnosti podporo.

Vsak udelezenec mora nesti s seboj: 1 kg moke (koruzne ali ajdove), 1 četrt kg zabele, en četrt kg masti, pol kg makaronov, pol kg riža, tričetrt kg sladkorja, nekaj čaja, sira, limon, salama, jajc itd. Poleg tega mora imeti smuč s robniki, očala, jedilni pribor (nož, žlico, vilice, šale itd.) ter tople koce, ker bodo morali nekateri spat v šotorih, ki jih bo preskrbel ASK.

Prijave s prijavnino 20 din prejema tov. Platinšič Jože, Miklošičeva 5, Ljubljana do četrta, 20. junija. Oni, ki niso v Ljubljani, naj se pismeno prijavijo, da vemo število. Prijavnina se tekmovalcem na tečaju vrne.

Odhod iz Ljubljane 29. VI. ob 7 zjutraj. Vsa naj bo na postaji vsaj 20 minut pred odhodom vlaka, ker gremo s četrtinsko vožnjo.

Svetovni rekordi med svetovno vojno 1914—1918

Stremiljenje športnikov celo med svetovno vojno ni dopustilo, da bi šport zaspal. Ker delovanje na telovadnem in športnem polju ni bilo ustavljeno, zato je bilo tudi v onih težkih časih svetovno vojne postavljenih mnogo novih svetovnih rekordov. Če tudi mednarodni politični položaj zaradi vpoklica vseh moških na bojne poljane ni dopustil, da bi se vršila mednarodna športna tekmovanja, so imeli v mnogih državah zlasti v tistih, ki niso bile neposredno prizadete od svetovne vojne, svoje športne tekme, pri katerih so dosegli veliko uspehe. Tako so bili zboljšani svetovni rekordi ali postavljeni docela novi:

Lahka atletika

zaznamuje celo vrsto zboljšanih svetovnih rezultatov in se more reči, da so bila za to športno panogo leta svetovne vojne izredno plodonosna. V štafeti na progi 4×440 jardov (1609,31 m) jo postavila v letu 1915 četvorica pensilvanske univerze nov svetovni rekord s časom 3:18 min. Kmalu po izbruhu svetovne vojne, to je 2. oktobra leta 1914 je postavil Amerikanec G. Parker nov svetovni rekord v teku na 220 jardov s časom 21,2 sek. Znatno je bil zboljšan svetovni rekord v teku na eno miljo leta 1915. Amerikanec N. S. Taber je pretekel 1609,32 m dolgo progo v času 4:12,6 min. Njegov rezultat je popravil šele leta 1923 finski fenomenalni tekač Pavao Nurmi. Istega leta (1915) je postavil finski maratonski tekač in olimpijec Stenroos v teku na 30 km nov svetovni rekord. Omenjeno progo je namreč pretekel v času 1:48:06,2.

Zelo ugodno za lahkotletiko je bilo tudi leto 1916. Svetovni rekord v teku na 440 jardov je bil dvakrat izboljšan. 27. maja je startal Amerikanec J. E. Moredith s časom 47,4 sek., kmalu nato pa je njegov rojak B. Dismond dosegel še boljši čas. Dismond je pretekel progo 402,33 m v 47,2 sekundah in je s to znanako branil svetovni rekord prav do leta 1932, ko ga je šele slavnj Amerikane Benjamin Eastman zboljšal. Svetovni rekord na 1000 m je pripadel leta 1916 Švedu Anttili, ki ga je moral dvo leti nato prepustiti svojem rojaku Bolinu Anttilasov čas se je glasil 2:31,2. Bolisov rezultat pa se je glasil 2:29,1 min.

V taboru metalcev kopja ga je zalušal Fince Peltonen 64,35 m daleč in s tem dosegel, da so je ta rezultat pripisal med svetovne rekorde. Dne 30. septembra 1917. leta se je posrečilo postaviti Švedu Yngve Haeknerju v obojročnem metu kopja nov svetovni rekord. Ta Šved je vrgel kopje z desnico 61,81 m. torej komaj tri metre za obstoječim svetovnim rekordom in z levico 52,47 m — torej obojročno 114,28 m. To znancko je šele leta 1930 zboljšal Norvežan Sunde. Značilno je, da sta bila rekorda od Peltonena in Haeknerja odina rekorda v metih, ki sta bila dosežena med svetovno vojno.

Manufakturst

začetnik, želi vstopiti v službo, Gre tudi kot praktikant za dobo 2 meseca. — Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« v Ptuj pod značko »Manufakturst«.

Takrat je sklenil cerkveni odbor, da bo treba nekaj stolov v cerkvi obnoviti. V zvoniku jih je že precej ležalo brez nog ali brez slonila in cerkovnik Fidele je iz tega kupa podrtije redno jemal deščice za svojo kurji ali zajčji hlev. To se ni zdelo nikomur nič nenavadnega. Kar je bilo stolov še v cerkvi, so že tudi bili tako gugajoči in kratkih nog, da bi bilo vse eno, če bi človek na tleh klečal. Tudi oltar presv. Srca in sv. Jožefa bi bilo treba prebarvati in nekaj drugih malenkosti nabaviti. Župnik Kampens je našel najenostavnejše sredstvo v tem, da je v nedeljo s prižnice povedal, da bo stolnica za nekaj časa dva centima, mesto enega, dokler se ne nabere dovolj za popravo stolov in prebarvanje kipov. Župljani se neumno gledali na prižnico in smatrali povišanje stolnice za navadno sleparijo gospoda župnika. Seveda, ne da jih je župnik osleparil v prid svojega lastnega čepa. Bog ne daj, saj so ga dobro poznali, ampak osleparil jih je za njihove cente. Prve nedelje se so skušali upirati. Ko je Micka prihajal po svoj dolžni delež, je vsak dal naprej samo en cent, kot bi bili že popolnoma pozabili, kaj je župnik oznanil. Nekateri so se umikali od stolov, drugi so zaman brskali po vseh žepih telovnika, da bi odkrili še drugi cent. Micka pa je zvesto vršila svojo dolžnost, potrpežljivo stala toliko časa pri vsakem, da je iz njega spravila oba centa in se ni bala užaliti nikogar.

Neko soboto je Micka pometala pred svojo hišico, pa ti pride mimo žef Leirs. Nekaj časa jo je gledal v hrbet, nato pa nenadoma rekel: »Micka, ali že veš?«

»Ne, kaj pa?«

»No, odkar je stolnica podvojena, pijejo cekmoštri vedno le vino.« Še nisi vedela tega?«

* Drugače se pije pivo, ki je v Belgiji mnogo cenejše.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaševanju reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka poltina vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Starejša kuharica
želi dnevno zaposlitve. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Samostan« 8850. (a)

Pekovski pomočnik
išče mesto predpečnika, najraje v Ljubljani. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Zmožen« 8935. (a)

Prodajalka
pridna in poštena, želi prenesti službo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Delavna« 8708. (a)

Mlajša šivilja
išče primerno službo. — Pomagala bi tudi v gostilni. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8811. (a)

Gospodična
z malo maturo in enoletno prakso v trgovini mesnega blaga išče službo. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8881. (a)

Iščem mesto
pisarniškega sluge, skladiščnika ali podobno. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Položim kavelj« 8934. (a)

Gospodična
izveščana v lesni stroki, z znanjem drž. in nemškega jezika, stenografije, strojepljiva, korespondence in knjigovodstva. — Išče premoženje. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8767. (a)

Gospodična
z znanjem slov. in nemške stenografije, sloven. in nemško korespondence, išče primerne zaposlitve. Gre tudi kot asistentka k zdravniku. — Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Služba« 8775. (a)

Absolvent
kmetijske zadruge šole z inozemsko prakso želi nastopiti službo takoj za upravnika posestva ali za poslovodja zadruge ustanove. Ponudbe na podr. »Slovenca« Maribor pod »Sposoben 756«. (a)

Absolventka
meščan. šole in trgov. tečaja, zmožna knjigovodstva, stenografije, strojepljiva, išče službo v pisarni, kot blagajničarka ali kaj siljenega, najraje v bližini Celja. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8982. (a)

Vajenci

Pekovskega vajenca
sprejme pekarna A. Pretnar, Vodnikova cesta 69.

Vajenca
sprejme »Antik«, mizarstvo, Sv. Petra nasip 29.

Vajenca
za mehaniško obrt iščem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8762. (v)

16 letni mesarski vajenec
z dveletno učno dobo želi prenesti mesto. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8871. (v)

Vajenec
pošten — se sprejme v specerijsko trgovino. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Posten« št. 8900. (v)

15 letni fant
z 2 razr. mešč. šole išče mesto vajenca za avtomoban. ali elektrifikacijske obrti. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8770. (v)

Vajenko
14—16 letno, z dežele, pridno, razumno in pošteno, za trgovino z mesnim blagom, sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8707. (v)

Šiviljsko vajenko
sprejem. takoj s periferije ali z dežele, Milka Habjan, dameko krojaštvo, Emonska 10, Ljubljana.

Zasluzek

Za 10 din
Vam pošljem seznam 25 praktičnih predmetov, ki jih boste lahko izdelovali doma. Ljudi, Ljubljana, predal 245/c. (1)

Službo dobe

Čevlarskega vajenca
tako sprejem. Ignac Grašič, Kranj. (v)

Snajilca pribora
močnega fanta, išče hotel štrukel. (b)

Dva mizarska pomočnika
za pohištvena dela takoj sprejme Skrbinc & Komp. Vizmarje. (b)

Služkinjo
v pomoč gospodinjji sprejme takoj pekarna Kosa, Jezica pri Ljubljani. (b)

2 čevlarskega pomočnika
za boljše ženska dela takoj sprejme Ign. Grašič, čevljarstvo, Kranj. (b)

Hlapca
14—16 let starega sprejme Setnikar Jože, mesar, Brdo, Ljubljana. (b)

Kuharico
srednjih let, samostojno, iščem. Plača po dogovoru. Ponudbe na podr. »Slovenca« v Celju pod »Nastop takoj«. (b)

Mehanika
za centriranje in montažo koles, sprejem. takoj. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Sposoben« št. 8915. (b)

Lesnega praktikanta
ki ima že nekaj prakse, ter se spozna pri lesu, sprejem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Praktikant« št. 8860. (b)

Mlado dekle
z dežele, pošteno, sprejem. za pomoč v gospodinjstvu in gostilni. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Začetnica« 8793. (b)

Elektromonterja
z daljšo prakso v visoki in nizkonapetostnih napravah sprejme Elektrarna Pala d. d., Maribor. Pismene ponudbe je nasloviti na prednji naslov.

Dva mizarska pomočnika
prvovrstna, za furnirano pohištvo, ter enega vajenca sprejem. Stanovanje in hrana v hiši. — Paternej Jože, strojno mizarstvo, Skofja Loka, b.

Služkinjo
starejšo, povsem zanesljivo, zmožno kuhe in vrta, sprejem. na deželo poleg drugega dekleta. Ponudbe podr. »Slov.« v Celju pod zn. »Stalna služba«. (b)

Tovarna moških nogavic
išče predelavca (mojstra ali pomočnika) za dvojnolinske stroje, s prakso na takih strojih. Nastop takoj, služba stalna, plača dobra. Ponudbe poslati pod »Univerzal P. 6280« na Interklam. Zagreb, Masarykova 28.

Šafarja (oskrbnika)
vseh panogah gospodarstva, posebno v hmelju, sprejem. Prednost imajo oni, ki imajo dobro prakso v hmelju. Ponudbe na oglaš. oddel. »Slovenca« pod »Hmelj« št. 8859 z navedbo zahtevkov. (b)

Mlajši šofer
z nekaj prakse in kavelje dobi mesto k poltovornemu avtomobilu. Prednost imajo zmožni popravil. Pogoji: skrajno pošten, vreden, marljiv, prikupnega vedenja in zmožen vse oskrbe avta. Ponudbe s prepisom pričeval in navedbo dosežanj službenih mest v upr. »Slovenca« pod »Stalno mesto« 8798. (b)

Frizersko pomočnico

sprejem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8844.

Modistinjo
sprejem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8877.

Postrežnico
pošteno, od 10. do 3. ure, sprejem. Pengov, Kolodvorska 20. (b)

Postrežnico
mlado, iščem za takoj. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8933. (b)

Čevlarskega pomočnika
sprejme takoj ali pozneje za stalno Kramar, Zadruga 10, Kodeljevo. (b)

Mladega hlapca
k dvema konjema in za drugo domače delo sprejem. takoj. Felertag, Maribor, Betnavska 43. (b)

Služkinjo
od 20 do 30 let za vsa hišna dela, ki zna tudi kuhati, sprejme Jože Musar, Sv. Petra 61, Ljubljana.

Sobarico
za vsa hišna dela sprejem. Nastop 1. julija. — Naslov v podružnici »Slovenca« v Mariboru. (b)

Postrežnico
k bolnici, zdravo, močno, starejšo, takoj sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8842. (b)

Kolarski pomočnik
se takoj sprejme. Delo tudi preko zime. Franc Kodrun, kotar, Črna pri Prevaljah. (b)

Hlapca
za poljska in domača dela išče župnišče. — Sprejme se takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8854. (b)

Kletar, sodar
se išče takoj. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Trezen ni zanesljive«. (b)

Organist-cerkovnik
(posebno upokojenec ali obrtnik) se sprejme. Naslov v upr. »Slovenca« št. 8864. (b)

14 letno dekle
dobi mesto vajenke v trgovini. Opravljala b tudi druga dela. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8872. (v)

Plesarskega, soboslikarskega pomočnika
sprejme Vengust, Smlednik 38. (b)

Pekovskega pomočnika
mlajšega, s svojim kolegom, sprejem. takoj. Viktor Krizaj, Kranj, Puharjeva 2. (b)

Odvetniškega koncipienta
z nekaj prakse iščem v bližini Ljubljane. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Na deželo« 8943. (b)

Šiviljsko pomočnico
in vajenko sprejem. takoj. — Vajenka ima vso oskrbo v hiši. Avgust Petrovič, Tabor 4, Ljubljana. (b)

Agilnega potnika
za prodajo okenskih rolo in žaluzij, sprejem. Josip Bardorfer, Stožice 157.

Varuhinjo
13—15 letno, poštenih staršev, sprejem. k triletnemu otroku čez dan. Ljubljana, Stari trg 32 (trgovina). (b)

Ženitbe
Ženitna ponudba!

Vdova s štiri otroki, 48 letna, z lepim malim posestvom, želi poročiti do 60 letnega državnega upokojenca, zdravega, dobro srčnega in mirnega treznega značaja. — Ponudbe po možnosti s sliko upravi »Slovenca« v Ljubljani pod »Lepa bodočnost« — št. 8898. (z)

Običnega pomočnega tajnika
Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali nje enake strokovne šole, lahko pa tudi spregled kvalifikacije. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene s listinami po čl. 7. in 8. uredb. o obč. uslužbenih, je vložiti tekom 15 dni po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini. Prednost imajo domači občani. Občina Senčur, dne 14. junija 1940.

Stev. 1064.

Razpis

Običnega pomočnega tajnika

Stev. 1064.

Običnega pomočnega tajnika

Stev. 1064.

Običnega pomočnega tajnika

Stev. 1064.

Obrt

Za šivilje in pletilje
izdelujemo gumbe, tamburiramo in kosmatino vsakovrstno blago. — »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20. (t)

(Pohištvo)

Vsakovrstno pohištvo
dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trvdka

»OPRAVA«
Celovška cesta 50. Sprejemamo se naročila.

Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rabljenja v popravilo najceneje Alojs Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču).

Modroce
patentne postelne mreže, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13
Otomane od Din 820—

Spalnice
orehova korenina, nudi mizarstvo Alojzij Pečnik, Vodnikova c. 309, poleg mitnice, št. Vid nad Lj. Oglejte si zalogo. (s)

Tri lepe spalnice
naprodaj zaradi pomanjkanja prostora doma; na vpogled Javna skladišča. Ljubljana. — Informacije: Skrbinc & Komp., Vizmarje. (s)

STROJI
Kupim ročni pletilni stroj »Zakard« 87/0. — Lazar, Rimska csta. (k)

Kovaški vrtni stroj
sam podaja, prodam. — Janez Ferlan, »Gorčnja vas« 21 nad Skofjo Loko. (f)

Parni kotel
od 20—30 m³ kurilne ploške, ca 10 atm. pritiska, takoj kupim. — Tomšič, Borštnikov trg 4, Ljubljana. (1)

Disel motor
all plinski motor ca. 40 do 50 KS in generator 30 KW za 380 voltov kupi Unitas, Ljubljana, Celovška cesta. (f)

Drobilec za kamen
dobro ohranjen za električni pogon, po možnosti z motorjem kupimo. Ponudbe z opisom stroja n ceno na upravo lista pod »Drobilec«. 8858. (h)

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Prodamo
PLETILNE STROJE: 2/80 — 12/80 — 12/100 — 4/80. Jacquardstroj 10/80. Klepelstroj za pletenje kravat in trakov, kompletno z dublir navajalnim strojem. — TRIKOT SIVALNE stroje: Zick-Zack, Ueberdeck in Gummielzlehn, Singer brzošivalni in tamburirni stroji. — Razne transmisije, motorje, pogonjače (Untertreiber) in telefone. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa 20.

Denar

15.000 posojila
iščem. Dam obresti, garancije v primeru evakuacije brezplačno stanovanje. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dolenjski kotliček«, št. 8880. (d)

Vložne knjižice
Prve hrvatske štedionice za lastno porabo, vsako, tudi milijonske vsote, kupuje in plača dobro takoj v gotovini »Mihelin«, Zagreb, Žerjavičeva 9. (d)

Hranilne knjižice
kupujemo stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12

Solidnega kompanjona
iščem za vpeljano, protokoliarno trgovino z vinom na štajerskem. Sodelovanje zaželeno. Družabni delež 100.000 din. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kompanjon« 8789.

Starejša oseba
se sprejme v domstno oskrbo z malim kapitalom, lahko tudi v mesečnih dajatvah. Ugodno za upokojenca. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Gostoljubnost« 8855. (d)

Ureditve premoženja
Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkasno terjatev, (tudi kmetijskih) nabavo posojil in družbenikov, dobičkanosno in varno naložbo kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb, — sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupni strokovni pisarni

ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka ul. 7

Glasba
Brezplačen pouk v Ljubljani

Kupimo
rabljene instrumente na pihala vseh vrst, normalno uglastive. Salez, mlad. dom Kodeljevo. (g)

Gramofonske plošče
kupite pri Banjati, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20

Specijalna izdelovalnica HARMONIK

JOS. FLEISS
(prej F. Lubas in

Posvetva

»Realiteta«
posredovalnica nepremičnin (za hiše, vile, parcele, gozdove, posestva itd.) je samo v Prešernovi ulici 54, I., nasproti glavne pošte. Telef. 44-20. Posluje hitro in solidno. Vse informacije so brezplačne! Prepričajte se!

Stavbne parcele
in nove hiše naproday. Vižmarje št. 46.

10 stavbnih parcel
proda po nizki ceni ob Celovški cesti Miškec — Jernejeva cesta 22. (p)

Letoviška parcela
v Pirničah naproday. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8747. (p)

Lepe stavbne parcele
v neposredni bližini mesta Celja naproday. — Vprašati pri Faninger, Celje, Glavni trg 8. (p)

Parcele
v št. Vidu in Vižmarjih hišo. Polzeve se v gostilni Margon, Brdo št. 77, Ljubljana. (p)

Ugodna prilika!
Prodaj tristranovanjsko hišo. Polzeve se v gostilni Margon, Brdo št. 77, Ljubljana. (p)

Parcela
sončna, — 600 m² — v Trnovem, poceni naproday. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8887. (p)

Enonadstropno hišo
v bližini Ljubljane, blizu postaje, prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8876. (p)

Trgovino
z mešanim blagom v letoviskem kraju na Gorenjskem, prodaj s hišo, vso zalogo in inventarjem, eventuelno oddaj v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8890. (p)

Stavbne parcele
in druge naproday. Poljasnla daje Olga Kavčič, Beograd, Karadjordjeva 71. Prodajalec: g. Janoz Rogac-Dolenc, posestnik, Bled, Cankarjeva cesta. (p)

Prodaj hišo
za letovišarja ali upokojenca, v mirnem, svežem zraku, 5 sob, kuhinja; s nekaj zemljišča, gospodarskim poslopjem ali brez. Via Rajhenburg. Naslov: Poštni predal 1885, Podsreda. (p)

Takoj naproday:
Kavarna »Promenada« v Mariboru, Tomšičev dvorac 20, izredno dobro zgrajena vila z gospodarskim poslopjem in krasnim vrtom, in livarna in kizlavničarska delavnica na meji Maribora, z modernimi stroji na električni pogon. Pojasnla daje pisarna dr. Senkovića Zdenka, Maribor, Prešernova ulica 1-II. (p)

Parcela
se prodaj. Izanska e. 24, Ljubljana. (p)

Enostanovanjsko hišo
z velikim vrtom prodaj. Cesta na Brdo, Vtš 189 (p)

Stavbne parcele
večje in manjše, naproday. Polzeve se Vižmarje št. 48. (p)

Parcela
se cca 14.000 m² naproday po 6 din. Polzeve se: Škrbine, Vižmarje. (p)

Prodaj hišo
s vrtičkarico za 25.000 din. Širčelj, Zadvor 47, pri Ljubljani. (p)

Novo hišo
z 2 sobama, kuhinjo, klet, 10 minut od postaje Polje, prodaj za 54.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8912. (p)

Parcela
na ljubljanskem polju blizu Tyrseve ceste naproday. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8946. (p)

Manjšo hišo
najraje trgovsko, kjer koli na Gorenjskem, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Hiša« št. 8776. (p)

Stavbno parcelo
najraje v Tachu ali Vičercih pod Smarno goro kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Parcela« št. 8777. (p)

Hiša v Slov. Bistrici
v centru in njiava v bližini naproday za okrog 65.000 din, hiša tudi sama za okrog 45.000 din. Polzeve: dr. Čornj — Ljubljana, Tavčarjeva. (p)

Trgovska hiša
z pravim dobrem stanju, z zemljiščem, v Črešnjicah pri Krškem, po jako ugodni ceni naproday. Polzeve se pri trvdki Frane Matheisovi nasl., Brežice. (p)

Posestvo
15 oravov, novo hišo z gospodarskim poslopjem, tik ceste in železniške postaje, prodaj. Ponudbe na oglasni oddelok, »Slovenca« pod št. 8862. Posredovalca: štev. 8862.

Šeststanovanjsko hišo
stoječo ob cesti v industrijskem kraju, pripravno za pekarijo in trgovino, v hiši vodovod in elektrika. Naslov v upr. »Slov.« pod »Tri četrt ure od Kranja«, 8865. (p)

Posestvo v Ljubljani
s trgovskimi, gostilniškimi prostori in več stanovanji, kompletnim gospodarskim poslopjem ter vrtom prodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8945. (p)

Trgovska hiša
v pravem dobrem stanju, z zemljiščem, v Mestecu pri Brežicah, po jako ugodni ceni naproday. Polzeve se pri trvdki Fr. Matheisovi nasl., Brežice. (p)

Naročajte in širite »Slovenca«!

Vozni red					
Ljubljana—Bloke—Prezid—Sušak					
	5.40	15.40	Ljubljana, Krekov trg	7.30	18.45
	6.33	16.33	Turjak	6.37	17.52
	6.50	16.50	Vel. Lašče	6.20	17.35
	7.28	17.28	Novavas—Bloke	5.42	16.57
	7.47	18.00	Stari trg	5.10	16.38
	8.15	18.30	Prezid	4.40	16.10
	8.30	—	Prezid	—	16.05
	8.44	—	Parg—Cabar	—	15.50
	9.25	—	Gerovo	—	15.10
	11.35	—	Sušak	—	13.00

Cena vožnji Ljubljana—Sušak 90 din. retur vozovnica 150 din. Predprodaja vozovnic in rezerviranje sedežev pri Zvezi za tujski promet »PUTNIK« v Ljubljani in na Sušaku.

Avtopodjetje Pečnikar Anton - Ljubljana telefon 49-28

Hiše
vile, parcele, posestva se vedno kupite ali prodaste najhitreje potom prirahno solidne realitete pisarne E. PRISTAVEC, Ljubljana, Gospodarska e. 3-1, telefon 2381. (p)

Prodaj
parcelo v št. Vidu nad Ljubljano, Milavec, Celovška 43/I. (p)

Hišo
tristranovanjsko — lokal, vrt, donosno, prodaj v Ljubljani. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8930. (p)

Kupim
manjšo kmetško posestvo v okolici Ljubljane. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Okolica Ljubljane« 8947. (p)

Novo hišo v Dobu
s 1800 kv. m zemljišča, pripravno za upokojenca ali trgovino, prodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8936. (p)

Kmetško posestvo
na Dolenjskem s pekarno, poljem, travniki, stelniki in gozdovi prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8944. (p)

Din 500.000
Trgovsko hišo v najpomembnejši ulici v Zagrebu, trgovski lokal, gostilna, stanovanja od 3 sob s luksuznim komfortom — 1x2, 1x1 — zaradi smrti prodaj poslovalnice Vinček, Jelčićev trg 5, Zagreb. (p)

Hiša
dvostanovanjska, s lokalom, 2 minuti od tramvaja, 1 minuto od cerkve, z davčno olajšavo 10 let poceni naproday. Naslov: Gostilna pri Kamnarju, Zaloška cesta, nasproti bolnišnice. (p)

Vinogradno posestvo
majhno, pripravno za letovišče, v bližini Celja ob poti na Celjsko kočo, v izmeri ca 4500 m², vinograd novo zasajen, sadno drevje, hišica s kletjo, preša, hlev, se prodaj proti gotovini 50.000 din. Pojasnla daje I. Kos, Celje, Masarykovo nabrežje 9. (p)

Naročajte in širite »Slovenca«!

Vnajem
ODDAJO:
Enodružinsko vilo novo, s pritlikinami in vrtom oddaj v najem za dobo 5 let. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »Trebnje« 8962. (n)

Hišo
v šaleku pri Velenju, na novo očiščeno, z lepo sončno lego, pripravno tudi za boljše osebo, oddaj takoj za več let. — Vprašati pri hišniku na Vrtači 4, Ljubljana. (n)

Kdor želi uživati
pokoj na deželi, varno pred zračnim napadom? Oddaj v najem na Poljanu pri Litiži lepo novo hišo, kuhinjo (lepo obloženo stedišnik, kmetička peč), 3—4 sobe z vsemi pritlikinami, vrt, hlev in svinjak. Lega sončna — krasen razgled do Triglavja. Najemlna ugodna. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 8782. (n)

Kopališki hotel
na najpomembnejšem mestu našega Jadranskega morja, s veliko restavracijo, 50 tujskih sob, 3 saloni, balkoni, avtogaraje, 500 črv, površina, celi najmodernejši inventar, večja dolgoročna hipoteka pri Drž. hip. banki po 6%, za prevzeti vse daljnje podatke kakor tudi celokupni popis inventarja, stoji na razpoložniju v poslovalnici Vinček, Jelčićev trg 5, Zagreb. (n)

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje sončno, blizu remize, oddaj s 1. julijem. Andrejševa 12. (p)

Dvosobno stanovanje
s pritlikinami in vrtom oddaj s julijem ali avgustom. Tyrseva 211. (p)

Enosobno stanovanje
s pritlikinami oddaj. — Pripravno za upokojenca. Polzevedeti: Janežič, Polica, p. Višnja gora, ali Sem, Tovarniška 23, Ljubljana. (p)

Stanovanje
z balkonom, obstoječe iz dveh sob, kopalnice in kuhinje oddaj mirni stranki 2 oseb za 15. julij. — Vprašati pri portirju hotel »Slone«. (p)

Dvosobno stanovanje
mansardno s kabinetom, oddaj manjši družini za 360 dinarjev. Ponudbe: na upravo »Slov.« pod »Severna stran Ljubljane«. (p)

ISCEJO:
Dvosobno stanovanje komfortno, v središču bližini periferiji mesta, isče stranka dveh oseb s 15. julijem ali 1. avgustom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8918. (p)

Dvosobno stanovanje
lahko tudi na periferiji Ljubljane za julij ali avgust, isče starejši zakonski par brez otrok. Miren in toben plačnik. Naslov pove ali sprejme ponudbe trvdka »Umetnost, Kolodvorska 30. (p)

SOBE

ODDAJO:
Lepo sobo oddaj solidnemu gospodu. Tabor 5, vrata 3. (s)

Gospodično
sprejem na stanovanje. Petričeva 1. (pred. Glasjeva 14). (s)

Opremljeno sobo
z dvema posteljama, s posebnim vhom, oddaj. Friškovec 6. (s)

Opremljeno sobo
s posebnim vhom, oddaj. Bergant, Janseva st. 10. (s)

Opremljeno sobo
s posebnim vhom oddaj takoj ali s 1. julijem za 150 din mesečno. Zelena pot 10 (Trnovo). (s)

Sostanovalko
po želji tudi s hrano — sprejem. Vprašati Wolfsova ul. 14, II. stopnišče levo. (s)

Kupimo

Voziček
na štirih kolesih, nov ali rabljen, kupim. Frankopanska 11, Ljubljana, (k)

Moško kolo
dobro ohranjeno, malo voženo, lahko, kupim takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sportno« 8795. (k)

Bukova drva
vsako količino, kupim. — Bukov gozd, večje komplekse, kupim. Ponudbe na I. Mestrovic, eksport drva, Zagreb, Zrinjevac 15, telefon 23-612. (k)

Srebro, drage kamne
in vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah Jos. Eberle, Ljubljana Tyrseva 2 (palata hotela »Slone«)

Motor
na vpojni plin, za 200 ks, kupimo. — Ponudbe pod »200« na: Universal Reklam, Novi Sad, Zveznička 36. (p)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfsova ulica št. 8

Gunje
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčje volno, govejo dlako (arovec) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15. (p)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih cenah A. KAJFEŽ
govorina s brati in slatnice precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur Ljubljana, Miklošičeva 14

Trilysin
1. Krepi rast las
2. Prihaja izgine, lasje ne izpada
3. Ugonablja za lase škodljive parazite
Trilysin na znanstveni podlagi izdelan tonikum za porast las, uživa svetovni sloves. Zahtevajte, da se Vam pošlje brezplačno naša brošura: »Navodila za nego las« s Trilysinomc. — Mala steklenica 42— din, velika steklenica 78— din.
Mr. OTO M. JAKŠIČ, ZAGREB
Mažuranića trg 5.

Žgano apno
vsako količino, vagonsko kupi »Tara«, trg. gradj. materiala, Beograd — Radnička 70. (k)

Star pisalni in računski stroj
kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Dobro okranjena« 8971. (k)

Kompletno opravo
za 14 sob kupim, in sicer: 20 postelj in ostalo, 50 miz, 200 stolov; komplet inventar za restavracijo. Nudi se večja količina zmetih žemelj. Ponudbe na Mladen Čurčija, Banja Luka. (k)

Auto-motor

Avto »Eifel«
(Ford) limuzina, vožen 16.000 km, z dvojno rezervo — po ugodni ceni naproday. — Oskrbišstvo veleposredstva Langental, p. Pesnica. (p)

Pozor! Benoin
je drag in trajna skrb, zato si pustite predelati Vaš avto ali stabilni motor na pogon z oglijem. Strojna (specialna delavnica za generatorje) — Ljubljana, Sv. Petra cesta 85. (p)

Tovorni 6 tonski avto
Diesel ali na plin, v dobrem stanju ali samo motor in kolesa kupi Unitas, Ljubljana, Celovška cesta. (p)

Kupimo
tovorni in osebni avto in motorno kolo. Strojna delavnica, Sv. Petra e. 85. (k)

DKW luksus — Kabrio
vožen 13.000 km, v brezhibnem stanju prodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8964. (p)

DKW avto
nov, zaprt, stirisedežen, takoj prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8969. (p)

Poltoverni avto
zelo dober, za vsako ceno naproday. Strojna delavnica, Sv. Petra e. 85. (p)

Motorji, kolesa
zaradi velike zaloge po zelo nizkih cenah. — Remec Oskar, Dolenjska št. 5. (p)

Motorno kolo
znamke Matchless sport 250 cm, skoraj nov, v dobrem stanju poceni prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8952. (p)

+

Potrti neizmerne žalosti javljamo tužno vest, da nas je zapustil po dolgi bolezni naš nad vse ljubljani mož, oče, stari oče, brat, tast, gospod

FRANC KOKALJ

kurjač dr. žel. v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 18. junija ob treh popoldne iz hiše žalosti, Ljubljanska ulica 35, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. junija 1940.

Globoko žalujejo:

Franciška, žena; Fani, Frane, Anči, Edo, Ivan, Jože, Ivana, otroci; Rezi, sestra; sinahe, zetje, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

+

Umrli nam je naš dragi oče, brat in stric, gospod

JOSIP STERMAN

poštni poduradnik v pokoju

Dragega pokojnika spremimo na zadnji poti v nedeljo, 16. t. m. ob 5 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. junija 1940.

Zalujejo otroci in ostalo sorodstvo.

+

ZAHVALA. Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi dragega soproga, ljubljenege očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

ANTONA DOLENCA

služitelja drž. učiteljišča v pokoju

Hvala vsem darovalcem krasnega cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so pismeno ali ustmeno izrazili sožalje, vsem onim, ki so pokojnika tako častno spremili na njegovi zadnji poti. — Sv. maša zadušnica se bo darovala v kapelici Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti dne 17. junija ob 6 zjutraj.

Ljubljana, dne 15. junija 1940.

Zalujejo ostali.

+

K nebeškim krilalcem se je nenadoma preselil naš nad vse ljubljani sinko edineček

MILČI

K prezgodnjemu grobu ga bomo spremili v nedeljo, 16. junija ob treh popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice k Sv. Križu, kjer ga bomo položili v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 15. junija 1940.

Globoko užaloščena Milovan in Herta Zajec

DARUVAR mineralno-blatno kopališče.

(Jugoslovanski Franzensbad)

Radioaktivni termalni vreli 38°—52° C. Zdravilo izredno uspešno REVMATIZEM, ISHIAS in ŽENSKO BOLEZNI. Glavna sezona od 15. junija do konca avgusta. Izven glavne sezone znatni popusti.

Vsa pojasnila uslužno daje **Uprava kopališča Daruvar.**

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači obrestuje hranilne vloge najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

„ALPEKO“-PLOŠČE

„TERRAZZO“

„MOZAIK“

„KERAMIT“

„MAJOLIKA“

izdelane pod visokim pritiskom v raznih barvah, skrajno higi-
enične, moderne kombinacije, primerne za tlakovanja ter notranjo
in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekar, mesnic, stopnišč, vež,
kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter
vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:

„ALPEKO“ tovarna umet-
nega kamna Ljubljana, Tyrševa c. 48

PAZITE NA NASO TVORNIŠKO ZNAMKO: A. P.

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani Kopitarjeva 6/II

v svoji žrtelnici razne poslovne knjige, ako niso že
v zalogi, istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška
del, posebno razne vezave od preprostih do raz-
košnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic,
pasov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega
blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, mo-
dernih fazonah.

**Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob nenado-
mestljivi izgubi našega ljubljeneža, očeta, sina, strica in
svaka, gospoda

Alojzija Krašovec

posestnika in gostilničarja

ga obsuli s cvetjem ter počastili na kateri koli način njegov spo-
min, in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na nje-
govi zadnji poti — naša najiskrenejša zahvala. Posebno se zahva-
ljujemo častiti duhovščini, g. zdravniku dr. Mirku Hribarju za
pomoč, strežništvu ter pevcem za žalno petje.

Sveta maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 17. junija
ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Petra.

Ljubljana-Koritno pri Bledu, dne 16. junija 1940.

Zalujoči: Metka roj. Bernard, žena; Alojzij in Ljubo, sinova;
rodbina Krašovec, Oprennik, Bernard in ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem, da nas je v 28. letu starosti za vedno zapustil naš ljub-
ljeni in dobri brat, stric, svak in nečak, gospod

Ciril Šarc

uslužbenec Priv. agr. banke v Ljubljani in rez. mornar. narednik

Popolnoma spravljen z Bogom je dočrpel 15. junija ob pol 7 zj.
Na zadnji poti ga bomo spremili v ponedeljek, dne 17. junija
ob 9 dopoldne izpred hiše žalosti v Nožicah št. 3 na župno poko-
pališče na Homeu.

Home pri Kamniku, dne 15. junija 1940.

Zalujoča rodbina Šarc in sorodniki.

LETUVIŠČA

Letoviščarjem

ugodno oddam v Dalma-
ciji vilo blizu majhne
plaže, opremljeni 2 sobi,
kuhinja. Poleg senčnat
vrt. - Informacije: Kle-
mentič, Ljubljana, Glin-
ce 11/2. (L)

Omiš pri Splitu

na najlepši kraj ob Jadranu,
plaža znana radi zdrav-
ljenja revme in ledvič-
nih boleznih, pesek se raz-
prostira daleč v morje.
»Hotel Bellevue«,
vodilna stavba, zdrava in
zračna, z modernim udob-
jem, čisto pri morju. —
Lastna plaža, iz sobe di-
rektno v morje, s sonč-
nimi in senčnatimi tera-
sami. Vsak večer elitna
zabava. Velik avtomatski
hladilnik za hrano in pi-
jačo. V sobah zdrava in
pitna voda iz gorskega
vodovoda. — Kompletna
oskrba 55—65 din.

Ženitbe

Vdova

premožna, želi poročiti
starejšega inteligenta. —
Dopolne poslati na upravo
»Slovenca« pod »Poletje«
št. 8893. (Z)

Otroški kotichek

ZAČARANI GOZD

(189) Samotarček je pokazal
kvišku na drevo. In Ančka je za-
gledala čedno gnezdece, polno živ-
kajočih mladičev. Ptiček je torej
gotovo padel iz tega gnezdeca.

(190) Puščavnik si je vedno znal
pomagati. Hitro je potegnil ka-
pico z glave, položil na glavo ptič-
ka in se spet pokrnil. Ančka je
začudeno gledala Samotarčka. Le
kaj namerava?

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, prevozi tri-
ciklji, pneumatika

Tribuna T. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova 25

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča

M. Hrnjak, lekarnar, Sisak

Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob
bridki izgubi naše ljubljene matere in
stare matere, gospe

Franciške Štrukelj

in ji poklonili svežega cvetja ter jo spre-
mili na njeni zadnji poti k večnemu po-
čitku, naša najpriskrenejša zahvala.

Maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 17. junija ob 6 zjutraj v farni
cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 16. junija 1940.

Zalujoča rodbina Ošabnova.

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in
dobite razne informacije. — Poslovne ure od
pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.

Telefonska številka 30-30

Mehanika stroj. ključavničarja

samostojnega iščemo, ki je vajen raznih strojev ter jih zna
samostojno popravljati. Prednost imajo oni, ki se razumejo
tudi v električne naprave in so kot strojni ključavničarji ali
mehaniki že delali v kakšnem večjem obratu. — Starost do
30 let. — Pismene ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve
na upravo »Slovenca« pod »Samostojen mehanik« št. 8882.

Električne štedilnike »Sigma«

hladilne naprave, motorje in vse
ostale električne naprave dobavlja
s skladišča

Jugosl. elektr. d. d. BROWN BOVERI
LJUBLJANA, Tyrševa cesta 12 Telefon 24-42

Žalostnega srea naznanjamo, da nam je umrl naš ljubljeni
mož, oče, stric, brat, svak, stari oče, gospod

Ivan Kreč

krojaški mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 16. junija ob pol 6
iz Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9, na pokopališče k
Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. junija 1940.

Zalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Naznanjamo, da nas je po dolgi mučni bolezni za vedno zapustil naš ljubljeni
soprog oče, stric in svak, gospod

Miroslav Brumat

inšpektor pošte v pokoju

dne 14. t. m. v 68. letu starosti, previden s tolažili sv. vere.

K zadnjemu počitku ga spremimo v nedeljo, dne 16. junija 1940 ob 4. uri popoldne
izpred mrliške veže Štajmarjeva cesta 2 (Stara pot 2) na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, 17. t. m. ob 7. uri v Franciš-
kanski cerkvi.

Ljubljana, Celje, Žužemberk, Zagreb, St. Peter pri Gorici, dne 15. junija 1940.

Zalujoča rodbina Brumat.

LJUBLJANA

Pevska tekma

Za javno pevsko tekmo, ki jo je razpisala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani, vlada nenavadno zanimanje. Ne samo naši meščani, temveč tudi občinstvo s podeželja zasleduje priprave za to prireditev z največjo pozornostjo in javlja svoj obisk.

Uprava je prejela do sedaj nad sedemdeset priglasi. Med priglasi je okrog 15 dijakov in dijakinj, prijavljajo pa se tekmovalci iz najrazličnejših poklicev. S podeželja je precej članov raznih pevskih in cerkvenih zborov, razen njih so se prijavili uradniki, delavci, sofer-mesar, fotograf, litograf, graver, služkinja, pismonoša, študenti peja, organista, učiteljice itd. Njihova starost je med 15. in 36. letom, največ tekmovalcev je starih med 18. in 28. letom. Zanimivo je tudi to, da ne bodo peli vsi tekmovalci v slovenskem jeziku. Eden med njimi, zagrebški konservatorist, bo pel v hrvaščini, atenski konservatorist pa v grščini. Eden izmed tekmovalcev bo pel s spremljevanjem kitare.

Pevske točke, ki so si jih izbrali, so zelo pisane. Prevladuje slovenska narodna in umetna pesem (Prelovec), vendar pa so močno zastopani tudi Schubert, Schumann in Chopin; izmed opernih kompozitov bomo slišali: Foersterja, Čajkovskega, Puccinija in Flotowa, zastopani pa so tudi operetni kompoziti. Več tekmovalcev si je izbralo pesmi »Moja kosa je križavna« in »Pojdem na prejo«, pa še nekaj drugih spevov bomo slišali po večkrat, kar bo zaradi primerjave med posameznimi pevci prav poučno.

Med pevci je 18 tenorjev, 14 baritonov, 2 bas-

baritona, 2 basa, 13 sopranov, 4 alti in 4 visoki baritoni. Nekaj pevecv ni navedlo lege glasu.

Komisija, sestavljena iz gledaliških strokovnjakov, ki bo preizkušala tekmovalce, bo imela prav tečajno in naporno nalogo. Pevska preizkušnja bo 23. t. m. ob 11 dopoldne in ob 17 v Operi. Komisija bo preizkusila tekmovalce, izmed katerih bodo le najboljši pripuščeni k večerni javni tekmi. Ker je verjetno, da se bo v tem tednu prijavilo še precej novih tekmovalcev, bi bilo že zaradi visokega števila nemogoče vseh pripustiti k javni tekmi, preizkušnja pa bo seveda tudi pokazala, če so sploh sposobni vsi za nastop.

Občinstvo mora biti pripravljeno na prav različne nastope, saj bomo slišali poleg že šolanih glasov tudi marsikatega začetnika, ki ima sicer lep material, a je še tehnično nepopoln.

Posebna privlačnost na tej prireditvi bo nastop g. Lipaha, člana Drame, kot konferenciera med posameznimi točkami. Njegov dobrodušni in duhoviti humor, s katerim nam bo predstavljal posamezne tekmovalce, bo mnogo pripomogel k uspehu tega pisanega večera.

Ker je ta pevška tekma za Ljubljano nemala senzacija, je pričakovati velikega obiska. Zato bodo vstopnice za to prireditev v predprodaji od 19. t. m. dalje pri dnevni blagajni v Operi, telefon šte. 46-11. Vse, ki se zanimajo za ta izredni dogodek, pri katerem bodo glasovali z glasovnicami za tri najboljše tekmovalce, naj si pravočasno nabavijo ali vsaj rezervirajo vstopnice. Cene od 30 dinarjev navzdol.

Zborovodja Anton Lavrič - 60 letnik

Jutri, 17. junija, bo obhajal svojo 60. letnico v Ljubljani in daleč po Dolenjskem dobro znani pevovodja in odbornik Cecilijinega društva gospod Anton Lavrič. Rodil se je 17. junija 1880 v Skočjanu pri Mokronogu in prejel krst pri istem kamnu kot slavni misijonar Ignacij Knoblehar. Lavričev oče je bil v Skočjanu nadučitelj in organist ter je po vsem Dolenjskem slovel zaradi svojega izrednega humora. Veliko tega daru je po njem podedoval naš jutrišnji slavljencec. Lavričeva sestra je organistinja v Mokronogu.

Anton Lavrič je po dovršeni orglarski šoli služil osem let pri vojaki, in sicer pri 17. pešpolku v Ljubljani kot narednik oziroma računski podčastnik. Od leta 1903 do 1906 je imel pri vojaki svoj moški zbor 36 pevcev. Že v tistem času, od leta 1903, je začel voditi cerkveno petje v bivši kapeli sv. Jožefa pri oo. jezuitih v Ljubljani. Po posvetitvi nove velike jezuitske cerkve sv. Jožefa je ostal ondi zborovodja vse do danes. Skrbni pevovodja vzdržuje pri pevskih vajah, na koro in v knjižnici muzikalij na koro nad vse vzoren red. Predvsem pa se more upravičeno trdit, da stoji pevski zbor v cerkvi svetega Jožefa pod Lavričevim vodstvom na višku sodobne cerkvene glasbene umetnosti, ker izvaja pri slovesnih mašah ob osmih najtežje sodobne skladbe točno ter uprav koncertno dovršeno.

Od leta 1908 do 1914 je g. Lavrič vodil hkrati cerkveno petje v Trnovem v Ljubljani, v Križankah pa od leta 1909 dalje. Povsod — pri sv. Jožefu od leta 1902 — mu kot spretna organistinja pomaga njegova soproga gospa Ana roj. Ronar, s katero sta nedavno obhajala 30. letnico poroke. Na stolnem koro je pel Lavrič stalno več let že za Foersterja. Naš 60 letnik, ki mu k doseganju tako lepim uspehom iskreno čestitamo, pa ni le izvrsten pevovodja, marveč ima tudi sam še vedno lep, krepak, sonoren in obsejen glas. Naj bi njegov glas v ogromnem prostoru cerkve sv. Jožefa še vsaj nekaj desetletij močno donel v slavo božjo.

Naš jubilar je pa poleg tega že od leta 1910 uslužben v Jugoslovanski knjigarni, kjer vodi ves čas glasbeni oddelček. Torej praznuje sedaj tudi 30. letnico zvestega službovanja. Po svojem vedrem značaju in veliki uslužnosti je znan in spoštovan pri vseh odjemalcih, zaradi iskrenega tovarištva pri vseh svojih tovariših izredno priljubljen, uvaževan pa tudi od vodstva kot vreden uradnik. Čestitkam k njegovemu življenjskemu jubileju se zato pridružuje tudi vodstvo in uslužbenstvo knjigarne, spominjajo se ga pa bodo tudi vsi kupovalci glasbene literature.

G. Lavriču, našemu dobremu prijatelju, tudi mi k njegovi 60. letnici iskreno čestitamo z željo, da bi ga Bog še dolgo vrsto let ohranil zdravega, veselega in zadovoljnega ob strani njegove zveste življenjske družice.

Internistka
dr. Božena Merljak
zopet redno ordinira
Miklošičeva c. 18/I. od 2—1/4 Tel. 29-89

Zlata poroka

Zlato poroko obhajata danes v krogu svoje družine gosp. Karel Laurenčič, upokojeni vrtar tobačne tovarne ter dolgoletni načelnik gasilske čete v tobačni tovarni, in njegova zvesta življenjska družica ga. Marija. Zlatoporočenec se je rodil 23. oktobra 1865 na Račah na Štajerskem, zlatoporočenka pa iz znane Štelcerjeve družine 24. januarja 1873 v Studencih pri Mariboru. Obema k redkemu slavu iskreno čestitamo in želimo, da bi ju Bog ohranil zdrava in zadovoljna do biserne poroke in še čez.

1 Promenadni koncert. Danes ob 11 dopoldne bo v Zvezdi promenadni koncert vojaške godbe. Dirigira višji kapelnik g. Herzog.

1 V kraje, kjer so se vršili kmečki upori in kjer je živel sv. Ema, priredi Prosvetna zveza v nedeljo, dne 23. junija avtobusni izlet. Odhod iz Ljubljane ob 6 zjutraj izpred kavarne Union. Prihod na Grm Kmetijsko šolo ob 8.30. Po ogledu nadaljujemo pot do Pletarjev, kjer je znamenit kartuzijski samostan. Nato v Brežice, kjer se je bila usodna bitka med kmeti in graščaki. Kosilo bo na Bizelskem, kjer je kaplanov škof Slomšek, od koder bomo obiskali božjo pot sv. Gore. Nato bo vodila pot v Olimlje, nekdanji grad sv. Eme, kjer je imel škof Slomšek novo mašo. Od tod bomo šli v Smarje pri Jelšah z obiskom znamenite cerkve sv. Roka. Avtobusi pridejo v Ljubljano med 9 in 10 zvečer. Na razpolago je še nekaj mest. Treba se je prijaviti do srede 19. t. m. pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in pri prijavi plačati din 150 za vožnjo in celodnevno prehrano.

Linolej, preproge

blago za zavese priporoča
A. & E. Skabernè
Ljubljana

1 Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v sredo, 19. junija izlet v Sent Rupert, Skrljevo, Sevnico, Rajhenburg, Podsedro, Kozje (obed), Pištanj, Podčetrtek, Rogosko Slatino, Šmarje in preko Celja, Trojan nazaj v Ljubljano. Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do torka popoldne ob 4. Odhod s Kongresnega trga v sredo ob 6 zjutraj. Avtobus 140 din.

1 Lichtenurnov zavod. Vpisovanje v ljudsko šolo učenk-novink bo v ponedeljek, 17. t. m. od 8 do 12. Pri vpisu otrok morajo starši predložiti kretni list ali družniško knjižico in izpričevalo o cepljenju koz. Vpisovanje drugih učenk pa bo v torek, 18. t. m. od 8 do 12. Zdravniški pregled učenk-novink bo 17. junija ob pol 12.

1 Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani prosi članstvo, da se udeležijo pogreba gosp. Kreča Ivana, ki bo danes v nedeljo ob pol 6 popoldne izpred mrtvašnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti.

1 Združenje krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani naznanja, da je dne 14. junija umrl dolgoletni zvesti član združenja g. Kreč Ivan, krojaški mojster v Ljubljani. Pogreb pokojnika bo v nedeljo, dne 16. junija ob 17.30 iz mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta. Vabim članstvo, da se pogreba udeleži. Zdržni načelnik: Može, I. r.

1 Podaljšanje razstave G. A. Kosovih slik. Zaradi nezmanjšane zanimanja občinstva bo razstava podaljšana do vključno nedelje 23. t. m., nakar se končno veljavno zaključiti. Danes ob 11 dop. vodstvo.

1 50-letnica svojega življenja obhaja jutri, dne 17. junija gđ. Alojzija Setnikar, uradnica v tovarni »Saturnus«. Kdor pozna gđ. jubilarinjo, ve, da je bila vedno globokotvorno in značilno dekle, kakor je še danes. Udeležujejo se v večih katoliških društvih. Posebno omenjamo, da naša gđ. jubilarinja že 20. leto neumorno deluje pri cerkvenem pevskem zboru v cerkvi Srca Jezusovega. Želimo gđ. Alojziji, naj jo Bog ohrani še mnoga leta!

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

1 V Stritarjevi ulici šte. 6 v Ljubljani, pri franciškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

1 Bolničarjem in bolničarjem Rdečega križa v Ljubljani bo predaval v sredo, dne 19. t. m. v Delavski zbornici gospod šef-primarij dr. Robert Blumauer o temi: »Vojne rane in poškodbe.« Udeležba strogo obvezna. Pričetek točno ob 19.15. — Pododbor društva Rdečega križa za mesto Ljubljano.

1 Gostilna Martinc, tel. 41-88. Danes koncert! 1 Tragedija zapeljancev in zapuščene dekle v filmu »Osemnajstletna«. Kino Union ima danes in nadalje dne na sporedu prekrasen češki film s Hano Vitovo in Lad. Boháčem v glavnih vlogah. Vsebinska je vzeta iz vsakdanjega življenja. Ona je bila stara 18 let, ko ga je spoznala. Bila je lepa in neizkušena. Ko jo je zapeljal, ni več vprašal za ujo. Rodila je otroka, ki je umrl zaradi ne-

Buck Jones v napetem filmu močnih sensacij in divjih pustolovščin:
najpopularnejši kovboj div-
jega zapada
Skupna dolžina obeh delov
tega filma znaša nad 6000 m!

Jezdec fantom deli
Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri
KINO SLOGA
tel. 27-30

Krasen češki film — plod slovanske filmske umetnosti **Kino Union** tel. 22-21
HANA VITOVA in LAD. BOHÁČ
V režiji: MIROSLAVA CIKANA
Predstave danes ob 10-30 dopoldne
ter ob 15., 17., 19. in 21. uri
Osemnajstletna
Kot dodatek prihod in bivanje sovjetske delegacije
v Beogradu prilikom podpisa trgov. pogodbe z SSR

srečnega slučaja. Obdolžili so jo namernega umora otroka in obsodili. Neka žena odvetnica je zvedela za njeno nedolžnost in dosegla revizijo procesa. Ta žena odvetnica je bila soproga dekletovega zapeljivca. — Film je izredno globok in zasluži pozornost vseh, ki ljubijo resnico v filmu!
1 Zaloška cesta je dobila asfaltni hodnik za pešce. Te dni bodo dokončali nov asfaltni hodnik, ki so ga začeli delati na Zaloški cesti od Leonišča do vojaške bolnišnice. Če kje, tedaj je bil hodnik potreben na Zaloški cesti, ki ima tako velik osebni promet. Če upoštevamo dalje še velikanski vojni promet na tej cesti, ki je ena glavnih dovoznih žil za Ljubljano, potem je bil res skrajni čas, da se je uresničila ta davna želja prebivalcev Most in druge okolice. S hodnikom je cesta mnogo pridobila in če se bodo razmere le količikaj zboljšale, lahke upravičeno upamo, da bo cesta tudi na drugi strani urejena, cestišče pa tlakovano, kakor je bilo to že sklenjeno.

Nove telefonske številke

30-21, 30-22, 30-23, 30-24

ima od danes dalje

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Miklošičeva c. 19 - Masarykova c. 12

Karitas

kličite prav tako na gornje številke!

Stari številki 25-21 in 25-22 nista več v veljavi

Cerkveni koncert

»Ljubljanskega zvona«

v franciškanski cerkvi nam je v devetnajstero kar primerno izbranih skladbah pripravil pregled slovenske cerkvene glasbe od Trubarjevih melodičnih zapisov in prevodov besedila preko močnih Galusovih samoniklih del do najnovejših skladateljev. Seveda je bil to pregled le manjših del. Krajših skladb, ki so pa vendar take, da s tenkim žarkom ostro osvetle drobno točko obsirne skladateljske slike, tako da s Plutarhom — prav za prav Alkajem — po teh drobcih moremo sklepati na tehtnost in značaj njih večjih del: »ex ungue leonem«, t. j. »po kremlju (spoznaš) leva«. Zbor je skladbe kar zapovrstjo tudi tako zapel, da se nam kazale pristno, neizkvarjeno lice, kar zlasti v dobro stejejo pri Trubarjevem zapisu starega naprava, ki ga je prof. Tomc za mešani zbor priredil s tenkim čutom za slogovne prvne srednjeveške ljudske cerkvene pesmi — srednjeveškega korala; prav tako pri šesteroglasnem Galusovem zboru: Adoramus te In še pri duhovno in oblikovno, tektonsko sorodnem odličnem Tomčevem četvero do osmeroglasnem močnem IV. stavku »Sedem poslednjih Jezusovih besed«. Daljše skladbe, ki jih za tak pregled ni moči rabiti, bi sliko skladateljskemu delu mogle pač izpopolniti, vtisa pa, po teh delih dobljenega, ne prida izpremeniti. Seveda pa nočem reči, da bi se vrednost teh skladb pevsko ne dala še izdatno stopnjevati prav s to pevsko enoto, ki je pa v glasovih zelo dobra; bas je — kakor pravimo Ljubljančani — naravnost »imeniten«, dober tudi živi sopran, dasi včasih s prizvokom neke tenke ostrine, prav tako za spoznanje šibki, pa vendar izraziti tenor in še alt z dovolj izdatno vsebino. — Pevovodju g. Matulu se je dobro posrežilo zbor privaditi tak velikim slogovnim razlikam, kakor jih kažejo zapete skladbe: za resnobnim Gallusom takoj mehki Rihar s svojo božajočo mozartovsko melodično. Težko smo že kdaj tako živo čutili Riharjevo tesno duševno sorodnost prav z Mozartom. Pri Nedvedovem izrazitem slavospevu »Bogu« je bilo mikavno poslušati tisto nihanje zbora med durom in molom, da poslušalec, ki skladbe ne pozna, morda ni mogel točno vedeti, za kaj gre, pa je vendar imel ugoden vtis. Foersterja so nam pokazali od njegove milejše strani, dasi se tudi še tu vsemu zavestno umika, kar naj bi le malo hotelo prislusniti preenakostranskemu ljudskemu čustvenemu hotenju: »odi profanum vulgus et arceo« »mar mi je za nepoučeno drhal... s Horacem kliče še njegovo delo. — Vavken po dobi in značaju spada za Riharja; od Riharjeve prikupne miline ga loči ponosita odločnost; njegova učinkovita melodika je — kakor v tej pesmi — pogosto močno razgibana. — Izmed Sattnerejevih so izbrali eno najplemenitejših, da nas je globina s smiselnim petjem mestoma kar presenečala. — Daroviti Nace Hladnik nas je s svojim prožnim talentom in svojo »Ave Marija« kar uspal v otroško vdano blaženost. Težko bi bilo dobiti za Hladnika značilnejšo. — Marsikakemu poslušalcu

je prijetno božala uho za lahkotnejše pojmovanje besedila in glasbe značilna in zelo dosledno izpeljana Vodopivčeva »Immaculata«, ki sta ji besedilo in napev v bistvu prijetno zvenkljanje. — »Mati dobrega sveta«, ki je danes med najbolj priljubljenimi Marijinimi, kaže Premrla od najprikupnejše, zelo čustvene strani. Železnikova »Nasi Materie« je fotografija njegove muze: izpočetka zaslanjane, pa se pozneje prebudi v veličasten vzpon. — Jobstova, gotovo nežna »Presveta noč« hkrati odločno kaže Jobstov čut za monumentalnost, kakor Mavova »Zdrava Marija«, veliko nežnega čustvenega hotenja in težnja po čedalje bolj ragibnem oblikovanju. — Solistki Steinerjeva in Pelanova sta svojo nalogo izvršili tako, da smo ju kar radi poslušali.

Posebej moramo omeniti organista profesorja P. Rančigaja, ki ga že dobro poznamo z raznih koncertov. Danes mu menda vsi strokovnjaki priznavajo velik talent z odlično razvito tehniko in tenkim čutom za glasbeno arhitektoniko, ki jo zna podpreti še s skrbno, kar moči spretno, barvito registracijo, tako da bi mu delali krivico, če bi ga ne šteli v prvo vrsto slovenskih orgelskih virtuozov. — Franciškanske orgle sicer danes organistu ne nudijo preveč prilike za dražljivo barvitost. Prvotno odlično Goriščevo delo je prežgodal povečal Mauracher, ki je s previsokim sapnim pritiskom (150 mm) mehko Goriščevo intonacijo uničil. Škoda, da to izpopolnjevanje ni počakalo naših dni. Izpopolnjene orgle v Sent Vidu in nove v Cerkljah kažejo, kaj bi se dalo dojeti.

Vendar pa je prof. Rančigaj samostojne orgelske skladbe tako zaigral, da so se močno uveljavile. Pokazal nam je v Fajgelnovi fugi po napevu velikonočne aleluje nadarjenega skladatelja za orgle, ki ga odlikuje veliko znanje, pa tudi dober čut za smiselni, življenjski tematski razvoj. V Premrlovi fugi pa tehnično zgledno izpeljano, v visoke visoke pogumno, kontrapunktično in — kar je pri Premrlu pričakovati — tudi harmonično mikavno mojstrovino.*

* Poročilo je napisano skoraj teden dni po koncertu, ki ga je poročevalec sicer poslušal, ni pa prav nič mislil, da mu bo treba o njem pisati.

Slovenskim županom!

V blagajno Protituberkulozne zveze prihajajo prvi tisočaki za »Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov«. Na žalost pa je Zveza prejela že tudi prva obvestila, da njeni prošnji poedine občinske uprave zaradi pomanjkanja sredstev ne morejo ustreči.

Zveza je prepričana, da bo odklonilnih sklepov zelo malo in samo od strani najbolj revnih kmetijskih občin. Ogrornina večina slovenskih občin pa bo pokazala, da njih uprave dobro razumejo, kaj za mali slovenski narod pomeni jetična. Slovenski župani bodo ponovno pokazali, da so oni dejavni nosilci slovenske socialne in kulturne vzajemnosti in resnični predstavniki našega narodnega občestva, ki je polno plemenitih vrlin. Naš narodni ponos, naša čast zahtevata, da bo prošnjam Protituberkulozne zveze od strani slovenskih občin v polnem obsegu ugodeno. Ne mislite, da prosijo Zveza, prosijo upadli, bedni in revni bolniki, njih ubogi otroci in skrbne žene!

Zveza je poslala vsem slovenskim županom prošnjo, naj prispevajo v breme občinskih proračunov za »Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov« po 1000 din. Zdi pa se, da mnogo občin teh prošnji ni razumelo tako, kakor so bile napisane ter jih niti ni vzelo v pretes. Čas hiti, potrebe so z vsakim dnem večje in ni izključeno, da jih bodo sedanjí resni časi podvojili, če ne celo potrojili. Zato prosijo Zveza vse župane, naj z ugodno rešitvijo teh prošnji ne odlašajo. Ne smemo zgubiti vere, da bi nad 400 slovenskih občin ne bilo sposobnih za ustanovitev sklada, ki naj doseže že v doglednem času vsaj 500.000 din.

Zato se Zveza tem potom ponovno in nujno obrača na vse slovenske župane in odbornike občinskih uprav s prošnjo, da se v pojmovanju Zvezinih ciljev čim prej odzovejo njenim pismom.

V Ljubljani, dne 15. junija 1940.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.
Tajnik: Dr. France Debevec, I. r. Predsednik: Dr. Joža Bohinjec, I. r.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3, 1/6 in 1/9, jutri ob 1/9 sliaini
pevske in plesne vevileim čarobnih havajskih
zvokov

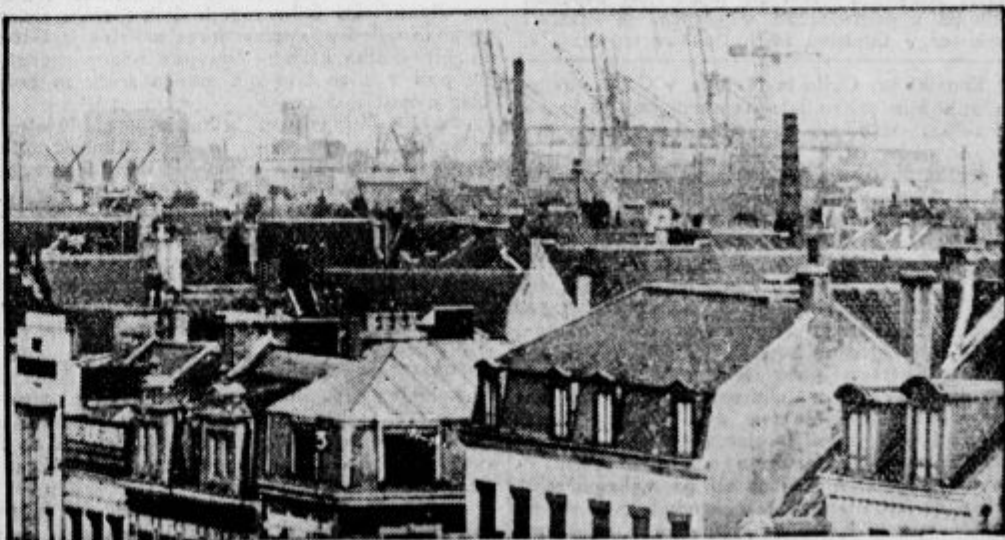
Havajske noči

Eleonor Powel — Robert Young

Briljantna nemška komedija, ki Vas bo
zabavala do solz

Vrtljak

Marija Röck — Georg Alexander

Calais, kakršnega so naše nemške čete, ko so vkorakale v mesto.

Najnovejša poročila

Rooseveltova brzojavka Franciji:

Amerika bo pošiljala vedno več vojnega materiala zaveznikom

Washington, 15. junija. t. Reuter: Predsednik Združenih držav Severne Amerike Roosevelt je nocoj brzojavno odgovoril Reynaudu na prošnjo za pomoč. Njegov odgovor se glasi: Pošiljam vam odgovor na vašo brzojavko od včeraj, ki sem jo prav resno sprejel ter sem jo najbolj prijateljsko preučil. Dovolite mi, da najprej izrazim občudovanje vsega ameriškega naroda nad junaštvom francoske armade, ki se upira osvojevalcu na francoskih tleh. Naj vam naglasim, da bo z ozirom na današnji položaj storjeno vse, kar je mogoče storiti, da bo zavezniška armada v nekaj tednih oskrbljena z letali, s topovi in strelivom vse vrste ter da bo vlada Združenih držav pošiljala zaveznikom vojni material in podvojeni meri tako dolgo, dokler se bodo zavezniki bojevali.

Upam, da bodo zavezniki narodi redno vsak teden prejeli potrebni vojni material. V skladu s politiko ne bomo priznali trenutnih sovražnih teritorialnih uspehov v Franciji ter ne bomo priznali poskusov, ki bi hoteli s silo kršiti neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost Francije. V teh urah, ko krvavi srce francoskega naroda, vam pošiljam zagotovilo svoje največje simpatije in vas za prihodnje zagotavljam: Dokler se bo Francija borila za svojo svobodo, kar je velikega pomena za ves svet in vse človeške ustanove, tako dolgo bodo Združene države Severne Amerike pošiljale vojni material, in sicer v vedno večjih množinah. Dodam pa naj še to, da je pri tem vojaška pomoč zaveznikom za zdaj nemogoča. Kaj takega bi mogel odobriti le kongres.

Uradno poročilo angl. letalskega ministrstva

London, 15. junija. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča: Podpirajoč zavezniške sile so angleški bombniki včeraj živahno sodelovali pri borbah južno od Seine. Druga letala so izvedla napade in povzročila veliko škodo zbirališčem sovražnih čet ter sovražnim letalom na letališču pri New Chatelu. Stirje naši bombniki se niso vrnili.

Ponoči so naši bombniki ponovili napade v Nemčiji. Zasedi so bili vojaški objekti v Porurju in Porenju. Na jugovzhodnih nemških krajih so bombniki napadli močna zbirališča nemških čet ter skladišča materiala v Badenu. 12 letal se ni vrnilo.

Zgodaj jutraj so letala obrežne obrambe uničila velika municijska skladišča v Bergenu. Vsa letala so se neoposredovano vrnila.

London, 15. junija. AA. Reuter: Ko je eno letalo obrežne obrambe z direktnim zadetkom zadelo skladišče streliva v Bergenu, so koščki eksplozije dosegli višino 600 m. Prav tako so letala zadela doko in ostala skladišča v pristanišču.

Angleško poročilo o bojih v Libiji

London, 15. junija. AA. Reuter: Vojno ministrstvo poroča: 14. junija so angleške čete pri operacijah, izvedenih v tesnem sodelovanju s kr. letalskimi silami, napadle trdnjavo Capuzzo in trdnjavo Madalena. Ti dve trdnjavi sta ob egiptovski libijski meji. Pri zavzetju prve je bilo ubitih 100 vojakov in stirje častniki. Trdnjava Madalena se je vdala. Za zdaj ni bilo mogoče dobiti drugih podrobnosti o tem napadu.

Italijani so bombardirali Sollum in obmejno stražo na egiptovski straži, niso pa prizadejali znatnejše škode.

Vojne sile Italije v kolonijah

London, 15. junija. BNA. Italija je mobilizirala kakih 80 divizij ter ima zdaj pod orožjem poldrugi milijon mož. Ta sila doslej se ni stopila v boj. Pač pa so se začeli spopadi v italijanskih afriških kolonijah. Zanimivo je, koliko ima Italija vojnih sil v svojih kolonijah. V Londonu naglašajo, da je francoski Tunis v severni Afriki pred italijansko okupacijo dobro zavarovan, ker ga branijo prvovrstne francoske čete. Kar se tiče Aleksandrije, jo od italijanske Libije loči 480 km široka puščava. Italija ima v Afriki sicer na razpolago tudi oklopne enote, vendar v Londonu sodijo, da bi v tem letnem času nikakor ne bilo primerno in pametno v Afriki z oklopnimi enotami započeti kako akcijo. Italijani imajo v Libiji velike težave s preskrbo svojih čet. Sodijo, da ima Italija v Libiji vsega sku-

Celjske novice

c Celjski okoliški dekliški krožek vzpizori danes ob pol 4 popoldne v dvorani gostilne Stegu v Zagradu Mlakarjevo šaljivo igro »Nevesta iz Amerike«. Na sporedu je tudi petje slovenskih narodnih pesmi. Celjani in okoličani, ne pozabite!

c Kongregacija celjskih gospe ima drevi ob 6 pri šolskih sestrah svoje občinski kongregacijski eestanek. Nujno vabljenje vsel Družbina sv. maša bo v torek ob 8 jutraj istotam.

Srečke LKB so po 5 dni ter se dobe pri vseh krajevnih odborih Legije koroških borcev, poverjenih, odobrih društvih, fantovskih odsekih, v Celju pa v podružnicah »Slovenca« in »Jutra«, tralikalh ter v tajništvu LKB, Dečkov trg šte. 6.

c Konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju sprejema za prihodnje šolsko leto na stanovanje in hrano dijake celjskih državnih šol. V postev pridejo nepokvarjeni, nadarjeni in zdravi sinovi dobrih, katoliških družin. Predvsem se bodo sprejemali prvo- in drugosolci, ki bodo obiskovali realno gimnazijo oziroma nje klasične vzporednice ter učenci 1. in 2. razreda državne meščanske šole. Sprejemni izpiti na celjski drž. gimnaziji bodo od 25. do 26. junija za letnike 1927—1930. Dne 25. junija naj pridejo k izpitu po možnosti učenci klasičnih vzporednic, a ostali 26. junija. Prošnja za sprejemni izpit, kolektivno z 10 dni, kateri naj se priloži rojstni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli, je poslali ravnatelju drž. gimnazije v Celju najpozneje do 23. junija. Starši, ki vam je na tem, da obvarujete svoje otroke pred nevarnostmi mesečnega življenja, pridite po uspešno opravljenem izpitu s svojim sinom v Konvikt sv. Cirila in Metoda ali pa v kapucinski samostan, da se informirate o ugodnih pogojih in zagotovite vpis in mesto svojemu sinu v dijaškem konviktu!

paj kakih 20.000 vojakov. Bo pa zelo težavno s temi četami obdržati zveze. V Abesiniji ima Italija kakih 80.000 svojih vojakov brez rekrutiranih Abesincev.

Zavezniki solidarni do konca

London, 15. junija. t. Reuter: Italijanske in nemške radijske postaje so v več jezikih objavile govorice, češ da je Francija baje pripravljena podpisati ločeni mir, oziroma kapitulirati. Reuter je bil obveščena od merodajnih krogov, da so te in take govorice do celja brez vsake podlage. Zavezniki bodo slej ko prej nadaljevali svoje sodelovanje.

Indijski dar francoski armadi

London, 15. junija. t. Reuter: Indijski podkralj je poslal pol milijona rupij predsedniku francoske republike, da jih porabi po svojem

Anglija je vpoklicala 292.000 mož

London, 15. junija. t. Reuter: Danes je na Angleškem na novo poklican v vojaško službo ves letnik 1912, kar znaša 292.000 mož.

Nova vlada v Litvi

Kovno, 15. junija. t. Reuter: Zastopniki svetjske vlade, ki jim načeluje Dekanov, so delegat zunanje komisarijata, so prišli v Kovno, da se pogovore o novem položaju ter o novi litvanski vladi. Molotov se je odločil za sporazum v tem smislu, naj bi sprejel predsedstvo litvanske vlade generala Rastikis, prejšnji litvanski vrhovni poveljnik.

Drobne novice

Ottawa, 15. junija. AA. Reuter: Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je dal danes sledečo izjavo:

Prepričan sem, da bom mogel sporočiti predsedniku francoske vlade Reynaudu, da bo vsa možna pomoč vseameriške celine takoj poslana zaveznikom.

London, 15. junija. Reuter: Jutranje vojno poročilo se glasi: V Normandiji se bitka nadaljuje na področju zahodno od Louviera in Evreuxa. Kar se tiče Pariza, so naše čete v najlepšem redu izvršile premik, ki ga je ukazalo poveljstvo. V Champagni je sovražnik še povečal pritisk v smeri proti Sv. Didieru in Troyesu. V teku so sriditi boji. Na bojišču v Alzaciji in Loraini sridita bombardiranja v zaledju.

Melbourne, 15. junija. AA. Reuter: Predsednik avstralske vlade Menzies je poslal predsedniku francoske vlade Reynaudu kablagram, v katerem odobrava deklaracijo angleške vlade glede sodelovanja s francosko vlado ter zagotavlja, da bo Avstralija nudila Franciji najpopolnejšo podporo.

c Redna seja celjskega mestnega sveta bo v sredo 26. junija ob pol 7 zvečer.

c Tujskoprometno društvo v Šmarju pri Jelšah priredi danes teden poučni izlet v Haloze, Hrvaško Zagorje in šmarnski okraj. Prijave sprejema drogerija Sanitas.

Slovenci, rodoljublji Srečke LKB, ki jih prejmete po pošti, prevzemite, ponudite jih tudi svojim prijateljem in znancom! S tem, da vnovčite vse srečke, ter nam gotovino nakažete, boste podprli veliko socialno zamisel organizacije, katere člani so ob rojstvu naše domovine prvi pobitelji branit naše severno mejo ter dali na oltar domovine tudi prve narodne junake.

c Poročila sta se včeraj popoldne v cerkvi sv. Jožefa nad Celjem g. Ludvik Golob, sin znane in uglednega mizarskega mojstra iz Gaberja, in gđ. Štefka Pfeifer Mladima novoporočencema na poti v novo življenje mnogo sreče in božjega blagoslova!

c Na Miklavškem hribu je umrl 79letni vinčar v Rakuschevem vinogradu Mlinarič Mihael. Na Sp. Hudinji 44 pa je umrl 86letni delavec Grosek Mihael. Naj počivata v miru!

Slovenci! Pokažite svojo narodno zavest, kupujte in naročajte srečke LKB, ker boste s tem pripomogli organizaciji, ki je to nedvomno zaslužila!

c Pod okriljem Glasbene matice v Celju priredi znani tenorist Angelo Jarc v četrtek 20. julija ob pol 9 zvečer v mali dvorani Celjskega doma koncert. Sodeluje g. prof. Vasilij Mirk, pri klavirju g. Vrabčičeva. Odličnega pevca poznaajo Celjani iz opere »Prodane neveste«, zato pričakujemo, da bo dvorana Celjskega doma napolnjena do zadnjega kotička.

c Danes razstava ženskih ročnih del in risarskih izdelkov na drž. dekliški meščanski šoli v Celju od 8 do 12.

MARIBOR

Delo kmetijskega odbora za okraj Maribor levi breg

Maribor, 15. junija.

V okr. kmetijskih odborih ima naše kmetijstvo svoje samoupravne enice, ki zelo plodno posegajo v napredek našega kmečkega gospodarstva. Sredstva teh kmetijskih odborov sicer niso velika, vendar so uspehi nad vse lepi. Dokaz temu je letni obračun okrajnega kmetijskega odbora za Maribor levi breg. Iz tega obračuna je razvidno, da je odbor izdal za napredek kmetijstva v tem okraju znesek 118.895 din — kar za enega največjih in gospodarsko zelo pasivnih okrajev v naši banovini ne predstavlja sicer veliko — toda ta vsota se je tako smotreno in plodno naložila, da so uspehi tudi na zunanji vidni. Vidi se, da sodelujejo v odboru poleg strokovnih referentov okrajnega glavarstva gospodarsko najnaprednejši gospodarji, ki točno poznajo potrebe svojih področij ter jih znajo tudi primerno uveljaviti.

Kljub skromnim kreditom je bilo delovanje odbora vsestransko ter je skušal ugoditi vsem stvarnim in nujnim zahtevam. V veliki meri je k uspehu pripomoglo tudi složno sodelovanje občinskih kmetijskih odborov in odgovarjajoča uporaba sredstev iz občinskih kmetijskih skladov. Največ je izdal odbor za pospeševanje živinoreje v tem okraju, ki je zadnja leta zelo nazadovala. Trudil se je predvsem, da dvigne kakovost živinoreje ter da vzbudi pri kmetovalcih smisel za selekcijo. Za pospeševanje živinoreje je izdal 44.811 din ali 37% vseh izdatkov. K nakupu občinskih bikov je odbor prispeval 19.363 dinarjev ter je bilo nabavljenih s pomočjo banke uprave za ves okraj 26 plemenskih bikov, in sicer 18 simendolcev, 5 marjadvorcev in 3 pinegavci v skupni vrednosti 65.730 din. Za licencirane bike in merjase je odbor izplačal nadalje 8000 din vzdrževalnih nagrad. Znatne prispevke je dal na razpolago tudi za nabavo cepiva proti metljavosti, za selekcijske organizacije in družila, za molzno kontrolo, za nakup žrebecev, za nakup plemenskih mrjascev in svinj pa znesek

6729 din. Potreba po dobrih plemenjkih za napredek svinjereje v okraju je zelo velika.

Veliko pozornost je posvečal odbor tudi poljedelstvu in travništvu, za kar je porabil skupno 11.127 din, in sicer za nakup kmetijskih strojev, za nabavo preparata za razkuževanje semenskega žita. Zelo veliko se je lani storilo tudi za napredek sadjarstva, ki je za ta okraj največjega pomena. To je uvidela tudi banska uprava, ki je nastavila za sadjarstvo sedaj posebnega referenta. Za pospeševanje sadjarstva je bilo porabljen 15.704 din — v glavnem za nabavo škropiva ter organizacijo skupnega škropljenja vsega sadnega drevja. Skupaj je bilo za zimsko škropljenje nabavljenih s pomočjo odbora, banske uprave in občin 9543 kg zatirnih sredstev v vrednosti 58 tisoč din. S prispevkom odbora je bilo nadalje nabavljenih 6 prevoznih in 20 nahrbtnih sadnih škropilnic v skupni vrednosti 27.427 din.

Posebno omenite vredna po prizadevanja odbora za kmetijsko in zadržno propagando v okraju, kateri se je posvečala največja pažnja. Ta propaganda je važna posebno v obmejnih občinah, kjer je izredno pomembna tudi v nacionalnem pogledu. Odbor je skušal predvsem poživiti kmetijsko pospeševalno delo ter je zraven prirejanja kmetijsko-zadržnih tečajev in drugih strokovnih predavanj materialno podpiral tudi delovanje kmečko-nadaljevalnih šol, gospodinskih tečajev ter prireditvev krajevnih kmečkih zvez, prav radodarno pa je podprl tudi ravne kmečke sinove in hčerke, ki so obiskovali kmetijske in gospodinske šole. Odbor je priredil en štiritedski kmetijsko-zadržni tečaj pri Sv. Jakobu v Slov. gorah, ki je bil prava visoka šola za naše obmejne kmetovalce, ter štiri enodnevnne zadržno-kmetijske tečaje pri Sv. Antonu v Slovenskih gorah, Sv. Juriju ob Pesnici, Sv. Lenartu v Slov. gorah in v Svečini. Vseh teh tečajev se je udeležilo 535 oseb. Predavali so strokovni referenti okr. načelstva in profesorji višarske in sadjarske šole.

m 200 mariborskih otrok gre v šmarnski okraj. Prejšnja leta je pošiljala mariborska mestna občina otroke revnih staršev, ki so potrebni okrepčila na svežem zraku, na morje ali pa v počitniško kolonijo v Šmartno na Pohorje. Letos pa gredo ti otroci za izpremembo v šmarnski okraj. Iz Maribora bo poslanih letos tja do 100 deklic in 100 dečkov ter ostanejo tam na počitnicah mesec dni. Odpotujejo v torek popoldne z vlakom. To bo obenem generalna preizkušnja za primer, da bi tudi naša huda usoda vojne. V takem primeru — ki ga sicer nihče ne predvideva, za katerega pa se je treba vseeno pripraviti, je za mariborska mladino določeno področje v šmarnskem okraju za naselitev. Deklice bi se naselile v Rogoški Slatini, dečki pa v Šmarju pri Jelšah in Sv. Petru na Medvedovem selu. Dobro pa je te kraje že vnaprej preizkusiti, kako bi bilo v primeru resne potrebe za prehrano, stanovanjskimi, zdravstvenimi in drugimi razmerami in ravno temu cilju služi sedanja ekspedicijska. Kraji, kjer se bodo začelo naseliti mariborski otroci, so lepi in zdravi ter se bo naša mladina tam gotovo tako dobro godila, kakor prejšnja leta na morju ali na Pohorju. Obenem pa bo naša mladina spoznala lep, dosejati tako malo poznan kos naše slovenske domelje.

m Majstrovih borci priredi v dnevi 5., 6. in 7. julija potovanje na Oplenac. Ugodna prilika za otroke, da vidijo našo prestolico in Oplenac. Prijave se sprejemajo do 20. t. m. v tajništvu ZMB dneвно predpoludne v Narodnem domu, kjer se dobio natančnejša pojasnila. Vožnja je četrtinska, odhod pa je 4. julija ob 17.55 z glavnega kolodvora v Mariboru.

m Fantovski odsek Maribor II. bo imel v ponedeljek točno ob 8 svoj zadnji predpočitniški sešatek, na katerem bo govoril g. ravnatelj Richter. Razpravljali bomo o važnih zadevah, zato je sešatek obvezen za vse člane. — Odbor.

m Stavka v valjenem mlinu. Delavstvo umetnega mlina v Jezdarski ulici, ki ga je lansko leto kupil od industrijalca Rosenberga mlinar Ivan Vindiš iz Brega pri Ptuj, je začelo v petek stavkati. Delavci zahtevajo zvišanje mezd.

m Nadaljni uspehi zbirke protituberkuloznega tedna. IV. deška ljudska šola v Mariboru 110, I. realna gimnazija 168.50, II. realna gimn. 180, II. deška mešč. šola 47.50, učitelišče 75, ljudske šole: Sv. Anton v Slov. gor. 312.75, Sv. Benedikt 103, Sv. Lovrene na Poh. 68.50, Sv. Martin na Poh. 10, Dobrovec, 30, Sv. Rupert v Sl. gor. 30, Planica pri Framu 10, Limbuš 144.25, Sv. Jurij ob Pesnici 30; župnijski uradi: Loče 50, Sv. Marko niže Ptuja 60, Pilštanj 75, Podčetrtek 21; okrajna hranilnica Sl. Bistrica 50, posojilnica Narodni dom v Mariboru 50, občina Jarenina 100, Jugosli. hranilnica v Mariboru 50, uslužbenci pošte, telegrafa in telefona 140, občina Sv. Benedikt 77, gasilska četa Sp. Poljskava 30, Sv. Ana v Sl. gor. 13, Sokol Pragersko 40.25, Sokol Sv. Marjeta o. Pes. 30, tvrda Železoprometna 110, graščina Hompoč 100, delavstvo tvrde Abt 10, delavstvo Mariborske tovarne svile 75.50, Vencl Pirš 20, p. Viktorin Si-ravec 10, fantovski odsek v Poljčanah 100. Vsem darovalcem iskrena hvala.

m Zdravniško dežurno službo za nujno zdravstveno pomoč zavarovancem OUZD in njih svojem opravila vrata zdravnik dr. Teobald Zirn-gast, Maribor, Kralja Petra trg 3-1.

m Zanimiv teniški turnir. Danes se vršijo na teniških igriščih SK Maribora zanimiva teniška tekmovanja. Tokrat nastopajo v tekmovanjih posameznikov najboljši naši igralci. Tekmovanja pričnejo danes ob pol devetih predpoludne. Za zmagovalce je 4 lepa darila daroval trgovec g. Radovan Šepce.

m Smrt radi zaufbihsnjac. Svojska smo že poročali, da je 31. marca t. l. na Vrholah prišlo do žalostnega dogodka, ki je zahteval življenje Kristijana Mraka iz Vrhol. Mrak se je v spremstvu tovariša Urlepa in njegove žene vračal z obiska pri nekem posestniku. Na poti proti domu so vsi trije zaslišali klice »aufbihs«, ki so prihajali iz nekega sadonosnika nad potjo, po kateri so se vračali. Urlep je odgovoril s istimi vzkliki in pristavil, da se kot bivši orožnik nikogar ne boji.

Kmalu nato sta iz sadonosnika pridrvla Franc in Anton Gumzej. V prerivanju je eden od obeh z nožem prerezal Mraku trebušno steno. Rana se mu je vnela in je radi zastrupitve nekaj dni na to umrl. Radi tega zločina sta se včeraj oba Gumzeja zagovarjala pred mariborskim okrožnim sodiščem. Franc Gumzej je bil obsojen na 4 leta in 3 mesece strogega zapor, njegov brat Anton pa na 3 leta in 2 meseca strogega zapor.

m Morilka matere in otroka. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjala 51letna Marija Wölle iz Maribora, Delavska ulica, radi nedovoljenega posega, s katerim je meseca septembra lanskega leta odpravila plod služkinji Pavli Sprah iz Majskega vrha. Sprahova je radi tega posega začela krvaveti in za izkrvavitvijo nekaj dni nato umrla. Sodniki so brezvestno žensko obsodili na 4 leta robije in na 4 leta izgube častnih pravic. Frančiško Lah, ki je Sprahovo peljala k Wöllejevi in ki se je zagovarjala istočasno z Wöllejevo, je sodišče obsodilo na 2 mesece zapor.

m Otroška heraka nadloga. Ne samo mariborsko mesto, ampak tudi majhni kraji imajo nemalo posla z otroci, ki »beračijo« in pri tem kra-dejo, kar jim pride pod prste. Tako so marenberški orožniki prišli dve deklici v starosti od 10 do 13 let, ki sta se splazili v neko stanovanje in tam ukradli nekaj jestvin in živo kokoš. Orožnikom sta obe deklici povedali, da ju mati sili k beračenju in da ju pretepa, če ničesar ne prineseta domov. Tudi mater so orožniki zaslišali, da bi otroke navajala k beračenju in zatrjuje, da otroka beračita brez njene vednosti. Mati je bila radi slihnega primera že ekrat prijavljena oblasti.

m Celotno česna je nekdo pokradel orož-nikovi soprogi Ildi Trop iz Vrtnice ulice. Imela je v najemu njivo poleg Koroške ceste, na kateri je že dozoreval česen. Tat ji je populil ves pridelek ter ji povzročil obšutno škodo.

Ptuj

Današnji nogomet. Popoldne ob 15 bo na igrišču »SK Dravec« v Ljudskem vrtu tekma med »SK Slavijci« iz Maribora in domačo »SK Dravo«.

Smrtna žrtev. V teh dneh je pobrala smrt zopet več starejših ljudi, med njimi 73letno Golčman Frančiško iz Limbuša, 53letnega Jakoba Jožefa od Sv. Petra pri Mariboru in 80letnega Dugana Gregorja iz Rakeke. Vsi so umrli v tukajšnji hiralnici. Naj počivajo v miru!

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo, v četrtek, dne 20. junija v prostorih Druženja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Na svinjski sejem v Ptuj dne 12. junija je bilo pripelanih 136 rilcev. Od teh je bilo prodanih 75 komadov. Cene so bile sledeče: debele 10—11 din, pršutarji 8.50—9 din in plemenske 8 din za kg žive teže. Mlade svinje oz. prašiči so veljali 80—140 din komad.

Knjižnica Prosvetnega društva je naročila mnogo novih knjig, od katerih jih je nekaj že prišlo. Zato knjižnico pridno obiskujte!

Trbovlje

40-letnik svoje službe pri rudniškem konzumu je obhajal zadnjo nedeljo v krogu svojih ožjih sorodnikov g. Ule Ivan. K mnogim čestitkam, ki jih je prejel ob lepem jubileju, mu kot dolgoletnemu naročniku našega lista tudi čestitamo!

Ostro streljanje bo vsako nedeljo in praznik popoldne od 2 do 6 pod Kolkom-Spiebergom. Streljanje vodi strelska družina v Trbovljah. Da se obvaruje nevarnosti, se občinstvo opozarja, da ne hodi v bližino novega strelišča ob času, ko bo tam ostro streljanje. Za društvo samo pa bi bil bolj primeren slovenski naslov (sedaj se imenuje sa-vezna streljaška družina), ker deluje med Slovenci.

Kino Društveni dom predvaja te dni zanimiv film »Povratek ob zori«.

Slovenski javnosti!

Legija koroških borcev, krajevna organizacija v Celju, prireja I. efektno loterijo

Glavni dobitki: avto »Opel«, motor »Triumph« 250 ccm, spalnica, živalni stroj, kuh. oprava itd. Zrebanje bo 21. julija 1940.